

Π. Βενιός.

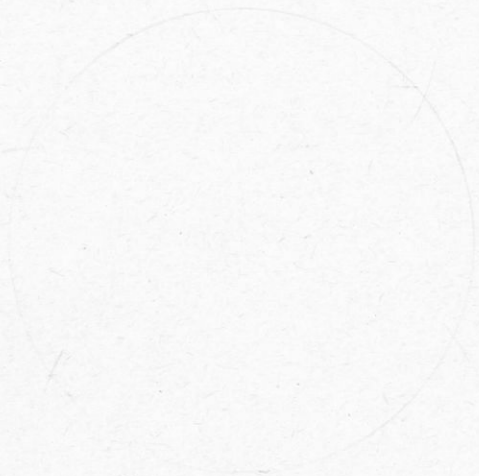
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΖΟΥΚΗ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1962

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

18411

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΖΟΥΚΗ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1962

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α'

1. 'Ο πιστός φίλος.

Πιστεύω¹ τῷ φίλῳ. Πιστὸν φίλον ἐν κινδύνοις γινώσκεις². 'Ο φίλος τὸν φίλον ἐν πόνοις³ καὶ κινδύνοις οὐ λείπει. Τοῖς τῶν φίλων λόγοις ἀεὶ πιστεύομεν. Εἰ⁴ κινδυνεύετε, ὦ φίλοι, τοὺς τῶν ἀνθρώπων τρόπους⁵ γινώσχετε· οἱ μὲν γὰρ ἄπιστοι φίλοι οὐ μετέχουσι⁶ τοῦ κινδύνου, οἱ δὲ πιστοὶ συγκινδυνεύουσι τοῖς φίλοις. Πιστοῖς φίλοις μᾶλλον⁷ ἢ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ πιστεύομεν. Οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι καὶ ἐν κινδύνοις ἀεὶ ἀγαθὸν ἔχουσι θυμόν⁸· τῷ γὰρ θεῷ πιστεύουσιν. Ὡς φίλε, ὁ θεὸς τοὺς ἀγαθοὺς ἀνθρώπους οὐ λείπει. Πολλοὶ ἄνθρωποι τῷ πλούτῳ μᾶλλον ἢ τῷ θεῷ πιστεύουσι.

2. 'Ο γεωργός.

Τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος πολλοὶ γεωργοὶ ἐσμεν. Ἐν δὲ τῷ οἴκῳ ποιμνία καὶ ζῶα τρέφομεν. Πολλάκις δ' ὅμως μάτην¹ τοὺς ἀγροὺς ἡμεῖς θεραπεύομεν· οἱ μὲν γὰρ κάπροι τοὺς καρποὺς διαφθείρουσιν², οἱ δὲ λύκοι τὰ πρόβατα ἀρπάζουσι. Τότε ἐν ἀπόρῳ³ ἐσμεν καὶ μάταιοι οἱ πόνοι εἰσίν.

Τοῦ γεωργοῦ ἔργον ἐστὶ φυτεῦειν καὶ σπείρειν· ὁ δὲ θεὸς αὐξάνει τὸν σῖτον καὶ τοὺς τῶν δένδρων καρπούς· ἄνευ γὰρ ὄμβρου⁴ καὶ ἡλίου οὐκ ἔστι⁵ καρπὸν φέρειν ἐκ τῶν φυτῶν.

Διὸ νόμος⁶ τῶν γεωργῶν ἐστὶ τοῖς τῶν ἀγρῶν καρποῖς τοὺς θεοὺς θεραπεύειν.

Τοῖς γεωργοῖς ὁ βίος μεστός⁷ πόνων ἐστί. Μάτην, ὧ γεωργοί, σπείρετε καὶ φυτεύετε, εἰ μὴ⁸ τὸν θεὸν βοηθὸν ἔχετε οὕτω μόνον, εἰ ὁ θεὸς συνεργός ἐστιν, ἐστὲ μακάριοι⁹.

3. Ὁ Περσικὸς στρατὸς ἐπὶ τὰς νήσους τὰς Ἑλληνικάς.

Αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου κατὰ τὸ ἄκρον¹ Σούνιον εἰσιν. Ἐν ταῖς νήσοις τὸ ἀρχαῖον οἱ κάτοικοι ἀμπέλους ἐθεράπευον· περιέκλειον δὲ καὶ ἐχώριζον τὰς ἀμπέλους βάτοις καὶ ἀτραποῖς². Τῶν νήσων ἡ Νάξος³ ἐνδοξος ἦν ταῖς ἀμπέλοις, ἡ δὲ Δῆλος⁴ τῷ ἱερῷ. Ὅτε ὁ στρατηγὸς τοῦ Δαρείου ἐπὶ τὰς νήσους ἐστράτευε, τὸ πρῶτον ἐπὶ τὴν Νάξον ἀπέβαινε⁵. Ἐνταῦθα τοὺς οἴκους ἔκαιε καὶ τὰς ἀμπέλους ἔφθειρεν. Εἶτα πρὸς τὴν Δῆλον τὸν στόλον ἔφερεν. Οἱ κάτοικοι δ' ὅμως τῆς Δήλου εἰς Τήνον⁶ ἔφευγον. Τότε τοῖς Δηλίοις ὁ στρατηγὸς ἀγγέλους ἔπεμπε καὶ ἔλεγε· « Διὰ τί οὐκ ἐμένετε ἐν τῇ νήσῳ ; οὐκ ἐγιγνώσκατε ὅτι τὸν αὐτὸν⁷ θεὸν καὶ ἡμεῖς θεραπεύομεν ; ». Οἱ δὲ Δήλιοι ἔλεγον· « Σὺ, ὡς λέγεις, φίλος ἔκπαλαι⁸ ἦσθα τῷ θεῷ· καίτοι δὲ σὺ καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ φίλοι ἦτε, ὅμως δ' ἐπεβούλευτε⁹ τοῖς κατοικοῖς τῶν νήσων ».

4. Θετταλία

Ὅριον τῆς Θετταλίας τὸ παλαιὸν πρὸς¹ τῇ θαλάττῃ ἦν ἡ παραλία ἀπὸ Θερμοπυλῶν μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηνειοῦ ποταμοῦ. Πρὸς τὴν μεσόγαιαν ἡ χώρα πεδῖον ἐστί, κύκλῳ δ' ἄκραι² τὴν χώραν περικλείουσι. Τῶν κατοίκων τῆς Θετταλίας οἱ μὲν ταγοί³ κύριοι τῆς χώρας ἦσαν, οἱ δὲ γεωργοὶ τοὺς ἀγροὺς ἐθεράπευον καὶ ἐν ταῖς νομαῖς⁴ τὰ ποίμνια ἔνεμον⁵.

Ἐν Θετταλίᾳ οἱ ποταμοὶ ἐν ταῖς πηγαῖς μικροὶ εἰσιν, ἐν δὲ τοῖς πεδίοις πολλαχοῦ λιμνάζουσι. Οἱ ποταμοὶ τὴν χώραν πολλάκις κατακλύζουσι καὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὰς νομὰς βλάπτουσι. Οἱ κάτοικοι τότε ἐν ἀπορίᾳ εἰσίν. Ἐν ταῖς εὐφορίαις δ' ὅμως ἡ Θετταλία ἐκφέρει σῖτον, κριθάς, ὀπώρας· τρέφει δὲ ἀγέλας ἵππων καὶ προβάτων. Τὴν δ' ἐκ τῶν ἀγρῶν κομιδὴν⁶ ἐφ' ἀμαξῶν εἰς τὰ ταμιεῖα⁷ τῶν οἰκιῶν φέρουσι.

5. Ἀνατροφή τῶν νέων ἐν Ἀθήναις.

Ἀνάχρασις¹. Τίς ὁ χῶρός ἐστι ; τί δ' ἐν αὐτῷ οἱ νεανίαι πράττουσι ; τί δὲ θαυμάζουσι τῶν πολιτῶν οἱ πρεσβυται² καὶ νέοι ἐν³ τοῖς θεαταῖς ;

Σόλων. Ὁ χῶρος γυμνάσιόν⁴ ἐστίν· ἐν αὐτῷ οἱ θεαταὶ θαυμάζουσι τὰς ἀρετὰς τῶν νεανιῶν καὶ τὰς εὐεξίας⁵ καὶ τόλμας καὶ φιλοτιμίαν τῶν ἀγωνιστῶν. Ἐπαίνου δ' ἀπολαβούσιν οἱ νικηταί.

Ἀνάχ. Ἐγώ, ὦ Σόλων, ἐμάνθανον ὅτι σὺ εὐρετὴς τῶν ἐθίμων εἶ καὶ εἰσηγητὴς καὶ συναρμοστὴς⁶ πολιτείας. Ἐθέλω οὖν σε διδάσκειν με ὡς μαθητὴν περὶ αὐτῶν.

Σ ό λ ω ν. Ἡμεῖς τοὺς πολίτας ψυχὴν τῆς πολιτείας νομίζομεν τὴν δ' ἀνατροφὴν παιδαγωγοῖς ἐπιτρέπομεν καὶ πρὸς πόνους ἐθίζομεν τοὺς νεανίας. Ὅτε δ' ἔφηβοὶ εἰσι, τοὺς μὲν ὀπλίτας, τοὺς δὲ πελταστάς, τοὺς δὲ τοξότας τάττομεν. Διδάσκομεν δ' αὐτοὺς ἀπὸ παιδίων καὶ παρὰ τῶν γεωργῶν λαμβάνομεν διδασκὰς· οἱ γὰρ γεωργοὶ τὰ φυτὰ, ἕως μὲν μικρὰ ἔστι, φυλάττουσιν, ὅτε δὲ αὐξάνουσι, τοῖς ἀνέμοις ἐπιτρέπουσιν. Οὕτω καὶ ἡμεῖς τοὺς νέους, ἕως μὲν παιδία εἰσί, φυλάττομεν αὐτοὺς, ὅτε δὲ νεανία, παρέχομεν αὐτοῖς ἐλευθερίαν· τότε γὰρ οὐκ ἔχουσι κίνδυνον.

6. Ἀνατροφή τῶν νέων παρὰ Πέρσαις

Οἱ Πέρσαι τοὺς νέους παρὰ τοῖς δημοσίοις διδασκάλοις ἐπαίδευσαν ἐν κοινοῖς διδασκαλείοις¹. Οἱ διδάσκαλοι τῶν Περσῶν σοφοὶ καὶ χρηστοὶ πολῖται ἦσαν. Τοὺς φαύλους² ἐν ταῖς συνηθείαις³ νέους ἰσχυρῶς⁴ ἐκόλαζον. Διὸ δικαιοσύνην ἐμάνθανον καὶ πονηροῦ ἢ αἰσχροῦ ἔργου ἀπεῖχον. Τὴν δ' ἀδικίαν ἔφευγον καὶ τὴν φιλίαν ἐθεράπευον· ἡ γὰρ τῶν δικαίων φιλία ἀγαθῶν πηγή ἐστίν, ἡ δὲ τῶν ἀδίκων ἀπάτη-λή⁵ καὶ οὐ μόνιμος⁶. Οὕτω οἱ νέοι τῶν Περσῶν ὕστερον ἀγαθοὶ μὲν καὶ φιλόστοργοι, φιλόκαλοι δὲ καὶ φιλότιμοι πολῖται ἦσαν. Καὶ τὴν ἀχαριστίαν δὲ τῶν νέων ἐκόλαζον οἱ Πέρσαι· τοὺς γὰρ ἀχαριστοὺς ἀδίκους ἐνόμιζον οὐ μόνον περὶ φίλους, ἀλλὰ καὶ περὶ θεοῦς. Πρὸς δὲ οἱ νέοι ἐν μετρίᾳ⁷ διαίτῃ διῆγον.

Μέχρι μὲν ἑπτακαίδεκα ἐτῶν οὕτω ἐπαίδευσαν τοὺς νέους. Ἐκ δὲ τούτου οἱ χρηστοὶ νέοι συνησαν⁸ τοῖς ἐφήβοις, οἱ δὲ τῶν ἐφήβων φρόνιμοι καὶ ἀνδρεῖοι τοῖς τελείοις πολίταις συνησαν καὶ μετελάμβανον⁹ ἀρχῶν καὶ τιμῶν.

7. Κύων και πρόβατον

“Ότε τὰ ζῶα φωνὴν εἶχε, τὰ πρόβατα ἔλεγε τῷ δεσπότῃ· « Ἡμεῖς, ὦ δέσποτα, ἔριά σοι παρέχομεν καὶ τυρόν, τοῖς δ’ ἄμνοις ἡμῶν τρέφομεν τὰ τέκνα. Σὺ δ’ οὐδὲν παρέχεις ἡμῖν, εἰ¹ μὴ ἡμεῖς ἐκ τῆς γῆς λαμβάνομεν· ὁ δὲ κύων, καίτοι² οὐδὲν παρέχει σοι, ἐκ τοῦ σίτου καθ’ ἡμέραν λαμβάνει ».

‘Ο δὲ κύων ἔλεγεν· « ὦ ἀνόητον πρόβατον, ἡ γλῶσσά σου προτρέχει τῆς διανοίας. Ἐγὼ εἰμι χρησιμώτερος ὑμῶν ἔργον μὲν γὰρ ὑμῶν ἐστι παρέχειν τὰ ἀγαθὰ τῷ δεσπότῃ, ἄλλον δὲ πόνον ὑμεῖς οὐκ ἔχετε. Εἰ δ’ ἐγὼ μὴ ἐφύλαττον ὑμᾶς, ἐκινδυνεύετε ἀν³ πάσχειν κακὰ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν. Ἐμοὶ δ’ ἀνάγκη αἰεὶ φυλάττειν καὶ σφάζειν ὑμᾶς ἐκ τῶν κινδύνων ».

8. Ἡ Αἴγυπτος.

Α'. Ἡ Αἴγυπτος στενὴ ἐστὶ καὶ ἀπ’ Ἐλεφαντίνης¹ τῆς νήσου μέχρι τῆς θαλάττης τείνει. Ἡ δὲ χώρα αὕτη ξηρὰ ἐστίν· ὄμβροι μὲν γὰρ διὰ πολλῶν ἐνιαυτῶν² οὐ γίνονται ἐν αὐτῇ, δρόσος δ’ ὀλίγη. Διὰ μέσης δὲ τῆς Αἰγύπτου ὁ Νεῖλος ποταμὸς φέρεται³ καὶ τὴν χώραν κατ’ ἐνιαυτὸν κατακλύζει. Τότε καὶ αἱ ὁδοὶ κατέχονται⁴ τῷ ποταμῷ καὶ οὐκ ἐστὶν ἀνευ πλοίων πορεύεσθαι. Οἱ παλαιοὶ ὀρθῶς τὴν Αἴγυπτον, μάλιστα δὲ τὸ Δέλτα, δῶρον τοῦ Νείλου λέγουσι. Φέρει⁵ δ’ ἡ Αἴγυπτος κριθὴν ἄφθονον καὶ τυρόν καὶ τὰ ἄλλα σῖτα· ἄμπελοι δ’ ἐν αὐτῇ οὐ γίνονται. Ὁ γὰρ οἶνος ὁ τῶν Αἰγυπτίων, ὡς παρ’ Ἡροδότου διδασκόμεθα, οὐκ ἐκ τῆς ἀμπέλου ἦν, ἀλλ’ ἐκ κριθῆς. Ἐν δὲ τῷ Νείλῳ βύβλος⁶ φύεται ἄφθονος, πολλοῦ ἀξία τοῖς Αἰγυπτίοις· βύβλινα μὲν γὰρ ἦν τὰ ἰστία, βύβλινα δὲ καὶ τὰ βιβλία αὐτῶν.

Β'. Ὁ Νεῖλος¹ τὸ πάλαι Αἴγυπτος ὠνομάζετο καὶ ἥρωσ τῶν Αἰγυπτίων ἦν. Ὡς δ' οἱ ἄλλοι ἥρωες, οὕτω καὶ ὁ Νεῖλος ὑπὸ τῶν κατοίκων ἐθεραπεύετο καὶ θεὸς ὑπ' αὐτῶν προσηγορεύετο. Τῷ ἥρωι τούτῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἥρωσι ναοὶ ἦσαν.

Ὁ Νεῖλος πληθύνει² ἰλύος καὶ ἰχθύων, ὑπὸ δὲ τὴν ἰλὺν οἱ ἰχθύες τὰ φά τίκτουσιν. Ὅτε πλήμμυρα γίγνεται, τῇ ἰλύι τοῦ Νείλου οἱ ἀγροὶ πιαίνονται³ καὶ εὐφορα τὰ περὶ αὐτὸν πε-

δία γίγνεται· ὑπὸ γὰρ τῆς ἰλύος αἱ τῶν καρπῶν ρίζαι ἰσχὺν καὶ τροφήν λαμβάνουσι.

Πᾶσα δ' ἡ χώρα ψιλῆ⁴ δρυῶν καὶ πιτύων καὶ ἄλλων δένδρων ἐστὶ. Μόνον δ' ἀπὸ Θηβῶν⁵ ὀγδοήκοντα σταδίου⁶ ἐπιτυγγάνει⁷ τις κλιτύσι καὶ ὄρεινοῖς ὄφρῦσι· κατὰ τὰς κλιτύς δὲ ταύτας ἀμπελοὶ φύονται καὶ βότρυες γίγνονται, ἐκ δὲ τῶν

βοτρῶν οἶνος ἐξαίρετος. Κίνδυνος δ' ὅμως τοῖς βότρουσι καὶ στάχυσίν εἰσιν οἱ μῦες· ἀφθόνους γὰρ ἡ χώρα τρέφει μῦς, οἷς τούς στάχους καὶ βότρους φθείρουσι.

9. Ξυλευόμενος.

Γεωργὸς καθ' ἡμέραν ἔξω τοῦ ἄστεως παρὰ τὸν ποταμὸν ἐπορεύετο. Ἐνταῦθα ὅτε μὲν ἰχθῦς καὶ ἐγγέλεις¹ ἠλίευεν, ὅτε δὲ τῷ πελέκει ἐξυλεύετο· μετὰ δὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου εἰς τὴν πόλιν ἐπὶ τοῦ ἵππου τὰ ξύλα ἔφερον. Ἐκφεύγει δ' ὅμως ποτὲ ὁ πέλεκυς καὶ εἰς τὸν ποταμὸν πίπτει.

Ἐκαθέζετο οὖν περίλυπος παρὰ τὴν ὄχθην καὶ ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ πελέκειος ᾠδύρετο.

Ὁ δὲ θεὸς ἀναδύεται ἐκ τοῦ ποταμοῦ, τὴν αἰτίαν τῆς θλίψεως μακθάνει καὶ οἰκτίζει² αὐτόν. Εὐθύς τοίνυν εἰς τὸν ποταμὸν καταδύεται³ καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀναφέρει δύο πελέκεις, τὸν μὲν δύο πήχεων ἐκ χρυσοῦ, τὸν δ' ἕτερον τοῦ γεωργοῦ. Οὗτος δ' ὅμως φύσει ἦν ἀγαθῆς καὶ λαμβάνει τὸν οἰκεῖον⁴. Ὁ θεὸς ἤδεται⁵ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ φρονήσει τοῦ γεωργοῦ καὶ παρέχει αὐτῷ ἀμφοτέρους τοὺς πελέκεις.

Ὁ γεωργὸς μετὰ τοῦτο φέρων τοὺς πελέκεις πρὸς τοὺς ἐταίρους ἔρχεται καὶ τὴν κτῆσιν τῶν πελέκειων λέγει αὐτοῖς. Τούτων εἷς νομίζει ραδίαν⁶ τὴν κτῆσιν ἀγαθῶν καὶ πρὸς τὸν ποταμὸν ἔρχεται, εἰς ὃν⁷ ἐξεπίτηδες τὸν πέλεκυν ρίπτει· μετὰ δὲ τὴν πρᾶξιν παρὰ τὸν ποταμὸν ἔμενε καὶ ὁμοίως τῷ πρώτῳ ᾠδύρετο. Ἐπιφαίνεται δ' αὖθις ὁ θεὸς καὶ μετὰ δύο καταδύσεις ἐκφέρει ὁμοίως δύο πελέκεις. Ὁ δὲ ξυλοκόπος, ὡς τὸν ἐκ χρυσοῦ ὄρα⁸, « οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ πέλεκυς » λέγει. Ὁ θεὸς δ' ὅμως ἐπὶ τῇ ὕβρει αὐτοῦ ὀργίζεται καὶ κατέχει ἀμφοτέρους τοὺς πελέκεις, τῷ δὲ ξυλοκόπῳ λέγει· « τῶν κακῶν πράξεων ἀμοιβή ἐστι καὶ τῶν οἰκείων ἀγαθῶν ἡ ἀπώλεια ».

10. Ἡ Περσία.

Ἡ Περσία πεδινὴ καὶ παμφόρος χώρα ἐστὶ. Πληθύνει δὲ ποταμῶν καὶ λιμνῶν, ἔνθα οἱ ἄλιεῖς ἰχθῦς ἀλιεύουσιν. Ἐν τοῖς πεδίοις οἱ μὲν γεωργοὶ τοῖς βουσι τοὺς ἀγροὺς ἀροῦσιν¹, οἱ δὲ νομεῖς ἀγέλας βοῶν καὶ ἵππων νέμουσι, πολλαχοῦ δὲ καὶ γράες βουκόλοι εἰσὶ.

Οἱ βασιλεῖς τῆς Περσίας μεθ' ἱππέων εἰς τὰς σατραπείας ἤλαυνον², οἱ δ' ἱερεῖς τοῦ ἄστεως συμπρούπεμπον³ τοῖς βασιλεῦσι καὶ βοῦς τοῖς θεοῖς ἔθουον· οἱ δ' ἐν αὐταῖς κάτοικοι ὑπεδέχοντο τοὺς βασιλέας καὶ προσεκόμιζον αὐτοῖς δῶρα, βοῦς καὶ ἵππους χρυσοχαλίνους. Καὶ οἱ πτωχοὶ δὲ τῶν ὑπηκόων, χαλκεῖς⁴, σκυτεῖς⁵ καὶ βουκόλοι, προσέφερον ὄπλα, τυρὸν καὶ τρωκτὰ⁶. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ὅτε εἰς τὴν πόλιν ἐπανῆγεν⁷, δῶρα ὁμοίως διὰ πρέσβων ἔπεμπε τοῖς σατράπαις καὶ τοῖς σπουδαίοις τῶν κατοίκων.

11. Ἀλώπηξ καὶ κόραξ

Κόραξ ποτὲ ἀρπάζει μοῖραν¹ τυροῦ καὶ εἰς κοίλην φάραγγα καταφεύγει. Ἐνταῦθα ἐπὶ δένδρου ἐκαθέζετο. Ἐν τῇ φάραγγι γῦπες καὶ ἰέρακες καὶ ἰκανὸς ἀριθμὸς κωνόπων, τεττίγων καὶ ἄλλων ὀρνέων² διέμενον. Ἀλώπηξ δὲ παρὰ τὸ σπήλαιον τῆς φάραγγος ἀνεπαύετο. Ὡς δὲ τὸν κόρακα αἰσθάνεται³, σπεύδει ὑπὸ τὸ δένδρον καὶ λέγει αὐτῷ· « Ἀληθῶς ὡς καλὸς εἶ, ὡς καλοὺς ὄνυχας καὶ πτέρυγας ἔχεις· εἶ⁴ καὶ φωνὴν εἶχες, βασιλεὺς ἂν τῶν ὀρνέων ἦσθα⁵ ». Ταῦτα δ' ἔλεγε πρὸς ἀπάτην.

Ὁ κόραξ δ' ὅμως τὴν τῆς ἀλώπεκος πονηρίαν οὐκ αἰσθάνεται καὶ εὐθύς ἐκβάλλει τὸν τυρὸν καὶ ἀνακράζει. Ἡ δὲ τοῦτον λαμβάνει καὶ λέγει· « ὦ κόραξ, ἀληθῶς φωνὴ μὲν ἦν σοι, νοῦν δ' οὐκ εἶχες ».

12. Οἱ γάμοι Πηλέως καὶ Θέτιδος.

Πηλεὺς¹ καὶ Θέτις² ἐν τοῖς γάμοις ἀγαθὰς³ περὶ τῆς εὐ-
τυχίας ἐλπίδας εἶχον. Διὸ ἐν τῷ δώματι⁴ κόσμον λαμπρὸν
κατεσκεύαζον καὶ τοὺς τῆς Φθίας κατοίκους ὡς καὶ τοὺς
θεοὺς ἐδέχοντο πλὴν τῆς Ἐριδος.

Προσέρχονται οὖν οἱ μὲν θεοὶ σὺν θώραξι καὶ ἀσπίσι
καὶ ἄλλοις ὅπλοις λαμπροῖς εἰς τὸ δῶμα, οἱ δὲ κάτοικοι μετὰ
τῶν παίδων εἰς τὴν αὐλὴν τῶν βασιλείων μένουσιν. Ἡ θεὰ
δ' ὅμως Ἐρις ὀργίζεται καὶ ἐν μέσῳ τῷ δώματι μῆλον ῥί-
πτει. Ἐπιγραφή δ' ἐπ' αὐτοῦ ἦν « τῆ καλλίστῃ⁵ ».

Ἐν ταῖς θεαῖς ἦσαν ἡ Ἥρα,⁶ ἡ Ἀθηνᾶ⁷ καὶ ἡ Ἀφροδίτη⁸.
Τούτων ἡ μὲν Ἥρα τῆ σεμνότητι τῶν ἄλλων διέφερεν, ἡ
Ἀθηνᾶ τῆ τῶν γραμμάτων σοφίᾳ καὶ τῆ ὀπλίσει ὑπερεῖχεν,
ἡ δ' Ἀφροδίτη τῆ τῆς ἐσθῆτος πολυτελείᾳ καὶ τῆ τοῦ σώ-
ματος χάριτι τὰς ἄλλας ὑπερέβαλλεν.

Αὗται οὖν περὶ τοῦ μῆλου ἤριζον καὶ τὴν τῆς ἐορτῆς
φαιδρότητα διέλυσον. Τέλος Πάριδι τῷ τοῦ Πριάμου ἐπι-
τρέπουσι τὴν κρίσιν καὶ λέγουσιν « ὦ Πάρι, ἐπιτρέπομέν⁹ σοι
τὴν κρίσιν περὶ τῆς καλλίστης ». Οὗτος δὲ θαυμάζει μὲν τῆς
Ἥρας τὸ σχῆμα¹⁰ καὶ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν ἀσπίδα καὶ κόρυν¹¹,
προσφέρει δὲ τὸ μῆλον τῆ Ἀφροδίτῃ.

13. Υἱὸς καὶ λέων γεγραμμένος¹.

Γέρων δειλὸς ὄρα καθ' ὕπνουσ ὅτι ὁ υἱὸς ὑπὸ λέοντος
κατηθιέτο². Εὐθύς δ' ἐκ τοῦ φόβου οἴκημα καλὸν καὶ με-
τέωρον³ κατασκευάζει καὶ ἐνταῦθα μετὰ θεραπόντων τὸν υἱὸν
ἐγκλείει. Κοσμεῖ⁴ δ' ἔνδον τὸ οἴκημα ἀνδριᾶσι καὶ ἄλλῳ κό-
σμῳ, ἐπὶ δὲ τοῦ τοίχου γράφει πρὸς τέρψιν τοῦ υἱοῦ γίγαν-
τας, λέοντας καὶ παντοῖα ζῷα· οὕτω γὰρ οἱ λέοντες καὶ ἐλέ-
φαντες ἀκίνδυνοι ἦσαν τῷ υἱῷ.

Ὁ δὲ παῖς πλησιάζει μὲν τοῖς λέουσι καὶ ἐλέφασι, περιλυπος δ' ἦν, ὅτι κατάκλειστος ἦν. Καὶ δήποτε λέγει τῷ ἐλέφαντι· « ὦ ἐλέφαν, ὡς καλὸς εἶ καὶ καλοὺς ὀδόντας ἔχεις ». Ἐφεξῆς δὲ πλησιάζει τῷ λέοντι καὶ λέγει αὐτῷ. « ὦ κακὲ λέον, δικαίως οἱ θηρευταὶ ἱμαῖσι δεσμεύουσί σε· τοῖς γὰρ ὀδοῦσι δάκνεις καὶ τὰ θηράματα φονεύεις. Καὶ ἐγὼ δὲ διὰ σὲ κατάκλειστός εἰμι, ὡς ἐν φρουρᾷ⁵ ». Καὶ εὐθὺς ἐπιβάλλει τῷ τοίχῳ τὸν δάκτυλον καὶ ἐκτυφλῶττει τὸν λέοντα.

Σκόλοψ δ' ὅμως δακτύλῳ ἐμπήγνυται⁶ καὶ ὄγκωμα καὶ φλεγμονὴν ἐπιφέρει αὐτῷ. Ἐξ αὐτοῦ δ' ἐπιγίγνεται⁷ πυρετὸς τῷ παιδί καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀποθνήσκει. Οὕτω ὁ υἱὸς τοῦ γέροντος τὸ πεπρωμένον⁸ οὐκ ἀποφεύγει.

14. Ἴβυκος καὶ γέρανοι.

Ἴβυκος ὁ ποιητὴς μετ' ἄλλων ἐταίρων εἰς Ἰταλίαν ἦκεν¹. Ἐνταῦθα ἱκανὸν χρόνον διέτριψαν, χρήματα δ' ἱκανὰ συνέλεξαν.

Μετ' οὐ πολὺ Ἴβυκος τοὺς ἐταίρους πάλιν ἤθροισε καὶ λέγει αὐτοῖς. « Ἐγὼ, ὦ ἐταῖροι, ἱκανοὺς νέους ἐπαίδευσα, ὑμεῖς δ' ἱκανὸν ἀργύριον συνελέξατε καὶ πρὸς τοὺς γονεάς ἐπέμψατε. Νῦν ἐγὼ οἴκαδε² ἤξω³ ». Οἱ δὲ ἐταῖροι τούτῳ λέγουσιν· « Ἡμεῖς διατρίψομεν μικρὸν ἔτι ἐν Ἰταλίᾳ ».

Ἐπεὶ δ' οὖν Ἴβυκος τούτους οὐκ ἔπεισε, μόνος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπανῆγεν. Ὅτε δ' ἦν ἐν τῷ μεταξὺ τῆς θαλάττης καὶ τῆς Κορίνθου χωρίῳ, λησταὶ αὐτὸν ἐφόνευσαν καὶ τὸ ἀργύριον ἤρπασαν. Ὅτε δ' οὗτος ἀπέθνησκε, τοὺς γεράνους, οἱ εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπέτοντο, ἰκέτευσεν ὧδε· « ὦ γέρανοι, ὑμεῖς καταμηνύσετε καὶ κολάσετε τοὺς ληστές » Μετ' οὐ πολὺ οἱ Κορίνθιοι τὸν μὲν νεκρὸν ἀπεκάλυψαν καὶ ἔθαψαν, τοὺς

ληστὰς δ' οὐ. Ὀλίγω μέντοι χρόνῳ ὕστερον οὕτω τοὺς λη-
στὰς ἀπεκάλυψαν.

Ἐν θεάτρῳ μετὰ τῶν Κορινθίων καὶ οἱ λησταὶ τοῦ Ἰβύ-
κου παρῆσαν, ὑπὲρ δ' αὐτῶν γέραννοι ἐπέτοντο. Τότε τῶν λη-

στῶν ὁ ἕτερος⁴ λέγει· « ὦ ἐταῖρε, ἰδοὺ οἱ γέραννοι τοῦ Ἰβύ-
κου ». Θεατῆς δέ, ὡς ἤκουσε, λέγει τῷ ἄλλῳ· « Οὐκ ἤκουσας,
τί οὗτοι λέγουσι ; » Καὶ εὐθύς τὸ πρᾶγμα τοῖς ἄρχουσιν ἐμή-
νυσαν. Οἱ δὲ λησταὶ ὑπ' ἀνάγκης τὴν πρᾶξιν φαίνουσι καὶ
θανάτῳ κολάζονται.

15. Τρόπαιον Νίκης.

Ἄγωμεν, ὦ νεοί, εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ γέφυραν. Ἐν-
ταῦθα, ὅταν ἀναβλέψωμεν¹ εἰς τὸ ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ ἄκρον,
χαίρομεν ἐπὶ τῇ τοῦ πολέμου τελευτῇ· τρόπαιον γὰρ ἐν τῇ
κορυφῇ ἔστι, στήλη λιθίνη καὶ Νίκη, ἵνα τοῖς ἐκγόνοις² μνή-

μην παρέχῃ τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς. Καὶ ἐν μὲν τῇ στήλῃ ἐπιγραφή ἐστίν, ἵνα τὰς τοῦ πολέμου μάχας ὑπομιμνήσκη, ἣ δὲ Νίκη στέφανον ἔχει ἐπὶ τῇ κεφαλῇ. Δρέψωμεν καὶ ἡμεῖς ἐκ τῶν ἀγρῶν ἄνθη, ἵνα στέφανον κατασκευάσωμεν καὶ τοῦτον τῇ Νίκῃ προσκομίσωμεν. Καὶ οἱ μὲν κοινωνοὶ τοῦ πολέμου, ὅταν βλέπωσιν εἰς τὸ τρόπαιον, τῶν κοινῶν κινδύνων καὶ πόνων ἀναμιμνήσκονται³, οἱ δ' ἄλλοι τὰς ἐκείνων νίκας θαυμάζουσιν, ἵνα καλὴν τῆς ἀρετῆς⁴ σπουδὴν λαμβάνωσιν. Ὑμεῖς δ', ὧ νεοί, ἔστε ὑπόδειγμα ἀρετῆς, ἵνα ἀξίως τῆς πόλεως ἔργα πράξετε καὶ τὴν τῆς πατρίδος δόξαν ἀμείωτον φυλάξετε ».

16. Ἀλέξανδρος καὶ ὁ διδάσκαλος.

Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου ἐμάνθανε θηρεῦειν, τοξεύειν, κιθαρίζειν καὶ γράφειν¹. ὁ γὰρ Φίλιππος ἐβούλετο² αὐτὸν παιδεῦσαι, ὥστε τέλειον³ εἶναι. Καθ' ἐκάστην οὖν προέκοπτεν ἐπὶ τὸ θηρεῦειν καὶ τοξεύειν, περὶ δὲ τὸ κιθαρίζειν καὶ γράφειν οὐκ εἶχε σπουδὴν⁴.

Λέγεται δὴποτε τὸν διδάσκαλον κελεῦσαι αὐτὸν κροῦσαι χορδὴν τινα ἀντ' ἄλλης. Ἀλέξανδρος δ' ὅμως λέγει τῷ διδασκάλῳ· « Καὶ τί διαφέρει, ἂν ταύτην ἀντ' ἐκείνης κρούσω ; » Ὁ δ' ἀποκρίνεται ὅτι τῷ μέλλοντι⁵ βασιλεύσειν οὐδὲν διαφέρει⁶, ἀλλὰ τῷ βουλομένῳ⁷ θεραπεῦσαι τὰς τέχνας· οὕτω γὰρ ἤλπιζεν αὐτὸν μαλακοῖς λόγοις παιδεύσειν.

17. Ὁ χειμῶν.

Χειμῶνος, ὅταν πολλὴ χιὼν τοὺς ἀγρούς κατέχη¹, οἱ τε γεωργοὶ ἠσυχίαν ἄγουσι² καὶ οἱ ποιμένες. Οὔτε γὰρ τοὺς ἀγρούς ἔστιν ἐργάζεσθαι διὰ τὴν χιόνα, οὔτε νέμειν τὰ πρόβατα, ὅτι χόρτος οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς λειμῶσιν³. Οἱ δὲ ναῦται τὰ

πλοῖα εἰς τοὺς λιμένας κατάγουσι⁴ καὶ ἐνταῦθα μένουσιν εἰς τὸ ἔαρ· ἄπορος γὰρ ἡ θάλαττα καὶ διὰ τὸν κρύσταλλον καὶ διὰ τοὺς χειμῶνας. Ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις οἱ ἄνθρωποι ξύλα καίουσιν· ὅταν δ' ἀναγκάζονται ἔξω τοῦ οἴκου εἶναι, πυκνοὺς χιτῶνας καὶ χλαίνας ἐνδύονται, τὰς δὲ κεφαλὰς διφθέραις⁵ ἐγκαλύπτουσι. Πολλάκις δ' αἱ κατ' ἀγρὸν ὁδοὶ τῇ χιόνι οὕτω δύσποροι⁶ γίνονται, ὥστε τοὺς γεωργοὺς πολλὰς ἡμέρας καὶ δὴ καὶ μῆνας τῶν γειτόνων ἀποκλείεσθαι. Τὰ δὲ θηρία τῷ λιμῷ ἀναγκάζονται τοῖς τῶν γεωργῶν σταθμοῖς πλησιάζειν καὶ ἀρπάζειν χῆνας καὶ ἄλλα ζῶα.

18. Ἀστρολόγος.

Ὁ οὐρανὸς ἐν αἰθρίᾳ¹ γέμει ἀστέρων. Τούτων οἱ μὲν θηρσὶν ὅμοιοι εἰσιν, οἱ δ' ἰχθύσιν. Οἱ ἀρχαῖοι φοντο τοὺς ἀστέρας καὶ τοὺς ἀνέμους θεοὺς εἶναι καὶ ἐν τῷ αἰθέρι διατρίβειν, ἔνθα ἀμβροσίαν² ἤσθιον καὶ νέκταρ³ ἔπινον, ὥσπερ οἱ Ὀλύμπιοι θεοί. Διὸ ναοὺς τοῖς ἀστράσι κατεσκεύαζον καὶ ὡς σωτῆρας αὐτοὺς ἐν ταῖς δυστυχίαις ἐθεράπευον. Ὅσοι δὲ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἐξήταζον ἀστρολόγοι ὠνομάζοντο.

Τούτων τίς ποτε εἴθιζεν⁴ ἐκάστοτε τοὺς ἀστέρας ἐξετάζειν. Περιῆγεν⁵ οὖν τῆς νυκτὸς χειμῶνός τε καὶ ἔαρος κατὰ τὸ προάστειον καὶ τοὺς ἀστέρας ἔγραψεν ἐν πινακίῳ.

Εἶτα δ' εἰς τὴν ἀγορὰν ἔρχεται καὶ ἔχων ἐν χερσὶ τὸ πινακίον ἐπεδείκνυε τοῦτο τοῖς φιλοσόφοις, τοῖς ῥήτορσι καὶ τοῖς ἄλλοις σοφοῖς. Ἐλεγε δ' αὐτοῖς ὅτι τῶν ἀστέρων οἱ μὲν πλανώμενοί⁶ εἰσιν, οἱ δ' οὐ. Τῶν δὲ κληρῆτων τῆς ἀγορᾶς τις ὑπολαμβάνει⁷ καὶ λέγει· « ὦ ἐταῖρε, μάρτυρας τοὺς θεοὺς ἔχω ὅτι σὺ ψεύδῃ· πλανώμενοί⁸ γὰρ οὐκ εἰσιν οἱ ἐν τῷ αἰθέρι ἀστέρες, ἀλλ' οὗτοι οἱ ἄνθρωποι » καὶ δεικνύει τοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ.

19. Μήτηρ και θυγατέρες.

Γυνή τις εἶχε δύο θυγατέρας ὀρφανὰς πατρός· ταύτας συνάπτει¹ ἀνδράσι, τὴν μὲν κηπουρῶ, τὴν δ' ἀνδρὶ κεραμεῖ. Μετ' οὐ πολὺ πρὸς τὴν τοῦ κηπουροῦ ἔρχεται καὶ παρ' αὐτῆς πυνθάνεται, πῶς μετὰ τοῦ ἀνδρὸς διάγει· ἡ δὲ λέγει· « Ἰκανὰ μὲν τὰγαθὰ ἐμοὶ πάρεστι² καὶ ὁ ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐστίν· Εὐχομαι δ' ὅμως τοῖς θεοῖς, ὅπως ὄμβρω τὴν γῆν ἀρδεύωσιν³· οὕτω γὰρ καὶ τῇ τῆς Δήμητρος⁴ βοηθείᾳ τοῖς λαχάνοις αὐξήσις προσγίγνεται ».

Ἐκεῖθεν ἡ μήτηρ πρὸς τὴν θυγατέρα, τὴν τοῦ κεραμέως σύζυγον, ἔρχεται καὶ τὰ αὐτὰ πυνθάνεται· ἡ δ' ἀποκρίνεται· « Τὰ μὲν ἄλλα, ὦ μήτερ, καλῶς ἔχω. Εὐχομαι δ' ὅμως τοῖς θεοῖς, ἵνα ὧσιν ἡμέραι ξηραί, ὅπως ἡ κέραμος ξηρὰ ᾖ⁵ ».

Ἡ δὲ μήτηρ περίλυπος ἀπέρχεται καὶ λέγει· « ὦ Δήμητερ καὶ οἱ ἄλλοι θεοί, ἀληθῶς οὐκ οἶδα⁶ ποτέρα⁶ τῶν θυγατέρων τὴν ἀρωγὴν ὑμῶν αἰτήσω⁷ ».

20. Γέρον ξυλοκόπος.

Γέροντα ξυλοκόπον τὸ γῆρας κατέτρυχε¹· τῷ γὰρ γήρα πρόσεστι² πολλὰ τὰ δεινά³. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτον οὐδεὶς ἐθεράπευεν, ἵνα τὰ ἐπιτήδεια⁴ ἔχη, καθ' ἐκάστην ξύλα ἐκ τοῦ δρυμῶνος ἔκοπτε καὶ εἰς τὸ ἄστὺ ταῦτα ἐπὶ τῶν ὤμων ἐκόμιζε. Πέρας⁵ δ' ὅμως τῶν δεινῶν οὕτω οὐκ ἦν καὶ διῆγε τὸν βίον μετὰ πόνου· τῷ γὰρ γήρα καὶ τῇ λιτῇ διαίτῃ ἀσθενὴς ἦν καὶ σπανίως μετελάμβανε⁶ κρεῶν· ἐστὶ δ' ὅτε⁷ μόνον μικρὰ τεμάχια ἄρτου καὶ κρεῶν παρὰ τῶν κατοίκων ἐλάμβανεν ὡς γέρα⁸ τοῦ γήρω, ἀλλὰ καὶ ταῦτα οὐχ ἱκανὰ ἦν λῦσαι αὐτὸν τῶν πόνων καὶ τοῦ γήρω.

Καί ποτε διὰ τὸν πόνον τῆς ὁδοῦ τὸ φορτίον ἀπορρί-

πει κατὰ γῆς καὶ ἰκετεύει τὸν θάνατον πέρας τῶν δεινῶν παρέχειν αὐτῷ. Αἴφνης ὁ θάνατος ἐπιφαίνεται καὶ πυθάνεται παρὰ τοῦ γέροντος, διατὶ αὐτὸν ἐπικαλεῖται⁹. Ὁ δὲ γέρον ἀποκρίνεται « ἵνα τὸ φορτίον ἄρης¹⁰ ».

21. Τὰ Τέμπη.

Τὰ Τέμπη¹ τὰ Θεσσαλικά χωρὸς ἐστὶ μεταξὺ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὀσσης. Ὀρη δὲ ταῦτα ὑπερύψηλά ἐστι καὶ σχίζεται, οἶον² ὑπὸ θείας φροντίδος. Χωρίον³ οὕτω γίγνεται τὸ μὲν μῆκος ἐπὶ τεσσαράκοντα σταδίου, τὸ δὲ πλάτος σχεδὸν πλέθρου⁴.

Ἐν τούτῳ ἄλση ἐστὶ καὶ δάση σκιερὰ καὶ πλῆθος ἀνθέων. Ὀρνιθες δ' ἠδέως⁵ ἄδουσι καὶ τῷ μέλει⁶ τὸν κάματον τῶν ὁδοιπόρων ἀφανίζουσι. Διὰ μέσου δὲ τῶν Τεμπῶν ὁ Πηνειὸς ποταμὸς ρεῖ, εἰς ὃν⁷ χεῖμαρροι καὶ ρύακες ἐμβάλλουσι. Τούτου αἱ πηγαὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν εἰσι.

Ἔχει δ' οὕτω διατριβάς ποικίλας ὁ τόπος οὐκ ἀνθρωπίνης χειρὸς ἔργα, ἀλλὰ φύσεως· ἐν δὲ τῷ ὄρει Ὀλύμπῳ, ὃς ὑπέρεκειται⁸ τῶν Τεμπῶν, οἱ δώδεκα Ὀλύμπιοι θεοὶ τὸ πάλαι τὰς κατοικίας εἶχον καὶ ἤδοντο⁹ ἐπὶ τῇ θεᾷ τῶν Τεμπῶν καὶ τῷ μέλει τῶν ὀρνίθων.

22. Ἀθηναῖοι ἄνδρες.

Αἱ Ἀθῆναι πατρίς ἀνδρῶν σοφῶν, ποιητῶν, ῥητόρων καὶ στρατηγῶν ἦν. Ἐν¹ τοῖς σοφοῖς καταλέγουσι² Σωκράτη καὶ Πλάτωνα, ἐν τοῖς ποιηταῖς Σοφοκλέα καὶ Εὐριπίδην, ἐν τοῖς ῥήτορσι Δημοσθένη καὶ Αἰσχίνην, ἐν δὲ τοῖς στρατηγοῖς Περικλέα καὶ Θεμιστοκλέα.

Τῷ Σωκράτει οἱ νέοι συνῆσαν³ καὶ φιλοσοφίαν ἐδιδάσκοντο, τοῦ δὲ Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου τὰ ἔργα ἔτερπεν ἐν τῷ θεάτρῳ τοὺς θεατάς. Τῷ Δημοσθένει καὶ Αἰσχίνῃ ὁ δῆμος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ προσεῖχε καὶ αὐτῶν ἀσμένως⁴ ἤκουε. Περικλέους ἡ ἀρχὴ « χρυσοῦς αἰὼν » τῶν Ἀθηῶν ὠνομάζετο. Θεμιστοκλέα δέ, ὅτι αἴτιος τῆς ἐν Σαλαμῖνι ἥττης τῶν βαρβάρων ἦν, οἱ Ἕλληνες ἐν τιμῇ εἶχον.

23. Λητώ καὶ Νιόβη.

Λητοῦς¹ δύο παῖδες γίνονται, Ἀπόλλων καὶ Ἄρτεμις. Νιόβη² δ' ἐν Θήβαις ἑπτὰ μὲν υἱούς, ἑπτὰ δὲ θυγάτέρας τίκει. Ἐπαίρεται³ οὖν ἐπὶ εὐτεχνίᾳ Νιόβη καὶ λέγει· « Ἐγὼ Λητώ ὑπερβάλλω· ἐμοὶ μὲν γὰρ τέτταρες καὶ δέκα παῖδες εἰσι, Λητοῖ δὲ μόνον δύο ». Μάτην αἱ ἄλλαι γυναῖκες τῇ τῶν λόγων πειθοῖ συμβουλεύουσι τῇ Νιόβῃ σέβειν⁴ Λητώ, ἀλλ' οὐδὲν ἤνυσον⁵.

Λητώ δ' ἐπεὶ ταῦτα μανθάνει, ὀργίζεται τῇ Νιόβῃ, ὅτι οὐκ ἔχει αἰδῶ⁶ πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τούτοις διαγωνίζεται. Διὸ

παροξύνει τὸν Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν κατὰ τῶν παίδων τῆς Νιόβης· καὶ τοὺς μὲν παῖδας Ἀπόλλων κατετόξευσε, τὰς δὲ θυγατέρας Ἄρτεμις.

Νιόβη δὲ περίλυπος ἀπολείπει Θήβας καὶ πρὸς τὸν πατέ-

ρα εἰς Σίπυλον τῆς Ἀσίας ἔρχεται. Ἐνταῦθα εὐχεται τῷ Διὶ καὶ εἰς λίθον ὑπ' αὐτοῦ μεταβάλλεται, Ἐκ τούτου δὲ χεῖται, δάκρυα ἐκ τοῦ λίθου νυκτός τε καὶ ἡμέρας.

24. Διογένης¹ καὶ Κορίνθιοι.

Ὅτε Φίλιππος ἐπεβούλευε τοῖς Κορίνθιοις καὶ παρεσκευάζετο ἐπελαύνειν² τῇ πόλει αὐτῶν, οἱ ἄρχοντες παρεκελεύοντο³ τοῖς πολίταις τὸ τεῖχος ἐπισκευάζειν. Οἱ δὲ ἐμμνήσκοντο⁴ μὲν τῆς παλαιᾶς δόξης, ὅτι πρώτη τῶν Ἑλληνίδων

πόλεων ἦν, μετελάμβανον δὲ τοῦ ἔργου· καὶ ὁ μὲν προσέφερε τοῖς τειχοποιοῖς λίθους, ὁ δ' ὑπεστήριζε τὴν ἔπαλξιν, οὐδεὶς δ' ἔληγε⁵ τοῦ ἔργου πρὸ τῆς ἐσπέρας. Ὁμοίαζεν οὖν ἡ πόλις ἐργαστηρίῳ καὶ οἱ ἄνδρες ἐπεμέλοντο τῶν τε ὄπλων καὶ τῆς ἀμύνης.

Διογένης δ' ὁ φιλόσοφος, ἐπεὶ οὐδεὶς αὐτῷ ἔλεγε μεταλαμβάνειν τοῦ ἔργου, ἐκύλιε καὶ αὐτὸς τὸν πίθον ἐχόμενος⁶ αὐτοῦ στερρῶς. Ὅτε δὲ τις τῶν φίλων λέγει αὐτῷ « διατί κυλίεις, ὦ Διόγενες, τὸν πίθον ; », ἀποκρίνεται « ἵνα μὴ μόνος ἀμέτοχος τῆς ἐργασίας ὦ ».

25. Ἄγησίλαος ἐν Αὐλίδι Βοιωτίας.

Ἐπεὶ οἱ Σπάρτιαι ἠγεμόνες ἐν Ἑλλάδι ἐγεγόνεσαν, ἐκέλευσαν Ἄγησίλαον πορεύεσθαι εἰς Ἀσίαν ἀπαλλάξοντα¹ τῶν δεινῶν τοὺς ἐν Ἀσίᾳ Ἑλληνας. Ἄγησίλαος δὲ παρεσκευάζει θυσίαν ἐν Αὐλίδι, ἔνθα περ λέγουσι καὶ Ἀγαμέμνονα, ὅτε ἐπὶ Τροίαν ἐστράτευε, τεθυκέναι. Ἴππεῖς δ' ὅμως τῶν Βοιωτῶν τὰ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἱερὰ διερρίψεσαν καὶ τοὺς στρατιώτας τοῦ Ἄγησιλάου ἐδεδιώχεσαν.

Ἄγησίλαος δὲ τοῖς βοιωτάρχουσιν² ἐμήνυσε· « Ἐγὼ τε καὶ οἱ ἐμοὶ στρατιῶται οἰόμεθα οὐδὲν κακὸν ὑμῖν πεπραχέναι. Ὑμεῖς δ' ὅμως τὰ ἱερὰ τέ ἐκ τοῦ βωμοῦ διερρίψατε καὶ δεδιώχατε τοὺς μέλλοντας θύσειν. Ἐπεὶ οὖν ταῦτα πέπραχατε, τοὺς θεοὺς πολεμίους ἔξετε ». Εὐθύς δὲ μετὰ τοῦτο ὄχητο εἰς Ἔφεσον.

26. Ἡ χώρα τῶν Ἰνδῶν.

Ἡ χώρα τῶν Ἰνδῶν ποταμούςς εὐρεῖς καὶ βαθεῖς ἔχει. Οὗτοι τὰς πηγὰς ἐν τοῖς ὄρεσιν ἔχουσιν, ἔνθα τὸ ἔδαφος τραχύ ἐστι. Ἐνταῦθα τὸ μὲν πλάτος τρίπηχὺ ἐστι, διπήχεις δὲ σχεδὸν εἰσι τὸ βάθος. Προϊόντες¹ δ' εὐρεῖς γίγνονται καὶ τα-

χεῖς διὰ τῆς πεδιάδος φέρονται. Γέμουσι δ' ἡδέων ἰχθύων, οὐς² οἱ ἀλιεῖς ἐν βραχεῖ χρόνῳ ἀλιεύουσι· τὰ ῥά δὲ τῶν ἰχθύων ἡδέα ἐστὶ. Χειμῶνος οἱ ποταμοὶ τοῖς γλυκέσιν ὕδασι καλύπτουσι τὰ εὐρέα πεδία καὶ παχεῖαν τὴν γῆν κατασκευάζουσι· φύονται³ δὲ ἄμπελοι εὐβότρυες⁴. Ἐκ δὲ τῶν ἐτησίων⁵ βρέχεται ἡ Ἰνδικὴ θερινοῖς ὕμβροις καὶ καρπούς ἡδεῖς καὶ ἀφθόλους φέρει. Τρέφει δ' ἡ χώρα καὶ πλῆθος βοῶν καὶ προβάτων, ἃ παχεῖας τὰς οὐράς ἔχει.

27. Γέρων ἐν Ὀλυμπίᾳ.

Ἡ Ὀλυμπία τὸ πάλαι τόπος ἱερὸς ἦν. Ἄπας δ' ὁ χῶρος οὗτος ὑλήεις¹ καὶ ἀξίος θεάς ἦν καὶ παντοδαπῶν ἀνθέων ἔγεμε. Ποταμοὶ δὲ δινηέντες² καὶ ἰχθυόντες τοῦτον διέτεμον. Ἐνταῦθα ἱερὸν αἰγλήεν³ τοῦ Διὸς ἐν τῷ ἄλσει ἦν καὶ χωρίον ὁμοιον θεάτρῳ, ὃ στάδιον ὠνομάζετο.

Ἐνταῦθα τὰ Ὀλύμπια κατὰ πᾶν τέταρτον ἔτος ἐγίγνετο. Ἐκ πασῶν τότε τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων θεωροὶ⁴ εἰς Ὀλυμπίαν ἔσπευδον. Τοῦτοις πᾶσι ξένια⁵ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων παρεσκευάζετο.

Ἐνταῦθά ποτε γέρων θεωρὸς ἔρχεται καὶ ἔδραν οὐχ ἠύρισκεν· ὑπὸ πάντων δ' ὑβρίζετο⁶ καὶ οὐδεὶς ἐκῶν προσέφερεν αὐτῷ ἔδραν. Ἐπεὶ δὲ πρὸς Λακεδαινομίους ἔρχεται, πάντες οἱ ἄνδρες σπεύδουσιν εἴκειν⁷ αὐτῷ καὶ προσέφερον ἔδραν. αἰσχρὸν⁸ γὰρ πᾶσιν ἐδόκει⁹ γέροντας περιπαίζειν.

Ὡς δὲ τοῦτο οἱ ἄλλοι Ἑλληνες αἰσθάνονται, πάντες ἐκ τῶν ἐδρῶν ἀνεγείρονται καὶ ἐπιδιοκίμαζουσι τὸ ἦθος¹⁰ τῶν Σπαρτιατῶν. Ὁ δὲ γέρων λέγει· « Οἷμοι, πάντες μὲν οἱ Ἑλληνες γινώσκουσι τὰ καλά, ἐκόντες δὲ μόνοι οἱ Λακεδαιμόνιοι πράττουσι ».

28. Διογένης και δοῦλος.

Ἐπηλύς¹ ποτε πένης εἰς Ἀθήνας γίγνεται καὶ δοῦλος τῷ φιλοσόφῳ Διογένει προσέρχεται. Τῷ δὲ χρόνῳ ἀποφαίνεται² βλάξ καὶ ἄρπαξ ἅμα. Τοῦτον οὖν Διογένης διὰ τὸ βλάκα καὶ ἄρπαγα εἶναι δις³ καὶ τρίς τῆς ἡμέρας ἔδερε· τὸ γὰρ ἦθος ὁμοῖος τετράποσι θηρίοις ἦν. Ὁ δὲ δοῦλος ἀπελις⁴ ἐκ τούτου ἦν καὶ κρύφα ἐκ τοῦ οἴκου φεύγει.

Διογένης δ' ὅμως τὸν φυγάδα οὐ διώκει⁵· « αἰσχρὸν γάρ », ἔλεγε, « τὸν μὲν δοῦλον ἄνευ τοῦ Διογένους ὑπομένειν διάγειν, Διογένη δ' ἄνευ τοῦ δούλου οὐ ».

29. Ἐρμῆς.

Ἐρμῆς ἐν σπαργάνοις ἔτι ὢν εἰς Πιερίαν παραγίγνεται κλέψων τὰς βοσκούσας ἐνταῦθα βοῦς τοῦ Ἀπόλλωνος. Κομίσας δ' αὐτὰς εἰς τὴν πόρρω εὕρισκομένην Πύλον ἐν σπηλαίῳ ἀπέκρυψεν. Ἐκεῖθεν εἰς Κυλλήνην ὄρχετο, ἔνθα εὕρισκεῖ πρὸ ἄντρου χελώνην νεμομένην². Ἐθέλων δὲ κατασκευάσαι λύραν ἐκ τοῦ περιβάλλοντος τὴν χελώνην κύτους³ ἐφόνευσε ταύτην.

Ἀπόλλων δ' εἰς Κυλλήνην ἔρχεται καὶ τοὺς ἐνταῦθα διαμένοντας ἀνακρίνων πυθάνεται, εἰ τὸν κλέψαντα τὰς βοῦς γιγνώσκουσιν, ἐπαγγελλόμενος⁴ τῷ μηνύσοντι⁵ τὰς βοῦς χάριν ἔξειν. Οὗτοι δὲ λέγουσιν ὡς οὐκ ἐγίγνωσκον τὸν ἥρπακῶτα ταύτας. Ἀπόλλων δὲ μαθηθάνει τὸν κεκλοφότα ἐκ τῆς μαντικῆς. Εὐθὺς δὲ πρὸς τὴν Μαΐαν μητέρα οὔσαν τοῦ Ἐρμοῦ παραγίγνεται καὶ τὸν παῖδα μηνύει. Ἡ δὲ δεικνύει τοῦτον ἐν σπαργάνοις ὄντα.

Ἀπόλλων δ' ὅμως οὐ πιστεύσας τῇ μητρὶ ἐκόμισε τὸν παῖδα εἰς τοὺς θεούς. Ἐπεὶ δὲ οἱ θεοὶ ἐκέλευσαν, ἔλεγε τῷ

ὄντι κεκλοφέναι τὰς βοῦς καὶ κεκυρφέναι ταύτας ἐν σπηλαίῳ. Ἐρχεται οὖν Ἀπόλλων εἰς Κυλλήνην καὶ εὕρισκει τὰς βοῦς. Ἀκούσας δὲ ἐνταῦθα τῆς λύρας χαρίζεται αὐτῷ τὰς βοῦς καὶ διδάσκει τὴν μαντικὴν. Ζεὺς δὲ τὸν Ἑρμῆν κήρυκα τῶν ὑποχθονίων⁶ θεῶν ἀναγορεύει.

30. Πᾶν μέτρον ἄριστον.

Ἔστι παροιμία. Ἔστε ἐγκρατεῖς καὶ μηδὲν ἄγαν πράττετε· ἡ γὰρ ὑπερβολὴ τοῖς ἀνθρώποις ἀεὶ λύπην παρέχει. Τὴν μετρίαν δίαιταν διώξατε· ἡ γὰρ ἀκολασία ταύτης πολλῶν κακῶν αἰτία ἐστίν. Ἄγε δὴ, ὦ φίλε, κάτεχε πεῖναν καὶ δίψαν καὶ φεῦγε τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας· πολλοὶ γὰρ ἐν μεσταῖς τραπέζαις διαφθειροῦσι δίψαν ἐσθλῶν² ἔργων. Εἰ δὲ δόξαν καὶ τιμὴν διώκεις, ἡ τόλμη μὴ ἀρχέτω³ σωφροσύνης. Θαύμασον δὲ καὶ τοὺς τὴν φιλαργυρίαν φεύγοντας· λέγουσι γὰρ ταύτην ρίζαν τῶν ἀδικιῶν εἶναι. Γυμνάσατε τό τε σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν ἐπ' ἀρετὴν καὶ ἀποβλέψατε πρὸς τοὺς ἐν μετρίᾳ διαίτῃ διάγοντας. Μάλιστα δὲ οἱ λόγοι μέτρον ἔχοντων καὶ φευγόντων τὴν ὑπερβολὴν· ἡ γὰρ τῆς γλώττης ἀκολασία πολλοῖς λύπην καὶ αἰσχύνην φέρει. Ἴσθι οὖν φιλαλήθης, ὦ φίλε, καὶ μὴ πολλὰ λέγε, ἀλλὰ καλὰ· οὐ γὰρ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ, ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ πολὺ. Ὁρθῶς δ' ἔτι καὶ νῦν ἔχει ὁ λόγος· « Ἡ γλώττα πολλῶν ἐστὶ κακῶν αἰτία ».

31. Οἱ Σπαρτιᾶται.

Α' Σπαρτιατῶν ἀνατροφὴ.

Οἱ Σπαρτιᾶται παῖδες ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἐπαιδεύοντο, ὥστε σώφρονες εἶναι. Ἀπὸ τοῦ ἑβδόμου ἔτους οἱ ἄρρενες ἐν κοινοῖς συσσιτίοις ἐσιτίζοντο¹ καὶ ἐτρέφοντο συνήθως μέλα-

νι ζωμῶ. Ὁ δὲ μέλας ζωμὸς μελαίνης χροῶς² ἦν παρασκευαζόμενος ἐκ χοιρείου κρέως καὶ αἵματος.

Καθ' ἡμέραν δ' ἐν ὑπαίθρῳ γυμναζόμενοι ὑπὸ τῶν γυμναστῶν τῷ μὲν σώματι ἐρρωμένοι³ ἐγίγνοντο, τῇ δὲ ψυχῇ μεγαλόφρονες. Εἰθίζοντο δ' ὑπὸ τῶν ὀμηλίκων καὶ εἰς τὸ κλέπτειν. Τοῖς συλλαμβανομένοις δ' ὅμως ὡς ἄφροσι⁴ ποινή ἐπεβάλλετο· οὕτω δ' ἐπιστήμονες⁵ τῶν πολεμικῶν ἐγίγνοντο. Τοῖς δὲ πατρίοις νόμοις ἐπέιθοντο καὶ μνήμονες⁶ ἦσαν τῶν Λυκούργου θεσμίων· οἱ δ' ἐπιλανθανόμενοι⁷ τούτων ἐκολάζοντο ὑπὸ τῶν ἀρχόντων. Ὀμοίως τοῖς νέοις καὶ αἱ παρθένοι ἐγυμνάζοντο.

Ἐπὶ τούτοις πᾶσιν οἱ Σπαρτιᾶται ἐσεμνύοντο καὶ μάκαρας καὶ εὐδαίμονας ἑαυτοῦς⁸ ἐλογίζοντο. Πάντας τοὺς νέους τέκνα τῆς αὐτῆς πατρίδος ἐνόμιζον. Οἱ δ' εἴλωτες ἐν Λακεδαιμόνι τοὺς ἀγροὺς τῶν Σπαρτιατῶν εἰργάζοντο καὶ ὑπέμενον πολλὰ δεινά. Διὸ τάλανες⁹ καὶ κακοδαίμονες ἦσαν.

B.' Ἀγωγή τῶν νέων ἐν Σπάρτῃ.

Οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπαίδευσαν οὐδ' ἔτρεφον τοὺς παῖδας, ὡς ἐβούλοντο. Ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους κατὰ τοὺς Λυκούργου νόμους ἢ πόλις παρελάμβανε τὰ τέκνα τῶν Σπαρτιατῶν καὶ κατελόχιζεν¹ αὐτὰ εἰς ἀγέλας². Ἔταττε δ' αὐτοῖς ἀρχοντα τὸν διαφέροντα τῇ φρονήσει καὶ τὸν θυμοειδέη³ ἐν τῇ μάχῃ. Πρὸς τοῦτον οἱ νέοι ἀπέβλεπον αἰεὶ καὶ προθύμως ἔπραττον τὰ ὑπ' αὐτοῦ παραγγελλόμενα. Οἱ δὲ πρεσβύτεροι τοῖς παιδίοις παίζουσιν ἐπέβλεπον. Γράμματα δ' ὀλίγα ἐδίδασκον τοὺς νέους, ὅσα ἢ χρεια⁴ ἐπέβαλλεν αὐτοῖς· ἢ δ' ἄλλη παιδεία ἐγίγνετο πρὸς τὸ ἀρχεσθαι καλῶς.

32. Κίμων ὁ Ἀθηναῖος.

Κίμων ἐπιφανοῦς πατρός ἦν· υἷός γάρ τοῦ εὐκλεοῦς¹ στρατηγοῦ Μιλτιάδου² ἦν. Οὐ μόνον δὲ ἐπιφανῶν καὶ εὐγενῶν γονέων ἦν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐπεικῆς³ τῷ δήμῳ ἦν. Οὗτος τοῖς Ἀθηναίοις συνεβούλευσε τριήρεις⁴ κατασκευάσαι· τριήρων γὰρ ἔνδειαν εἶχον. Αὐτῷ δ' ὄντι εὐγενεῖ καὶ ἐπεικειῖ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εὐμενεῖς ἦσαν.

Τὰ Κίμωνος ἔργα ἐν τῷ πρὸς Πέρσας πολέμῳ περιφανῆ καὶ εὐκλεᾶ ἦν· στρατεύσας γὰρ ἐπὶ βασιλέα μετὰ νίκας πολλὰς τὴν εὐκλεᾶ Κιμώνειον εἰρήνην συνάπτει. Ἐκ τῆς στρατηγίας Κίμων δαψιλῆ τὰ ἀγαθὰ ἔχων ἀνήλισκεν⁵ εἰς τοὺς πολίτας· οἱ ἄγροί γὰρ αὐτοῦ πλήρεις ὀπωρῶν καὶ εὐώδων ἀνθέων ἦσαν. Τούτων τοὺς φραγμοὺς κατέλυσεν, ὥστε οἱ πολῖται ἐλάμβανον ἄνθη καὶ ὀπώρας. Τοῖς δ' ἔνδεέσι τῶν πολιτῶν εἶχε τράπεζαν πλήρη πολυτελῶν ἐδεσμάτων⁶.

Αὐτῷ δ' εἰς τὴν ἀγορὰν πορευομένῳ δύο νεανίσκοι συνείποντο ἀμπεχόμενοι⁷ καλῶς. Οὗτοι πρὸς τοὺς πένητας διημείβοντο⁸ τὰ ἱμάτια.

33. Γεωργοῦ παῖδες.

Γεωργός τις πολλοὺς ἀγροὺς καὶ πολλὰς ἀμπέλους εἶχε· πολλοὶ δὲ καὶ μεγάλοι κῆποι ἦσαν αὐτῷ. Ἐγεμον δ' οὗτοι πολλῶν καρπῶν καὶ εὐτυχῆς διὰ τοῦτο ἐνομίζετο· πολλὰ γὰρ τὰ ἀγαθὰ εἶχεν. Ὀντως δ' ὅμως δυστυχῆς ἦν· οἱ γὰρ παῖδες αὐτοῦ ἐκ πολλοῦ χρόνου ἤριζον καὶ αἵτιοι μεγάλης δυστυχίας τῷ οἴκῳ ἦσαν.

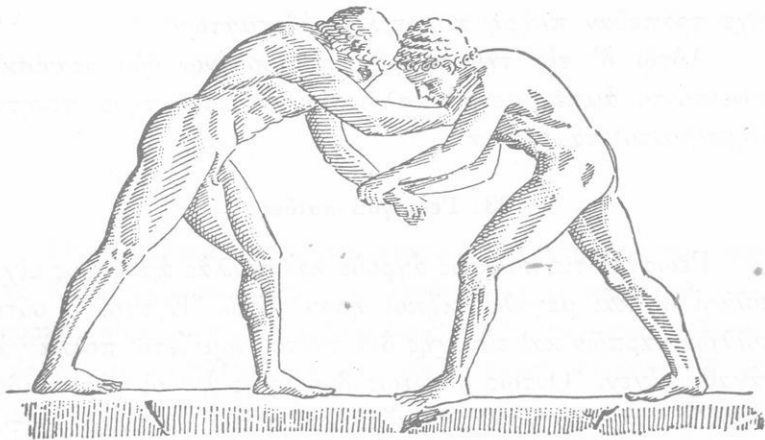
Ἐπειδὴ δ' ὁ γέρον καὶ ἡ μήτηρ πρᾶοι¹ ἦσαν πρὸς τοὺς παῖδας, οὗτοι τοὺς τε ἀγροὺς οὐκ ἐθεράπευον καὶ ἐν ὁμονοίᾳ οὐ διῆγον. Αἰσθανόμενος δ' ὁ γέρον τὸ τέλος τοῦ βίου ἐγγὺς λέγει τοῖς παισίν· « ὦ παῖδες, ἕως μὲν ὑγιῆς ἦν, μετὰ πολ-

λοῦ καὶ μεγάλου πόνου τοὺς ἀγροὺς ἐθεράπευον καὶ πολλὰ τάγαθὰ εἶχομεν. Νῦν δ' αἰσθάνομαι τὸ τέλος τοῦ βίου ἐγγύς. Ἐν τοῖς ἀγροῖς μέγαν θησαυρὸν ἔχω. Ἐὰν τούτους θεραπεύσητε, εὐρήσετε τὸν θησαυρὸν ».

Τῶ ὄντι δ' οἱ παῖδες μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς πᾶσαν τὴν ἄμπελον καὶ τοὺς ἀγροὺς ἐν ὁμονοίᾳ ἐθεράπευσαν, θησαυρὸν δ' ὅμως οὐχ ἠύρισκον· οἱ δ' ἀγροὶ καὶ ἡ ἄμπελος διὰ τοῦτο πολὺν τὸν καρπὸν παρεῖχον. Ἐκ τούτου οἱ παῖδες ἐν ὁμονοίᾳ διῆγον καὶ ἐν πολλοῖς ἀγαθοῖς ἦσαν.

34. Ἡ γυμναστική.

Ἡ γυμναστική ἀσκησις λαμπρὰ τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματός ἐστι. Οἱ δ' εὖ τὰ σώματα ἔχοντες αἰεὶ ὑγιαίνουνσι

καὶ ἡδέως τὸν βίον διάγουσι· πρῶ¹ τε γὰρ ἐκ τοῦ ὕπνου ἐγείρονται καὶ ἀσμένως ἐσθίουσι καὶ πίνουσι, πολὺ δ' ἔτι εὐχαρίστως καθεύδουσιν.

Οὕτω τὸ μὲν σῶμα αὐτῶν οὐδέποτε κακῶς ἔχει², τὸ δὲ

φρόνημα ἀεὶ εὐγενές ἐστίν, ὥστε εὐσεβῶς μὲν πρὸς τοὺς θεοὺς, εὐπρεπῶς δὲ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, φιλοφρόνως δὲ πρὸς τοὺς ἀδυνάτους ἔχουσιν. Ἐν δὲ τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσι πάνυ ἀνδρείως μάχονται καὶ τῇ πατρίδι ὑπουργίαν³ προσφέρουσι.

Διὰ ταῦτα ὑπὸ πάντων τῶν πολιτῶν γεραίρονται καὶ τὸν λοιπὸν βίον σεμνῶς διάγουσι καὶ ἀποθνήσκοντες δόξαν τοῖς υἱοῖς καταλείπουσι. Τοῖς δ' ἀσθενῶς τὸ σῶμα ἔχουσι καὶ λήθη καὶ ἀθυμία καὶ μανία πολλάκις ἐγγίγνονται.

35. Κῦρος ὁ νεώτερος.

Κῦρος ὁ νεώτερος ἦν βασιλικώτατος καὶ ἀξιώτατος πάντων τῶν Περσῶν εἰς τὸ ἄρχειν. Παῖς ἔτι ὢν, ὅτε σὺν τῷ πρεσβυτέρῳ ἀδελφῷ ἐπαιδεύετο, δικαιότερος καὶ σωφρονέστερος αὐτοῦ ἐνομίζετο. Τῶν δ' ἡλικιωτῶν¹ αἰδημονέστατος² ἦν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἐπέιθετο προθυμότερον τῶν ὑποδεεστέρων³. Ἐπειτα δὲ φιλιππότατος ἦν⁴· ἔκρινον δ' αὐτὸν καὶ τῆς τοξικῆς καὶ τῆς ἀκοντίσεως φιλομαθέστατον εἶναι καὶ μελετηρότατον. Ὅτε δ' ἐν ἡλικίᾳ ἦν, φιλοθηρότατος⁵ καὶ φιλοκινδυνότατος ἦν καὶ τοῖς μὲν φίλοις πραότατος, τοῖς δ' ἐχθροῖς τραχύτατος καὶ φοβερώτατος ἀνταγωνιστῆς ἦν.

Σατραπῆς δὲ τῆς Λυδίας ὢν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ἄρχων ἱκανώτατος καὶ ἐγκρατέστατος γίγνεται. Πᾶσαι δ' αἱ πόλεις προθύμως ἐπέεινον αὐτῷ καὶ εὐδαιμονέστεραι ἢ πρὶν ἦσαν καὶ πάντες δ' οἱ φίλοι πιστότεροι αὐτῷ ἦσαν.

36. Κροῖσος καὶ Σόλων.

Κροῖσος ὁ Λυδῶν¹ βασιλεὺς πλουσιώτατος καὶ κράτιστος ἐνομίζετο εἶναι. Ἦκε δὲ ποτε εἰς Σάρδεις Σόλων Ἀθηναῖος. Τοῦτον ὁ βασιλεὺς προθυμότατα καὶ λαμπρότατα ἐξένισεν²,

ἐκέλευσε δὲ τοὺς θεράποντας τὸν ξένον περιάγειν κατὰ τοὺς μεγίστους θησαυροὺς. Ἐπειτα δὲ λέγει αὐτῷ· « ὦ ξέने Ἀθηναῖε, σὺ μάλιστα προέχεις³ σοφία πάντων Ἀθηναίων· σωφρονέστερον καὶ δικαιοτέρον παντὸς ἄλλου κρίνεις. Βούλομαι ἀκούειν σου, εἰ νομίζεις ἄλλον εὐδαιμονέστατον ».

Σόλων δ' οὐ τὰ ἡδῖα, ἀλλὰ τὰ ἀληθέστερα προκρίνων ἀποκρίνεται. « Οὐκ αἰεὶ οἱ τύραννοι εὐδαιμόνες εἰσιν· οὗτοι γὰρ τῶν μεγίστων μὲν ἀγαθῶν ἐλάχιστα μετέχουσι, τῶν μεγίστων δὲ κακῶν πλεῖστον μεταλαμβάνουσιν. Ἐγὼ πλέον σοῦ

μακαρίζω τοὺς παῖδας τῆς Ἀργείας ἱερείας Κλέοβιν καὶ Βίτωννα. Οὗτοι πάντων τῶν Ἀργείων ἔρρωμενέστατοι ἦσαν καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσιν οὐδενὸς χεῖρους, ἄθλα δὲ πλεῖστα καὶ λαμπρότατα ἐλάμβανον. Διὸ καὶ εὐνοῦστατοι⁴ αὐτοῖς οἱ θεοὶ ἦσαν· οὐσης γὰρ ἑορτῆς τῇ Ἥρᾳ, ἐπεὶ οἱ βόες ἐκ τοῦ ἀγροῦ οὐ παρῆσαν, οἱ νεανῖαι ἐλαύνοντες τὴν ἱερὰν ἄμαξαν μετὰ τῆς μητρὸς εἰς τὸ ἱερόν κομίζουσιν θάπτον τῶν βοῶν. Διὸ καὶ ἀρίστη ἡ τελετὴ τοῦ βίου ἦν αὐτοῖς· δῶρον γὰρ μέγιστον καὶ

ἡδιστον πέμπουσιν οἱ θεοὶ θάνατον· μετὰ γὰρ τὴν ἑορτὴν νῆδυμος⁵ ὕπνος καταλαμβάνει αὐτούς ».

Κροῖσος δὲ λέγει τὸ δεύτερον. « Ἐγὼ οὐκ εἰμι τῶν ἄλλων ; » Σόλων δ' ἀποκρίνεται· « Οὐχ ἤττον⁶ τούτων μακαρίζω Τέλλον τὸν Ἀθηναῖον. Τούτῳ παῖδες ἦσαν βέλτιστοι καὶ τελευτὴ τοῦ βίου ἦν αὐτῷ καλλίστη· στρατεύσας γὰρ ἐπὶ Μεγαρέας κάλλιστα ἀποθνήσκει. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι δημοσίᾳ θάπτουσι τοῦτον καὶ οὐδένα ἐν μείζονι τιμῇ εἶχον ».

Ἐπὶ τούτῳ τῷ λόγῳ χαλεπώτερον εἶχεν⁷ ὁ βασιλεὺς ἢ πρότερον. Διὸ λέγει· « ὦ ξένε Ἀθηναῖε, ἐγὼ δ' οὐδενός εἰμι κρείττων, οὐδ' εὐδαιμονέστερος ; » Ὁ δὲ Σόλων λέγει· « ὦ βασιλεῦ, πλοῦτον μὲν ἔχεις πλείω καὶ δύναμιν μείζω τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, πλεῖστα δ' ὅμως τύχαι τῷ ἀνθρώπῳ γίνονται μέχρι τῆς τελευτῆς. Ὁ θάνατος δὲ μόνον ἐλέγχει ταύτας ἀκριβέστερον παντὸς ἄλλου. Ἐὰν μέχρι τέλους τοῦ βίου εὐδαιμονέστατος διάγῃς, τότε καὶ σὲ λέξω εὐδαίμονα ».

37. Εὐχὴ Καμβύσου πρὸς Κῦρον τὸν πρεσβύτερον.

Κύρω ἄγοντι τὸν στρατὸν ἐπὶ στρατείαν ὁ πατὴρ ἤρχετο¹ λόγου· « ὦ παῖ, εὐμενεῖς σοι εἶεν οἱ θεοὶ καὶ ἄγοιέν² σε ἐπὶ τὴν στρατείαν εὐμενῶς καὶ ἀεὶ πέμποιέν σοι οἰωνοὺς καλοὺς καὶ γινώσκεις τὰ οὐράνια σημεῖα. Ταῦτα δὲ γινώσκων πράττοις τὰ ἄριστα καὶ μηδέποτε ἔνδεια³ μάντεων εἶη σοι ». Κῦρος δ' ἀποκρίνεται· « Εἴθ' ἐθέλοιεν οἱ θεοὶ εὐμενεῖς ἡμῖν εἶναι καὶ συμβουλεύοιεν τοῖς σημεῖοις τὰ ἄριστα. Καὶ ὑμεῖς δ' ὑγιαίνετε καὶ εὖ πράττοιτε⁴ μέχρι τῆς ἐπανόδου ἡμῶν. Εἴθε δὲ σημαίνοιεν διοσημίας⁵ οἱ θεοὶ ὑμῖν, ὅτε ἡμεῖς ἐπιτυγχάνομεν ». Ταῦτα τοὺς θεοὺς ἐπηύχοντο γινώσκοντες ὅτι ἀνάγκη τοὺς ἀνθρώπους ἐπιμέλεσθαι⁶ τῶν θεῶν, ὅταν εὖ πράττωσι καὶ μὴ ὅταν ἐν ἀπόρῳ ᾧσιν⁷.

38. Διάλογοι Ξέρξου και Δημαράτου.

Ξέρξης πρὸ τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης κατάσκοπον ἐπεμπεν ἰδεῖν¹, ὅποσοι εἶεν οἱ Ἕλληνες καὶ τί πράττειεν. Ἐν Θετταλίᾳ γὰρ ὧν ἤκουεν ὡς ἐνταῦθα οἱ Ἕλληνες ἠθροικότες εἶεν πολὺν στρατὸν καὶ ὅτι ἡγεμόνες εἶησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι. Ὡς δ' ὁ κατάσκοπος ἐπλησίασε πρὸς τὸ στρατόπεδον, ἐπυθάνετο ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔξω τοῦ τείχους εἶησαν.

Ἐνταῦθα δ' οὗτοι ἐγυμνάζοντο καὶ ἐκτενίζοντο, Λεωνίδας δὲ τούτοις ἔλεγεν· « Ἄνδρες στρατιῶται, σφύζοιτε τὴν πατρίδα ἀποθνήσκοντες ὑπὲρ αὐτῆς· οὕτω γὰρ ἂν² ἀποτρέψαιτε τὸν τῶν βαρβάρων κίνδυνον ». Ταῦτα Ξέρξης ἀκούων καὶ θαυμάζων μετεπέμπετο³ Δημάρaton τὸν Λακεδαιμόνιον καὶ ἔλεγεν αὐτῷ, τί ὁ κατάσκοπος εἰρηκῶς εἶη· « Ἐγὼ μὲν, ὦ βασιλεῦ, ἔλεγον σοι καὶ πρότερον ὅτι οἱ ἄνδρες οὗτοι κωλύσοιεν ἡμᾶς διαβαίνειν τὴν στενωπὸν. Καὶ νῦν δὲ λέγω ὅτι ἐπὶ πᾶν ἤξουσι⁴ περὶ τῆς νίκης· εἰ μὴ τὸ πρᾶγμα οὕτως ἔχοι, νομιζοίς ἂν με ψεύστην ». Ταῦτα δ' ὁμῶς λέγων οὐκ ἔπειθε Ξέρξην. Διὸ ἐπιλέγει· « ὦ βασιλεῦ, εἰ μὴ ἀληθεύσαιμι, θανάτῳ κολάσαις ἂν με ».

39. Λέων καὶ ἀλώπηξ.

Λέων ἐπιτυχῶν¹ λαγωῶν καθεύδοντι τοῦτον ἐβούλετο καταφαγεῖν. Μεταξὺ δ' ἔλαφον παρελθοῦσαν ἰδὼν ἐκεῖνον ἀπέλυσε καὶ τῇ ἐλάφῳ ἐπέδραμεν· ἐνόμιζε γὰρ πλείονα τροφήν ἔξειν, ἐὰν τὴν ἔλαφον συλλάβῃ.

Ὁ μὲν οὖν λαγῶδες ἀκούσας τῶν ψόφων² ἔφυγεν· ὁ δὲ λέων ἐπιδραμῶν τῇ ἐλάφῳ καὶ ἀποκαμῶν³ οὐχ οἷός τ' ἦν ταύτην καταλαβεῖν. Διὸ ταύτην καταλιπὼν ἐπὶ τὸν λαγῶν ἐπανῆλθε λογιζόμενος· « Εὐροίμι τὸν λαγῶν· ἱκανὸν μοί ἐστιν ἐν τῷ παρόντι οὗτος ». Ἐπεὶ δ' ὁμῶς τὸν λαγῶν οὐχ

ἤρυν, εἶπε· « Δίκαια ἔπαθον, ὅτι ἔλαθον⁴ καὶ τὴν ἐν χερσὶ βορὰν⁵ ἀπολέσας ».

Ἐλώπηξ δὲ παρατυχοῦσα εἶπε αὐτῷ· « Μάθε ὡς ἄφρων εἶ· τὸ γὰρ ὑπάρχον ἀγαθὸν περιιδῶν⁶ ἐπὶ ἀβεβαίαν ἐλπίδα ἔδραμες ».

40. Φύσις τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικός .

Ὁ θεὸς ἐπέταξε τὴν γυναῖκα μὲν ἔχειν τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ, τὸν δ' ἄνδρα περὶ τῶν ἔξω φροντίζειν. Καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ οἶός τ' ἐστὶν ὑπομένειν καὶ ψύχῃ¹ καὶ θάλπῃ² καὶ ὁδοιπορίας καὶ στρατείας, τὴν δὲ γυναῖκα οὐ νομίζομεν ἰκανὴν ἐπὶ τὰ τοιαῦτα ἔργα εἶναι.

Ἐπεὶ δ' ἀνάγκη φυλάττεσθαι καλῶς τὰ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς εἰσχομιζόμενα, ἡ γυνὴ ἀναγκάζεται ἐν τῷ οἴκῳ μένειν καὶ τὴν φροντίδα αὐτῶν ἔχειν. Διὸ λέγουσιν ἀγαθὴν γυναῖκα εἶναι τὴν περὶ πάντων τῶν ἐν τῷ οἴκῳ ἐπιμελομένην. Γιγνώσκων δ' ὁ θεὸς ὅτι πρὸς τὸ φυλάττειν εἰκός³ τὴν ψυχὴν φοβερὰν εἶναι, πλεῖον μέρος τοῦ φόβου τῇ γυναικὶ ἢ τῷ ἀνδρὶ ἐφύτευσεν.

Ἴνα δ' ὁ οἶκος εὐδαίμων ᾗ, ἀνάγκη τοὺς γονέας στέργειν μὲν ἀλλήλους, ἀνατρέφειν δὲ καὶ παιδεύειν τὰ τέκνα, ὥστε μηδὲν τῶν ἀναγκαίων ἐλλείπειν, ἀγαθοὺς δὲ πολίτας αὐτὰ γίγνεσθαι.

41. Ἀγῆσίλαος καὶ οἱ Θάσιοι .

Οἱ Θάσιοι πορευομένῳ τῷ Ἀγῆσιλάῳ διὰ τῆς χώρας ἀλφίτα¹ καὶ χῆνας καὶ ὄψα² πολυτελῆ ἔπεμψαν λέγοντες αὐτῷ· « Ἡμεῖς θαυμάζομεν σε τῆς ἀρετῆς καὶ ταῦτα δῶρά σοι οἱ ἄρχοντες πέμπουσι, εἰς αὖριον δὲ πέμψουσι πλείονα ».

Ἀγῆσίλαος δὲ μόνον τὰ ἀλφίτα ἐλάμβανε, τὰ δὲ λοιπὰ

ἐκέλευσε τοὺς κεκομικότας ἀπάγειν ὀπίσω. Ἐπειδὴ δ' οὗτοι ἐθαύμασαν ὅτι οὐ λαμβάνοι τὰ δῶρα, Ἀγησίλαος ἔλεξεν αὐτοῖς· « Ἐὰν ἐθίσω τοὺς στρατιώτας εἰς πολυτέλειαν, οὐδὲν τῶν εἰλώτων διοίσουσιν³. τούτοις γὰρ προσήκει⁴ τὰ δῶρα καὶ οὐκ ἐλευθέροις ἀνδράσιν. Ἀπάγετε οὖν ταῦτα ὀπίσω καὶ λέξατε τοῖς ἄρχουσιν ὅτι ταῦτα οὐκ ἔστι χρήσιμα τοῖς στρατιώταις ».

Οἱ Θάσιοι ἀκούσαντες τῶν πρέσβων καὶ ἔτι πλέον θαυμάσαντες τὸν ἄνδρα ἐκήρυξαν θείαις τιμαῖς θεραπεύειν αὐτόν. Ἐπεμψαν δὲ περὶ τούτου πρέσβεις πρὸς Ἀγησίλαον. Οἱ δ' ἔλεγον· « ὦ Ἀγησίλαε, οἱ τῆς πόλεως ἄρχοντες πεπόμφασιν ἡμᾶς λέξοντάς σοι ὅτι ἡ πόλις ἡμῶν ὡς θεὸν θεραπεύσει σε ». Ὁ δ' ἔλεγεν· « Ἀγετε καὶ πράξατε πρῶτον ὅ,τι ἂν⁵ ὑμῖν λέξω. Ποιήσατε πρῶτον ὑμᾶς αὐτοὺς θεοὺς καί, εἰ τοῦτο πράξαίτε, λέξαίτε ἂν ὅτι καὶ τοὺς ἄλλους οἰοί τ' ἔστὲ θεοὺς ποιῆσαι ».

42. Αἰνείου¹ εὐσέβεια.

Οἱ ἠγεμόνες τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὴν Ἰλίου ἄλωσιν ἔλεγον τοῖς στρατιώταις· « Ἄνδρες στρατιῶται, φειδόμεθα τῶν ἀλισκομένων² καὶ λογιζώμεθα, μὴ ἄδικα φαινώμεθα³ ἐργαζόμενοι· οὕτω γὰρ ἂν τοὺς θεοὺς εὐμενεῖς ἔχοιμεν καὶ ἀσφαλεῖς ἂν οἴκαδε διαπορευοίμεθα ». Τοῖς δὲ Τρωσὶν ὀλόφυρομένοις ἔλεγον· « ὦ Τρῶες, νικηταὶ μὲν ἔσμεν, ἐπιτρέπομεν δ' ὑμῖν φέρεσθαι ὅ,τι ἂν βούλησθε τῶν οἰκειῶν. Μὴ οὖν ὀδύρεσθε, ἀλλὰ κομίζεσθε⁴ ἔν τι τούτων καὶ φεύγετε ».

Πάντες μὲν τότε οἱ ἄλλοι ἐκομίζοντό τι τῶν οἰκειῶν. Αἰνείας δὲ μόνος τοὺς πατρώους θεοὺς λαβὼν ἔφερεν ἐπὶ τῶν ὤμων ὑπεριδῶν⁵ τῶν ἄλλων. Οἱ δ' Ἑλληγες ἠδόμενοι ἐπὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς εὐσεβείᾳ ἐπέτρεψαν αὐτῷ φέρεσθαι καὶ δεύτερον κτῆμα. Ὁ δὲ τὸν γέροντα πατέρα ἀναλαβὼν τοῖς ὤμοις ἀπῆλθεν.

Οἱ δ' Ἕλληνας ἐξεπλήττοντο οὐχ ἥκιστα⁶ ἐπὶ τούτῳ καὶ πάντα ἐπέτρεψαν λαμβάνειν. Οὕτω ἐν τιμῇ εἶχον τοὺς πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς γονέας εὐσεβεῖς γιγνομένους·

43. Λόγοι Ξενοφώντος πρὸς Ἕλληνας.

Οἱ Ἕλληνας μετὰ τὸν τῶν στρατηγῶν θάνατον χαλεπῶς ἔφερον, ὅτι ὤντο ἐν κινδύνῳ ἕσσεσθαι, καὶ ἄθυμοι διὰ τοῦτο ἦσαν. Ξενοφῶν δὲ τούτους ἀθροίζει καὶ εὐξάμενος τοῖς θεοῖς πρῶτον ἔλεγεν αὐτοῖς: « Ἄνδρες Ἕλληνας, πρὸ ὀλίγων ἔτι ἡμερῶν ἀντιταξάμενοι τοῖς πολεμίοις διεπράξασθε¹, ὥστε καὶ

τὸ ὄνομα τῶν Ἑλλήνων φόβον τοῖς Μήδοις εἶναι. Καὶ τότε μὲν περὶ τῆς Κύρου ἀρχῆς ἠγωνίσασθε καὶ εἰς φυγὴν τοὺς πολεμίους ἐτρέψασθε, νῦν δὲ περὶ τῆς ἰδίας σωτηρίας ἀγωνιζόμεθα. Ἄφ' οὗ χρόνου ἐσπεισάμεθα² Τισσαφέρνει, ἐνομίσαμεν εἰρήνην ἡμῖν ἔσσεσθαι. Βασιλεὺς μέντοι τὰς σπονδὰς λέλυκε καὶ φυλάττεται ἡμᾶς ὡς πολεμίους. Φυλαξόμεθα οὖν καὶ ἡμεῖς τοὺς βαρβάρους καὶ μηκέτι τούτοις σπεισώμεθα³ οὕτω δὲ τὸ λοιπὸν³ πορευσόμεθα διὰ πολεμίας τῆς χώρας, ἀλλ' ἀσφαλεῖς ἐσόμεθα καὶ διαπραξόμεθα εἰς Ἑλλάδα ἐλθεῖν. Εἰ δὲ καθ' ἡμέραν πορευοίμεθα πλεῖον, ἀπαλλαξάμεθα ἂν πολὺ τοῦ στρατεύματος. Εἰ δ' ἄχθεσθε⁴, ὅτι ἡγεμῶν ἡμῖν οὐκ ἔσται Τισσαφέρνης, σκέψασθε, εἰ συμφέρει ἡμῖν ἡγεμόνα ἔχειν τὸν ἐργασάμενον ἡμᾶς κακά. Παύσασθε οὖν πιστεύοντες τοῖς βαρβάροις καὶ ψηφίσασθε⁵ κατακαῦσαι τὰς ἀμάξας, ἵνα μὴ ἐμποδῶν⁶ ὑμῖν ὄσι. Κελεύω δὲ πρῶτον εὐξασθαι τοῖς θεοῖς εὐμενεῖς ἡμῖν εἶναι. Ἐπιτήδεια δέ, ὡς μανθάνω, ἐλπίζω ἡμᾶς εὐρήσεσθαι ἐν τῇ ἐγγύς χώρᾳ ».

² Ἀκούσαντες οἱ στρατιῶται καὶ ψηφισάμενοι ταῦτα ἀπῆλθον ἐπὶ τὰς σκηνάς.

44. Θάνατος Σωκράτους¹.

Πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου πολλοὶ τῶν μαθητῶν συνηθροισμένοι ἦσαν ἐν τῷ πρὸ τῆς φυλακῆς χώρῳ.

Σωκράτης δ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἀνεπέπαυτο λαμπρῶς καὶ οὐδόλως ἐτετάρακτο. Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ εἰσῆλθον διὰ τῆς πρὸς βορρᾶν τετραμμένης πύλης πολλοί, μεταξὺ δὲ καὶ οἱ παῖδες κεκομισμένοι ἦσαν. Σωκράτης δὲ πρὸς τοὺς ἠθροισμένους ἔλεγεν· « Ἄδρες φίλοι, ἅπαντα τὸν βίον πεπολίτευμαι² σωφρόνως καὶ ἀξίως τῆς πόλεως. Διδάσκων τοὺς νέους καὶ προάγων αὐτοὺς ἐπ' ἀρετὴν οὐδεπώποτε πέπραγαμι μισθὸν³ αὐτοῦς

νομίζων οὕτω τὰ ὑπὸ τῶν θεῶν τεταγμένα μοι πράττειν. Ἦσθανόμην δ' ὅτι οὐδενὶ τρόπῳ ἀποτετραμμένος ἂν εἶην. τούτου. Διὸ καὶ ὑμεῖς μηδέποτε παύσασθε πολιτευόμενοι δικαίως· ἐὰν γὰρ οὕτω πεπαιδευμένοι ἦτε, ὠφέλιμοι τῇ πολιτείᾳ ἔσεσθε ». Ταῦτα αὐτοῖς εἶπεν.

Εὐθύς δὲ μετὰ τοῦτο ἔλεξεν· « Ἄλλ', ὦ Κρίτων, ἐνεγκέτω τις τὸ φάρμακον, εἰ τέτριπται ». Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐν κύλικι τὸ φάρμακον τετριμμένον ἤνεγκε τῷ Σωκράτει. Καὶ οὗτος μὲν ἐξέπιεν⁴ ἥρεμα τοῦτο, πολλοὶ δὲ τῶν παρόντων ἐγκεκαλυμμένοι τὸ πρόσωπον ταῖς χερσὶν ἀπέκλαιον. Ὁ δ' ἐπειδὴ τὰ σκέλη ἠσθάνετο βαρυνόμενα, ὕπτιος κατεκλίνετο. Ὁ δ' ἄνθρωπος διατρίψας συχνὸν⁵ χρόνον ἐξεκάλυψεν αὐτὸν — ἐνεκεκάλυπτο γάρ· — Κρίτων δ' ἰδὼν αὐτὸν νεκρὸν συνέκλεισε τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς.

45. Ἑρακλῆς ἔφηβος.

Ἑρακλῆς ἔφηβος γενόμενος ἐν ἀπορίᾳ ἦν, ποίαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράποιτο¹, τὴν δι' ἀρετῆς ἢ τὴν διὰ κακίας. Ἐγένετο οὖν ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἐνταῦθα τῷ Διὶ ἠύχετο λέγων· « Ζεῦ πάτερ, γενοῦ μοι βοηθός, ἵνα τὴν ἀρίστην τράπωμαι καὶ ὠφέλιμος τοῖς ἀνθρώποις γένωμαι ».

Αἴφνης ἐπιφαίνεται γυνὴ τὰ μάλιστα κεκαλλωπισμένη. Αὕτη προσγενομένη² τῷ Ἑρακλεῖ λέγει· « Ἐπυθόμην, ὦ Ἑράκλειε, ὅτι ἐν ἀπορίᾳ εἶ, ποίαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράπη. Ἐὰν ἔλθῃ³ ἐμὲ καὶ ἐπίσπῃ⁴ μοι, ἄξω σε τὴν ἡδίστην καὶ βράστην ὁδὸν· πάντα δὲ τὰγαθὰ ἔξεις ἀπονάτωτα. Οὐδεὶς δὲ φόβος, μὴ γένηται ποτε ἀπορία⁵ τούτων· παρέχω γὰρ τοῖς συνοῦσιν ἐμοὶ τὴν ἐξουσίαν εὐρίσκεσθαι τὰ ἀγαθὰ πανταχόθεν καὶ διὰ κλοπῆς ».

Ἐν τούτῳ ἐπιφαίνεται μακρόθεν δευτέρα γυνή. Αὕτη

ἀφικομένη πλησίον τῷ Ἡρακλεῖ λέγει· « Ἐγώ, ὦ Ἡράκλεις ἤκω πρὸς σε οὐκ ἄπειρος οὔσα τῶν γονέων καὶ γιγνώσκουσα τὴν ἀγαθὴν φύσιν καὶ παιδεῖαν ἐκ παιδός. Ἐλπίζω δέ, εἰ τράποιο τὴν πρὸς ἐμὲ ὁδόν, γενέσθαι ἄν σε ἀγαθὸν ἐργάτην τῶν σεμνῶν καὶ τῶν καλῶν. Ἐπιλαθοῦ τῶν ἡδέων ταύτης λόγων καὶ ἐλοῦ ἐμέ, ἵνα ἀγαθὸς ἀνὴρ γένη ». Ἡρακλῆς δ' ἤρετο, πῶς ταύτας ὀνομάζουσι. Πυθόμενος δ' ὅτι ἡ μὲν πρώτη Κακία, ἡ δὲ δευτέρα Ἀρετὴ ὀνομάζονται, εἶλετο τὴν Ἀρετὴν καὶ ἀνὴρ ἔνδοξος ἐγένετο.

46. Ἀρπαγὴ Περσεφόνης.

Περσεφὸνὴ θυγάτηρ Δήμητρος ἦν. Παιδευθεῖσα δὲ καὶ ἀνατραφεῖσα ὑπ' αὐτῆς λαμπρῶς καλλίστη καὶ σωφρονεστάτη τῶν παρθένων ἐγένετο. Ταύτην Πλούτων¹ γυναῖκα ἡβουλήθη λαβεῖν.

Πορευθεὶς οὖν πρὸς τὸν Δία, τὸν ἀδελφόν, εἶπεν αὐτῷ· « Ζεῦ, βούλομαι Περσεφόνην γυναῖκα ἀρπάσαι ». Ἐλεγε δ' ὅτι τοῦ ἔργου τούτου οὐδέποτε ἀπαλλαγῆσοιτο². Ζεὺς δὲ πεισθεὶς ἐπιτρέπει τοῦτο τῷ Πλούτωνι.

Συλληγεῖσαι οὖν ποτε αἱ παρθένοι εἰς τοὺς ἀγρούς ἐπορεύθησαν ἄνθη συλλέξουσαι. Περσεφὸνὴ δ' ἀπαλλαγεῖσα τῶν ἄλλων συνήθοιζεν ἄνθη. Αἴφνης ἡ γῆ διασχισθεῖσα τὴν Περσεφόνην κατέπιε· πράγματι δ' ὅμως αὕτη ὑπὸ Πλούτωνος ἀρπαγεῖσα εἰς Ἄδου³ ἤχθη.

Αἱ ἄλλαι παρθένοι διασωθεῖσαι οἴκαδε ἐνόμισαν ταύτην εἰς βάραθρον κατακρημισθῆναι. Δημήτηρ δὲ νυκτὸς καὶ ἡμέρας περιάγουσα ἀνημμέναις λαμπάσι τὴν θυγατέρα οὐχ ἠύρισκεν.

Ἐπεὶ δ' ἐμηνύθη αὐτῇ ὑπὸ ἐρμηνέων ὅτι Περσεφὸνὴ ὑπὸ

Πλούτωνος ἀρπαγείῃ, προσῆλθε τῷ Δίῃ κλαίουσα καὶ εἶπεν αὐτῷ· « Ζεῦ πάτερ, πῶς ἂν ἡσθείην καὶ τερφθείην ἐν τῷ βίῳ, εἰ τὸ λοιπὸν ἀναγκασθείην διάγειν ἄνευ τῆς θυγατρὸς ; » Ζεὺς δὲ μεταπεμψάμενος Πλούτωνα λέγει αὐτῷ· « ὦ Πλούτων, ἡ Περσεφόνη τὸ ἥμισυ μὲν τοῦ ἔτους μενέτω παρὰ σοί, τὸ δ' ἕτερον παρὰ τῇ μητρὶ. Πορεύθητι οὖν, Περσεφόνη, πρὸς τὴν μητέρα ».

Οὕτω Ζεὺς νομίσας τὸν τε Πλούτωνα ἡσθήσεσθαι καὶ τὴν Δήμητρα ἀνακουφισθήσεσθαι τὰ κατὰ Περσεφόνην ἔταξεν.

47. Μειράκιον Ἑρετρικόν.

Μειράκιον¹ Ἑρετρικὸν διέτριψε παρὰ Ζήνωνι² τῷ φιλοσόφῳ, ἕως εἰς ἄνδρα ἀφίκετο. Ὑστερον δ' οὗτος εἰς Ἑρέτριαν ἦλθεν. Ὁ δὲ πατὴρ ἤρετο αὐτόν, εἰ μάθοι σοφὸν τι ἐν τῇ τοιαύτῃ διατριβῇ³ παρ' ἐκείνῳ τῷ φιλοσόφῳ. Ὁ δ' ἔφη δείξειν τοῦτο. Ὅτε γάρ ποτε ὁ πατὴρ ὠργίσθη αὐτῷ καὶ τέλος ἔπαισεν⁴ αὐτόν, ὅδε ἡσυχίαν ἄγων⁵ εἶπεν· « ὦ πάτερ, τόδε μεμάθηκα· τοιοῦτός σοι εἶναι, ὥστε σοι τηλικούτῳ⁶ ὄντι μηδέποτε ἀγανακτεῖν· εἰ γὰρ τὰ αὐτὰ⁷ σοὶ καὶ ἐγὼ ἔπραττον, κακὸς ἂν υἱὸς ἦν⁸ ». Ὁ δὲ πατὴρ ἐπὶ τῷ τοιοῦτῳ τοῦ παιδὸς τρόπῳ ἡσθη καὶ εἶπεν· « Ἀληθῶς θαυμάζω ἐκεῖνον τὸν φιλόσοφον, ὅτι τοιαῦτα μαθήματα περὶ τοὺς γονέας ἐδιδάξατό σε· ταῦτα γὰρ ἔστι ὁ κάλλιστος κόσμος⁹ τῶν νέων.

48. Δερκυλίδας¹ καὶ Μειδίας².

Μειδίας φονεύσας τὴν μητέρα τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς Μανίαν κύριος τῆς Αἰολίδος ἐγένετό καὶ ἐν τῇ τῶν Γεργιθίων ἀκροπόλει μετὰ τῆς ἑαυτοῦ φρουρᾶς διέμενεν. Ὅτε οὖν Δερκυλίδας τὴν Αἰολίδα καὶ Γέργιθα κατέλαβεν, ἐβούλετο κολά-

σαι³ Μειδίαν ἐπὶ τῷ τῆς Μανίας θανάτῳ. Πρὸς τοῦτο ἔτα-
 ζεῖ μὲν τοὺς ἑαυτοῦ στρατιώτας περὶ τὰ τείχη, αὐτὸς δὲ σὺν
 τῷ Μειδίᾳ εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ἔνθα τῇ Ἀθηναῖ ἔθυ-
 σε. Μειδίας δὲ προαισθόμενος κακὰ τοῖς ἑαυτοῦ λέγει τῷ
 Δερκυλίδᾳ· « Ἐγώ, ὦ Δερκυλίδα, ἀπέρχομαι οἴκαδε παρα-
 σκευάσων ξενία σοι καὶ τοῖς σοῖς στρατιώταις ». Δερκυλίδας
 μέντοι λέγει· « Οὐ μὰ Δία· αἰσχρὸν γὰρ ξενίζεσθαι⁵ ἐμὲ καὶ
 τοὺς ἐμοὺς στρατιώτας ὑπὸ σοῦ καὶ τῶν ὑμετέρων· ἡμεῖς γὰρ
 ἐθύσαμεν τῇ θεᾷ· μένε παρ' ἡμῖν. Ἔως δ' ἂν τὸ δεῖπνον ὑπὸ
 τῶν ἡμετέρων παρασκευάζεται, ἐγώ καὶ σὺ τὰ δίκαια διασκε-
 ψόμεθα⁶ ». Ἐπεὶ δ' ἔκαθέζοντο, λέγει Δερκυλίδας· « Οἱ ἡμέ-
 τεροι, ὦ Μειδία, καταλείπουσι τὴν σφετέραν οὐσίαν τοῖς ἑαυ-
 τῶν υἱοῖς· ὑμεῖς δὲ καὶ οἱ ὑμέτεροι τί πράττετε ; Σὲ ὁ πατήρ
 ἄρχοντα τοῦ σοῦ οἴκου κατέλιπε καὶ τῶν σῶν οἰκιῶν καὶ νο-
 μῶν⁷; » « Μάλιστα », εἶπεν ὁ Μειδίας. Καταλέγοντος⁸ δὲ Μει-
 δίου τὰ κτήματα ἀπέγραφον⁹ οἱ περὶ Δερκυλίδαν. Ἐπεὶ δ'
 ἀπεγέγραπτο πάντα, λέγει ὁ Δερκυλίδας· « Μανία δὲ τίνας
 ἦν ; » Οἱ δὲ παρόντες εἶπον « Φαρναβάζου ». « Οὐκοῦν »,
 εἶπεν ὁ Δερκυλίδας, « καὶ τὰ ἐκείνης ἡμέτερα ἂν εἴη, ἐπεὶ
 νικηταὶ ἐσμεν ». Οὕτω Δερκυλίδας τὸν τῆς Μανίας θάνατον
 ἔχων αἰτίαν τὴν ἀρχὴν τὸν Μειδίαν ἀφείλετο καὶ κύριος τῆς
 Αἰολίδος ἐγένετο.

49. Λόγος Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου πρὸς τοὺς στρατιώτας.

Κῦρος ὁ πρεσβύτερος στρατεύων ἐπὶ Λυδίας τοὺς στρα-
 τιώτας ὧδε ἐθάρρυνεν¹· « Ἄνδρες φίλοι, γινώσκετε δήπου²
 ὅτι ὑμᾶς καὶ ἀγαπῶ καὶ τιμῶ, ἐπεὶ καὶ ὑμεῖς τιμᾶτε καὶ ἀγα-
 πᾶτέ με. Ἐκ παίδων ἠγάπων καὶ ἐτίμων ὑμᾶς. ἑώρων γὰρ
 ὅτι ἐγκρατεῖς³ εἴητε εἰς τὸ πεινῆν καὶ διψῆν· οὐδεὶς γὰρ ὑμῶν

ἔπινεν, εἰ μὴ διψῶη, οὐδ' ἤσθιεν, εἰ μὴ πεινῶη. Πρὸς δὲ λογιζομαι ὅτι ἐτολμᾶτε πάντα κίνδυνον ὑπομένειν καὶ πάντα τρόπον ἠύρισκεσθε, ὥστε ἐργάται ἀγαθῶν ἔργων γενέσθαι· Ὀμοίως δὲ καὶ νῦν ὁρῶ ὅτι τὰ πολεμικὰ ἀγαθοὶ ἄνδρες ἐστέ· τοὺς γὰρ πόνους τοῦ ζῆν ὑπομένετε, ἐν δὲ τοῖς κινδύνοις οὐκ ἀποδειλιᾶτε, οὐδέποτε δ' ὁ ὕπνος νικᾷ ὑμᾶς. Ἐὰν οὖν καὶ νῦν μὴ ἀποδειλιῶμεν, βεβαίαν τὴν νίκην ἔξομεν. Ὀρμῶμεν οὖν προθύμως ἐπὶ τοὺς πολεμίους· οὕτω νικῶμεν ἂν αὐτούς. Ἐγὼ δ' ἂν ὑμᾶς ὁρῶ τολμῶντας, ἀγαθὸς ἡγεμὼν ἔσομαι καὶ ἀμείψω ὑμᾶς. Τολμᾶτε οὖν καὶ νικᾶτε τοὺς πολεμίους· οὕτω τιμῶτε ἂν τὴν πατρίδα ».

Ταῦτ' εἰπὼν ἔθυσσε τοῖς θεοῖς καὶ εὐθύς ἐπὶ τὴν Λυδίαν ἦγε τὴν στρατιάν.

50. Τυρταῖος.

Λακεδαιμόνιοι ἠττώμενοι¹ ἐν τῷ πρὸς Μεσσηνίους πολέμῳ πολὺ ἠνιῶντο². Ἐπεὶ οὖν τὰ πάντα μηχανώμενοι οὐδὲν ἦνυον, μετεπέμψαντο παρ' Ἀθηναίων βοήθειαν. Οἱ δὲ τὸν μέγα παρ' αὐτοῖς τιμώμενον καὶ ἀγαπώμενον ποιητὴν Τυρταῖον ἔπεμψαν.

Ὁ δ' εἰς Λακεδαίμονα ἐλθὼν ἐπειρᾶτο³ τοὺς στρατιώτας ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐπάγειν λέγων αὐτοῖς· « Ἄνδρες στρατιῶται, μὴ ἐν τῷ πολέμῳ ἀνιάσθε καὶ δειλιᾶτε· οὐδενὸς τῆ ἀρετῆ ἠττᾶσθε· αἰσχρὸν τὸ ἠττᾶσθαι καὶ πρὸ τῶν πολεμίων φεύγειν. Οὐκ ἀνιάσθε ἐπὶ τοῖς καταλειμμένοις οἴκοι γέρουσι, γυναιξὶ καὶ παισὶ ; κινδυνεύουσιν οὗτοι ὑπὸ τοῖς πολεμίους γενέσθαι⁴. Χρῆσθε παραδείγμασι τοῖς πατράσιν ὑμῶν. Οὗτοι τὸ πᾶν ἐν τῷ πολέμῳ ἐμηχανῶντο, ὥστε μηδέποτε ἠττᾶσθαι.. Ὀρμώμεθα οὖν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τοὺς πολεμίους πιστεύοντες τῇ νίκῃ καὶ πειρώμεθα τούτους νικᾶν. Οὕτω μόνον ἀγαπώμεθα

ἂν καὶ τιμῶμεθα ὑπὸ τῶν πολιτῶν ». Τούτοις τοῖς λόγοις ἔπειθε τοὺς στρατιώτας προθύμως ἐπὶ τὸν πόλεμον ὄρμαϊν.

51. Φάλαρις καὶ Στησίχορος.

Φάλαρις¹ Σικελιώτης σκοπῶν ἐπιχειρεῖν² τυραννίδι ἐθεράπευε τὸν δῆμον καὶ αὐτῷ παρήγει³ ἐπὶ τοὺς δυνατοὺς⁴ λέγων· « Ἄνδρες πολῖται, οἱ μὲν δυνατοὶ τῶν πάντων κρατοῦσι καὶ συνεχῶς πλεονεκτοῦσι καὶ τὸν δῆμον ἀδικοῦσιν· ὑμεῖς δ' οὐδὲν σκοπεῖτε, ὅπως⁵ τῶν ἀδικιῶν ἀπαλλαγῆσεσθε, καρτερεῖτε δὲ ταύτας ὡς δοῦλοι. Ἐὰν ὑπουργῆτε αὐτοῖς καὶ διατελῆτε⁶ καρτεροῦντες τὰς τούτων ἀδικίας, κινδυνεύσετε δοῦλοι γενέσθαι ».

Διὰ ταῦτα τὸ πλῆθος ἐφίλει αὐτὸν καὶ αὐτῷ αἰτοῦντι φυλακὴν προθύμως παρεῖχε. ✦

Στησίχορος δ' ὁ ποιητὴς ὑποτοπῶν⁷ ἐπιχειρεῖν τὸν Φάλαριν τυραννίδι ἔλεξεν εἰς τὸ πλῆθος· « Ἴππος τις κατεῖχε μόνος λειμῶνα καὶ ἐνέμετο αὐτόν, ἔλαφος δὲ τις διέφθειρε τὴν νομήν. Ὁ δ' Ἴππος ποθῶν τὴν ἀδικοῦσαν κολάσαι προσέρχεται ἀνθρώπῳ κυνηγῶ καὶ τοῦτόν ἠρώτα, πῶς ἂν κρατοίη τῆς ἐλάφου. Ὁ δ' ἔλεξεν· « Ἐὰν βούλη κρατεῖν τῆς ἐλάφου, χαλινὸν λαβὲ καὶ δέξαι ἐμὲ ἀναβάτην ». Καὶ ἐγένετο οὕτω. Καὶ ἡ μὲν ἔλαφος τοξευθεῖσα ἀπέθανεν, ὁ δ' Ἴππος δοῦλος τοῦ ἀναβάτου ἐγεγόνει. Οὕτω καὶ ὑμεῖς, εἰ βοηθοῖτε, ὅπως ἀπαλλαγείητε τῶν δυνατῶν, κακῶς μὲν ἂν ποιοῖτε⁸ αὐτούς, κινδυνεύοιτε δ' ἂν ὅμως ὑπὸ χείρονι κυρίῳ γενέσθαι. Μὴ οὖν προσέχετε τῷ τῶν δυνατῶν κινδύνῳ, ἀλλὰ καρτερεῖτε τοῦτον, ἵνα μὴ εἰς μεῖζονα κίνδυνον περιπέσητε ». Ἄλλ' οὐδὲν ἔπειθε τοὺς Σικελιώτας. Καὶ μετ' οὐ πολὺ Φάλαρις τύραννος ἐν Σικελίᾳ ἐγένετο.

52. Ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν περὶ γεωργίας.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἠγεῖτο¹ τὴν γεωργίαν ἐν τοῖς καλλίστοις ἐπιμελήμασιν² εἶναι. Διὸ τοῖς ἐπιμελουμένοις αὐτῆς καὶ παρεχομένοις τὴν χώραν πυκνῶς συνοικουμένην παρῆχε πάντα, ὧν ἐδέοντο³. Πρῶτον μὲν, διότι οὗτοι μάλιστα ἂν εὐσεβοῖεν τὰ πρὸς τοὺς θεούς· ἐκ γὰρ τῶν γιγνομένων καρπῶν κοσμοῦνται καὶ βωμοὶ καὶ ἀγάλματα καὶ ναοί. Δεύτερον δέ, διότι ἡ γῆ γεωργουμένη ἀμείβει τοὺς γεωργοὺς ἀνδρίζουσα καὶ γυμνάζουσα αὐτούς. Τοὺς δὲ μὴ προθυμομένους τῶν γεωργῶν ἐτιμωρεῖτο⁴ καὶ τὴν χώραν αὐτοὺς ἀφηρεῖτο⁵, ἵνα τοῖς ἐργαζομένοις διανεμοὶ ταύτην καὶ οὕτω μὴ στεροῖτο ἡ πατρὶς καρπῶν. Ἐλεγε δ' αὐτοῖς· « Ἐὰν ἡ χώρα μὴ γεωργῆται, οὐ μόνον αὕτη, ἀλλὰ καὶ ἡ πατρὶς ἀδικεῖται· ἡ γὰρ ἀργία τὸ ἀπόλεμον παρασκευάζει. Ὅταν δὲ στερώμεθα καρπῶν καὶ ἀπόλεμοι ὦμεν, τότε κακῶς μὲν πάσχει ἡ χώρα, κινδυνεύομεν δὲ πάντες ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενέσθαι· εἰ γὰρ οἱ πολέμιοι ὄρῳεν ἡμᾶς ἀπολέμους, οὐκ ἂν εὐλαβοῖντο⁶ τὸν κίνδυνον καὶ προθυμοῖντο ἂν καταστρέψασθαι⁷ ἡμᾶς. Ἐπιμελεῖσθε οὖν τῆς γεωργίας, ἵνα καὶ ὑμεῖς εὖ πράττητε καὶ τῇ πατρίδι ὑπουργῆτε ».

53. Ἀγησίλαος ἐν Ἀσίᾳ.

Ἀγησίλαος ἠξίου παρὰ τῶν στρατιωτῶν μὴ δηοῦν¹ μηδ' ἐρημοῦν τὴν Ἀσίαν· ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι, ἐὰν ταύτην δηῶσι καὶ ἐρημῶσιν, οὐχ ἔξουσι τὰ ἐπιτήδεια. Παρήνει δὲ πᾶσι βοηθεῖν τοῖς ἀροῦσι² τὴν χώραν, ἵνα οὕτω τὴν πρὸς τὴν γεωργίαν ἀγάπην δηλῶσιν. Εἰ δὲ τινὰς ὄρῳη ἀδίκους πρὸς τοὺς γεωργοῦντας, τούτους ἰσχυρῶς ἐζημίου³. « Δεῖ »⁴, ἔλεγε τοῖς στρατιώταις, « μὴ δουλοῦν, ἀλλ' ἔργῳ ἐλευθεροῦν τοὺς Ἐλ-

λῆνας· οὕτω γὰρ ἂν βεβαιοῖμεν τὴν πρὸς ἡμᾶς πίστιν τῶν Ἑλλήνων ».

Ἐπεμελεῖτο, δέ, ὅπως καὶ τὰ καταλειμμένα παιδιά συσκηνοῖεν, τοὺς δὲ γέροντας αἰχμαλώτους τιμῆς ἤξιον, ὥστε οἱ μανθάνοντες τοῦτο εὐμενεῖς αὐτῷ ἦσαν. Οὕτω κατάρθου ἄρχειν ἐν Ἀσίᾳ δι' ἀγάπης μᾶλλον ἢ διὰ φόβου.

54. Λόγοι Ξενοφῶντος.

Τοῖς Ἑλλησι Ξενοφῶν ἀνακοινοῦται¹ τάδε. « Ἄνδρες, ὅτε οἱ ἡμέτεροι στρατηγοὶ ἔζων, οἱ βάρβαροι ἐθυμοῦντο² μὲν ἡμῖν, ὅτι ἐκαρπούμεθα τὴν ἐκείνων χώραν, οὐδεὶς δ' ἐτόλμα ἐναντιοῦσθαι ἡμῖν· ἠξίου γὰρ ἡμεροῦν ἡμᾶς, ἵνα ἡ χώρα αὐτῶν μὴ δηοῖτο. Παντὶ δὲ τρόπῳ ἐδήλουν τοῦτο. Ἐπεὶ δ' οἱ στρατηγοὶ ἀπέθανον δόλῳ, ἀξιοῦσι ταπεινοῦν καὶ χειροῦσθαι³ ἡμᾶς. Διὸ κυσὶν ὁμοιούμενοι ἐπακολουθοῦσιν ἡμῖν δηλοῦντες ὅτι καιρὸν ἀναμένουσιν, ἵνα ἡμῖν ἐπιπέσωσιν. Ἡμεῖς δ' αἰσθανόμενοι ταῦτα ἀντιφυλαττόμεθα καὶ ἄγομεν διὰ πολεμίας καρπούμενοι τῶν ἐκ τῆς χώρας.) Ἴνα δὲ ἀσφαλέστατα πορευόμεθα, ἐλευθερώμεθα τῶν σκευοφόρων πρῶτον καὶ πλαίσιον⁴ τῶν ὀπλιτῶν ποιώμεθα· εἶτα δέ, εἰ γεφυροῦμεν τὸν πρὸ ἡμῶν ποταμὸν φοίνιξιν, περαιοίμεθα ἂν ῥαδίως εἰς τὴν ἐναντιὴν χώραν, ἣ ἐπιτηδείων πληροῦται. Ἐνταῦθα, ἐὰν χειρώμεθα τοὺς οἰκοῦντας καὶ δηῶμεν τοὺς ἀγρούς, ἔξομεν ἱκανὰ τὰ ἐπιτήδεια. Κληρῶμεν⁵ οὖν νῦν τοὺς στρατηγούς καὶ τούτοις ἐπώμεθα. Ἰμεῖς δ' οἱ στρατιῶται ἔργῳ βεβαιοῦτε καὶ δηλοῦτε τὴν πρὸς αὐτοὺς εὐπίθειαν. Ἐὰν δέ τις ἀπειθῇ, ζημιούσθω αὐστηρῶς ».

Ταῦτα εἶπεν. Οἱ δὲ στρατιῶται ἐπεκύρουν τοὺς λόγους, καὶ ἐποίουν οὕτω.

† Πλάτων¹ ὁ σοφὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀπαντήσας ἀνθρώποις ἀγνώσι² συνεσκήνωσε μετ' αὐτῶν ἀγνῶς καὶ αὐτὸς ὢν αὐτοῖς. Ἐρωτηθεὶς δὲ περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦτο μόνον ἐδήλωσεν ὅτι Πλάτων καλεῖται.

Ἄπαντα δὲ τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ χρόνον οὕτω ἐχειρώσατο αὐτοὺς τῇ συνουσίᾳ³, ὥστε φίλους τούτους ἐκτήσατο καὶ μέγα ὑπ' αὐτῶν ἠγαπήθη.

Ἐπεὶ δ' ἐμελλον οἴκαδε ἀναχωρήσειν, εἶπον αὐτῶ· « Σὺ, ὦ Πλάτων, εὐεργέτηκας ἡμᾶς τῇ σῇ συνουσίᾳ· διὰ ταῦτα χάριν σοι ἔχομεν. Ἡμεῖς δὲ ὡς εὐεργετημένοι μάλιστα τετιμῆκαμέν σε καὶ ἠγαπήκαμεν. Ἐὰν εἰς τὴν ἡμετέραν πατρίδα ἔλθῃς, ἔργῳ δηλώσομεν τὴν πρὸς σε ἀγάπην ».

Πλάτων δ' εἶπεν· « Καὶ ἐγὼ ὁμοίως ὑμᾶς ἠγάπησα· πολλῆς γὰρ τιμῆς ἠξιώθην ὑφ' ὑμῶν. Διό, ἐὰν Ἀθήναζε ἔλθῃτε, περὶ πολλοῦ ὑμᾶς ποιήσομαι⁴ καὶ ἐν παντὶ ὑμῖν βοηθήσω ». †^B

Μετ' οὐ πολὺ οὗτοι εἰς Ἀθήνας ἦλθον καὶ ὁ Πλάτων μάλα φιλοφρόνως αὐτοὺς ὑπεδέξατο. Οἱ δ' εἶπον· « Σὺ μὲν περὶ πλείστου ἡμᾶς ἐποίησω· καὶ γὰρ ἐν Ὀλυμπίᾳ ὑπὸ σοῦ εὐηργετήθημεν καὶ ἐναυῦθα ἐν πολλοῖς ἐβοήθησας. Νῦν δ' ἠγγεσι⁵ ἡμῖν εἰς Ἀκαδήμειαν⁶ τοῦ ὁμωνύμου, ἵνα καὶ αὐτοῦ ἀπολαύσωμεν ». Ὁ δὲ μειδιῶν εἶπεν· « Ἐγὼ εἰμι ἐκεῖνος ».

Οἱ δ' ἀκούσαντες ἐξεπλάγησαν μὲν καὶ ἐλυπήθησαν, ὅτι τοιοῦτον ἄνδρα ἠγνόησαν, ἐζήλωσαν δὲ τοῦ ἀνδρὸς τὴν ἀπλότητα· τῷ γὰρ τρόπῳ καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ ἐν Ἀθήναις ἐδεδηλώκει αὐτοῖς ὅτι καὶ ἄνευ τῶν λόγων οἷός τ' ἐστὶ χειροῦσθαι τοὺς συνόντας.

Ἐλαφος ὑπὸ κυνηγῶν ἐδιώκετο. Φεύγουσα οὖν ἔθει' σπουδῆ διὰ τοῦ πεδίου καὶ τῇ τῶν ποδῶν ταχυτῆτι εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ ἀφίκετο, ἔνθα ποταμὸς ἔρρει. Ἐν αὐτῷ δ' ἐπὶ νεῶς ἄνθρωπος ἐπλει, ὃς ταῖς χερσὶν ἔνευε πρὸς αὐτήν. Ὡς τοῦτον ἡ ἔλαφος ἐθεάσατο, ἐδεῖτο αὐτοῦ κατακρύψαι αὐτήν παντὶ τρόπῳ. Ὁ δὲ τοῖς λόγοις πείθει αὐτήν εἰσελθεῖν εἰς σπήλαιον, ἕως ἂν ἴδωσι, τί οἱ κυνηγοὶ δράσουσιν.

Οἱ μὲν μάτην πειραθέντες² ἐν τῷ πεδίῳ θηρᾶσαι τὴν ἔλαφον καὶ τῷ πόνῳ ταλαιπωρηθέντες παρεγένοντο εἰς τὸν ποταμὸν καὶ τὸν ἄνθρωπον ἠρώτησαν, εἰ ἔλαφον τεθέαται παρελθοῦσαν ἐκεῖθεν.

Ὁ δὲ αἰδεσθεὶς³ τὴν προτέραν πρὸς τὴν ἔλαφον ὁμολογίαν τῇ μὲν φωνῇ ἠρνεῖτο αὐτήν θεάσασθαι, τῇ δὲ χειρὶ ἔνευεν, ὅπου ἐκέκρυπτο. Οἱ δὲ κυνηγοὶ πιστεύσαντες τοῖς λόγοις τούτου καὶ μάτην πειραθέντες ἀνευρεῖν εἶασαν⁴ τὸ θήραμα καὶ ἀπῆλθον.

Ὁ δὲ παρεκάλεσε τότε τὴν ἔλαφον γεγωνυῖα τῇ φωνῇ ἐξελεθεῖν ἐκ τοῦ σπηλαίου· οὐδεὶς γὰρ κίνδυνος ἦν αὐτῇ.

Ἡ ἔλαφος ἐξελοῦσα ἀπροσφωνητὶ⁵ ἀπηλλάττετο. Ὁ δ' ἠτιάσατο τότε αὐτήν λέγων· « ὦ ἔλαφος, ἐγὼ μὲν ἠρκεσά⁶ σοι, ὥστε σωθῆναι, σὺ δὲ νῦν φεύγεις οὐδὲ φωνῆς ἀξιούσά με ; » Ἡ δ' ὑπολαβοῦσα⁷ — εἶδε γάρ, ἃ τῇ χειρὶ ἔνευε τοῖς κυνηγοῖς καὶ ἠκροάσατο, ἃ ἔλεγεν αὐτοῖς, — εἶπεν· « ὦ φίλε, ἀλλ' ἐγὼ ἠὲ χαρίστησα ἂν⁸ σοι καὶ ἐπήνεσα τὴν προθυμίαν, εἰ μὴ μόνον τῷ λόγῳ ἀλλὰ καὶ ἔργῳ ἐβοήθησάς μοι ».

57. Πολιτεία Πεισιστράτου.

Πεισίστρατος¹, ὅτε ἐγκρατῆς² τῆς ἀρχῆς ἐγένετο, μετεπέμψατο εἰς Ἀθήνας τοὺς ἀγρότας καὶ ἐν ἀγορᾷ τάδε πρὸς τούτους ἔλεξεν· « Ἄνδρες πολῖται, καθ' ἡμέραν εἰς τὴν ἐκκλησίαν³ ἐρχόμενοι ἀλλήλοις μάχεσθε καὶ οὐδὲν ὑμᾶς αὐτοὺς ὠφελεῖτε. Διαλύσαντες τὰς πρὸς ἀλλήλους ἔχθρας διαλλάξασθε⁴ ἀλλήλοις καὶ παύσασθε ἐρχόμενοι εἰς Ἀθήνας. Ἐκαστος παρεχέτω ἑαυτὸν ἐν τοῖς ἀγροῖς δίκαιον τοῖς ἄλλοις. Μηδέποτε δ' ἄεργοι μένετε· οἱ γὰρ ἄεργοι ἐχθροὶ ἑαυτοῖς εἰσι καὶ δούλους τῶν παθῶν ἑαυτοὺς ποιοῦσιν. Ἐγὼ δὲ φιλῶν ὑμᾶς ὡς ἑμαυτὸν ἐπιμελήσομαι ὑμῶν βέλτιον ἢ ὑμεῖς ὑμῶν αὐτῶν. Κηδόμενος γὰρ ὑμῶν κηδομαι ἑμαυτοῦ. Οὕτω δὲ φίλον ὑμῖν καὶ τῇ πατρίδι ποιήσω ἑμαυτόν, ὥστε οὐδὲν ὑμᾶς ἐπιλείψει· εἰ δ' ἀπορήσετε⁵ σπερμάτων, εὐθὺς ταύτας ἔξετε παρ' ἐμοῦ ».

Οἱ ἀγρόται ἀκούσαντες ταῦτα ἤσθησαν καὶ εἶπον· « Ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς κηδόμεθα ἡμῶν αὐτῶν, πεισόμεθά σοι. Ἐὰν σὺ φιλῆς ἡμᾶς καὶ δίκαιον σαυτὸν παρέχῃς, χάριν σοι ἔξομεν⁶. Οὕτω πράττων σαυτῷ ὑπουργεῖς· εὐχόμεθα δὲ τῷ θεῷ συμπρῶξαι⁷ σοι ».

Ἐκ τούτου οἱ μὲν ἀγρόται ἐν τοῖς ἀγροῖς διέτριβον⁸, Πεισίστρατος δὲ διώκησε τὰς Ἀθήνας σωφρόνως καὶ συμφερόντως⁹ ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς πολίταις.

58. Σωκράτης πρὸς Λαμπροκλέα.

Σωκράτης αἰσθόμενός ποτε Λαμπροκλέα¹ χαλεπαίνοντα² πρὸς τοὺς γονέας εἶπεν αὐτῷ· « Γιγνώσκεις ἄρα γε, ὦ παῖ, ὅτι τῶν ἀνθρώπων ἐνιοὶ ἀχάριστοι καλοῦνται ; τί δὲ ποιοῦντες οὗτοι τὸ ὄνομα τοῦτο ἔχουσιν ; » « Ὅτι πολλὰ ἄλλα εἶ

παθόντες³ », ἔφη, « οὐδεμίαν χάριν ἔχουσι⁴ τοῖς εὐεργετήσασιν ». « Ἄλλὰ σκεψώμεθα », ἔφη Σωκράτης, « τίνας ἄλλους ἂν ὑπὸ τίνων εὐροίμεν εὐηργετημένους ἢ παιῖδας ὑπὸ γονέων ; ποῖα δὲ καὶ πόσα ἐστὶ τὰ ὑπ' αὐτῶν τοῖς υἱοῖς παρεχόμενα ἀγαθὰ ; πηλίκους⁵ δὲ πόνους πονοῦσι χάριν αὐτῶν ; ὑπὸ ποίας δὲ τινος ἀνάγκης ταῦτα πάντα πράττουσι ; πότερον⁶, ὡς εὖ παθόντες ποτὲ ὑπὸ τῶν υἱῶν ἢ ὡς μέλλοντες χάριν παρ' αὐτῶν ἀπολήψασθαι ; τίσιν οὖν ἄλλοις ἢ τοῖς υἱοῖς προσήκει σέβασθαι τοὺς γονέας ; Ἐγὼ μὲν, ὦ παῖ, λογίζομαι ὅτι ἀμφοτέροι μὲν οἱ γονεῖς πονοῦσι δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, ἑκάτερος⁷ δέ, ἐὰν ἄττα ἐλλείπη τοὺς υἱούς, ἐπιμελεῖται, ὅπως ὡς⁸ πλεῖστα ἀγαθὰ αὐτοῖς παρασκευάσει· καὶ ὁ μὲν πατήρ τῶν ἕξω τοῦ οἴκου ἐπιμελεῖται, ἡ δὲ μήτηρ τὰ ἐν τῷ οἴκῳ διοικεῖ· οὐδέτερος δὲ χαλεπαίνει ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις πόνοις· ἢ οὐκ ἀληθῆ ταῦτά ἐστι ; Λαμπροκλῆς δ' ἔφη· « Καὶ ταῦτα καὶ ἄλλα πολυλαπλασίονα ποιοῦσιν οἱ γονεῖς· οὐδενὸς δ' ἀπέχουσιν, ἵνα ἕκαστος τῶν υἱῶν πλεῖστα τὰ ἀγαθὰ ἔχη· γιγνώσκω δ' ἔτι ὅτι οἱ γονεῖς καὶ τὴν ζωὴν θύουσιν ὑπὲρ τῶν τέκνων. ». Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· « Ἐὰν οὖν, ὦ παῖ, σωφρονῆς, μηδὲν παύου τιμῶν τοὺς γονέας, ἵνα μὴ ἀχάριστος γένῃ. Εἰ γὰρ ὑπολάβοιέν⁹ σε ἀχάριστον περὶ τοὺς γονέας εἶναι, οὐδεὶς ἂν νομίσειε σε ἀγαθὸν πολίτην ἔσεσθαι ».

58. Φαλῖνος¹ καὶ Κλέαρχος².

¹ Ἦν περὶ πλήθουςαν³ ἀγορὰν καὶ ἔρχονται παρὰ βασιλέως πρέσβεις, ὧν εἷς Φαλῖνος Ἕλληνας, ὃς ἐτύγχανε⁴ παρὰ Τισσαφέρνους τιμώμενος. Οὗτος παρεκελεύετο⁵ τοῖς Ἕλλησι παραδοῦναι⁶ τὰ ὅπλα βασιλεῖ. Πρὸς τοῦτον Κλέαρχος ἀποκρίνεται· « ὦ Φαλῖνε, ἐγὼ ἄσμενος⁷ ἐώρακά σε· σύ τε γὰρ Ἕλληνας εἶ καὶ ἡμεῖς τοσοῦτοι, οὓς σύ ὄραξ. Συμβούλευσον

οὖν ἡμῖν ὅ τι σοι δοκεῖ ἄριστον εἶναι καὶ ὁ τιμὴν σοι οἴσει ἐν τῷ μέλλοντι· γινώσκεις γὰρ ὅτι ἀνάγκη λέγεσθαι, ἃ ἂν ἡμῖν συμβουλευέσῃς. Ἡμεῖς, ὡς γινώσκεις, τὸν ἀγῶνα τοῦτον οὐκ ἀνειλόμεθα⁸ διὰ φιλονικίαν, ἀλλὰ διότι ἐβουλόμεθα⁹ χαρίζεσθαι¹⁰ Κύρω, ἀνθ' ὧν ὑπ' αὐτοῦ εὖ ἐπάθομεν. Νῦν δ' ἐπεὶ Κῦρος τέθνηκεν, ἐν τοιούτοις πράγμασιν¹¹ ἐσμεν, ἐν οἷοις οὐδεπώποτε¹² γέγονε τῶν Ἑλλήνων τις ἠναγκάσμεθα γὰρ ἀγωνίζεσθαι τηλικούτον¹³ ἀγῶνα, ἡλικος οὐδεπώποτε γέγονε τοῖς Ἑλλησιν, ἐξ οὗ μεμνήμεθα¹⁴. Κινδυνεύομεν δὲ παθεῖν, οἷα¹⁵ οὐδέποτε μέχρι σήμερον ἐπάθομεν. Χάριν οὖν ἔξομεν, ᾧτινι συμβουλεύσει ἡμῖν τὰ ἄριστα ». Φαλῖνος δ' ἀκούσας εἶπεν· « Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ ποιεῖν ὑμᾶς, ἃ συμφέρει. Εἰ μὲν γὰρ ἐστὶ¹⁶ σωθῆναι ὑμᾶς ἐνὶ ᾧτινι δῆποτε τρόπῳ, πειρᾶσθε σφίζεσθαι, εἰ δὲ μή, φίλοι τῷ βασιλεῖ γίγνεσθε. Ἡγοῦμαι¹⁷ μέντοι ἄκοντος βασιλέως οὐχ οἷόν τ' εἶναι¹⁸ ὑμᾶς σωθῆναι ». Κλέαρχος δ' ἀποκρίνεται· « Ὀπότερον¹⁹ μὲν ποιήσομεν, βουλευσόμεθα· νῦν δ' ἀπάγγελλε τῷ βασιλεῖ ὅτι οὐδὲν αὐτῷ ἐπιβουλεύομεθα ». Ὁ τι δὲ ποιήσοι, οὐκ ἐδήλωσε.

60. Ἡ Ἀττικὴ.

Ἡ γῆ τῆς Ἀττικῆς πάντοθεν¹ μὲν ὑπὸ θαλάττης περιβάλλεται, ἀπὸ βορρᾶ δὲ μετὰ τῆς Βοιωτίας συνέχεται². Ἄει μὲν τῆς Ἀττικῆς γῆς τὸ κλίμα εὐκραές ἐστι, μάλιστα δ' ὅποτε βορρᾶς πνεῖ. Πολλοὶ τῶν κατοίκων τῆς Ἀττικῆς γεωργοὶ εἰσι καὶ τὴν γῆν γεωργοῦσιν. Οἰκοῦσι δ' ἐν κώμαις καλαῖς καὶ ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια ἐχούσαις, χρῶνται³ δὲ κόσμῳ τῶν οἰκιῶν ταῖς ἀλωπεκαῖς⁴. Ἔχει δ' ἡ Ἀττικὴ καὶ δένδρα ἄφθονα, μάλιστα δ' ἐλαίας, ἀμυγδαλᾶς καὶ συκᾶς, αἱ ἀφθόνους καρποὺς παρέχουσι. Καὶ πάλαι δ' ἡ γῆ τῆς Ἀττικῆς πλείστας προσόδους παρεῖχε· σπειρομένη γὰρ ἔφερε καρπούς, ὄρουσο-

μένη⁵ δὲ λίθον. Ἡ ὕδοκίμου δ' ἐν τῇ γῆ καὶ ἐλαῖαι καὶ ἀμυγδαλαῖ καὶ συκαῖ. Ἐκ δὲ τοῦ λίθου κάλλιστοι μὲν ναοί, κάλλιστοι δὲ βωμοί, εὐπρεπέστατα δ' ἀγάλματα τοῖς θεοῖς ἐγίνοντο. Ἴερὸν δὲ μέγιστον τῇ Ἀθηνᾶ Ἰδρυτο⁶, ὁ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς, ὁ καλούμενος Παρθενών.

Ὅμοίως δ' ἐκ τοῦ αὐτοῦ λίθου καὶ τοῦ Ἑρμοῦ εἰκόνες⁷ ἐγίνοντο, Ἑρμαῖ καλούμεναι· τὸν γὰρ Ἑρμῆν πολὺ ἐτίμων οἱ Ἀθηναῖοι. Ἰδρυον δὲ τοὺς Ἑρμαῖς πολλαχοῦ τῆς Ἀττικῆς γῆς καὶ ποικίλας συμβουλὰς ἐν αὐτοῖς ἀνέγραφον. Καὶ στοὰ δὲ τοῦ Ἑρμοῦ ἐν Ἀθήναις ἦν.

61. Ἀλέξανδρος πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους οἰκειῦς τοῦ Δαρείου.

Ὅτε Ἀλέξανδρος¹ τὴν Δαρείου σκηνὴν εἶλε², πάμπολλα λάφυρα ἔλαβεν· ἦσαν γὰρ ἐν αὐτῇ θώρακες³, οἱ μὲν λινοῖ, οἱ δὲ σιδηροῖ, πολλῶ χαλκῶ κόσμῳ κεκοσμημένοι, καὶ κράνη⁴ χαλκᾶ καὶ χιτῶνες⁵ φοινικοῖ. Πολλοῖς δὲ ξίφεσι χαλκοῖς ἐπέτυχεν⁶, ἃ χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς ἦλοις⁷ ἐκεκόσμητο. Ἔτι δὲ κνημῖδες λιναῖ καὶ χαλκαῖ εὐρέθησαν, καλὰ δὲ τόξα καὶ βέλη ἐνῆσαν, ἃ ἐξ ὀστέων ἐπεποιήτο. Ἦν δ' ἡ σκηνὴ πλήρης καὶ σκευῶν χαλκῶν ἢ κεραμῶν⁸, ἐν οἷς νομίσματα χρυσᾶ, ἀργυρᾶ καὶ χαλκᾶ ὁ βασιλεὺς ἐφύλαττεν. Ἐν δὲ τοῖς χρυσοῖς κανοῖς⁹ πολλὰ ψέλια¹⁰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἐνῆσαν, οἷς πᾶσιν

ἐχρῶντο αἱ τῶν Περσῶν γυναῖκες. Ἐλήφθησαν δὲ καὶ αἱ Δαρείου γυναῖκες σὺν τε τοῖς χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς κόσμοις, οὓς ἔφερον. Πρὸς ταύτας Ἀλέξανδρος λέγει· « Ἦσυχεῖτε καὶ μηδὲν φοβεῖσθε· ἐγὼ τε γὰρ αὐτὸς καὶ ἅπαντες οἱ Μακεδόνες εὖνοι⁹ ὑμῖν ἔσονται· λέξατε οὖν ἐμοί, τί βούλεσθε καὶ τί ἐν νῶ ἔχετε ». Αἱ δ' ἀπεκρίναντο· « Χάριν σοι ἔχομεν, ὅτι ἐνετύχομεν πᾶσιν ὑμῖν εὖνοις· ἐν γὰρ ταῖς ἀτυχίαις οὐδὲν κρεῖττον φίλου εὖνου. Δεόμεθα δ' ὑμῶν γενέσθαι εὖνους καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις ». Ἐκ τούτου Ἀλέξανδρος προσέτατε τοῖς στρατιώταις προσέχειν τὸν νοῦν, ἵνα μὴ τι κακὸν τοῖς αἰχμαλώτοις γένηται.

62. Φιλάργυρος.

Φιλάργυρος, ἐπεὶ ἐν ξένη γῆ πολλά ἔτη εἵργαστο, οὐσίαν πολλὴν ἐκέκτητο¹. Ἐληλυθὼς δ' οἴκαδε τὸ μὲν πρῶτον ἐώρταζε τὴν ἐπάνοδον. Ἐπεὶ δ' ἐώρα πολλοὺς πειρωμένους κοινονοὺς² τῆς οὐσίας γενέσθαι, ἡσυχίαν οὐκ εἶχεν· ὁ γὰρ κίνδυνος τῆς οὐσίας οὐκ εἶα³ αὐτὸν καθεύδειν. Ποιεῖται οὖν τὴν οὐσίαν χρυσοῦν βῶλον καὶ ὠνεῖται⁴ ἀγρόν, ἐν ᾧ τάφρον ἀνέφξε καὶ ἐν ταύτῃ τὸ χρυσίον κατώρυξε. Καθ' ἐκάστην δ' ἐπεσκοπεῖτο⁵ τὸν κατορωρυγμένον χρυσόν. Ἡμέραν τινὰ δ' ὁμοῦς ἐπέσπετο⁶ τις αὐτῷ καὶ ὑποπτεύσας τὸν φιλάργυρον χρυσίον κατορωρυχέναι, ἦλθε νυκτὸς καὶ ἀφείλετο τοῦτο. Τῇ δ' ὑστεραία ἐλθὼν ὁ φιλάργυρος καὶ ἰδὼν τὴν τάφρον ἀνεωγμένην καὶ ἀπολωλότα⁷ τὸν χρυσὸν ᾧδύρετο, ὅτι ἐξελήλεκτο⁸ ἀνόητος ὢν. Ἰδὼν δὲ τις αὐτὸν καὶ πυθόμενος τὴν αἰτίαν λέγει αὐτῷ. « Μὴ ἀθύμει⁹· ὁ χρυσός, ὃν ἐκ τῆς ξένης ἐνηνόχεις καὶ ἐν τῇ τάφρῳ κατωρωρύχεις, οὐδενὸς ἄξιός ἐστι· τὸ γὰρ κατορωρυγμένον χρυσίον ἀπολωλὸς σοι ἦν· οὐδὲν τοίνυν ἀπολώλεκας. Λίθον λαβὼν κατόρυξον καὶ ἀντὶ τοῦ χρυσοῦ ἐξεις ».

63. Φρῖξος καὶ Ἑλλη.

Ἀθάμας δυναστεύων Βοιωτίας ἐκ Νεφέλης τεκνοῖ παῖ-
δα μὲν Φρῖξον, θυγατέρα δ' Ἑλλην. Διέφερον δὲ κάλλει τε
καὶ ψυχῇ πάντων τῶν ἐν Βοιωτίᾳ παίδων.

Ἐπεὶ δὲ Νεφέλη ἐτελεύτησεν, Ἀθάμας λαμβάνει γυναῖ-
κα Ἰνώ. Ἡ δὲ τοῖς παισὶν ἐπιβουλεύουσα παραγγέλλει ταῖς
γυναιξὶ τὸν πυρὸν¹ φρῦγειν². αἱ δὲ τὸ παραγγελλόμενον κρύ-
φα τῶν ἀνδρῶν πρᾶττουσιν. Ἐπεὶ οὖν ὁ σῖτος πεφρυγμένος

ἐσπείρετο, ἡ γῆ καρποὺς ἐτησίους οὐκ ἔφερε. Πᾶσα ἡ χώρα
διὰ τοῦτο ὑπὸ λιμοῦ ἐκινδύνευε φθίρεισθαι.

Ἀθάμας δ' οἰκτίρων τοὺς κατοίκους ἔπεμπεν εἰς Δελφοὺς
καὶ ἀπαλλαγὴν τῆς ἀφορίας ἐπυνθάνετο. Ἰνὼ δὲ τοῖς πεμ-
φθεῖσιν ἐντέλλεται σημαίνειν τῷ Ἀθάμαντι, ὡς κεχρησμέ-
νον εἶη³ παύσεσθαι τὴν ἀκαρπίαν, ἐὰν Φρῖξος σφαγῇ. Ἀκούων
τοῦτο Ἀθάμας καὶ οὐ κρίνων δίκαιον ἔπεμπεν ἐκ δευτέρου
εἰς μαντεῖον τοὺς πρέσβεις· ἐνόμιζε γὰρ τὸν θεὸν σφάλλε-

σθαι⁴. Καὶ τούτους δ' ὅμως Ἰνώ ἔπειθεν ἀγγέλλειν ὡς θεὸς τὰ αὐτὰ ἐντέλλοιτο.

Ἐν ᾧ δ' ἔμελλε Φρῖξον θύσειν, Νεφέλη ἡ μήτηρ ἀρπάζει τοῦτον μετὰ τῆς ἀδελφῆς καὶ προσφέρει αὐτοῖς χρυσόμαλλον κριόν, ἐφ' οὗ φερόμενοι δι' οὐρανοῦ ὑπερβαίνουσι θάλατταν. Ὡς δ' ἐγένοντο κατὰ τὴν μεταξὺ χερσονήσου καὶ Σιγείου ἐκτεινομένην θάλατταν, ὀλισθαίνει ἡ Ἑλλη εἰς τὸν Πόντον τὸν ἀπ' ἐκείνης Ἑλλήσποντον καλούμενον.

Φρῖξος δ' εἰς Κόλχους⁵ καταφέρεται⁶ καὶ ἐνταῦθα τὸν μὲν κριὸν θύει, τὸ δὲ δέρμα τῷ βασιλεῖ Αἰήτη προσφέρει δῶρον. Ὁ δὲ τοῦτο ἐκτείνει περὶ δρυῶν ἐν τῷ ἄλσει τοῦ Ἄρεως καὶ ἐνταῦθα ἐφρουρεῖτο τὸ δέρμα ὑπὸ δράκοντος ἀύπνου.

64. Μαρδόνιος πρὸς Ἀθηναίους.

Μαρδόνιος μέλλων ἐκ Θετταλίας ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπεμψεν Ἀθηναίους πρέσβεις ἀγγελοῦντας τοῦτο.

Οὗτοι παραγενόμενοι εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου εἶπον· « Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Μαρδόνιος ὑπισχνεῖται ὑμῖν ἀνοικοδομήσειν τὰ τεῖχη καὶ τὰ ἱερά καὶ τὴν πόλιν καὶ κυρίους τῆς Ἑλλάδος ποιήσειν ὑμᾶς, εἰ μὴ ἀμυνεῖσθε¹ αὐτόν· εἰ δὲ μὴ, ἐμβαλεῖ εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ φθερεῖ αὐτὴν πρῶτον. Τί ἀποκρινεῖσθε αὐτῷ ; »

Τοῖς δ' Ἀθηναίους μέλλουσιν ἀποκρινεῖσθαι οἱ παρόντες Λακεδαιμόνιοι εἶπον· « Καὶ ἡμεῖς ἤκομεν, ὦ Ἀθηναῖοι, σηματοῦντες² τὰ ὑπὸ τῆς πόλεως παραγγελλόμενα. Πρὸς θεῶν³, μὴ πείθεσθε τοῖς τούτων λόγοις· εἰ ἐμμενεῖτε⁴ τῇ Ἑλλήνων συμμαχίᾳ, ἀπὸ κοινοῦ ἀμυνοῦμεθα τοὺς πολεμίους, ὡς πέρυσι, καὶ ἐλευθέραν τὴν Ἑλλάδα ποιήσομεν. Ὁρατε⁵, ὅπως ἀποκρινεῖσθε τῷ Μαρδονίῳ, ὡς προσήκει τοῖς Ἑλλησιν ».

Οἱ δ' Ἀθηναῖοι Μαρδονίῳ μὲν λέγουσιν ὅτι, ἕως ἄν

ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν πορεύηται, οὐδέποτε καταλείψουσι τοὺς Ἕλληνας, ἀλλ' ἀμυνοῦνται αὐτὸν πάσῃ δυνάμει, πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ὅτι ἐμμενοῦσι τῇ συμμαχίᾳ καὶ οὐδέποτε ἐπιτρέψουσι τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενέσθαι.

65. Φαβρίκιος ὕπατος Ῥωμαίων.

Πύρρος ὁ βασιλεὺς τῆς Ἡπείρου ἄγων στρατὸν πολὺν καὶ ἀγείρας¹ τοὺς τῆς κάτω Ἰταλίας Ἕλληνας πόλεμον τοῖς Ῥωμαίοις ἐξέφηγε². Νικήσας δ' αὐτοὺς καὶ πολὺ τοῦ στρατεύματος ἀποκτείνας πρὸς τὴν Ρώμην ἦγε.

Διὸ οἱ Ῥωμαῖοι δυσχεράναντες³ πρὸς τὴν ἀτυχίαν Φαβρίκιον ὕπατον εἶλοντο, ἵνα τὸν πολέμιον ἀμύνηται καὶ ἐντείλαντο αὐτῷ ἀπαλλάξαι τὴν Ἰταλίαν τοῦ κινδύνου. Παραλαβόντι δὲ Φαβρικίῳ τὴν ἀρχὴν οἱ φρουροὶ ἀνήγγειλαν ὅτι ἀνὴρ τις αὐτῷ ἐπιστολὴν κεκομικῶς εἶη. Ἐν ταύτῃ ὁ ἰατρὸς τοῦ Πύρρου ἔλεγεν ὅτι ἀποκτεῖναι ἂν αὐτόν, εἰ οἱ Ῥωμαῖοι ἐπαγγεῖλαιντο αὐτῷ χάριν λύσαντι τὸν πόλεμον. Ὁ δὲ δυσχεράνας πρὸς τὴν ἀδικίαν καὶ ἐντειλάμενος ἀποπέμψαι τὸν ἄνδρα, ἔστειλε Πύρρῳ γράμματα⁴ σὺν τῇ πεμφθείσῃ ἐπιστολῇ.

Ἔλεγε δὲ τὰ γράμματα· « Γάιος Φαβρίκιος ὕπατος Ῥωμαίων Πύρρῳ βασιλεῖ χαίρειν⁵. Χαλεπήνας τῇ ἐπιβουλῇ ἀνακοινῶ σοι ὅτι οὐκ εὐτυχεῖς φίλων. Τοῦτο δὲ πράττω, ἵνα μὴ τὸ σὸν πάθος διαβάλλῃ ἡμᾶς καὶ δόξωμεν μολῦναι δόλῳ τὸν πόλεμον ».

66. Ἀγησίλαος καὶ Φαρνάβαζος.

Ἀγησίλαος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν περιβληθέντες τὸν χιτῶνα ἤλθον εἰς τὸ ὠμολογημένον χωρίον. Ἐνταῦθα Ἀγησίλαος λέγει· « Ἐκταθῶμεν, ὦ φίλοι, χαμαὶ ἐν τῇ πόα¹ καὶ ἀναμεί-

νωμεν Φαρνάβαζον, ἕως ἂν ὑπὸ τῶν κηρύκων ἀγγελθῆι ». Οὕτω δὲ ἐκταθέντες ἐν τῇ πόρᾳ ἀνέμενον.

Ἦς δὲ Φαρνάβαζος ἐφάνη σὺν τοῖς περὶ αὐτόν, ὑπεγεροθέντες ἐκαθέζοντο. Ὁ δ' ἔχων στολὴν πολλοῦ ἀξίαν τὸ μὲν πρῶτον ἠσχύνθη ὄρων τὴν Ἀγησιλάου φαυλότητα. Ἐπιμελούμενος δ' ὅπως οἱ Πέρσαι μὴ φανήσονται χείρους τῶν πολεμίων, λέγει αὐτοῖς. « Κατακλιθῶμεν καὶ ἡμεῖς, ὥσπερ καὶ οἱ Ἕλληνες, ἵνα μὴ χείρους αὐτῶν φανῶμεν² ».

Ἐπεὶ δὲ κατεκλίθησαν, Φαρνάβαζος ἤρξατο. « ὦ Ἀγησίλαε, ἐγὼ ἐν τῷ πρὸς Τισσαφέρην πολέμῳ προθύμως ἐβοήθουν ὑμῖν καὶ φίλος ἐγενόμην. Νῦν δ' ὄρω ὅτι οἱ μὲν σπαρέντες ὑπὸ τῶν γεωργῶν ἀγροὶ κινδυνεύουσι φθαρῆναι, ἐγὼ δ' οὐδὲ δεῖπνον ἐν τῇ ἐμαυτοῦ χώρᾳ ἔχω. Εἰ οὖν ταῦτα ἀπαγγελθήσεται βασιλεῖ, ἐκβληθήσομαι τῆς ἀρχῆς καὶ κινδυνεύσω εἰς τὴν ἐσχάτην τύχην περιελθεῖν ».

Πρὸς ταῦτα Ἀγησίλαος ἀπεκρίνατο· « Ἡμεῖς, ὦ Φαρνάβαζε, τοὺς τῆς πατρίδος πολεμίους ἰδίους ἐχθροὺς ἠγούμεθα. Ἐὰν δ' ὅμως καὶ σὺ φανῆς οὐδὲν ἡμᾶς κακῶς ποιῶν, καὶ ἡμεῖς ὑπισχνόμεθά σοι φείσεσθαι τῆς σῆς ἀρχῆς ». Ἐπὶ τούτοις ἐσπέισαντο ἀλλήλοις.

67. Χάρων¹, Μένιππος, Ἑρμῆς.

Χά ρ ω ν. Ποδαποῖ² μὲν ἐστε, ὦ νεανίαι, καὶ πόθεν ἐνταῦθα ἀφίκεσθε ;

Μέ ν ι π π ο ς. Οὗτος μὲν Ἑρμῆς θεός ἐστιν, ἐγὼ δ' ἄλλοδαπός³. Ἀμφότεροι δ' οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν ἀφικόμεθα ἢ ἐκεῖθεν, ὅποι οἱ ἄνθρωποι ἀποθνήσκοντες εἰς Ἄδου καταβαίνουσι.

Χά ρ ω ν. Πηλίκος δ' εἶ ;

Μέ ν ι π π ο ς. Τηλικούτος, ἡλίκον σὺ ὀράς.

Χάρω ν. Πότερος δ' αποδώσει μοι τὰ πορθμεῖα⁴ ;
Μένιππος. Οὐδέτερος⁵. ἀμφότεροι γὰρ οὐκ ἔχομεν ὀβο-
λὸν καὶ παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος οὐκ ἂν λάβοις.

Χάρω ν. Ἔστι δέ τις ὀβολὸν οὐκ ἔχων;

Μένιππος. Εἰ μὲν τις καὶ ἄλλος, οὐκ οἶδα. Ἐγὼ δέ, ὅς
Μένιππός εἰμι, οὐκ ἔχω.

Χάρω ν. Ποῖ σε νῦν ἀγάγω ἄνευ ὀβολοῦ ;

Μένιππος. Ὅποι καὶ τοὺς ἄλλους νεκρούς· εἰ δὲ μή,
ἀπαγέ με ἐκεῖσε, ἔνθα καὶ πρὶν με ἐλθεῖν ἐνθάδε, οἷ
ἔρεβός⁶ ἐστι καὶ οὐδὲν ἄλλο.

Χάρω ν. Τοῦτο μέντοι, ὃ ζητεῖς, ὦ φίλε, ἀδύνατον.

68. Οἱ Γαλάται¹.

Οἱ Γαλάται ἦσαν τὸ μὲν σῶμα εὐμήκεις², τὴν δὲ σάρκα
κάθυγροι καὶ λευκοί, τὴν δὲ κόμην φύσει ξανθοί. Καταπλη-
κτικοί³ δὲ τὴν ὄψιν ἦσαν καὶ τραχεῖς τὴν φωνὴν καὶ κατὰ τὰς
ὀμιλίας βραχύλογοι⁴. Τὰ δὲ πολλὰ⁵ ὑπερέβαλλον τὴν φύσιν
ἐπ' αὐξήσει μὲν ἑαυτῶν, μειώσει⁶ δὲ τῶν ἄλλων. Ἦσαν δὲ τὴν
διάνοιαν ὀξεῖς, πρὸς δὲ τὴν μάθησιν οὐκ ἀφυεῖς⁷, ὥστε καὶ
ποιηταὶ μελῶν παρ' αὐτοῖς ἐγένοντο, οὓς βάρδους⁸ ὠνόμαζον.
Ἐν δὲ τῷ πολέμῳ οὐδενὸς ἦσαν χεῖρους τὸ φρόνημα· κατὰ
γὰρ τὴν μάχην εἰώθεσαν προάγειν τῆς παρατάξεως καὶ προ-
καλεῖσθαι τοὺς ἀντιτεταγμένους εἰς μονομαχίαν.

69. Πελίας καὶ Ἰάσων.

Πελίας βασιλεύων Ἰωλκοῦ¹ τὸν θεὸν ἤρετο, εἴ τι ἔχοι
αὐτῷ ἀγγεῖλαι περὶ τοῦ μέλλοντος. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο ὅτι μονο-
σάνδαλος² αὐτὸν ἀποκτενοῖ. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἠγνόει τὸν
ἀπειλοῦντα αὐτῷ κίνδυνον, ὕστερον δ' ἐνόησε. Μέλλων γὰρ

θύσειν τῷ θεῷ παρήγγειλε πᾶσι τοῖς πολίταις εἰς τὴν ἑορτὴν ἔλθειν.

Ἰάσων δὲ διαβαίνων τὸν ποταμὸν Ἄναυρον ἀπέβαλεν ἐν τῷ ρείθρῳ τὸ ἕτερον σανδάλιον καὶ ἤλθε μονοσάνδαλος. Τοῦτον θεασάμενος Πελίας καὶ τὸν χρησμὸν συμβαλὼν ἠρώτα αὐτόν, τί ἂν ποιήσειεν, εἰ λόγιον³ αὐτῷ εἶη ὅτι τῶν πολιτῶν τις αὐτὸν ἀποκτενοῖ. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· « Ἐντειλαίμην ἂν αὐτῷ ἐνεγκεῖν τὸ χρυσόμαλλον δέρας· οὐ γὰρ ἐλπίζω τὸ ἔργον τοῦτο περανεῖν· δεήσει γὰρ ἀποκτεῖναι τὸν ἄυπνον δράκοντα, ὅφ' οὗ κινδυνεύσει ἀποθανεῖν ».

Ταῦτα ἀκούσας Πελίας ἐνετείλατο αὐτῷ ἐπὶ τοὺς Κόλχους ἔλθειν ἀποκτενοῦντα τὸν δράκοντα καὶ ληψόμενον τὸ δέρας. Ἰάσων δὲ πεντηκόντορον⁴ ναῦν κατεσκεύασεν, ἣν Ἀργῶ ἐκάλεσε, καὶ τοὺς ἀρίστους ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἤθροισεν, ἵνα ἐν τῇ Κολχίδι τοὺς πολεμίους ἀμύνηται.

70. Ἀργοναῦται καὶ Φινεύς¹.

Ἐπεὶ ἡ ναῦς κατεσκεύαστο, Ἰάσων ἀγείρας τοὺς ἀρίστους τῆς Ἑλλάδος λέγει αὐτοῖς· « Ἄνδρες φίλοι, ὑπὸ Πελίου παρήγγελαί μοι τὸ χρυσόμαλλον δέρας τὸ ἐκτεταμένον περὶ δρῦν ἐν Κολχίδι κομίσασθαι αὐτῷ. Ἐγὼ δ' αἰσχυνηθεὶς τὰ παρηγγελέμενα μὴ ποιῆσαι, παρήγγελκα κατασκευασθῆναι ταχεῖαν ναῦν. Αὕτη οὖν κατεσκευάσται καὶ ἐν τῷ λιμένι ἐστί. Καλῶ δ' οὖν ὑμᾶς βοηθοῦς, ἵνα μὴ τοῦ πλοῦ ἐσφαλμένοι καὶ ἐν τῇ ξένη διεφθαρμένοι ὄμεν²· φασι γὰρ τοὺς εἰς Κόλχους πλέοντας κινδυνεύειν ὑπὸ τοῦ φρουροῦντος τὸ δέρας δράκοντος. Ἐὰν τὸ δέρας ἀρπάσωμεν, φανησόμεθα μέγα ἔργον περάναντες. Δεῖ δ' ὑμᾶς ἐν δῦσιν ἡμέραις ἀποκεκρίσθαι, εἰ πρόθυμοί ἐστε συμπλεῖν ἐμοί ».

Οἱ δέ, πρὶν δύο ἡμέρας παρελθεῖν, ἀπεκρίναντο αὐτῷ προθύμως συμπλεύσσειν.

Ἐπεὶ οὖν ἰκανὰ ἐπιτήδεια εἰσεβεβλήκει ἐν τῇ νηί, ἐξέπλευσαν καὶ εἰς Θράκην ἦγον.

Ἐνταῦθα Φινεύς ὄκει τυφλωθεὶς ὑπὸ τῶν θεῶν, ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν θεῶν εἰμαρμένα³ τοῖς ἀνθρώποις προύλεγεν. Ἐπεμψαν δ' αὐτῷ οἱ θεοὶ καὶ τὰς πτερωτάς Ἀρπυίας⁴, αἳ τὴν τροφήν αὐτοῦ ἤρπαζον. Ἐπιφανέντες δ' οἱ Ἀργοναῦται

ἀπήλλαξαν αὐτὸν τῶν Ἀρπυιῶν, αἷς πεπρωμένοι ἦν ὑπὸ τῶν υἱῶν τοῦ Βορέου διαφθαρεῖναι.

Εὐφρανθεὶς δ' ἐπὶ τούτῳ Φινεύς συνεβούλευσεν αὐτοῖς, πῶς ἂν τὸν πλοῦν ποιοῖντο, ἵνα μὴ ὑπὸ τῶν Συμπληγάδων⁵ πετρῶν διεφθαρμένοι εἶεν. Ἦσαν δὲ ὑπερμεγέθεις αὗται, συγκρούμεναι δ' ἀλλήλαις ὑπὸ τῆς τῶν πνευμάτων βίας τὸν διὰ θαλάττης πόρον ἀπέκλειον.

Ἐνετέταλτο οὖν αὐτοῖς ὑπὸ Φινέως ἀφεῖναι⁶ πέλειαν⁷

διὰ τῶν πετρῶν καί, ἐάν μὲν ἴδωσιν αὐτὴν σωθεῖσαν, δια-
πλεῖν, ἐάν δὲ διεφθαρμένην, μὴ βιάζεσθαι τὸν πλοῦν.

Ἄναχθέντες οὖν ἐντεῦθεν καὶ εἰς πέτρας ἀφικόμενοι
ἐπέτρεψαν τῇ πελείᾳ διελθεῖν. Ἡ δ' οὐκ ἔσφαλτο, περιεκόπη
δὲ τὰ ἄκρα τῆς οὐράς. Τοῦτο οἰωνὸς ἀγαθὸς ἐκρίθη. Καὶ
οἱ Ἄργοναῦται ἐπιτηρήσαντες τὰς πέτρας ἀναχωρούσας διῆλ-
θον· ἐκ δὲ τούτου αἱ πέτραι μεμενήχασιν ἀκίνητοι.

ΜΕΡΟΣ Β΄

71. Ἰάσων καὶ Μήδεια.

Μετὰ τὸν διὰ τῶν Συμπληγάδων πλοῦν οἱ Ἀργοναῦται ἀναπετανύασι¹ τὰ ἰστία καὶ διαπλεύσαντες τὸν πόντον εἰς Κολχικὴν γῆν ἀφικνοῦνται. Ἐν τῷ πλῶ ἐπερρώνυσαν² ἀλλήλους καὶ ὤμοσαν³ βοηθήσειν παντὶ τρόπῳ τῷ Ἰάσωνι.

Καθορμισθείσης⁴ δὲ τῆς νεῶς ἤκεν Ἰάσων πρὸς Αἰήτην καὶ ἔλεγεν αὐτῷ· « Πελίας, ὁ τῆς Φθίας βασιλεὺς, ἐπέταξέ μοι τὸ χρυσόμαλλον δέρας αὐτῷ κομίσασθαι· ἐὰν τοῦτο μὴ φέρω αὐτῷ, ἀπολοῦμαι ».

Αἰήτης δὲ δείκνυσι τοὺς χαλκίδοντας ταύρους καὶ λέγει αὐτῷ· « Ζεύγνυ τούτους, καί, ἐὰν καταζεύξης αὐτούς, παρέξω σοι τὸ δέρας ». Ἦσαν δ' οὗτοι ἄγριοι ταῦροι, οὓς χαλεπῶς ἂν τις ζευγνύοι, τὸ δ' ἐκ τοῦ στόματος ἐκπεμπόμενον πῦρ οὐδέποτε κατεσβέννυτο. Τούτους δὲ καταζεύξας ἔμελλε σπείρειν δράκοντος ὀδόντας, ἐξ ὧν δράκοντες ἀναδύσονται⁵ ἐπ' αὐτόν.

12. Ταῦτα ἀκούσας Ἰάσων ἠπύρει, πῶς ἂν τοὺς ταύρους ζευγνύοι. Μήδεια δ' ἡ τοῦ Αἰήτου θυγάτηρ προσελθοῦσα ὑπέσχετο δεῖξειν αὐτῷ, πῶς ἂν οἱ ταῦροι ζευγνύοιντο, ἐὰν ὁμῶσιν αὐτὴν ἄξειν γυναῖκα καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα σύμπλον ἀγάγηται. Ὁ δ' ὤμοσε ποιήσειν τοῦτο, ἐὰν τοὺς ταύρους καταζεύξη.

Ἐκ τούτου Μήδεια παρέσχε φάρμακον, δι' οὗ τὴν ἀσπίδα, τὸ δόρυ καὶ τὸ σῶμα ἐκέλευσε χριῖσαι⁶· οὕτω δ' ἔμελλεν οὔθ' ὑπὸ πυρὸς οὔθ' ὑπὸ σιδήρου ἀδικήσεσθαι⁷.

Ἐκ τούτου Ἰάσων ἐπιρρώννυται καὶ χρисάμενος τῷ φαρμάκῳ παραγίγνεται εἰς τὸ ἄλσος καὶ ἐνταῦθα τοὺς ταύρους καταζεύγνυσιν. Οἱ δ' ἐζευγμένοι τὴν γῆν ἤρουν· ἐκ τῶν σπειρομένων δ' ὀδόντων ἀνεδύοντο ἐπ' αὐτὸν δράκοντες καθωπλισμένοι, οὓς Ἰάσων ἀπέκτεινεν· ἔβαλλε γάρ, ὡς Μήδεια ἔλεξεν αὐτῷ, ἀφανῆς ἀποθεν⁸ λίθους ἐπ' αὐτούς. Οἱ δὲ περὶ τούτων μαχόμενοι πρὸς ἀλλήλους ἀπέθνησκον ὑπὸ Ἰάσονος.

Ἐπεὶ δ' Αἰήτης οὐ παρεῖχε τὸ δέρας, εἰ καὶ οἱ ταῦροι κατεζευγμένοι ἦσαν, ἡ Μήδεια κατακοιμίσασα τὸν δράκοντα τὸ δέρας ἀφείλετο καὶ μετὰ τοῦ Ἰάσονος εἰς Ἀργῶ ἦκον, ἐφ' ἧς φερόμενοι εἰς Ἑλλάδα ἀφίκοντο.

72. Συμβουλή πρὸς ἄρχοντας.

Ἐάν σαυτὸν δοῦλον τῶν ἡδονῶν καταστήσης, μὴ ἔλπιδε βαδῖως τῶν πολιτῶν ἄρξαι· οἱ γὰρ πολῖται καθιστᾶσιν αἰεὶ ἑαυτοῖς τὸν ἄρχοντα ὑπόδειγμα. Ὅμοίως καθίστη σαυτῷ συμβούλους ἄνδρας ἀγαθοὺς, οἱ ἐπιμελήσονται, ὅπως εὐτυχισταίους τοὺς πολίτας καταστήσουσιν· οὕτω γὰρ ἂν καθισταίης ἀσφαλῆ τὴν ἀρχήν. Τοὺς πονηροὺς δὲ πολίτας μετᾶστησον¹ ἐκ τῆς πόλεως· οἱ γὰρ τοιοῦτοι κινδυνεύουσι καὶ ἄλλους καθιστάναι πονηροὺς, οἱ μισητὴν τὴν ἀρχὴν τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις καταστήσουσιν· οὗτοι γὰρ ὀρώντες τὴν πόλιν κακῶς πάσχουσιν μετᾶστησουσι² τὴν πολιτείαν³ καὶ σὲ αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως ἐκβαλοῦσι.

Τεκμήριον⁴ δὲ σοι ἔστω, ἃ τοὺς τριάκοντα οἱ πολῖται ἐποίησαν. Οὗτοι γὰρ καταλαβόντες τὴν ἀρχὴν οὐ μόνον τὴν πολιτείαν μετέστησαν, ἀλλὰ καὶ χρηστοὺς πολίτας μετ' οὐ πολὺ διετέλουν μεθιστάντες ἐκ τῆς πόλεως. Ἐπεὶ δὲ δίστασαν⁵ τοὺς πολίτας καὶ τοὺς μὲν τιμαῖς ἐτίμων, τοὺς δὲ χρημάτων ἕνεκα ἐξίστασαν⁶ ἐκ τῆς πόλεως, οἱ πολῖται συνίστασαν⁷

ἀλλήλους ἐπ' αὐτοὺς καὶ τέλος ἐξέβαλον. Σημεῖον δέ σοι καὶ τοῖς καλῶς βασιλεύειν βουλομένοις ἔστω, ἐὰν τοὺς ἀρχομένους ὄρας εὐπορωτέρους καὶ σωφρονεστέρους γιγνομένους διὰ τὴν σὴν ἐπιμέλειαν.

73. Κέκροψ.

Κέκροψ συμφυές¹ ἔχων σῶμα ἀνδρὸς καὶ δράκοντος πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ἀττικῆς καθίσταται. Τούτου βασιλέως καταστάντος ἔδοξε τοῖς θεοῖς καθίστασθαι προστάτας τῶν πόλεων, ἐν αἷς ἐμελλον ἰδίας ἕκαστος τιμὰς ἔχειν. Μεταστάντες² οὖν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου ἦκον ἐπὶ τὴν γῆν.

Ποσειδῶν μὲν οὖν πρῶτος ἐλθὼν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν καὶ πλήξας τῇ τριαίνῃ κατὰ μέσσην τὴν ἀκρόπολιν ἀνέφηνεν³ ὕδωρ, ἐξ οὗ προστάτης ταύτης κατέστη. Μετὰ δὲ τοῦτον Ἀθηναῖ ἐφύτευσε ἐλαίαν, ἔνθα νῦν τὸ Ἐρέχθειον⁴ ἔστηκεν. Ἐκ δὲ τούτου ἕρις ὑπ' αὐτῶν ἐνίστατο, ὁπότερος τῆς Ἀττικῆς προστάτης κατασταίη.

Κριταὶ οὖν οἱ ἄλλοι θεοὶ καθίσταντο, ἀλλ' εὐθύς οὗτοι δίσταντο ἀλλήλοις· οἱ μὲν γὰρ Ποσειδῶνος ἔφασαν τὴν πόλιν εἶναι, οἱ δ' Ἀθηναῖν ἐβούλοντο πολιουῶν καταστῆναι. Τέλος δὲ τῇ Ἀθηναῖ κατεκρίθη ἡ Ἀττικὴ καὶ οὕτω ἡ ἐνεστῶσα φιλονεικία ἔληξεν.

74. Ἀταλάντη.

Ἀταλάντην γενομένην ὁ πατὴρ ἐκτίθησιν ἀρρένων γὰρ καὶ οὐ θυγατέρων ἔλεγε δεῖσθαι. Ὁ δὲ λαβὼν ταύτην ἐκθειῆναι οὐκ ἀπέκτεινε, οὐδ' εἰς βάραθρον ἐξῆκεν¹. Ἐλθὼν δ' εἰς τὸ Παρθένιον² ὄρος ἔθηκε ταύτην πλησίον πηγῆς, ἔνθα ἄντρον ἦν, ἐφ' οὗ δασὺς δρυμῶν ἐπέκειτο· ἐνταῦθα τὸ βρέφος ἐνθεὶς ἔφυγε.

Μετ' οὐ πολὺ ἄρκτος ἦκεν, ἣ τοὺς μαστοὺς ὑπὸ γάλακτος βαρυνομένους εἶχε· κυνηγοὶ γὰρ τὰ ἑαυτῆς βρέφη ἀφηρήκεσαν. Αὕτη συνεῖσα³ τὸ ἐκτεθειμένον βρέφος προσέρχεται καὶ τοὺς μαστοὺς τῷ στόματι ἐντίθησι. Τὸ δ' εὐθὺς ἐθήλασε

καὶ ἅμα τὸ θηρίον ἀνεκουφίσθη. Ἐκ τούτου καθ' ἡμέραν, ὅποτε συνιῆη τοὺς μαστοὺς ἐμπιμπλαμένους⁴ γάλακτος, προσῆγε πρὸς τὸ βρέφος. X

Κυνηγοὶ δ' ἰδόντες τὴν ἄρκτον θαμὰ⁵ φοιτῶσαν εἰς τὸ ἄντρον συντίθενται⁶ ταύτην παραφυλάξαι. Εἶδον οὖν αὐτὴν οὐδέποτε προῖεμένην⁷ τὸ ἔργον καὶ κατασχεψάμενοι τὸ ἄντρον

εὔρον τὸ βρέφος. Λαβόντες οὖν αὐτὸ ὄνομα ἔθεντο Ἀταλάντην. ✕

(Ἡ δὲ τρεφομένη ὀρείῳ τροφῇ καὶ ἐν τοῖς ὄρεσι ζῶσα φόβον μὲν οὐδέποτε συνίει, οὐδέποτε δ' ἀνήκε⁸ θηρεύουσα ἐν τοῖς ὄρεσι. Ποθοῦσα δ' ἐρημίαν κατέλαβε τῶν Ἀρκαδικῶν ὀρέων τὸ ὑψηλότατον, ἐνθα ἦν αὐλῶν⁹ κατάρρυτος καὶ δρυς μεγάλη καὶ πεῦκαι καὶ βαθεῖα ἢ ἐκ τούτων σκιά.) Στρωμνὴ δ' αὐτῇ ὑπετίθεντο δοραὶ τῶν θηρευομένων καὶ οὔποτ' ἀνήκε κρέασι τούτων τρεφομένη. Στολὴν δ' ἀνειμένην¹⁰ ἐνεδύετο καὶ τοιαύτην, ὥστε μηδὲν διαφέρειν Ἀρτέμιδος. Οὐδενὶ δ' ἐφίει¹¹ πελάσαι αὐτῇ. Εἰ δέ τις ἐφειεῖτο προσγενέσθαι αὐτῇ, αὐτὴ διειῖσα¹² τὸν δρυμὸν καὶ τὴν λόχμην τῇ τῶν ποδῶν ταχυτῆτι ἀπέκρυπτεν ἑαυτήν.

75. Ἡ ρ α κ λ ῆ ς.

Ἡρακλῆς υἱὸς Διὸς καὶ Ἀλκμήνης ἦν. Ταύτην Ζεὺς Ἀμφιτρώωνι ἐκδίδωσι¹. τούτῳ παραδοθεὶς καὶ Ἡρακλῆς βρέφος ἐτρέφετο. Ὀλίγῳ δὲ χρόνῳ ὕστερον, ἀφ' οὗ Ἀμφιτρώωνι Ἡρακλῆς παρεδέδοτο, Ἡρα δύο δράκοντας ὑπερῆ- γέθεις ἔπεμψε τὸ βρέφος διαφθεροῦντας. Ὁ δ' ἀναστάς ἄγχων² ἑκατέραις ταῖς χερσὶ τούτους διέφθειρε καὶ νεκροὺς τῷ πατρὶ παρέδωκεν. Αὐξήθεις δὲ παραδίδοται διδασκάλους, παρ' οἷς τὰ πολεμικὰ ἐξέμαθεν³. Ἐπειδὴ δὲ καθ' ἡμέραν ηὔξανετο μέγας, παρεδόθη παρ' Ἀμφιτρώωνος τοῖς βουκόλοις, ἵνα οὗτοι μεταδιδοῖεν αὐτῷ τοῦ ἔργου. ✕

Ἐνταῦθα Ἡρακλῆς διατρίβων τὸν Κιθαιρώνειον⁴ λέοντα ἀποκτείνει καὶ νεκρὸν τοῦτον τοῖς βουκόλοις παραδίδωσι. Στρατεύσας εἶτα ἐπὶ τοὺς Μινύας⁵ ἠνάγκασε τούτους δασμὸν τοῖς Θηβαίοις διδόναι. Διὸ καὶ παρὰ Κρέοντος⁶ ἀριστεῖον αὐτῷ ἢ πρεσβυτάτῃ θυγάτηρ ἐδόθη.

Εἶτα κατὰ ζῆλον Ἦρας μανίει¹ καὶ τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας τῇ πυρᾷ παραδοὺς ἔρχεται εἰς Δελφοὺς καὶ πυνθάνεται, ποῦ κατοικήσει. Ὁ δὲ θεὸς ἀνεῖλεν αὐτῷ παραδοῦναι ἑαυτὸν Εὐρυσθεῖ καὶ δώδεκα ἔτη ἐνδιδόναι, ὥστε ἐπιτελεῖν τὰ προσταττόμενα. Ἐὰν δὲ παρέλθῃ τὰ δέκα ἔτη, ἀφ' οὗ ἂν τῷ Εὐρυσθεῖ παραδοθῇ, ἀθάνατον αὐτὸν ὁ θεὸς ἔλεγεν ἔσσεσθαι.

76. Σωκράτης καὶ Χαιρεκράτης.

Χαιρεφῶντα καὶ Χαιρεκράτη, ἀδελφῶ μὲν ὄντε ἀλλήλοιν, ἑαυτῷ δὲ γνωρίμω¹, αἰσθόμενος Σωκράτης διαφερομένω² εἶπε τῷ Χαιρεκράτει· « Ἄμφω τῷ ἀδελφῷ ὁμοιάζετον ταῖν χεροῖν καὶ ποδοῖν καὶ ὀφθαλμοῖν· θαυμαστὸν³ δ' ἂν εἴη, εἰ τῷ χειρὶ ἀντὶ τοῦ ἀλλήλοιν βοηθεῖν τραποίσσῃ ἐπὶ τὸ διακωλύειν ἀλλήλω· ἢ εἰ τῷ πόδε ἀντὶ τοῦ συνεργεῖν⁴ ἀλλήλοιν ἀμελήσαντε τούτου ἐμποδίζοιτον ἀλλήλω βαδίζειν. Τῷ μέντοι ἀδελφῷ καὶ τῷ ἀδελφῷ ὁ θεὸς ἐποίησεν ἐπὶ μείζονι ὠφελείᾳ ἀλλήλοιν ἢ τῷ χειρὶ καὶ πόδε καὶ ὀφθαλμῷ καὶ ὅσα ἄλλα ἀδελφὰ ἔφυσεν⁵ ἀνθρώποις ὁ θεός· τῷ μὲν γὰρ χειρὶ οὐκ ἂν οἶόν τ' εἴη τὰ πλεόν ὀργυιᾶς ἀπέχοντα ἅμα ποιῆσαι, τῷ δὲ πόδε οὐδ' ἐλθοίτην ἂν πλεόν ὀργυιᾶς, τῷ δ' ὀφθαλμῷ οὐκ ἂν οἶόν τ' εἴη ἰδεῖν ἅμα τὰ ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὀπισθεν. Τῷ ἀδελφῷ μέντοι φίλω ὄντε πράττετον ἅμα πλεῖστα ἐπ' ὠφελείᾳ ἀλλήλων ».

77. Ἄ δ η ς.

Ὁ πολὺς λεώς¹ ὑπελάμβανον Ἄδην τόπον πάνυ βαθὺν ὑπὸ τῇ γῆ. Ἔστι δ' οὗτος ὁ τόπος σύμπλεως² σκοτόους καὶ φόβου καὶ περιρρεῖται ποταμοῖς μεγάλοις. Βασιλεύει δ' ἐνταῦθα ὁ ἀδελφὸς τοῦ Διὸς Πλούτων. Αὐτοῦ δὲ πρόκειται ἡ Ἄχε-

ρουσία λίμνη, ἣν ἔμπλεων ὑδάτων οὐκ ἔστι παρελθεῖν ἄνευ πορθμέως.

Ταύτην περαιούμενοι οἱ νεκροὶ εἰς λειμῶνα ἔμπλεων ἀσφοδέλων³ γίνονται.

Πλούτων δὲ καὶ Περσεφόνη δυναστεύουσι δικαστὰς μὲν παρ' ἑαυτοῖς ἔχοντες Μίνων καὶ Ῥαδάμανθυν, ὑπηρέτας δ' ἄλλους τε θεοὺς καὶ τὸν ἄγγελον Ἑρμῆν. Οὗτοι τοῖς μὲν ἀγαθοῖς καὶ δικαίοις τῶν ἀνθρώπων ἔλεος⁴ εἰσι καὶ εἰς τὸ Ἥλύσιον πεδίον⁵ τούτους πέμπουσιν — ἔστι δὲ τοῦτο ἔμπλεων ἡδονῶν — τοὺς δὲ πονηροὺς εἰς τὸν τῆς κολάσεως χῶρον ἐκπέμπουσι.

Διὸ οἱ ἄνθρωποι ζῶντες πειρῶνται τοὺς θεοὺς ἕλεως σφίσι εἶναι καὶ ἐπὶ τούτῳ κατασκευάζουσι λαμπροὺς νεῶς⁶ καὶ ἐν τοῖς νεῶς ὁμοίως βωμούς. Πρὸ δὲ τῶν νεῶν ὁ λεῶς εὐχεται ἕλεως τοὺς θεοὺς γενέσθαι αὐτῶ.

78. Ἑρακλῆς πλησίον τοῦ Εὐρυσθέως.

Π ρ ῶ τ ο ς ἄ θ λ ο ς .

Ἑρακλῆς ἀκούσας, ὅτι δεῖ ἐνδιδόναι Εὐρυσθεῖ, ἔγνω¹ κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ ῥῆσιν ποιεῖν. Μετέβη οὖν πρὸς Εὐρυσθέα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ προσταττόμενα ἐποίησε.

Γνοὺς δ' Εὐρυσθεὺς τὴν Ἑρακλέους δύναμιν καὶ φοβηθεὶς μὴ ὑπ' αὐτοῦ ἀλῶ, ἐπέταξεν αὐτῶ τοῦ Νεμέου² λέοντος τὴν δορὰν κομίζειν· ἤλπιζε γὰρ οὕτω ἀπαλλαγῆσεσθαι αὐτοῦ. Ὁ δὲ μεταβάς εἰς Νεμέαν καὶ γνοὺς τὸν λέοντα ἄτρωτον φύντα ἐδίωκεν αὐτὸν ῥοπάλῳ· ὁ δὲ φεύγων κατέδυ³ εἰς σπήλαιον. Ἑρακλῆς δέ, ἵνα μὴ ὁ λέων ἀποδραίη⁴, εὐθύς ἐκδύς εἰσῆλθεν εἰς τὸ σπήλαιον καὶ τὴν χεῖρα περιθεὶς τῶ τραχήλῳ τοῦ λέοντος ἔπνιξεν αὐτόν. Θέμενος δ' ἐπὶ τοὺς ὦμους εἰς Μυκήνας ἐκόμιζεν αὐτόν.

Εὐρυσθεὺς δὲ φοβηθεὶς πίθον ἑαυτῷ κατεσκευάσεν, εἰς ὃν εἰσέδου. Τὸ λοιπὸν δ' ἀπεῖπεν ἄυτῷ εἰς τὴν πόλιν μὴ εἰσιέναι, δεικνύναι δὲ πρὸ τῶν πυλῶν τοὺς ἄθλους ἐκέλευσεν· ἔπεμπε δ' ἐφεξῆς κήρυκα καὶ ἐπέταττε τοὺς ἄθλους.

79. Δεύτερος ἄθλος.

Δεύτερον ἄθλον ἐπέταξεν αὐτῷ τὴν λερναίαν ὕδραν¹ ἀποκτεῖναι. Αὕτη δ' ἐν τῷ τῆς Λέρνης² ἔλει ἐκτραφεῖσα ἐξέβαινε καὶ τὰ βοσκήματα, ὧν τὸ πεδῖον ἀνεπίμπλατο, διέφθειρεν. Οὐδεὶς δὲ τοῦ κακοῦ τὴν χώραν ἀπαλλάξαι ἠδύνατο· ἠπίσταντο³ γὰρ πάντες κινδυνεύσειν, ἐὰν τοιοῦτόν τι πειραθῶσιν. « Ἐὰν ταύτην », εἶπεν ὁ Εὐρυσθεὺς, « δύνῃ ἀποκτεῖναι, τὴν χώραν εὖ ποιήσεις ». Εἶχε δ' ἡ ὕδρα κεφαλὰς ἐννέα, τὰς μὲν ὀκτώ θνητάς, τὴν δὲ μίαν ἀθάνατον.

Ἐπιβάς οὖν Ἡρακλῆς ἄρματος, ἡνιοχοῦντος Ἰολάου, εἰς Λέρνην ἔρχεται καὶ τοὺς μὲν ἵππους ἴσθησι, τὴν δ' ὕδραν εὐρών τῷ ῥοπάλῳ τὰς κεφαλὰς ἔκοπτεν. Ἄλλ' οὐδὲν ἠδύνατο ἀνύειν· μιᾶς γὰρ κεφαλῆς κοπτομένης δύο ἀνεφύοντο. Λέγει οὖν πρὸς Ἰόλαον. « Οὐκ ἠπιστάμην οὕτω χαλεπὸν τὸ ἔργον ὄν· σὺ οὖν ἐμπίμπρη⁴ τὴν ἐγγυὺς ὕλην καί, ὅταν ἐγὼ τὰς κεφαλὰς ἀποκόπτω, σὺ πειρῶ ἐμπιμπράναι ταύτας τοῖς καιομένοις δαυλοῖς ». Τοῦτον τὸν τρόπον ἐμπρήσας τὰς ἀναφυόμενας κεφαλὰς τάφρον ἀνέωξεν, ἐν ᾗ κατώρυξε τὴν ἀθάνατον κεφαλὴν. Εὐθύς δ' εἶτα λίθον αὐτῇ ἐπιθεὶς ἐμπίμπλησι τὴν τάφρον λίθων καὶ γῆς· τὸ δὲ σῶμα τῆς ὕδρας ἀποσχίσας ἐνέπλησε χολῆς τὰ ἄκρα τῶν οἰστών⁵.

80. Τρίτος, τέταρτος καὶ πέμπτος ἄθλος.

Τρίτον ἄθλον ἐπέταξεν αὐτῷ ἐνεγκεῖν τὴν Κερυνίτιν ἔλαφον ζῶσαν. Ταύτην ἔφασαν χρυσόκερων εἶναι καὶ ἶεναι ἐλευθέραν διὰ τοῦ ἄλσους, ἅτε ἱεράν τῆς Ἀρτέμιδος οὔσαν. Διὸ Ἑρακλῆς βουλόμενος αὐτὴν μῆτε ἀνελεῖν μῆτε τρῶσαι διήει ὄλον ἐνιαυτὸν τὸ ἄλσος διώκων τὴν ἔλαφον· ἐδεδοίκει γάρ

μῆ, ἐὰν ταύτην ἀποκτεῖνη, τὴν θεὰν ἐχθρὰν αὐτῷ ποιήσῃ.)
'Ἐπει δ' ἡ ἔλαφος διωκομένη ἀπέκαμεν, ἀφικομένη ἐπὶ τὸν Λάδωνα ποταμὸν ἔστη. Ἐνταῦθα ταύτην Ἑρακλῆς ἐπὶ τῇ ὄχθῃ καθημένην συνέλαβεν. Ἐπὶ τῶν ὤμων δὲ ταύτην θεὸς πρὸς Εὐρυσθέα τὸν βασιλέα εἰς Μυκῆνας ἐκόμισε.

Τέταρτον ἄθλον τὸν Ἐρυμάνθιον¹ κάπρον ἐπέταξε ζῶντα κομίζειν. Τοῦτο τὸ θηρίον πάντες ἤδεσαν μεγίστων κακῶν αἴτιον τῇ χώρᾳ γεγονός. Ἐκ γὰρ τοῦ ὄρους ὀρμώμενος ἤδικει τὴν γῆν. Οἱ δ' ἄνθρωποι ἐδέδισαν τοῦτον διώξαι. Ἡρακλῆς μέντοι διώξας αὐτὸν ἔκ τινος λόχμης μετὰ κραυγῆς εἰς χιόνα πολλὴν παρειμένον ἐμβροχίσας² εἶλε καὶ εἰς Μυκῆνας ἐκόμισε. ↓

Πέμπτον ἐπέταξεν ἄθλον τὴν κόπρον τῶν Αὐγείου βοσκημάτων καθῆραι. Ἐκ ταύτης γὰρ κατακειμένης καὶ ὄζουσης πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐτέθνασαν. Ἦν δ' Αὐγείας Ἡλιδος βασιλεὺς πολλὰς ποίμνας βοσκημάτων ἔχων. Τοῦτῳ Ἡρακλῆς προσῆει καὶ ἔφη ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὴν κόπρον ἐξοίσειν, εἰ δώσει αὐτῷ τὴν δεκάτην τῶν βοσκημάτων. Ὁ δ' εἰδὼς χαλεπὸν τὸ ἔργον καὶ ὅτι κινδυνεύσει τεθῆναι, πρὶν τὸ ἔργον περᾶναι, ὑπισχνεῖται. Ἡρακλῆς δὲ τὸν Ἀλφειὸν³ ποταμὸν καὶ Πηνειὸν⁴ σύνεγγυς βεβηκότας διὰ τῆς κόπρου παροχεύσας ταύτην ἐκάθηρεν.

81. Ἐκτος ἄθλος.

Ἐκτον ἄθλον ἔδοξεν Εὐρυσθεῖ ἐπιτάξαι αὐτῷ τὰς Στυμφαλίδας ὄρνιθας¹ ἐξελάσαι. Ταύτας νεμομένας τὴν περὶ τὴν Στύμφαλον τῆς Ἀρκαδίας χώραν οὐκ εἶχον οἱ οἰκοῦντες ἐκδιῶξαι. Ὅποτε γὰρ βούλοιντο ταύτας διῶξαι, αὐταὶ εἰς τὴν λίμνην Στυμφαλίδα εἰσέβαινον καὶ ἐν τῇ ὕλῃ ἐκρύπτοντο. Ἦν δ' ἡ Στυμφαλὶς πολλῇ συνηρεφῆς² ὕλῃ. Ἐπὶ ταύτας Εὐρυσθεὺς ἐκάλεσε Ἡρακλέα νομίζων οὐχ οἶόν τε εἶναι τοιοῦτον ἔργον ἐπιτελέσαι.

Ἡρακλῆς οὖν μεταβάς ἐκεῖσε ἐπειρᾶτο διαφόροις ὄπλις ἐκβάλλειν αὐτάς. Αἱ δὲ διωκόμεναι εἰσέβησαν εἰς τὴν ὕλην καὶ ἐκρύπτοντο. Ἀμηχανοῦντι³ δ' αὐτῷ καὶ οὐκ ἔχοντι ὅτι

ποιῆσαι, Ἀθηνᾶ δωρεῖται κρόταλα χαλκᾶ παρ' Ἡφαίστου λαβοῦσα· αὕτη γὰρ ἠβουλήθη βοηθῆσαι Ἡρακλεῖ. Ταῦτα κρούων οὗτος ἐπὶ τοῦ συνεχομένου τῇ λίμνῃ ὄρους ἐφόβει τὰς ὄρνιθας. Αἱ δὲ ἀκούουσαι καὶ οὐχ ὑπομένουσαι τὸν δοῦπον βουλόμεναι σωθῆναι ἀνίπταντο. Τότε δὲ ταύτας ἐτόξευε καὶ οὕτω πάσας διέφθειρε.

82. Ἑβδομος καὶ ὄγδοος ἄθλος.

Ἑβδομον ἄθλον ἐπέταξε τὸν Κρήτα ταῦρον ἐλεῖν καὶ εἰς Μυκῆνας ἀγαγεῖν. Τοῦτον Εὐρυσθεὺς ἐπυνθάνετο ἄγριον ὄντα καὶ ἐν ἄντρῳ κεκλειμένον, ὥστε χαλεπὸν εἶναι ληφθῆναι

ζῶντα ὑπ' ἀνδρός. Τοῦτο μαθὼν πέμπει Ἡρακλέα ἡγούμενος οὐκ ἂν περιγενέσθαι τούτου. Ἡρακλῆς δὲ παράγονόμενος εἰς Κρήτην εὕρισκει Μίνωα καὶ ἤξιον τὸν ταῦρον λαμβάνειν. Ὁ δ' οὐκ εἰδὼς Ἡρακλέα εἶπεν αὐτῷ διαγωνισαμένῳ τιτρώ-

σκειν καὶ λαμβάνειν τὸν ταῦρον. Ἡρακλῆς δὲ τρώσας τοῦτον καὶ δῆσας ἔδειξεν Εὐρυσθεῖ· τὸ δὲ λοιπὸν εἶασεν αὐτὸν ἄνετον². Ὁ δὲ ταῦρος ἀποδράς ἐκεῖθεν καὶ διαβάς τὸν Ἴσθμὸν εἰς Μαραθῶνα τῆς Ἀττικῆς ἀφικνεῖται καὶ ἐνταῦθα, ἕως ἐγήρασε, τοὺς βλασταίνοντας ἀγροὺς διελυμαίνεται³.

Ὅγδοον ἄθλον ἐπέταξε τὰς Διομήδους τοῦ Θρακὸς ἵππους εἰς Μυκῆνας κομίζειν. Αἱ δ' ἵπποι αὗται ἔδακνον καὶ κατῆσθιον ἀνθρώπους. Ἐβασίλευσε δὲ Διομήδης Βισκόνων, ἔθνους μαχιμωτάτου. Πλεύσας οὖν μετὰ τῶν ἐκουσίως συνεπομένων, οἷς πολλὰ ἀγαθὰ ὑπέσχετο, ἀφίκετο εἰς Θράκη. Ἐνταῦθα δ' ἐπιτυχῶν τοῖς ἐπὶ ταῖς φάτναις τῶν ἵππων φρουροῦσι τούτους ἐβιάσατο καὶ ἤγαγε τὰς ἵππους ἐπὶ θάλατταν. Τῶν δὲ Βισκόνων σὺν ὄπλοις ἐπιβοηθούτων τὰς ἵππους μὲν παρέδωκεν Ἀβδήρῳ, ὃς ὑπ' αὐτῶν ἐπισπασθεὶς⁴ ἀπέθανεν, αὐτὸς δὲ διαγωνισάμενος πρὸς Διομήδη καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπιδραμόντας καὶ ἀποκτείνας αὐτὸν ραδίως τοὺς ἀποκαμόντας ἠνάγκαζε φεύγειν. Τεμῶν⁵ δὲ καὶ τὴν Διομήδους χώραν καὶ λαβὼν τὰς ἵππους ἀπήγαγε ταύτας εἰς Μυκῆνας. Μεθέντος δ' αὐτὰς Εὐρυσθεὺς εἰς τὸ λεγόμενον ὄρος Ὀλυμπον ἐλθοῦσαι πρὸς τῶν θηρίων ἀπώλοντο.

83. Ἐνατος καὶ δέκατος ἄθλος.

Ἐνατον ἄθλον Ἡρακλεῖ ἐνετείλατο κομίζειν τὸν ζωστῆρα¹ Ἴππολύτης. Ταύτην αἱ Ἀμαζόνες², αἱ περὶ Θερμῶδοντα ποταμὸν κατῴκουν, ἠδοῦντο καὶ ἠύλαβοῦντο³. Εἶχε δ' Ἴππολύτη τὸν Ἀρεως ζωστῆρα σύμβολον⁴ τοῦ πρωτεύειν ἀπασῶν. Τοῦτο τὸ ἔργον Εὐρυσθεὺς χαλεπὸν ᾤθηται εἶναι Ἡρακλεῖ· αἱ γὰρ Ἀμαζόνες μαχιμώταται ἦσαν καὶ οὐδεὶς ποτε διενοήθη διαγωνίσασθαι αὐταῖς.

Παραλαβὼν οὖν Ἡρακλῆς ἐθέλοντάς συμμάχους ἐν μιᾷ νηϊ ἔπλει. Ἐπεὶ δ' εἰς τὸν λιμένα αὐτῶν κατέπλευσε, παραγενομένης ὡς αὐτὸν Ἴππολύτης καὶ τίνος χάριν ἦκοι πυθομένης καὶ δώσειν τὸν ζωστήρα ὑποσχομένης, "Ἡρα μιᾶ τῶν Ἀμαζόνων εἰκασθεῖσα" τὸ πλῆθος ἐπεφοίτα λέγουσα· « Τὴν βασιλίδα ἀρπάζουσιν οἱ προσελθόντες ξένοι ». Αἱ δὲ μεθ' ὄπλων ἐπὶ τὴν ναῦν κατέθειον σὺν ἵπποις. Ὡς δ' ἤσθετο αὐτάς καθωπλισμένας Ἡρακλῆς, νομίσας ἐκ δόλου τοῦτο γενέσθαι τὴν μὲν Ἴππολύτην κτείνας τὸν ζωστήρα ἀφαιρεῖται, πρὸς δὲ τὰς λοιπὰς ἀγωνισάμενος ἀποπλεῖ καὶ κομίσας τὸν ζωστήρα εἰς Μυκῆνας ἔδωκεν Εὐρυσθεῖ.

Δέκατον δ' ἄθλον ἐπετάγη τὰς Γηρυόνης βοῦς ἐξ Ἐρυθραίας κομίζειν. Ἐρυθραία δ' ἦν Ὠκεανοῦ πλησίον κειμένη νῆσος, ἣ νῦν Γάδαιρα καλεῖται. Ταύτην Γηρυόνης ἐκαρπούτο τριῶν ἔχων ἀνδρῶν συμφυῆς σῶμα συνηγμένον μὲν εἰς ἓν κατὰ τὴν γαστέρα, ἐσχισμένον δ' εἰς τρεῖς ἀπὸ λαγόνων τε καὶ μηρῶν. Εἶχε δὲ φοινικᾶς βοῦς, ὧν ἐπεμελεῖτο μὲν βουκόλος Εὐρυτίων, φύλαξ δ' ἦν αὐτῶν Ὀρθρος, κύων δὲ κέφαλος. Πορευόμενος οὖν Ἡρακλῆς ἐπὶ τὰς βοῦς ταύτας περαιοῦται νηϊ εἰς Ἐρυθραίαν καὶ ἐν τῷ ὄρει Ἀβαντι αὐλίζεταί" οὐδενὸς ἐναντιουμένου. Αἰσθόμενοι δ' ὅ τε κύων καὶ ὁ βουκόλος ἐπ' αὐτὸν ὤρμων ἤρνοῦντο γὰρ ἐπιτρέψαι αὐτῷ λαβεῖν τὰς βοῦς. Ἡρακλῆς δ' ἐπέρχεται ἐπ' αὐτούς καὶ ἀποκτείνει ἀμφοτέρους ῥοπάλῳ. Ἀποκτείνας δὲ πάντας τοὺς ἐπιδραμόντας αὐτῷ, οἱ Γηρυόνην μέγιστον ἠσπάζοντο, καὶ αὐτὸν δὲ τέλος Γηρυόνην καταβαλὼν τὰς βοῦς εἰς Μυκῆνας ἐκόμισεν. Εὐρυσθεὺς δ' ἤσθεῖς κατέθυσεν αὐτάς τῇ Ἡρᾷ.

84. Ἐνδέκατος καὶ δωδέκατος ἄθλος.

Ἐνδέκατον ἄθλον ἐπέταξε παρ' Ἑσπερίδων¹ τὰ χρυσᾶ μῆλα κομίζειν· ταῦτα γὰρ χαλεπὸν κτηθῆναι παρ' ἄνδρός. Πορευόμενος οὖν Ἡρακλῆς πρῶτον εἰς Λιβύην ἀφίκετο, ἧς Ἄνταϊος ἐβασίλευσε. Παρὰ τούτου Ἡρακλῆς δεκτὸς γενόμενος ἠναγκάζετο παλαίειν αὐτῷ. Ὁ γὰρ Ἄνταϊος δεχόμενος τοὺς ξένους καὶ ἐν πάλλῃ τούτους χειρούμενος ἀπέκτεινεν. Ἡρακλῆς μέντοι τοῦτον ἀράμενος² μετέωρον ἐχειρώσατο καὶ ἀπέκτεινεν.

Ἐκ τούτου εἰς Αἴγυπτον ἦλθεν, ἧς Βούσιρις, παῖς Ποσειδῶνος, ἐβασίλευεν. Οὗτος πρῶτον πολλὰ δωρούμενος τοῖς ξένοις ἤγγεν ἐπὶ τὸν βωμὸν ἀνταῦθα ἔθυσεν αὐτούς. Οὕτω καὶ Ἡρακλῆς τὸ πρῶτον μὲν ἐβιάσθη· προσφερόμενος μέντοι εἰς τὸν βωμὸν τοὺς δεσμούς ἐρρηξε καὶ ἐκεῖνον ἀπέκτεινεν. Οὕτω, δὲ Βούσιρις διανοήθη ἐργάσασθαι, εἴργασται αὐτῷ.

Μετὰ τοῦτο πρὸς Ἄτλαντα³ ἦκε, παρ' οὗ διαδεξάμενος τὸν οὐρανόν, ἐκεῖνον ἐπὶ τὰ μῆλα ἔπεμψεν, αὐτὸς δὲ τὸν Ἄτλαντα ἐμιμήσατο. Ἄτλας δ' ὅμως δρεψάμενος τὰ μῆλα ἐβούλετο αὐτὸς κομίσει πρὸς Εὐρύσθεα, Ἡρακλέα δ' ἐκέλευσεν ἔχειν τὸν οὐρανόν. Ἡρακλῆς δ' ἐκέλευσεν Ἄτλαντα δέξασθαι τὸν οὐρανόν, ἕως σπεῖραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ποιήσαιο. Τοῦτο ἀκούσας Ἄτλας ἐπὶ γῆς καταθεις τὰ μῆλα τὸν οὐρανὸν διεδέξατο. Ἡρακλῆς δ' ἀνελόμενος⁴ τὰ μῆλα ἀπηλλάσσετο.

Δωδέκατον ἄθλον ἐπετάγη τὸν Κέρβερον ἐξ Ἄδου κομίζειν. Εἶχε δ' οὗτος τρεῖς μὲν κυνῶν κεφαλᾶς, τὴν δὲ οὐρὰν δράκοντος. Ἐλθὼν οὖν Ἡρακλῆς ἐπὶ Ταίναρον τῆς Λακωνικῆς, οὗ τῆς καταβάσεως τὸ στόμιόν ἐστι, εἰς Ἄδου κατήει. Ἐνταῦθα θωρακισθεὶς καὶ λεοντῆν περιθέμενος συνέλαβε τὸ θηρίον, καίπερ ὑπὸ τοῦ κατὰ τὴν οὐρὰν δράκοντος δακνόμενος

τάς χειράς, οὐδὲν λυμανθείς^β. Μεθ' ἡμέρας γὰρ τὸ τραῦμα ἰάθη. Ἀγαγὼν δὲ τὸν Κέρβερον εἰς Μυκήνας καὶ δείξας τοῦτον Εὐρυσθεῖ πάλιν εἰς Ἄδου ἐκόμισε.

85. Χώρα θήρας.

Τὰ ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ θηρία παντοῖα ἦν, πλείστοι μὲν ὄνοι ἄγριοι, πολλοὶ δὲ στρουθοὶ καὶ μεγάλοι. Ἐνῆσαν δὲ καὶ ὠτίδες καλαὶ καὶ δορκάδες^γ ταχειῖαι. Ταῦτα τὰ θηρία οἱ τῆς χώρας ταύτης κάτοικοι τοῖς ἵπποις ἐθήρευον. Συνεξῆσαν δ' ἅμα ἐπὶ θήραν ἄνδρες γέροντες καὶ νέοι. Καὶ οἱ μὲν γέροντες μετὰ θηρευτικῶν κυνῶν ἀνίχνευον τὰ ἐν τῷ δάσει θηρία, οἱ δὲ νέοι διστάμενοι^δ ἀλλήλων ἐδίωκον τὰ πλησιάζοντα θηρία. Χαλεπὸν μέντοι ἦν θηρεῦσαι τοὺς ὄνους· οὗτοι γὰρ πολὺ θᾶττον πάντων τῶν ἵππων ἔθεον. Ἔστιν ὅτε δ' ὅμως ἐλάμβανόν τινας. Τὰ δὲ τῶν ἀλισκομένων κρέα παραπλήσια ἦν τοῖς ἐλαφείοις, ἀπαλότερα δέ.

Στρουθὸν δ' οὐδεὶς ἔλαβεν. Οἱ δὲ διώξαντες ἵππεῖς ταχὺ ἐπαύοντο· πολὺ γὰρ ἀπεσπᾶτο τῇ τῶν ποδῶν ταχυτῆτι καὶ τῇ τῶν πτερύγων πτήσει. Τὰς δ' ὠτίδας ῥαδίως ἐλάμβανον· βραχὺ γὰρ ἐπέτοντο καὶ ταχὺ ἀπηγόρευον^ε. Τὰ δ' ἥδιστα αὐτῶν κρέα αἱ οἴκοι μένουσαι γυναῖκες παρεσκευάζον.

86. Ὁ Στρατὸς τοῦ Ξέρξου.

Σύμπαντος τοῦ πεζοῦ στρατοῦ τὸ πλῆθος^α ἐφάνη^β ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδες^γ, ὧν ἐστρατήγουν ἕξ ἡγεμόνες· πρῶτος δὲ πάντων Μαρδόνιος ἦν. Χωρὶς^δ δὲ τούτων ἄλλαι χίλιαι δεκάδες Περσῶν ἦσαν ἀπολελεγμένων^ε, οἱ ἀθάνατοι ἐκαλοῦντο· εἰ γὰρ τις αὐτῶν ἐκλίποι θανάτῳ ἢ νόσῳ, ἄλλος ἡρείτο^ς καὶ οὐδέποτε πλείους ἢ ἐλάσσους μυρίων ἐγίγνοντο.

Ἄριθμὸς δὲ τῆς ἵππου ἐγένετο ὀκτῶ μυριάδες. Τῶν δὲ τριήρων ἄριθμὸς ἐγένετο ἑπτὰ καὶ διακόσαιο καὶ χίλιοι. Παρεῖχοντο δὲ Κύπριοι μὲν πενήκοντα καὶ ἑκατόν, Φοίνικες δὲ διπλασίας τούτων, Αἰγύπτιοι δὲ δυοῖν δεούσας διακοσίας. Ὡσαύτως Κίλικες ἑκατόν, Πάμφυλοι τριάκοντα, Λύκιοι πενήκοντα, νησιῶται ἑπτακαίδεκα, Ἑλλησπόντιοι ἑκατόν. Ὀκτῶ δὲ στρατηγοὶ τοῦ σύμπαντος ναυτικοῦ ἦσαν. Οὗτος ὁ στόλος δευτεραῖος ἐξ Ἐφέσου εἰς Ἑλλησπόντον ἀφίκετο.

87. Φ α έ θ ω ν .

Ἡλιος ἐτέκνωσε Φαέθοντα, ὃς περὶ πᾶν μὲν ἐτόλμα, οὐδενὸς δ' ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας ἤττατο. Ὅτε Φαέθων νεανίας ἐγένετο, ὄρων τὸν πατέρα ἐπὶ τεθρίππου ὀχούμενον καὶ διὰ

τοῦτο ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τιμώμενον ἰκέτευσε μίαν ἡμέραν παραχωρῆσαι αὐτῷ τὸ ἄρμα. Οὕτω γὰρ ἤλπιζεν εὐδοκιμήσειν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. Ὁ δὲ πατὴρ πρῶτον μὲν ὤκνει παραχωρῆσαι τοῦτο τῷ υἱῷ, ὕστερον δ' ἐπεὶ οὗτος ἤτιζε², συνεχώρησεν αὐτῷ, καίπερ εἰδὼς ὅτι ὁ υἱὸς θανατᾶ³.

Ἐπεὶ οὖν Φαέθων ἀνέβη ἐπὶ τοῦ τεθρίππου, ἤλαυνε μὲν αὐτὸ ἀνειμένως¹, οἱ δ' ἵπποι γνόντες ὅτι οὐ δουλεύουσι Ἡλίῳ, ἐξηνέχθησαν² τῆς ὁδοῦ. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον πλανώμενοι κατὰ τὸν οὐρανὸν ἐπύρωσαν αὐτόν, εἶτα δὲ πελάσαντες τῇ γῆ ἔλυμήναντο αὐτὴν κατακαίοντες τοὺς ἀγρούς.

Διὸ Ζεὺς ὀργισθεὶς Φαέθοντα μὲν ἐκεραύνωσε, τὸν δ' Ἥλιον ἐπὶ τὴν συνήθη πορείαν ἀποκατέστησεν. Ὁ δὲ πατὴρ οἰμώζων³ καὶ στεναχίζων ἐπὶ τῇ τοῦ υἱοῦ ἀπωλείᾳ ἔλεγεν· « Οἴμοι, ὅτι τοιοῦτου υἱοῦ ἀποστέρομαι ».

88. Σθενελαΐδας ἀγορεύων ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν Λακεδαιμονίων.

Παρελθὼν¹ Σθενελαΐδας, εἷς τῶν ἐφόρων ὢν, ἔλεξε τάδε·
« Τοὺς μὲν λόγους, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τῶν Ἀθηναίων τοὺς πλείονας τοῦ δέοντος οὐ γινώσκω· ἐπαινέσαντες γὰρ ἑαυτοὺς πλέον ἢ κατ' ἀξίαν² οὐδαμοῦ ἀντεῖπον ὡς οἱ ἡμέτεροι σύμμαχοι ἀδικώτεροι αὐτῶν ἐγένοντο. Καίτοι, εἰ πρὸς Μήδους μὲν τότε ἐγένοντο οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων, πρὸς ἡμᾶς δὲ νῦν χεῖρους ἢ πρὸς τοὺς ἑαυτῶν συμμάχους, μείζονος ζημίας ἀξιοί εἰσιν. Ἡμεῖς μὲν γὰρ μετὰ τῶν συμμάχων μάλιστα ἐτιμήσαμεν καὶ αἰτιωτάτους³ τῆς κατὰ τῶν Μήδων νίκης αὐτοὺς ἐλογισάμεθα ἐν τοῖς Ἑλλησιν. Οὗτοι δ' ἀνακουφισθέντες⁴ ἀδικώτατοι πρὸς τοὺς ἡμετέρους συμμάχους ἐγένοντο. Νῦν δ' ὅμως οὐ περιοφόμεθα τοὺς συμμάχους ἀδικουμένους· κρεῖττον γὰρ μετ' αὐτῶν συμπάσχειν ἢ ἐν ἀσφαλείᾳ διατελεῖν ἐστερημένους φίλων. Ἐὰν δὲ τούτοις νῦν μὴ πολεμήσωμεν, ἀναγκασθησόμεθα πολὺ θᾶπτον ἐν τῷ μέλλοντι ἐπεξιέναι⁵ αὐτοῖς· τότε γὰρ μείζους γενόμενοι ἐπαχθέστεροι ἔσονται, ὅτε καὶ χαλεπώτερον ἡμῖν ἔσται ἀπαλλαγῆναι τῆς δουλείας ».

Ταῦτα λέξας ἐπεψήφισεν⁶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Λακεδαιμονίων.

89. Καταγωγή και παιδική ηλικία Οιδίποδος.

Ζεύς, ὁ τῶν θεῶν βασιλεὺς, ἔδωκε Κάδμῳ, κτίτορι τῶν Θηβῶν, γυναῖκα Ἀρμονίαν. Πάντες τότε οἱ θεοὶ καταλιπόντες τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ Καδμείᾳ εὐωχούμενοι ὑμνηταὶ τοῦ γάμου ἐγένοντο. Ἐν δὲ τῇ εὐωχίᾳ αὐληταὶ¹ καὶ αἰοιδοὶ παρῆσαν ἄδοντες, πολλοὶ δὲ θεράποντες καὶ κλητῆρες ὑπουργοῦν τοῖς εὐωχομένοις.

Κάδμου γίγνονται Ἴνώ καὶ Σεμέλη, παῖς δὲ Πολύδωρος, ὃς γεννᾷ Λάβδακον. Μετὰ δὲ τοῦτον Λάιος ἡγεμὼν τῶν Θηβῶν καθίσταται.

Τούτῳ ὁ θεὸς Ἀπόλλων ἔχρησεν² ὑπὸ τοῦ υἱοῦ ἀποθανεῖσθαι. Διὸ Λάιος μνήμων τοῦ χρησμοῦ ὢν, διατρέσας τὰ σφυρὰ τοῦ γεννηθέντος περόναις τῷ νομεῖ τὸ βρέφος δίδωσιν ἐκθεῖναι. Ὁ δὲ τὸ βρέφος οἰκτίρας καὶ σωτῆρ βουλευθεὶς γενέσθαι παραδίδωσιν αὐτὸ τοῖς βοσκοῖς τοῦ Πολύβου, βασιλέως τῆς Κορίνθου. Οἱ δὲ παραλαβόντες καὶ σωτῆρες αὐτοῦ γενόμενοι ἤνεγκον εἰς τὴν Πολύβου γυναῖκα. Ἡ δὲ τροφὸν παραλαβοῦσα ὑποβάλλεται³ τὸ βρέφος καὶ θεραπεύσασα τὰ σφυρὰ Οιδίπουν καλεῖ, τοῦτο θεμένη τὸ ὄνομα διὰ τὸ τοὺς πόδας ἀνοιδῆσαι⁴.

Τελειωθείς δ' ὁ παῖς καὶ διαφέρων τῶν ἡλικίων ἐν βῶμῃ καὶ διὰ φθόνον ὄνειδιζόμενος ὑπὸ τῶν συμπαικτῶρων ὑπόβλητος⁵ ἔρχεται εἰς Δελφοὺς καὶ περὶ τῶν ἰδίων γονέων πυνθάνεται. Ὁ δὲ θεὸς ἀνεῖλεν αὐτῷ πρὸς τοὺς γονέας μὴ πορεύεσθαι· τὸν γὰρ πατέρα μέλλει φονεύσειν καὶ τὴν μητέρα γυναῖκα λήψεσθαι.

90. Βασιλεία Οιδίποδος και θάνατος αὐτοῦ.

Οιδίποδι ἀκούσαντι τὸν χρησμὸν φυγὴ ἦν ἐκ Κορίνθου, ἦν πατρίδα ἐνόμιζεν. Φερόμενος δὲ διὰ Φωκίδος ἐφ' ἄρματος κατὰ τὴν μαντείαν εἰς ξένην γῆν συντυγχάνει κατὰ τινα στροφὴν τῆς ὁδοῦ στενήν ἐφ' ἄρματος ὄχουμένῳ Λαίῳ καὶ Πολυφόντῃ· κήρυξ δ' οὗτος ἦν Λαῖου. Καὶ κελεύσαντος τούτου ἐκχωρεῖν¹ τῆς ὁδοῦ καὶ κτείναντος τῶν ἵππων τὸν ἕτερον, ἀγανακτήσας Οιδίππου καὶ μετὰ φορῶς² παίσας ἀμφοτέ-

ρους τῷ ῥοπάλῳ ἀπέκτεινε, Λάιον καὶ Πολυφόντην, καὶ εἰς Θήβας παρεγένετο. Καὶ Λαῖῳ μὲν ταφὴν παρεσκεύασεν ὁ βασιλεὺς Πλαταιέων Δαμασίστρατος, τὴν δὲ βασιλείαν Κρέων παρέλαβε.

Τούτου δὲ βασιλεύοντος μεγάλη συμφορὰ τὰς Θήβας κατέσχευεν. Ἦρα γὰρ ἐπεμψε Σφίγγα, ἢ πρόσωπον μὲν γυναικός, στήθος δέ, βάσιν καὶ οὐρὰν λέοντος καὶ πτέρυγας ὄρνι-

θος ἔχουσα τρόμον τοῖς Θηβαίοις ἐνέβαλλεν· πρῶτεινε γὰρ αὐτοῖς ἐπὶ τὸ Φίκειον ὄρος καθεζομένη τὴν λύσιν τοῦδε τοῦ αἰνίγματος. « Τί ἐστίν, ὃ μίαν ἔχον φωνὴν τετράπουν, δίπουν, τρίπουν γίγνεται » ; Εἰ δὲ μὴ εὗροισεν τὴν λύσιν, ὑπὸ μανίας ἡ Σφίγξ κατεχομένη κατεβίβρωσεν³ ἓνα.

Πολλῶν δ' ἀπολλυμένων, Κρέων ἐκζητῶν⁴ ἀπαλλαγὴν τοῦ κακοῦ κηρύττει τὴν βασιλείαν καὶ τὴν Λαῖου γυναῖκα δώσειν τῷ λύσοντι τὸ αἰνίγμα.

Οἰδίπους δ' ἀκούσας ἀνθρώπον ἔφη εἶναι τὸ ὑπὸ τῆς Σφιγγὸς λεγόμενον. Οὗτος γὰρ γίγνεται βρέφος ὀχούμενος τοῖς τέτταρσι κώλοις, τελειούμενος δὲ δίπους ἐστί, γηράσκων δὲ καὶ τὴν τρίτην βᾶσιν λαμβάνει, τὴν βακτηρίαν.

Ἡ μὲν οὖν Σφίγξ ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως ἑαυτὴν ἔρριψεν, Οἰδίπους δὲ τὴν βασιλείαν παρέλαβε καὶ τὴν μητέρα Ἰοκάστην ἔγημεν, ἐξ ἧς ἐτέκνωσεν Ἐτεοκλέα καὶ Πολυνείκη, Ἀντιγόνην καὶ Ἰσμήνην.

Ὑστερον δὲ τῶν λανθανόντων φανέντων⁵ ἡ μὲν Ἰοκάστη πνιγμὸν ἑαυτῇ παρεσκεύασεν, Οἰδίπους δ' ἐξόρουξιν τῶν ὀφθαλμῶν. Οὕτω τυφλὸς ὑπ' Ἀντιγόνης φερόμενος εἰς Κολωνὸν Ἀττικῆς ἤλθεν, ἔνθα μετ' οὐ πολὺ τελευτῆ τοῦ βίου αὐτῷ ἐγένετο.

91. Πύρρος¹ καὶ κύων.

Πύρρος ὁ βασιλεὺς ὀδεύων ἐνέτυχεν νεκρῷ ἀνδρὶ γεωργῷ. Παρ' αὐτῷ δ' ἦν ἄροτρον, δρέπανον, σκαπάνη, κοπίς καὶ τομεύς². Ἐπὶ δὲ τοῦ παρακειμένου βάρους κύων ἐάκθητο φρουρῶν τὸν νεκρόν. Ὁ δὲ βασιλεὺς αἰσθόμενος κακούργημα γενόμενον τὸν μὲν νεκρὸν ἐκέλευσε θάψαι ἐν τάφρῳ, τὸν δὲ κύνα μεθ' ἑαυτοῦ παρέβαλεν.

Ὀλίγαις δ' ἡμέραις ὕστερον ἐν τῇ παλαιίστρᾳ τοῦ θεά-

τρου διηγωνίζοντο. Πύρρος δ' ἐπὶ βάρου ἐκάθητο θεώμενος τὸν ἀγῶνα καὶ παρ' αὐτῷ ὁ κύων ἠσυχίαν ἤγεν. Ἴδὼν δ' ἐν τῇ παλαιστρᾷ τὸν φονέα τοῦ δεσπότου ἐπέδραμεν³ ἐπ' αὐτὸν μετὰ φωνῆς καὶ τοῦ ζωστῆρος ἐπελάβετο⁴. Ὁ δὲ τῇ ζύστρᾳ καὶ τῷ βάρτρῳ ἔπαιεν αὐτόν, ἀλλ' οὐδ' οὕτω ὁ κύων ἀπηλλάττετο. Πύρρος δ' αἰσθόμενος τὸ πρᾶγμα καὶ τεκμήριον τοῦτο νομίσας ἤγαγε τὸν φονέα στρατιώτην εἰς δικαστήριον, ἔνθα τὸ κακούργημα ὠμολόγησε. Διὸ ὑπὸ Πύρρου ἐκολάσθη.

92. Οἱ Ἕλληνες πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας.

Ὅτε Ξέρξης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστράτευσε καὶ διὰ τῆς Δωρίδος εἰς τὴν Φωκίδα εἰσέβαλεν, αἱ μὲν νῆες τῶν Ἀθηναίων ἐπ' Ἀρτεμίσιον ἐβοήθησαν, οἱ δ' ἄλλοι Ἕλληνες οὐκ ἐβουλήθησαν κατὰ γῆν ἀπαντῆσαι¹ αὐτῷ πρὸ τῆς Ἀττικῆς. Λακεδαιμόνιοι δὲ συνήγαγον τὸν στρατὸν ἐντὸς τοῦ Ἴσθμοῦ καὶ διετείχισαν² αὐτόν ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν.

Ἀθηναῖοι δὲ πεισθέντες ὑπὸ Θεμιστοκλέους μὴ ὑπὸ τοῖς Μήδοις γενέσθαι ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς ἔφυγον καταλιπόντες ἐν τῷ παρόντι τὴν πόλιν καὶ οἱ μὲν γέροντες μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ παίδων εἰς Τροιζῆνα ἀπέβησαν, οἱ δ' ἐν ἡλικίᾳ ὄντες σὺν ταῖς τριήρεσι εἰς τὸ μεταξύ τῆς Σαλαμῖνος καὶ Ἀττικῆς στενὸν ἔπλευσαν, ἔνθα καὶ τὸ ναυτικὸν τῶν Ἑλλήνων ἦν.

Ἐνταῦθα Εὐρυβιάδης, ὃς διὰ τὸ ἀξίωμα τὴν ἡγεμονίαν³ τῶν νεῶν εἶχεν, ἐπίεζεν⁴ ἐν τῷ συνεδρίῳ τοὺς Ἀθηναίους πλεῖν εἰς τὸν Ἴσθμόν, ἔνθα καὶ ὁ στρατὸς ἤθροιστο. Θεμιστοκλῆς δ' ἀναστάς ἀντέλεγεν αὐτῷ. Ὁ δὲ τὴν βακτηρίαν ἤρεν ἐπ' αὐτόν καὶ εἶπεν· « ὦ Θεμιστόκλεις, ἐν τοῖς ἀγῶσι τοὺς προεξανισταμένους⁵ ραπίζουσι ». Θεμιστοκλῆς δ' οὐδὲν ταραχθεὶς ἐπὶ τῇ ὀργῇ τοῦ Εὐρυβιάδου ἀπεκρίνατο· « Πάταξον μὲν, ἄκουσον δέ ».

93. 'Ανὴρ κομπαστῆς'.

'Ανὴρ ἐπ' ἀνανδρίᾳ ἐκάστοτε ὑπὸ τῶν πολιτῶν ὀνειδιζόμενος ἀπεδήμησεν ἐκ τῆς πόλεως.

Μετὰ δὲ διετίαν ἐπανελθὼν ἀλαζονείαν τοῖς πολίταις ἐπεδείκνυ· ἔλεγε γὰρ ὅτι διὰ μὲν δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην καὶ εὐσέβειαν μέγα ἐν τῇ ξένη ἐτιμᾶτο, ἐν 'Ρόδῳ δὲ κερδοσύνην τὴν μεγάλην εὐνοίαν τοῦ πλήθους ἐκτήσατο, ὅτι ταχυτῆτα ἐν τῷ δρόμῳ ἐπεδείξατο ἐξαιρετον, βάρος δ' ἦρε μέγα, πήδημα δ' ἤλατο³ τοσοῦτον, ὥστε μηδένα τῶν ὀλυμπιονικῶν ἐφικέσθαι. "Ὅτι δὲ τὴν ἀλήθειαν ἔλεγε μάρτυρας ἔφαινε τοὺς παρατυχόντας ἐν 'Ρόδῳ.

Τῶν παρόντων μέντοι τις τὴν μωρίαν τοῦ ἀνδρὸς οὐκ ἀνεχόμενος λέγει· « Εἰ τὴν ἀλήθειαν λέγεις καὶ ἐπ' ἀρετῇ ἀξίαν ἐκτήσω ἐν τῇ ξένη, οὐδεμία ἔνδεια μαρτύρων ἐστίν. 'Ἰδοὺ ἢ 'Ρόδος καὶ τὸ πήδημα ».

94. Κύρου στρατήγιον'.

Αἱ Σάρδεις πρωτεύουσα τῆς Λυδίας ἦσαν. Τὸ δὲ περὶ αὐτὴν πεδῖον εὐφορον ἦν καὶ πολλαὶ πολίχλαι ἐν αὐτῷ κατεσκευασμένοι ἦσαν λαμπροῦς ναῖσχοις κεκοσμημένοι καὶ πολλοὺς ἀμπελῶνας ἔχουσαι. Περὶ τοὺς οἰκίσκους τούτων πολλὰ κηπάρια καὶ δασύλλια ἦν πλήρη ἀνθέων καὶ δενδρυλλίων, ἐν οἷς τὰ παιδιά καὶ τὰ κοράσια διῆγε παίζοντα.

Τοῦτο τὸ πεδῖον στρατήγιον τῆς ἐπὶ τὸν 'Αρταξέρξην στρατείας Κῦρος κατέστησε καὶ ἐνταῦθα τοὺς συστρατεύσοντας ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν συνήθροισεν. 'Επεὶ δ' αὐτῷ πάντα παρεσκεύαστο, ἐκάλεσε Πρόξενον τὸν Βοιώτιον παραγενέσθαι ὡς εἰς Πισίδας² βουλόμενος στρατεύεσθαι.

Ἦκον δὲ μετ' οὐ πολὺ καὶ Σοφαίνετος ὁ Στυμφάλιος^α καὶ Σωκράτης ὁ Ἀχαιὸς καὶ Ἀρίστιππος ὁ Θετταλὸς καὶ Πασίων ὁ Μεγαρεὺς καὶ Μένων ὁ Θετταλὸς ἔχων Δόλοπας καὶ Αἰνιᾶνας καὶ Ὀλυνθίους. Μεθ' ἡμέρας δὲ τριάκοντα ἦκε καὶ Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος ἔχων πελταστάς Θραῦκας καὶ τοξότας Κρητάς.

Ἐγένοντο δ' οἱ ἐκ πάσης Ἑλλάδος Ἀθηναῖοι, Μεσσήνιοι, Ἀρκαῖδες, Τεγεᾶται, Μιλήσιοι, Ἐφέσιοι, Λαμψακηνοί, Κυζικηνοί, Ταραντῖνοι, καὶ ἄλλοι φυγάδες Ἑλληνες Ἀσιανοὶ εἰς τρεῖς χιλιάδας καὶ μυρίους.

95. Οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ τὴν εἰσβολὴν τοῦ Ξέρξου

Ἀπάντων τῶν συμμάχων διακειμένων ἀθύμως καὶ Πελοποννησίων μὲν διατειχιζόντων τὸν Ἴσθμὸν καὶ ζητούντων ἰδίαν ἑαυτοῖς σωτηρίαν, τῶν δ' ἄλλων πόλεων ὑπὸ τοῖς βαρβάροις γεγενημένων καὶ συστρατευομένων ἐκείνοις, προσπλευσῶν δὲ τριήρων διακοσίων καὶ χιλίων καὶ πεζῆς στρατιᾶς ἀναριθμήτου μελλούσης εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβαλεῖν, Ἀθηναῖοι καίπερ ἔρημοι συμμάχων γεγενημένοι καὶ τῶν ἐλπίδων ἀπασῶν διημαρτηκότες¹, ἐξὸν² αὐτοῖς μὴ μόνον τοὺς παρόντας κινδύνους διαφυγεῖν, ἀλλὰ καὶ τιμὰς ἐξαιρέτους λαβεῖν, οὐχ ὑπέμειναν τὰς παρὰ Ξέρξου δωρεάς, οὐδ' ἀσμένως πρὸς τὰς διαλλαγὰς τὰς πρὸς βαρβάρους ὤρμησαν³, ἀλλ' αὐτοὶ μὲν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πολεμεῖν παρεσκευάζοντο, τοῖς δ' ἄλλοις τοῖς δουλείαν αἰρουμένοις συγγνώμην εἶχον. Ἠγοῦντο γάρ, ἐπιφαινομένου τοῦ κινδύνου ἐκ τοσαύτης στρατιᾶς, ταῖς μὲν ταπειναῖς τῶν πόλεων προσήκειν ἐκ παντὸς τρόπου ζητεῖν τὴν σωτηρίαν, ταῖς δὲ ἀξιούσαις προεστάναι τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἐξεῖναι διαφεύγειν τοὺς κινδύνους.

96. Λόγοι ἀρετῆς πρὸς Ἡρακλέα.

Οἱ θεοὶ τῶν ἀγαθῶν οὐδὲν ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμελείας παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις. Πάντα δυνατὰ καὶ κατορθωτά, εἴ τις πονεῖ. Εἰ βούλει σοι τοὺς θεοὺς ἕλωσ εἶναι, θεραπευτέον αὐτούς. Εἰ τοῖς φίλοις ἐθέλεις ἀγαπητὸς εἶναι, τοὺς φίλους εὐεργετητέον. Εἰ ὑπὸ πόλεως ἐπιθυμεῖς τιμᾶσθαι, ταύτην ὠφελητέον. Εἰ τῇ Ἑλλάδι ἀξιοῖς θαυμαστὸς¹ εἶναι ἐπ' ἀρετῇ, τὴν Ἑλλάδα πειρατέον εὖ ποιεῖν². Εἰ βούλει τὴν γῆν ἀφθόνην καρποὺς φέρειν, ταύτην θεραπευτέον. Εἰ οἶε ἀπὸ βοσκημάτων δεῖν πλουτίζεσθαι, τῶν βοσκημάτων ἐπιμελητέον. Εἰ διὰ πολέμου βούλει τοὺς φίλους ἐλευθεροῦν καὶ τοὺς ἐχθροὺς χειροῦσθαι, τὰς τοῦ πολέμου τέχνας μαθητέον καὶ ἀσκητέον. Εἰ δὲ βούλει καὶ τῷ σώματι δυνατὸς εἶναι, ἐθιστέον ὑπηρετεῖν τὸ σῶμα τῇ γνώμῃ³ καὶ γυμναστέον σὺν πόνοις καὶ ἰδρωτί· πάντα γὰρ ταῦτα μαθητά⁴ ἐστί.

97. Ὁ Λυκούργος περὶ τῶν κακῶν νέων.

Λοιπὸν τοῦ Λυκούργου καὶ τότε ἀγασθῆναι¹, τὸ κατεργάσασθαι μηδένα τῶν πολιτῶν ἐπιλήσιμονα εἶναι τῶν σωτηρίων αὐτοῦ νόμων. Ἐκεῖνος τοίνυν λαμπρὰν μὲν τὴν εὐδαιμονίαν τοῖς ἀγαθοῖς πολιταῖς παρεσκεύασε, φανεράν δὲ τὴν κακοδαιμονίαν τοῖς κακοῖς καὶ βλαβεροῖς. Ἐν μὲν γὰρ ταῖς ἄλλαις πόλεσιν οἱ ἐριστικοὶ καὶ μιαιοῖ² νέοι ἐπίκλησιν³ μόνον ἔχουσι κακοὶ εἶναι, ἐν δὲ τῇ Λακεδαιμονίᾳ πάντες μὲν μνημονες τῶν κακῶν πράξεων τῶν νέων εἰσὶ, οὐδεὶς δὲ φρόνιμος ἐν τῷ αὐτῷ ἀγοράζει⁴ τῷ κακῷ οὐδὲ γυμνάζεται. Πᾶς δὲ τις αἰσχυνοθεῖ ἂν τὸν μὴ ὠφέλιμον καὶ χρήσιμον τῇ πόλει σύσκηνον παραλαβεῖν ἢ ἐν παλαίσματι συγγυμναστήν.

Πολλάκις δ' ὁ τοιοῦτος καὶ εἰς ἐπονειδίστους χώρους

φυγὰς ἀπελαύνεται καὶ μὴν ἐν ταῖς ὁδοῖς παραχωρητέον αὐτῷ. Οἱ δὲ μάχιμοι νέοι οὕτω νοήμονές⁵ εἰσιν, ὥστε προαιροῦνται θάνατον ἀντὶ τοῦ ἐπονειδίστου τούτου βίου.

98. Ἡ γῆ τῶν μακάρων¹.

Αὕτη ἡ πόλις χρυσῆ πᾶσα, τὸ δὲ τεῖχος περίκειται σμαράγδινον, πύλαι δ' ἀργυραῖ καὶ σιδηραῖ εἰσιν ἑπτὰ, τὸ δ' ἔδαφος τῆς πόλεως καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ τείχους γῆ ἐλεφαντίνη². αἱ δ' ἐν αὐτῇ αὐλαιοὶ³ οἰκίαι εἰσὶ χαρίεσσαι καὶ βωμοὶ ἔνεισι λίθινοι, ἐφ' ὧν τὰς ἑκατόμβας⁴ ποιοῦσι· καὶ ἡρῶα δὲ μαρμάρινα ἱδρυται, ἐφ' ὧν ἀναγεγραμμένα ἐστὶ τὰ λαμπρὰ παππῶα ὀνόματα. Περὶ δὲ τὴν πόλιν ὑλήεντα ἄλση περίκειται καὶ δινήεις ποταμοὺς ἀρωματώδης ῥεῖ.

Ἡ δὲ κύκλω ὄρεινὴ χώρα πᾶσι μὲν ἄνθεσι, πᾶσι δὲ φυτοῖς ἡμέροις καὶ σκιεροῖς τέθηλεν⁵. Αἱ μὲν γὰρ ἄμπελοι ἐν ταῖς ὄρειναῖς κλιτύσι φύονται ἐτήσιαι, τοὺς δ' ἄλλους καρπὸς καὶ ὀπώρας φέρει μηνιαίους· ἀντὶ δὲ τοῦ πυροῦ οἱ στάχυες ἄρτους ἐτοίμους φύουσι. Πηγαὶ δ' ὕδατος θαλασσίου καὶ ποσίμου πολλαὶ εἰσὶ καὶ ποταμοὶ γαλακτώδεις πάμπολλοι τὴν χώραν διατέμνουσι. Πᾶσαι δὲ αἱ ἡμέραι οὕτω λαμπραὶ εἰσιν, ὥστε ἡ σημερινὴ οὐδὲν διαφέρει τῆς χθεσινῆς.

99. Διάλογος Σωκράτους καὶ Φαῖδρου.

Σωκράτης. Πόθεν, ὦ Φαῖδρε, ἔρχει; πολλάκις γὰρ σε εἶδον ἐντεῦθεν ἰόντα.

Φαῖδρος. Μεγαροῖ¹ μὲν, ὦ Σώκρατες, διέτριψα τέτταρας ἡμέρας. Ἐκεῖθεν δὲ Θήβαζε² ἦλθον, ἔνθα ὀλίγας ἡμέρας διέμεινα. Νῦν δ' Ἀθήνησι τὸ λοιπὸν διατρίψω.

Σωκράτης. Ἄλλοτε μὲν πρότερον οὐδέποτε ἠδυνήθην

διαλεχθῆναί σοι· νῦν δ' εἰ βούλει καὶ εἰ μὴ σε ὑπερβαλ-
λόντως βία κατέχει, δεῦρο ἴωμεν κατὰ τὸν Ἰλισσὸν καὶ
διαλεχθῶμεν· ἄλλως ἀναβάλωμεν ἐς αὔριον.

Φ α ἰ δ ρ ο ς. Ἄγωμεν δὴ, ἐπεὶ δῆποτε καὶ ἀμισθί³ ἢ διδα-
σκαλία γενήσεται μοι. Μὴ δ' ὅμως οὕτως ἄγαν σπεῦδε.
ἔοικας⁴ γὰρ τροχάδην καὶ οὐ βάδην ἰέναι.

Σ ω κ ρ ά τ η ς. Σπεύδω πρὸς ἐκείνην τὴν ὑψηλοτάτην πλά-
τανον, ὑφ' ἣν σκιά ἐστι μεγάλη καὶ πνεῦμα⁵ μέτριον,
πρὶν τινὰς ἄλλους ταύτην κατασχεῖν.

100. Συμβουλή πρὸς ἄρχοντα.

Ὁ ἀγαθὸς κυβερνήτης προστάτης τῆς πόλεως ὦν βού-
λεται ταύτην εὐδαίμονα ποιῆσαι. Ἐοικεν οὖν ἀγωνιστῆφι φι-
λοτιμουμένῳ¹ τὸ μέγιστον ἔργον κατορθοῦν. Τούτῳ τις
παραϊνῶν εἴποι ἄν· « Ἴσθι², ὦ φίλε, τὸ κάλλιστον καὶ μεγαλο-
πρεπέστατον ἀγώνισμα ἀγωνιζόμενος. Πρῶτον μὲν καλῶς
ἄρχων κατειργασμένος ἂν εἴης τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀρχο-
μένων· ἐφίλοῦ γὰρ καὶ πρότερον· ἄλλως οὐκ ἂν ἤρξας³ τῆς
πόλεως, οὐδ' ἂν ἔλαβες τοσαύτην ἰσχύν, οὐδ' ἂν εἶχες το-
σοῦτον πλῆθος συμμάχων προθύμων συμπράττειν σοι. Ἐπειτα
πάντες τὴν σὴν νίκην ἀνακηρύττειεν ἂν καὶ τὴν σὴν ἀρετὴν
ὑμνοῖεν ἄν. Πᾶς δ' ὁ παρῶν σύμμαχος ἂν εἴη σοὶ καὶ δημο-
σία θαυμάζοιεν ἄν σε τῆς ἀρετῆς. Ἐργάζου καὶ πειρῶ τοὺς
πολίτας εὖ ποιεῖν. Περίβλεπος⁴ δ' οὕτω καὶ θαυμαστός
ὦν ἀγαπᾷο ἂν ὑπὸ πολλῶν πόλεων καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἂν
σχόιης συμμάχους. Τοῖς δὲ συμπράττουσί σοι μηδέποτε
παύου λέγων· « ὦ φίλοι, ἐργαζώμεθα ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας
τῆς πόλεως καὶ ποιῶμεν αὐτὴν μὲν εὐνομεῖσθαι, τοὺς δὲ
πολίτας εὖ πράττειν. Ὁ θεὸς δ' εἴη ἡμῖν βοηθός ».

101. Τὰ Πυρηναῖα ὄρη¹.

Τὰ Πυρηναῖα ὄρη πασίγνωστα ἦν τὸ πάλαι διὰ τε τὸ μέγεθος² καὶ ὕψος, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς δάση ἔγεμεν ἰοβόλων θανατηφόρων ὄφρων. Ἐνῆν δ' ἐν αὐτοῖς ζῶα παντοδαπὰ ἄγρια, ὄνοι ταχύποδες καὶ στρουθοὶ καὶ ἄλλα, ἀ οἱ ξιφομάχοι θηρευταὶ ἐθήρευον. Ὑλοτόμοι δ' ἐκ τῆς ὕλης διπήχεις καὶ τετραπήχεις δοκοὺς ἐξῆγον, ἐξ ὧν νεωσοίκους³ κατασκεύαζον. Καὶ γαιάνθρακας δ' ἡ γῆ παμπόλλους ἐξέφερε.

Πολλῶν δ' ὄντων τῶν δρυμῶν ἐν τοῖς παλαιοῖς φασὶ χρόνοις ὑπὸ νομέων τὴν ὕλην πυρίκαυστον γενέσθαι καὶ καῖναι τὴν ὄρεινὴν χώραν. Διὸ συνέβη πυροειδῆ⁴ πολλὰς ἡμέρας εἶναι ταύτην καὶ καῖναι τὴν γῆν. Ἐκ τούτου τὰ μὲν ὄρη Πυρηναῖα ἐκλήθη, ἡ δ' ἐπιφάνεια τῆς χώρας ἀργύρω ἐρρύη⁵ καὶ πολλοὶ ῥύακες καθαροῦ ἀργύρου ἐγένοντο⁶. Τὴν ἀξίαν δ' αὐτοῦ ἀγνοοῦντες οἱ γηγενεῖς τοῖς Φοίνιξιν ἐδίδοσαν ἀντ' ἄλλων τινῶν φορτίων οὐκ ἀξιολόγων. Διὸ οἱ Φοίνικες πολυτάλαντοι ἐξ αὐτοῦ ἐγένοντο.

102. Θεμιστοκλῆς.

Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους οὕτω φιλότιμος, μεγαλοπράγμων¹ καὶ πρὸς δόξαν παράφορος ἦν, ὥστε νέος² ἔτι ὦν μετὰ τὴν εὐκλεᾶ ἐν Μαραθῶνι νίκην τῶν Ἀθηναίων σύνουσι ἐωρᾶτο καὶ ἀγρυπνος τῆς νυκτὸς διέμενε καὶ τοὺς συνήθεισι πότους τῶν νέων παρητήθη³. Κατὰ μόνας δ' αἰεὶ ἐπορεύετο, ὥστε ἐδόκει ὥσπερ τις ἐχέμυθος⁴ καὶ κρυψίνους εἶναι. Ἐρωτώμενος οὖν διὰ τὸ εὐμετάβολον τοῦ ἦθους ἔλεγεν ὅτι οὐκ ἐφῆ αὐτὸν καθεῦδειν τὸ Μιλτιάδου τρόπαιον. Ἐπεὶ δὲ τὰ πολιτικὰ ἐπραττῆν⁵, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ὄντο τὴν ἐν Μαραθῶνι ἦτταν τῶν βαρβάρων πέρας εἶναι τοῦ πολέμου,

Θεμιστοκλῆς δὲ προύλεγε ταύτην ἀρχὴν μειζόνων ἀγώνων. Διὸ συνέπεισεν Ἀθηναίους ἐκ τῆς Λαυρεωτικῆς⁵ προσόδου ναῦς κατασκευάσαι καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀξιολόγους ναυβάτας⁶ τούτους ἐποίησε.

Τούτῳ τῷ στόλῳ κατεναυμάχησε Ξέρξην ἐν Σαλαμῖνι καὶ τοῦτον ἠνάγκασε φυγεῖν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, καίπερ τῆς κατὰ γῆν δυνάμεως ἀθραύστου καὶ ἀξιολόγου διαμεινάσης. Διὰ τοῦτο δ' ὁμοίως ἡμιθέφ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐτιμᾶτο.

103. Περσέπολις ἡ πρωτεύουσα Περσῶν.

Περσέπολις μητρόπολις οὔσα τῶν Περσῶν εὐειδεστάτη¹ καὶ εὐδαιμονεστάτη τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον πόλεων ἦν. Οὐκ ἀνοίκειον² δ' εἶναι νομίζομεν περὶ τῶν ἐν ταύτῃ μεγαλοπρεπῶν καὶ πολυτελῶν βασιλείων βραχέα διελθεῖν³.

Ταῦτα ἀξιόλογον ἄκραν εἶχεν, ἣν τεῖχος τρίπηχυ περιελάμβανεν ἐπάλλεσι⁴ κατακεκοσμημένον. Τὸ δευτέρον δὲ τεῖχος κατασκευὴν ὑπεράνω τοῦ πρώτου ὁμοειδῆ τῷ προειρημένῳ εἶχεν, ὕψος δὲ διπλάσιον· ὁ δὲ τρίτος περίβολος τετράπλευρος ἦν καὶ κατεσκευασμένος πρὸς διαμονὴν⁵ αἰωνίαν. Ἐν δὲ τῷ πρὸς ἀνατολὰς ὄρει οἱ πολυώνυμοι ἔκπαλαι τάφοι τῶν βασιλέων ἦσαν, οὓς προσεκύνουν οἱ εὐγενεῖς Πέρσαι. Οἱ τάφοι οὗτοι ἐν πέτραις ἐλλελαξευμένοι⁶ ἦσαν πρόσβασιν⁷ μὲν οὐδεμίαν ἔχοντες, ἐδέχοντο δὲ τὰς ταφὰς δι' ὀργάνων χειροποιήτων. Πλεῖστοι δ' ἐν αὐτοῖς θησαυροὶ ἐνῆσαν πρὸς τὴν παραφυλακὴν τῶν χρημάτων εὐθετοί⁸ κατεσκευασμένοι, οὓς φρουροὶ ἐνυκτοφυλάκουν.

Ταῦτα τὰ βασίλεια Ἀλέξανδρος ἐνέπρησε τιμωρῶν τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι κάκεινων τὰ ἱερά καὶ πόλεις οἱ Πέρσαι πυρὶ καὶ σιδήρῳ διεπόρθησαν.

104. Ξενοφῶν ὁμιλῶν πρὸς τοὺς στρατιώτας.

« Ἴστε, ὦ ἄνδρες, ὅτι τὰ ἀγαθὰ τῶν χωρῶν, ἃς διερχόμεθα, τῶν κρατούντων ἐστί¹. Σκεψόμεθα τοίνυν, ὅπως ἂν ἀσφαλέστατα πορευοίμεθα² καὶ ὅπως ἂν κράτιστα μαχοίμεθα, εἰ δέοι μάχεσθαι. Συμβουλευώ οὖν κατακαῦσαι τὰς ἀμάξας, ἃς ἔχομεν, ἵνα μὴ τὰ ζεύγη ἡμῶν στρατηγῆ³, ἀλλὰ πορευώμεθα, ὅπη ἂν τῇ στρατιᾷ συμφέρη. Ἐπειτα δὲ καὶ τὰς σκηνάς κατακαῦσαι. Δέδοικα γάρ, μὴ ἀντὶ τοῦ συνωφελεῖν ἐμποδῶν ἡμῖν γένωνται κατὰ τὴν πορείαν. Ἐπειτα τῶν ἄλλων σκευῶν ἀπαλλάξωμεν τὰ περιττά, πλὴν ὅσα ἔχομεν πολέμου ἕνεκα ἢ σίτων ἢ ποτῶν, ἵνα ὡς πλεῖστοι μὲν ἡμῶν ἐν ὅπλοις ὦμεν⁴, ὡς ἐλάχιστοι δὲ σκευοφορῶσιν· ἐπίστασθε γάρ ὅτι, ἐὰν μὲν ἡττώμεθα, πάντα ταῦτα ἀλλότρια ἔσται, ἣν δὲ κρατῶμεν, καὶ τοὺς πολεμίους σκευοφόρους ἡμετέρους ἔξομεν ».

105. Πῶς Ξενοφῶν μετέσχε τῆς στρατείας Κύρου.

Ξενοφῶν ἀναγνούς τὴν ἐπιστολὴν Προξένου ἀνεκοινώσατο Σωκράτει, ὅτι βουλευόιτο πορεύεσθαι πρὸς Κύρον. Καὶ ὁ Σωκράτης ὑποπτεύσας μὴ τὸ γενέσθαι αὐτὸν φίλον Κύρου εἶη ὑπαίτιον καλοῦ τῇ πόλει συνεβούλευσεν ἀνακοινῶσαι τῷ θεῷ περὶ τῆς πορείας.

Ἐλθὼν οὖν Ξενοφῶν ἐπήρετο τὸν Ἀπόλλωνα, τίνι θεῶν θύων κάλλιστα καὶ ἄριστα ἂν ἔλθοι τὴν ὁδόν¹, ἣν ἐπινοεῖ, καὶ εἰ σωθείη καλῶς πράξας². Ὁ δ' Ἀπόλλων ἀνεῖλεν, οἷς θεοῖς θύοι.

Ἐπεὶ δὲ πάλιν ἦλθεν, εἶπε τῷ Σωκράτει, ὁ ὁ θεὸς παραγγέλλει. Ὁ δ' ἀκούσας ἠτιᾶτο αὐτόν, ὅτι οὐκ ἐρωτῆη πρῶτον, πότερον λῶν εἶη αὐτῷ πορεύεσθαι ἢ μένειν, ἀλλὰ

αὐτὸς κρίνας ἰτέον εἶναι πυνθάνοιτο, ὅπως ἂν κάλλιστα πορευθεῖη. Ξενοφῶν μέντοι θυσάμενος, ὡς ὁ θεὸς ἀνεῖλεν, ἐξέπλει καὶ καταλαμβάνει ἐν Σάρδεσι Πρόξενον, παρ' οὗ συνεστάθη Κύρω.

106. Μιθριδάτης¹ καὶ Ἑλληνας.

Ἀριστοποιουμένοις² τοῖς Ἑλλησιν ἀγγέλλεται ὅτι Μιθριδάτης σὺν ἵππευσιν ὡς τριάκοντα ἔρχεται. Οὗτος ἀφικόμενος λέγει ᾧδε· « Δῆλον ὑμῖν, ὦ Ἑλληνας, ὅτι καὶ Κύρω πιστὸς ἦν καὶ ὑμῖν νῦν εὐνοῦς. Λέξατε οὖν πρὸς με ὡς φίλον καὶ εὐνοῦν, τί ἐν νῶ ἔχετε ».

Βουλευομένοις δὲ τοῖς στρατηγοῖς ἔδοξεν³ ἀποκρίνασθαι τάδε· « Ἡμῖν δοκεῖ διαπορεύεσθαι τὴν βασιλέως χώραν ὡς ἀσινέστατα⁴. Ἦν μέντοι τις ἡμᾶς τῆς ὁδοῦ διακωλύη, ἀνάγκη διαπολεμεῖν αὐτῶ, ὡς οἷόν τε κράτιστα ».

Ἐκ τούτου Μιθριδάτης ἐπειρᾶτο πεῖσαι ὡς ἄπορον εἶη σωθῆναι ἄκοντος βασιλέως. Ἐνθα δὲ δῆλον ὅτι ὑπόπεμπτος⁵ εἶη. Ἐκ τούτου ἐδόκει τοῖς στρατηγοῖς βέλτιον εἶναι δόγμα⁶ ποιήσασθαι τὸν πόλεμον ἀκήρυκτον εἶναι, ἔστ' ἂν ἐν τῇ πολεμίᾳ εἶεν.

107. Π α ρ α γ γ έ λ μ α τ α.

Μηδένα φίλον ποιοῦ, πρὶν ἂν ἐξετάσης, πῶς κέχρηται¹ τοῖς πρότερον φίλοις· ἔλπιζε γὰρ αὐτὸν καὶ περὶ σέ γενέσθαι τοιοῦτον, οἷος καὶ περὶ ἐκείνους γέγονε. Μὴ γίγνου μὲν ταχὺ φίλος, γενόμενος δὲ πειρῶ διαμένειν· ὁμοίως γὰρ αἰσχροὺν μηδένα φίλον ἔχειν καὶ πολλοὺς ἐταίρους μεταλλάττειν. Ὀμιλητικὸς² ἴσθι μὴ φιλόνομος πρὸς πάντας ὦν, μηδὲ πρὸς τὰς τῶν πλησιαζόντων³ ὀργὰς τραχέως ἀπαντῶν, μηδ' ἂν ἀδίκως

ὀργιζόμενοι τυγχάνωσι. Μὴ νομίσης τὴν ἐπιμέλειαν μηδεμίαν δύναμιν ἔχειν πρὸς τὸ βελτίους καὶ φρονιμωτέρους ἡμᾶς γενέσθαι. Μῆδὲ καταγνῶς¹ τῶν ἄλλων ἀνοιαν, ὅταν νομίζωσιν οὐδὲν ἂν ὠφελεῖσθαι ἡμᾶς πρὸς ἀρετὴν, ἀλλὰ μηδέποτε παύσῃ διδάσκων ὅτι ἡ παιδείυσις καὶ ἡ ἐπιμέλεια μάλιστα τὴν ἡμετέραν φύσιν δύνανται εὐεργετεῖν. Διὰ τοῦτο πλησίαζε μὲν τοῖς φρονιμωτάτοις, καὶ μηδενὸς οἴου ἀπείρως ἔχειν² ἀλλὰ τῶν μὲν ἀκροατῆς γίγνου, τῶν δὲ μαθητῆς. Οὕτω ἀγαπητὸς τοῖς πᾶσιν ἔσει.

108. Γ α λ ά τ α ι .

Τὸ Παλατικὸν ἔθνος εὐγενὲς καὶ φιλοπόλεμον ἦν, εὐδόκιμον¹ δὲ τῇ ἵππικῇ μάλιστα τέχνῃ. Τοῖς τρόποις οἱ Γαλάται οὐ κακοήθεις², ἀλλ' ἀπλοῖ ἦσαν, πολὺ δ' ὅμως τὸ ἀνόητον καὶ φιλόκοσμον³ ἦν αὐτοῖς. Τοῖς σώμασι μὲν πάνυ εὐμήκεις καὶ μακρόχειρες ἦσαν, ταῖς δὲ σαρκὶ κάθυγροι καὶ λευκοί. Ὅρεσίτροφοι δ' ἦσαν τὸ πάλαι καὶ ὤκουν ἐν χειροποιήτοις ξυλίναις οἰκίαις καὶ ὑπὸ δημογερόντων⁴ διωκοῦντο.

Ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις καὶ ταῖς μάχαις, ἐν αἷς καὶ ἱερομάντις ἠκολούθουν, ἐχρῶντο ἄρμασιν, ἃ ἠνίοχον καὶ παραβάτην εἶχε. Κατὰ δὲ τὰς πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας μάχας εἰδῶθεσαν προάγειν τῆς παρατάξεως καὶ προῦλαεῖσθαι εἰς μονομαχίαν τοὺς ἀρίστους τῶν ἀντιτεταγμένων. Τὰ ἐν ταῖς μάχαις σκυλα⁵ ἐλαφυραγώγουν παιανίζοντες καὶ ἄδοντες καὶ ταῦτα ταῖς οἰκίαις προσήλουν⁶, ὥσπερ ἐν θήρᾳ κεχειρωμένοι θηρία. Τῶν δ' εὐκλεῶν πολεμίων τὰς κεφαλὰς ἐν λάρνακι ἐτήρουν καὶ τοῖς ξένοις ἐπεδείκνυσαν.

Οἱ νέοι τὰ ἤθη εὐμετάβολοί εἰσι, πρὸς δὲ τὰς ἐπιθυμίας ἀψίκοροι¹. Γίγνονται δὲ μάλιστα οἱ πρωτότοκοι ὀξύθυμοι καὶ φιλότιμοι, οἱ δὲ νεώτεροι φιλόνοικοι. Πολλοὶ τῶν νέων εὐπρεπεῖς τὴν ὄψιν εἰσὶ καὶ προσηγεῖς πρὸς τοὺς ἄλλους, ἐν ταῖς δυστυχίαις δ' αὐτάρκεις² καὶ ἥκιστα φιλοχρήματοι· συνελόντι δ' εἰπεῖν³ εὐήθεις⁴ καὶ οὐ κακοήθεις, εὐέλπιδες, φιλόσοφοι, φιλοίκοι καὶ φιλέταιροι· τινὲς δ' ὅμως φύσεώς εἰσι πονηρᾶς, ὥστε κακοῦργοι καὶ πανοῦργοι καὶ ἐπίβουλοι⁵ τοῖς ἄλλοις γίγνονται.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α'

1. Ἐλαφος καὶ κυνηγοί.

Ἐλαφος ἔβροσκεν¹ εἰς² ἄμπελον. Ἐκεῖ κάποτε κυνηγοὶ ἐκυνηγοῦσαν³. Ὁ κίνδυνος διὰ τὴν ἔλαφον ἦτο σοβαρός⁴. Διὰ τοῦτο καταφεύγει κάτω⁵ ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς ἀμπέλλου.

Μετ' ὀλίγον οἱ κυνηγοὶ βαδίζουσι⁶ πρὸς τὴν ἄμπελον, ἀλλὰ δὲν⁷ εὐρίσκουσι τὴν ἔλαφον καὶ φεύγουσι. Ἡ ἔλαφος τότε ἐνόμιζεν ὅτι δὲν ἐκινδύνευε⁸ καὶ κατέτρωγε⁹ τὰ φύλλα τῆς ἀμπέλλου.

Οἱ κυνηγοὶ ἀκούουσι τὸν θόρυβον τῶν φύλλων γυρίζουσι¹⁰ λοιπὸν¹¹ καὶ φονεύουσι τὴν ἔλαφον. Αὕτῃ δέ, ἐνῶ ἀπέθνησκεν, ἔλεγε· « Δίκαια παθαίνω, διότι ἔβλαπτον τὸν σωτήρᾶ μου ».

2. Ὑποδοχὴ εἰς τὸν Κικέρωνα¹.

Ἦτο βράδυν² καὶ ὁ Κικέρων ἀνέβαινε πρὸς τὴν οἰκίαν, οἱ δὲ συμπολιῖται ἐπήγγαινον³ μαζί του ὄχι μὲ σιωπὴν ἀλλὰ μὲ⁴ φωνὰς καὶ μὲ κρότους καὶ ὠνόμαζον αὐτὸν Κτίστην τῆς Ρώμης.

Φῶτα⁵ τοὺς δρόμους ἐφώτιζον⁶ καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐτοποθετοῦσαν⁷ λαμπάδια ἐπάνω⁸ εἰς τὰς θύρας, τὰ δὲ κοράσια καὶ ἀπὸ⁹ τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν ἔβλεπον¹⁰ τὴν πομπήν. Οἱ δὲ συμπολιῖται καὶ στρατηγοὶ ἔλεγον· « Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι ἀσφάλεια καὶ σωτηρία τῆς χώρας ».

3. Ἡ ἀρετὴ πρὸς Ἡρακλέα.

Ἐγὼ συναναστρέφομαι¹ μὲν μὲ θεοὺς, συναναστρέφομαι δὲ μὲ ἀνθρώπους καλοὺς². Ἔργον δὲ οὔτε θεῶν, οὔτε ἀνθρώπων γίνεται χωρὶς³ ἐμέ. Ἀπολαύω δὲ σεβασμοῦ⁴ καὶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ καλοῦ ἀνθρώπου. Καὶ πάντοτε ἐνομιζόμεν καὶ τώρα εἶμαι ἀγαπητὴ μὲν σὺνεργὸς εἰς τοὺς ἐργατικoὺς⁵ τεχνίτας, πιστὴ δὲ σύντροφος εἰς τοὺς οἰκογενειάρχας⁶, βοηθὸς δὲ καλὴ εἰς τοὺς ὑπηρέτας⁷.

Οἱ φίλοι μου δὲν εἶναι λαίμαργοι, ἀλλ' ὑπομένουν⁸ καὶ τὴν πείναν καὶ τὴν δίψαν. Διὰ τοῦτο οἱ μὲν νέοι εὐχαριστοῦνται⁹ διὰ τὰ ἔργα καὶ χαίρουν¹⁰ διὰ τοὺς ἐπαίνους τῶν πρεσβυτέρων, οἱ δὲ πρεσβύτεροι εὐχαριστοῦνται¹¹ διὰ τὰς ἐξαιρέτους τιμὰς τῶν νέων.

4. Τὰ ἐκ τῆς γεωργίας ἀγαθὰ.

Ἡ ἀσχολία¹ μὲ τὴν γεωργίαν γεμίζει ἀπὸ χαρὰν² τοὺς γεωργοὺς καὶ ἐπιφέρει αὐξήσιν τῶν ἀγαθῶν τοῦ οἴκου καὶ ἐξάσκησιν τῶν σωμάτων· διότι οἱ γεωργοὶ ζοῦν εἰς τὴν ὑπαίθρον καὶ καλλιεργοῦν μὲ τὰ βόδια τοὺς ἀγρούς, βόσκουν δὲ ἀγέλας βοδιῶν καὶ ἀλόγων. Διὰ τοῦτο ἀρκετοὶ ἀπὸ τοῦ γεωργοῦ γίνονται ἵππεῖς ἔξοχοι.

Μερικοὶ³ δὲ ἀπ' αὐτοὺς ὑλοτόμοι εἶναι καὶ μὲ τοὺς πελέκεις εἰς τὸ πλησίον δάσος⁴ κόπτουν ξύλα καὶ κτίζουν μὲ αὐτὰ καλύβας· ἄλλοι δὲ εἶναι ψαράδες καὶ ψαρεύουν ψάρια εἰς τοὺς ποταμούς.

Ὅτε τὰ σιτηρὰ ὀριμάζουν καὶ αἱ πλαγιαὶ⁵ τῶν λόφων γεμίζουν ἀπὸ ἀμπέλια, ἡ φύσις στολιζέται⁶. Αὐτὰ παρέχουν ἄφθονα ἀγαθὰ εἰς τοὺς γεωργοὺς, ὥστε ζοῦν οὗτοι ὅμοιοι μὲ βασιλεῖς⁷.

Ἐνίοτε ὅμως καταστροφαί συμβαίνουν εἰς τοὺς στάχεις καὶ τὰ σταφύλια, διότι παρουσιάζονται διάφοροι ἀσθένειαι καὶ πολλάκις ποντικοὶ καταστρέφουν τὰ σπαρτά⁸.

5. Ὁ Ξενοφῶν εἰς τὸν Σκιλλοῦντα.

Ὁ Ξενοφῶν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν ἔρχεται μετ' τὸν Ἀγησίλαον εἰς τὴν Ἑλλάδα· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι παρέχουν εἰς αὐτὸν ὡς δῶρον κτήμα² πλησίον τῆς Ἥλιδος, τὸν Σκιλλοῦντα.

Τὸ μέρος αὐτὸ εἶχεν ὠραῖον κλίμα καὶ μεταξύ³ τῶν φάραγγων καὶ κοιλάδων ὑπῆρχον μικραὶ πεδιάδες. Ἐδῶ ὁ Ξενοφῶν ἠσχολεῖτο⁴ μετ' τὴν γεωργίαν καὶ ἔτρεφε κατσίκια, βόδια, κότες.

Εἰς τὸν τόπον αὐτὸν κατασκευάζει ναὸν καὶ βωμὸν τῆς θεᾶς Ἀρτέμιδος καὶ στήνει⁵ ἀγάλματα καὶ ἀνδριάντας διαφόρων θεῶν. Κατὰ δὲ τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀρτέμιδος οἱ κάτοικοι, γείτονες τοῦ κτήματος, προσέφερον θυσίαν καὶ ἑστεφάνων⁶ τὸ ἀγαλμα τῆς θεᾶς μετ' στέφανα καὶ ταινίας⁷· εἰς δὲ τὰς φάραγγας ἐκυνηγοῦσαν τὰ παιδιὰ τοῦ Ξενοφῶντος καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν διάφορα θηρία, ἀγριοχοίρους, ζαρκαδία⁸ καὶ ἐλάφια.

Πλησίον δὲ τοῦ ναοῦ ὑπῆρχε στήλη μετ' τὰ γράμματα « Ἱερὸς ὁ τόπος τῆς Ἀρτέμιδος εἶναι ».

6. Ἄρχων πρὸς ὑπηκόους.

« Ἄνδρες πολῖται, σᾶς ὑπόσχομαι¹, ὅτι θὰ διοικήσω² διὰ τὸ καλὸν τῆς πόλεως. Οἱ ἀγρόται ἀπὸ σᾶς θὰ καλλιεργοῦν τοὺς ἀγροὺς ἠσύχως, θὰ κυνηγοῦν εἰς τὰ δάση ἐλευθέρως καὶ θὰ ζοῦν³ εὐτυχεῖς.

« Τοὺς χρηστοὺς πολίτας θὰ βραβεύω τοὺς δὲ κακοὺς θὰ

παύσω νὰ βλάπτουν τὴν χώραν. Τὰ τέκνα τῶν πολιτῶν θὰ ἐκπαιδεύσω, ὅπως ἀνέθρεψα τοὺς υἱοὺς μου ἀνταξίως τῶν πατέρων, ὥστε νὰ πιστεύσετε ὅτι εἶμαι πραγματικὸς πατὴρ τῆς χώρας.

« Ἐάν ποτε ἐκστρατεύσω ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, ἐλπίζω ὅτι προθύμως ὅλοι θὰ συγκινδυνεύσετε. Μὲ γνωρίζετε δὲ καλῶς, διότι μαζί σας ἐζήσα ἕως τώρα καὶ συνεκινδύνευσα μεταξὺ τῶν πρώτων¹ εἰς τοὺς κινδύνους τῆς πόλεως. Ἐάν οὕτω διοικῶ καὶ εἴσθε πρόθυμοι, τίποτε δὲν μ' ἐμποδίζει νὰ εἶμαι καλὸς ἄρχων ».

7. Κάλλος τοπίου.

Εἰς μίαν¹ νῆσον ὑπῆρχον πλησίον² μὲν τῆς παραλίας³ ὠραῖοι λιμένες, εἰς δὲ τὴν μεσόγειαν λειβάδια καὶ φάραγγες. Ἦσαν δὲ γεμᾶτα ἀπὸ δένδρα καὶ λουλούδια καὶ πτηνά, ἀηδόνια, τρυγόνια. Ποταμοὶ δὲ πλάτους καὶ βάθους ἀρκετοῦ⁴ διέσχίζον τὰς κοιλάδας καὶ τὰς πεδιάδας. Μικροὶ δὲ ρύακες με⁵ νερὰ κρύα ἐπότιζον⁶ τοὺς κήπους καὶ τὰ λειβάδια. Ὁ ἀέρας ἦτο ἐλαφρὸς τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα⁷, ὥστε ἡ διαμονὴ ἦτο εὐχάριστος. Εἰς δὲ τὴν παραλίαν τοῦ ὄρμου ἦσαν οἰκίαι λαμπραί, τὰς ὁποίας ἐθέρμαινε καὶ περιέλουεν ὁ ἥλιος με⁸ τὰς θερμὰς ἀκτῖνας.

Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου ταύτης ἐκαλλιέργουν τοὺς ἀγρούς καὶ πολλάκις κατέβαινον εἰς τὴν παραλίαν καὶ με⁹ πλοῖα ὠραῖα ἐπικοινωνοῦσαν⁸ με⁹ τοὺς γείτονας τῶν ἄλλων νήσων.

8. Χειμῶν καὶ ἀνοιξίς.

Ὁ χειμῶν¹ περιγελοῦσε² τὴν ἀνοιξιν, διότι³, μόλις παρουσιάζεται⁴ αὕτη, οὐδεὶς ἡσυχάζει, ἀλλ' ἄλλος μὲν πηγαίνει

εἰς τὰ λειβάδια καὶ τὰ δάση, ἄλλος κόπτει λουλούδια καὶ κρί-
 νους, κανεὶς δὲ δὲν μένει εἰς τὴν οἰκίαν⁵. Ἄλλοι πάλιν ἐπι-
 βιβάζονται πλοίου, διαπλέουν πελάγη καὶ πηγαίνουν πρὸς
 ἄλλους ἀνθρώπους, κανεὶς δὲ δὲν δίδει προσοχὴν εἰς τοὺς ἀνέ-
 μους καὶ τὸ νερὸ τῶν βροχῶν. « Ἐγὼ δέ », εἶπεν, « ὁμοιάζω⁶
 μὲ ἄρχοντα καὶ κύριον, ὁ ὁποῖος προστάσσει τοὺς ἀνθρώπους
 νὰ κοιτάζου⁷ πρὸς τὴν γῆν καὶ νὰ τρέμουν τὸν οὐρανόν ».

Ἡ δὲ ἀνοιξὶς λέγει· « Ἀλήθεια ἀπὸ σέ μὲν οἱ ἀνθρωποὶ
 εὐχονται νὰ ἀπαλλαγού⁸ εὐχαρίστως⁹, ἐμὲ δὲ καὶ ἀποῦσαν
 ἀναφέρου¹⁰ καὶ μόλις³ παρουσιάζομαι, χαίρου¹¹ ».

9. Κροῖσος καὶ Ἄτυς.

Ὁ Κροῖσος εἶχε δύο υἱούς. Ἐκ τούτων ὁ μὲν εἷς εἶχε
 γεννηθῆ ἔκ φύσεως¹ κωφός, ὁ δὲ ἄλλος ἦτο ὑγιής καὶ ὠνο-
 μάζετο Ἄτυς.

Ὁ πρῶτος ἔμενε² εἰς τὴν οἰκίαν, διότι ὁ πατὴρ του εἶχε
 πιστεύσει ὅτι δὲν ἦτο πλασμένος³ ἔκ φύσεως νὰ ἄρχῃ. Τὸν δὲ
 Ἄτυν εἶχεν ἐκπαιδεύσει καλῶς.

Ἐπειδὴ δὲ ὄνειρον τοῦ προεἶπεν⁴ ὅτι ὁ υἱός του θὰ κινδυ-
 νεύσῃ, λέγει εἰς αὐτόν· « Παιδί μου, πολλὰς φορὰς ἔχεις κυνη-
 γήσει καὶ ἐκστρατεύει, ἐφεξῆς θὰ περιποιῆσαι τοὺς ἀγρούς,
 διότι ἀρκετὰ ἔχεις κινδυνεύσει ».

Κατ' αὐτόν τὸν χρόνον⁵ ἔρχεται εἰς Σάρδεις ὁ Ἄδρα-
 στος καὶ λέγει εἰς τὸν Κροῖσον. « Ὡ βασιλεῦ, ἔχω φονεύσει
 χωρὶς νὰ θέλω⁶ τὸν ἀδελφόν μου καὶ ὁ πατὴρ μου μὲ ἔχει
 φυγαδεύσει ἔκ τῆς πατρίδος. Σὲ παρακαλῶ νὰ μένω πλη-
 σίον σου ».

Ἔτσι ἔμενε ὁ Ἄδραστος εἰς Σάρδεις. Αὐτὸς δὲ ἦτο αἰ-
 τία τοῦ θανάτου τοῦ Ἄτυος.

10. Ἡ Γαλατία¹.

Ἡ Γαλατία τὸν παλαιὸν καιρὸν ἦτο χώρα εὐτυχημένη², διότι εἶχε κάθε εἶδους³ προϊόντα. Εἰς τὰς πολιτείας καὶ εὐφόρους πεδιάδας ἐκαλλιέργουν τὸν σῖτον, τὰ ὄσπρια καὶ τὰ ἀμπέλια, ἔσκαπτον⁴ δὲ εἰς τὸ ἔδαφος βαθεῖς βόθρους καὶ ἔβγαζον διάφορα μέταλλα καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον. Ἀπὸ αὐτὰ κατεσκευάζον παχεῖς κρίκους ὀλοχρύσους⁵ καὶ ἐφόρουν⁶ ὅλοι οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες γύρω ἀπὸ τὸν λαίμῳ.

Πρὸς τούτοις διέσχιζον⁷ τὰς πεδιάδας πλατεῖς καὶ βαθεῖς ποταμοί, οἱ ὁποῖοι⁸ εἶχον τὰς πηγὰς ἀπὸ λίμνας βαθείας καὶ ἀπὸ δασώδη βουνά. Ὅλοι αὐτοὶ ἐχύνοντο⁹, ὅπως σήμερον, ἢ εἰς τὸ πέλαγος τῆς Μεσογείου θαλάσσης, ἢ εἰς τὸν Ὠκεανόν. Μὲ πλοῖα δὲ οἱ ἔμποροι μετέφερον τὰ φορτία ἀπὸ¹⁰ αὐτοῦς τοὺς ποταμοὺς ἀπὸ μίαν χώραν εἰς ἄλλην καὶ ἔτσι ὀλίγα μόνον ἐμπορεύματα μετεφέροντο διὰ ξηρᾶς¹¹.

11. Ἡ Βρετανικὴ¹.

Ἀπέναντι² τῆς Γαλατίας πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ὠκεανοῦ³ ὑπάρχουν νησιά γεμᾶτα ἀπὸ δένδρα.

Ἀπὸ αὐτὰ⁴ εἶναι μία ἡ Βρετανικὴ γεμάτη ἀπὸ δάση, εἰς μερικὰ δὲ μέρη⁵ βραχώδης. Τὸ σχῆμα αὐτῆς εἶναι ὅμοιον μὲ τρίγωνον⁶ καὶ ἔχει ὄχι ὀλίγας ἐκτεταμένας⁷ πεδιάδας. Ποταμοὶ δὲ βαθεῖς πολλῶν πηγῶν⁸ πλάτους διέσχιζον ὅλας τὰς πεδιάδας, αἱ ὁποῖαι⁹ παράγουν σῖτον, γλυκεῖς καὶ ἀφθόνους καρπούς καὶ ὅλα τὰ προϊόντα. Ὁ οὐρανὸς εἶναι γεμᾶτος ἀπὸ σύννεφα συνήθως, ὥστε ὁ ἥλιος καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν¹⁰ φαίνεται δι' ὀλίγας ὥρας.

Ἐδῶ ἔζων τὸν παλαιὸν καιρὸν φυλαὶ ἐντόπια¹¹ εἰς κατοικίας πτωχικάς. Εἶχον δὲ οἱ κάτοικοι ἀρκετὸν μὲν μῆκος¹²,

συνηθείας δὲ βαρβαρικός. Τὰς πόλεις ἔκτιζον ὡς ἐξῆς: Ἐφραττον μὲ δένδρα κύκλον μεγάλου χώρου καὶ ἐδῶ¹³ ἔμενον μὲ τὰ ποιμνία, μὲ γίδια, μὲ πρόβατα, μὲ παχείας ἀγελάδας καὶ μὲ βόδια. Ἦρκοῦντο δὲ εἰς ὀλίγην τροφήν¹⁴.

12. Ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ.

Κατανοεῖ¹ τις τὴν πρόνοιαν τοῦ θεοῦ, ὅταν ρίπτῃ βλέμμα² πρὸς τὸ σύμπαν.

Ὁ εὐρύς οὐρανός, ποῦ περικλείει³ τὸ σύμπαν, αἱ ἐποχαὶ τοῦ ἔτους, ἡ σελήνη, ποῦ φωτίζει μὲ τὸ ὠχρὸν φῶς, καὶ ὁ ἥλιος, ποῦ θερμαίνει μὲ τὰς ἀκτῖνας τὸ σύμπαν, εἶναι ἔργα τοῦ θεοῦ. Ὁμοίως ὅλα τὰ νερά, ποῦ κατεβαίνουν ἀπὸ τὰ βουνά, διὰ τὰ ποτίσουν⁴ τὰς πλατείας πεδιάδας, εἶναι ἔργα τοῦ θεοῦ. Οἱ βαθεῖς αὐτοὶ ποταμοὶ οἱ γεμαῖτοι ἀπὸ ψάρια εἰς μὲν τὰς πηγὰς εἶναι ἀβαθεῖς, καθόσον δὲ προχωροῦν⁵ δέχονται καὶ ἄλλα νερά καὶ γίνονται ὀγκώδεις καὶ ὀρμητικοί. Εἶναι δὲ ὠφέλιμοι εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διότι οἱ ἀγροὶ καὶ οἱ εὐωδιασμένοι κῆποι ποτίζονται ἀπὸ τὰ διαυγῆ νερά αὐτῶν καὶ παχύνονται.

Ἐπίσης πλάσματα τοῦ θεοῦ εἶναι τὰ δασώδη βουνά καὶ αἱ φάραγγες καὶ αἱ κοιλάδες αἱ γεμαῖται⁶ ἀπὸ παντοῖα θηρία καὶ πτηνά. Ζοῦν δὲ τὰ μὲν θηρία εἰς βαθιὰ σπήλαια, τὰ δὲ πτηνὰ εἰς φωλεὰς ἐπάνω εἰς τὰ δένδρα· ἀπὸ τὸ γλυκὸ δὲ κρέας αὐτῶν τρέφονται οἱ ἄνθρωποι.

Τὰ φυτὰ δὲ καὶ οἱ γλυκεῖς καρποί, ποῦ ἔχουν φυτρώσει⁷ ἐκ τῆς γῆς, γεμίζουν τὴν ἀτμόσφαιραν ἀπὸ γλυκὸ ἄρωμα. Καὶ εὐτελεῖ δὲ καὶ ἀνάξια λόγου ζῶα καὶ ἔντομα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω αὐτῆς, μύρμηκες, σκώληκες καὶ ἄλλα, εἶναι ἐπίσης τοῦ θεοῦ πλάσματα. Μέσα δὲ εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς εὐρίσκονται γαιάνθρακες καὶ μέταλλα διάφορα. Ὅλα αὐτά,

ἀφοῦ διέταξε νὰ ὑπάρχουν χάριν τῶν ἀνθρώπων ὁ θεὸς ὡς ἀγαθὸς δημιουργός, ἐπίστευσεν ὅτι οἱ ἄνθρωποι θὰ ζοῦν μὲς ὅλα τὰ ἀγαθὰ.

13. Ἰταλία.

Ἡ Ἰταλία, ἡ ὁποία εὑρίσκεται νοτίως¹ τῶν Ἀλπεων, ἐκτείνεται μέχρι τῆς Σικελίας· διασχίζεται δὲ ἀπὸ πολλὰ δασώδη βουνὰ καὶ ἀπὸ πολλοὺς καὶ μεγάλους ποταμούς.

Ἡ χώρα, ἡ ὁποία εὑρίσκεται σχεδὸν εἰς τὸ μέσον αὐτῆς καὶ ὠνομάζετο τὸν παλαιὸν καιρὸν Λατίνη, ἦτο ἀρκετὰ² μεγάλη πεδιάς, πολὺ πλουσία καὶ πολλὰ προϊόντα παράγουσα. Μόνον ὀλίγα μέρη αὐτῆς ἦσαν γεμᾶτα ἀπὸ ἔλη³ καὶ ἐκτάσεις ὅχι μεγάλαι ἦσαν βραχώδεις.

Οἱ φιλόπονοι ὅμως κάτοικοι εἰς ὅχι πολὺ χρονικὸν διάστημα μετέβαλον αὐτὰ εἰς βοσκοτόπια καὶ εἰς ἀμπελόφυτα χωράφια. Ἡ δὲ πρὸς νότον αὐτῆς εὑρισκομένη⁴ χώρα, πού ὠνομάζεται Καμπανία, ἦτο πολὺ εὐφορος, διότι λέγεται ὅτι ἐσπείρετο πολλὰς φορές τὸ ἔτος⁵. Γύρω ἀπὸ τοὺς τόπους αὐτοὺς ὑπῆρχεν τὸ Βεζούβιον ὄρος, τὸ ὁποῖον περιεβάλλετο κατὰ τὰ πλάγια ἀπὸ ἀγρούς πολὺ ὠραίους καὶ ἀπὸ ἀμπέλια πλὴν τῆς κορυφῆς. Αὐτὸ δέ, πού ἦτο ἐπίπεδος ἐπιφάνεια, ἦτο ὀλίγον ἄγονον.

Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐργαζόμενοι μὲ ἐπιμέλειαν καὶ φιλοπονίαν εἶχον πλουσία τὰ ἀγαθὰ καὶ ἦσαν καλοὶ ἄνθρωποι.

14. Ἐνδιαφέρουσαι γνῶμαι.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰθιοπῶν, ἐρωτηθεὶς ποτε, τί εἶναι τὸ παλαιότερον¹ ἀπ' ὅλα², τὸ ὠραιότερον, τὸ σοφώτερον, τὸ κοινότερον, τὸ ὠφελιμώτερον, τὸ βλαβερώτερον καὶ τὸ εὐκολώτερον ἔλεγεν· « Τὸ παλαιότερον ἀπ' ὅλα εἶναι ὁ χρόνος,

διότι οὐδείς πρὸ αὐτοῦ ὑπῆρχε. Τὸ μεγαλύτερον ὁ κόσμος, τὸ σοφώτερον ἢ ἀλήθεια, διότι οὐδὲν εἶναι πολυτιμότερον ἀπ' αὐτήν. Τὸ ὠραιότερον τὸ φῶς, τὸ κοινότερον ὁ θάνατος, τὸ ὠφελιμώτερον ὁ Θεός, διότι αὐτὸς μόνον παρέχει τὰ εὐχαριστότατα εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τὸ βλαβερώτερον δ' ὅλων ὁ κακὸς δαίμων καὶ τὸ εὐχαριστότερον τὸ γλυκὺ ».

Θαλῆς ὅμως ὁ Μιλήσιος ἀπεκρίνετο ὡς ἐξῆς: « Ὁ θεὸς εἶναι ὁ παλαιότερος ὅλων, διότι εἶναι ἀγέννητος, ὁ κόσμος τὸ μεγαλύτερον, ὁ χρόνος τὸ σοφώτερον, διότι ὅλα ἀποκαλύπτει, ἢ ἐλπίς τὸ κοινότερον, ἢ ἀρετὴ τὸ ὠφελιμώτερον, ἢ κακία τὸ βλαβερώτερον, ἢ ἀνάγκη τὸ ἰσχυρότερον, διότι ὅλοι ὑποχωροῦν³ εἰς αὐτήν, τὸ δὲ εὐκολώτερον τὸ κατὰ φύσιν ζῆν ».

15. Χειμῶν ἐν Λευκετίᾳ.

Συνέβαινε¹ νὰ διαχειμάζω εἰς Λευκετίαν· ἔτσι δ' ὠνόμαζον οἱ Γαλάται τὴν πολίχνην τῶν Παρισίων. Ἦτο δ' αὕτη ὄχι μεγάλη νῆσος. Ποταμὸς δὲ μεγάλος γύρω αὐτήν ὄλην περιέβαλλε. Εὐλιναι δὲ γέφυραι πολλαὶ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη² ἔφερον εἰς αὐτήν, ὁ δὲ ποταμὸς ὀλίγας φορὰς³ γίνεται μικρότερος ἢ μεγαλύτερος ἀπὸ τὸ σύνηθες. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ⁴ δὲ εἶναι ὁ ἴδιος. Τὸ νερὸ αὐτοῦ εἶναι γλυκύτατον, ὁ δὲ χειμῶν μαλακώτατος⁵ ἕνεκα τῆς ζέστης τοῦ Ὀκεανοῦ, διότι οὗτος δὲν ἀπέχει πολὺ.

Φυτρῶνουν δὲ εἰς αὐτήν πολλαὶ ἄμπελοι, πού παράγουν ὠραιότατα καὶ γλυκύτατα σταφύλια, καὶ συκαῖ, πού σκεπάζονται τὸν χειμῶνα μὲ καλαμιὰ⁶ σιταριοῦ.

16. Ἰσμηνίας ὁ Θηβαῖος.

Ὁ Ἰσμηνίας ὁ Θηβαῖος ἐστάλη ὡς πρεσβευτῆς¹ πρὸς τὴν μέγαν βασιλέα. Καθ' ὁδὸν ἐσκέπτετο· « Εἶθε νὰ εἶναι ὁ βα-

σιλεύς εὐμενῆς καὶ εἶθε νὰ ἀκούσῃ τοὺς λόγους μου, ἄλλως μπορεῖ νὰ κινδυνεύσῃ² ».

Ἐρχεται λοιπὸν εἰς τὸ ἀνάκτορον, ὅπου ὁ φρουρὸς χιλίαρχος τὸν συνεβούλευσε τὰ ἐξῆς· « ὦ ξένε, νὰ εἶσαι³ σεμνὸς πρὸ τοῦ βασιλέως καὶ νὰ παρακαλέσῃς⁴ θερμῶς αὐτὸν γονατιστός⁵. κροῦσε τὴν θύραν ». Τοῦ ἔλεγε δὲ ἀκόμη ὅτι ὁ βασιλεὺς ἤτο ἀγαθὸς καὶ ὅτι οὐδεὶς ἀπὸ τοὺς παρακαλοῦντας αὐτὸν εἶχε κινδυνεύσει. Ἐάν τις τοῦ ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν⁶, μποροῦσε νὰ ἀπολαύῃ τῆς εὐνοίας.

Ὁ Ἴσμηνίας ὅμως δὲν ἤθελε νὰ παρακαλέσῃ γονατιστός, ὡς δοῦλος· ἔκρουσε λοιπὸν τὴν θύραν καὶ εἰσέρχεται. Ἀφοῦ δὲ ἔκλεισεν αὐτήν, ρίπτει τὸν δακτύλιον παρὰ τοὺς πόδας, σκύβει καὶ λαμβάνει αὐτόν.

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπίστευσεν ὅτι τὸν παρακαλεῖ γονατιστός καὶ παρέχει εἰς αὐτὸν ὅσα ἤθελε.

17. Ὁ Ξενοφῶν πρὸς τοὺς στρατιῶτας.

Ἀντιλαμβάνομενος ὁ Ξενοφῶν ὅτι οἱ στρατιῶται ἦσαν δυσηρεστημένοι μαζί του, μαζεύει αὐτοὺς ὅσον τὸ δυνατὸν γρηγορώτερα¹ μὲ τὸν κήρυκα καὶ τοὺς λέγει· « Στρατιῶται, μαθαίνω ὅτι μὲ συκοφαντοῦν, ὅτι δῆθεν² ἐγὼ πρόκειται³ ξεγελῶντάς⁴ σας νὰ σᾶς ὀδηγήσω εἰς τὸν Φᾶσι. Ἀκούσατέ με λοιπόν. Ἄν⁵ πρόκειται νὰ κινδυνεύσετε σεῖς, ὅπως μὲ συκοφαντοῦν, σᾶς δίδω τὸ δικαίωμα⁶ νὰ μὲ φονεύσετε, ἄλλως νὰ δέσετε τοὺς συκοφάντας. Γνωρίζετε βέβαια⁷, ἀφοῦ βαδίζομεν εἰς ἐχθρικὴν πρὸς ἡμᾶς χώραν, ἀπὸ ποῦ ἀνατέλλει καὶ ποῦ δύει ὁ ἥλιος. Ἐπίσης γνωρίζετε ὅτι πορευόμενοι πρὸς δυσμὰς πηγαίνομεν πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Πῶς λοιπὸν εἶναι δυνατὸν⁸ νὰ σᾶς ὀδηγῶ πρὸς τοὺς βαρβάρους, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται πρὸς ἀνατολάς, καὶ νὰ διατρέχετε κίνδυνον ; Ὅσοι λέγουν

αὐτὰ εἶναι ἡλίθιοι καὶ φθονεροὶ ἄνθρωποι, σεῖς δὲ εἴσθε ἄξιοι νὰ κρίνετε, ἂν λέγω ἀληθῆ ἢ ὄχι ».

18. Ἡ Μανία σατράπης τῆς Αἰολίδος.

Ἡ Μανία μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της πηγαίνει πρὸς τὸν Φαρνάβαζον καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· « ὦ Φαρνάβαζε, οἱ κάτοικοι τῆς Αἰολίδος διοικούμενοι¹ ὑπὸ τοῦ ἀνδρός μου ἦσαν εὐτυχεῖς². Ἡ χώρα καλλιεργουμένη ἀπέδιδε καρποὺς ἀφθόνους. Ἐξ αὐτῶν προσέφερε θυσίας³ πλουσίας εἰς τοὺς θεοὺς. Οὐδεμίαν δὲ πρόφασιν εὕρισκεν, ἵνα μὴ ἐκστρατεύῃ⁴ μαζί σου. Ὅσάκις διετάσσετο, ἐσκέπτετο, πῶς νὰ ἐκστρατεύῃ⁵ μὲ περισσοτέρους στρατιώτας. Τοὺς δὲ φόρους ἔστελλε πάντοτε περισσοτέρους τῶν διατασσομένων ὑπὸ σοῦ. Καὶ οἱ στρατιῶται εἶχον ἐκπαιδευθῆ οὕτως, ὥστε νὰ πορεύωνται, ὅπου διετάσσοντο. Ἦλπιζεν οὕτω ὅτι ἡ ἀρχὴ οὐδέποτε θὰ καταλυθῆ. Ἐὰν καὶ ἐγώ, ὦ Φαρνάβαζε, διοικήσω τὴν Αἰολίδα ὡς σατράπης ἀνταξίως τοῦ ἀνδρός μου, τί σὲ ἐμποδίζει νὰ μένω ἐγὼ σατράπης; Σοῦ ὑπόσχομαι⁶ ὅτι θὰ ἐκστρατεύω, ὅπου καὶ ἂν μὲ διατάξῃς. Ἐὰν παρίστατο ἀνάγκη⁷ νὰ ἐκστρατεύσω ἐναντίον ἐχθρῶν, προθύμως ἤθελον ἐκστρατεύσει⁸ μεθ' ὅλων τῶν δυνάμεων ».

Ἀφοῦ ἤκουσεν αὐτὰ ὁ Φαρνάβαζος, διέταξε νὰ εἶναι σατράπης τῆς Αἰολίδος ἡ Μανία.

19. Μάθημα τοῦ Ἀντιόχου.

Ὁ Ἀντιόχος¹, ὁ νικητὴς τῶν Πάρθων, ἐμάζεψε κάποτε τοὺς αὐλικούς, διὰ νὰ κυνηγήσουν εἰς τὸ πλησίον δάσος. « Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ φονεύσῃ τὰ περισσότερα θηρία », εἶπε, « θ' ἀνταμείψω, θὰ τιμωρήσω δὲ ἐκεῖνον, ποῦ δὲν θὰ κυνηγήσῃ τίποτε ».

Κατά² τὸ κυνήγιον ὅμως ἐχρονοτρίβησε πολὺ καὶ ἀπεμακρύνθη³ πολὺ ἀπὸ τοὺς ἄλλους αὐλικούς. Ἐπειδὴ δὲ πλέον ἦτο νύξ, εἰσέρχεται εἰς ἔπαυλιν πτωχῶν χωρικῶν· « ἄς ἀποκρύψω ὅτι εἶμαι βασιλεὺς », σκέπτεται, « διὰ νὰ ἀκούσω, τί λέγουν, οἱ ὑπήκοοι περὶ ἐμοῦ ». Ἔτσι ἤλπιζεν ὅτι οἱ χωρικοὶ δὲν θὰ ἀποκρύψουν τίποτε.

Πράγματι δὲ οἱ χωρικοὶ ἐνόμισαν ὅτι φιλοξενοῦν⁴ ἰδιώτην καὶ κατὰ τὸ δεῖπνον εἶπον ὅσα ἐπίστευον. Ἐλεγον λοιπὸν οἱ χωρικοὶ ὅτι ὁ βασιλεὺς ἦτο μὲν χρηστός, εἶχεν ὅμως ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς αὐλικούς, αὐτοὶ δὲ δὲν τοῦ ἀπεκάλυπτον τὴν ἀλήθειαν πάντοτε. Ἐπειδὴ δὲ ἀγαπᾶ τὰ κυνήγια⁵, ἐμάζευσε κακοὺς αὐλικούς, οἱ ὁποῖοι⁶ προσέχουν μόνον τὰ ἰδικὰ των συμφέροντα. Ἄν διώξῃ τοὺς αὐλικούς, οἱ ὑπήκοοι θὰ λέγουν ὅτι εἶναι καλὸς βασιλεὺς. Καὶ τότε μὲν, ἀφοῦ ἤκουσε, δὲν εἶπε τίποτε.

Ἄμα δὲ ἐξημέρωσεν⁷, ἤρχοντο οἱ αὐλικοὶ καὶ περιποιοῦντο αὐτόν. Τότε τοὺς λέγει· «Κανεῖς ἀπὸ σᾶς δὲν μοῦ εἶπε μέχρι σήμερον τὴν ἀλήθειαν. Ἄφ' ὅτου ἔγινα βασιλεὺς, χθὲς μόνον ἤκουσα λόγους ἀληθινούς καὶ ἀπεκάλυψα τὴν ἀλήθειαν ».

20. Προτροπὴ στρατηγοῦ πρὸς τοὺς μυρίους.

« ὦ ἄνδρες, πολλὰς καὶ καλὰς ἐλπίδας σωτηρίας ἔχομεν¹. Ἐχω ἤδη κάμει θυσίαν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ τὰ ἱερὰ παρουσιάζονται καλά. Τοῦτο δὲ εἶναι φυσικόν², διότι νομίζω ὅτι ἡμεῖς μὲν ἔχομεν ἐνεργήσει σύμφωνα³ μὲ τὰς συνθήκας καὶ τὰς θυσίας, πού⁴ εἶχομεν θυσιάσει, οἱ δὲ ἐχθροὶ ἔχουν παραβῆ τοὺς ὅρκους. Οἱ θεοὶ δὲ πολλὰς φορές ἔχουν τιμωρήσει τοὺς παραβάτας⁵, ἔχουν δὲ σώσει τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν κίνδυνον. Ὅτε δηλαδὴ οἱ Πέρσαι εἶχον

ἐκστρατεύσει κατὰ τῆς Ἑλλάδος μὲ πολεμικὰ πλοῖα καὶ στρατόν, οἱ πρόγονοι εἰς μὲν τὸν Μαραθῶνα, εἶχον καταδιώξει αὐτούς, εἰς δὲ τὰς Θερμοπύλας, ὅπου εἶχον στείλει τὸν Λεωνίδα, εἶχον ἐμποδίσει τὴν προέλασιν⁶ αὐτῶν.

Ἔτσι καὶ σεῖς τώρα πρὸ ὀλίγου μὲν χρόνου εἰς τὴν παρὰ τὰ Κούναξα μάχην ἔχετε καταδιώξει τοὺς Πέρσας. Καὶ τότε μὲν ἠγωνίζεσθε περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Κύρου, τώρα δέ, ὅτε οἱ στρατηγοὶ ἔχουν φροντίσει διὰ τὴν νίκην, θὰ κάμετε αὐτὸ εὐκόλα ».

21. Συμβουλαὶ πρὸς νέους.

Εἶθε νὰ εἶσαι φιλομαθής. Ἐὰν εἶσαι τοιοῦτος, θὰ γίνῃς πολυμαθής. Εἶθε νὰ διαφυλάξῃς μὲ μελέτας, ὅσα¹ γινωρίζεις. Ὅσα δὲ δὲν² ἔχεις μάθει³, νὰ ἀποκτᾶς⁴ μὲ γνώσεις· εἶναι ἐξ ἴσου⁵ ἄσχημον νὰ μὴ μανθάνῃς λόγον, τὸν ὁποῖον⁶ ἤθελες ἀκούσει⁷, καὶ νὰ μὴ δέχεσαι⁸ καλόν, ποῦ θὰ σοῦ προσέφερον⁹ φίλοι. Νὰ ἐξοδεύῃς τὸν καιρὸν¹⁰ εἰς τὸ νὰ ἀκούῃς λόγους παρ' ἄλλων· διότι ἔτσι θὰ δυνηθῇς νὰ μανθάνῃς εὐκόλως, ὅσα οἱ ἄλλοι δυσκόλως ἔχουν εὔρει. Νὰ νομίζῃς ὅτι πολλὰ τῶν ἀκουσμάτων εἶναι πολυτιμότερα ἀπὸ χρήματα· διότι αὐτὰ μὲν γρήγορα¹¹ σὲ ἀφήνουν, ἐκεῖνα δὲ ὅλον τὸν καιρὸν παραμένουν. Μὴ κουράζεσαι νὰ βαδίζῃς μακρὸν δρόμον πρὸς ἐκείνους, ποῦ ὑπόσχονται ὅτι διδάσκουν χρήσιμόν τι· διότι εἶναι ἐντροπὴ οἱ μὲν ἔμποροι¹² νὰ περνοῦν τόσα πελάγη διὰ¹³ νὰ αὐξήσουν τὴν περιουσίαν καὶ νὰ κάμουν αὐτὴν περισσοτέραν, οἱ δὲ νεώτεροι νὰ μὴ ὑπομένουν τὴν κατὰ ξηρὰν πορείαν, διὰ νὰ ἐπιτύχουν παιδείαν καλυτέραν.

22. Ἀνακάλυψις πόρου τοῦ ποταμοῦ ὑπὸ τῶν μυρίων.

Ἐνῶ δὲ ἔτρωγεν¹ ὁ Ξενοφῶν, προσέτρεξαν² πρὸς αὐτὸν δύο νεανίσκοι· διότι ὅλοι ἐγνώριζον ὅτι ἐπετρέπετο³ εἰς πᾶσαν ὥραν νὰ προσέλθῃ τις πρὸς αὐτὸν καὶ νὰ εἴπῃ, ἐάν⁴ εἴχῃ τι σχετικόν⁵ πρὸς τὸν πόλεμον. Καὶ ἔλεγον τότε ὅτι ἔτυχε⁶ νὰ συλλέγουν⁷ φρύγανα καὶ διέκριναν⁸ ἀπέναντι εἰς βράχους κατερχομένους⁹ πρὸς τὸν ποταμὸν γέροντας, παιδιὰ καὶ μικρὰ κορίτσια καὶ ὅτι αὐτοὶ ἔκρυψαν¹⁰ εἰς βράχον σχήματος ἀνδρου ἱμάτια. Ἀφοῦ δὲ αὐτοὶ εἶδον αὐτό, ἀπεφάσισαν¹¹ νὰ διαβοῦν¹² τὸν ποταμὸν.

Κρατοῦντες λοιπὸν εἰς τὰς χεῖρας μόνον ἐγχειρίδια διέβαινον γυμνοὶ τὸν ποταμὸν καὶ τὸ νερὸ τοὺς ἔβρεξε μέχρι τῶν γονάτων. Ἀφοῦ δὲ παρέλαβον τὰ ἱμάτια ἤλθον πάλιν. Ἀμέσως ὁ στρατηγὸς ἔκαμνε σπονδὰς καὶ διέταξε τοὺς στρατηγούς νὰ προσεύχωνται εἰς τοὺς θεοὺς, τοὺ ἀπεκάλυψαν τὸν πόρον.

23. Ἡ θήρα ὡς ἄσκησις πολεμική.

Οἱ κυνηγοὶ ἐκπαιδεύονται καὶ εἰς ὅσα ἀφοροῦν εἰς τὸν πόλεμον¹. Ἐπειδὴ βαδίζουσι μὲ τὰ ὅπλα δρόμους δυσβάτους, δὲν κουράζονται. Ἐπειδὴ εἶναι συνηθισμένοι² νὰ κυνηγοῦν τὰ θηρία ἐπὶ πολὺν χρόνον, συνηθίζουσι εἰς τὸ νὰ ὑπομένουσι τοὺς κόπους. Ἐπίσης γίνονται πειθαρχικοὶ φύλακες τῶν εἰς αὐτοὺς διατασσομένων, ὡσάκισ παραστῆ ἀνάγκη³ νὰ κατακλίνωνται⁴ εἰς τὸ ὑπαιθρον.

Διὰ τοῦτο γίνονται πειθαρχικοὶ στρατιῶται καὶ ὑπομένουν καὶ τὸ ψῦχος καὶ τὴν ζέστην τοῦ ὑπαιθρου καὶ συνηθίζουσι νὰ πράττουν τὰ παραγγελλόμενα προθύμως καὶ νὰ προ-

φυλάττωνται καλῶς. Οὕτω γυμναζόμενοι, ἐὰν εἶναι παρατεταγμένοι εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν, δὲν θὰ ἐγκαταλείψουν τὰς τάξεις, διότι θὰ μποροῦν⁵ νὰ ὑπομένουν τὰς ἐπιθέσεις τῶν ἐχθρῶν.

“Ὅταν δὲ οἱ ἐχθροὶ ἔχουν τραπῆ εἰς φυγὴν, αὐτοὶ θὰ τοὺς καταδιώξουν⁶ εἰς πᾶσαν τοποθεσίαν, διότι εἶναι συνηθισμένοι εἰς τὴν καταδιώξιν τῶν θηρίων. Ἐὰν δὲ πάλιν οἱ ἰδικοὶ των⁷ ἀτυχήσουν, θὰ δύνανται καὶ οἱ ἴδιοι νὰ σφύζονται καὶ τοὺς ἄλλους νὰ σφύζουν.

24. Χαρὰ τῶν μυρίων ἐπὶ τῇ θεᾷ τῆς θαλάσσης.

Οἱ Ἕλληνας, ἀφοῦ ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς, ἐβάδισαν μιᾶς ἡμέρας δρόμον καὶ ἔφθασαν εἰς τὸ ὄρος τὸ ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοὺς ἐγγχωρίους¹ Θήχης.

“Ὅτε δὲ οἱ πρῶτοι ἔφθασαν εἰς αὐτό, μεγάλη κραυγὴ ἠκούσθη. Ἀκούσας ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες ἐνόμισαν ὅτι ἐχθροὶ ἐκ τῶν ἔμπροσθεν ἐφάνησαν καὶ ὅτι πάλιν θὰ ἀναγκασθοῦν νὰ κάμουν μάχην, διότι ὀπισθεν ἠκολούθουν² οἱ ἐκ τῆς καιομένης χώρας.

Ἐμαζεύθησαν δὲ ἐν τῷ μεταξὺ εἰς τὸ ὄρος περισσότεροι καὶ ἡ βοή ἐγινε δυνατωτέρα³, ὥστε ἠναγκάσθη ὁ Ξενοφῶν νὰ τρέξῃ διὰ νὰ ἴδῃ τὰ συμβαίνοντα. Πλησιάσας⁴ ἤκουσε τὰς λέξεις « θ ἄ λ α σ σ α, θ ἄ λ α σ σ α » καὶ ἐνόμησεν⁵ ὅτι οἱ στρατιῶται εἶδον θάλασσαν. Ἀφοῦ δὲ ἔφθασαν ὅλοι εἰς τὴν κορυφὴν, ἐνηγκαλίζοντο⁶ ὁ ἓνας τὸν ἄλλον καὶ ἔλεγον· « Τώρα ἀσφαλῶς θὰ σωθῶμεν πλέον ».

25. Σωκράτης περὶ φιλίας.

Ἦκουσά ποτε τὸν Σωκράτη νὰ συζητῆ¹ περὶ φίλων καὶ μοι ἐφαίνετο ὅτι ἀπ’ αὐτὰ μπορεῖ νὰ ὠφελῆται² κανεὶς διὰ

τὴν ἀπόκτησιν φίλων. Ὅλοι σχεδὸν νομίζουσι καὶ λέγουσι, ὅτι φίλος καλὸς εἶναι τὸ καλῦτερον ἀπ' ὅλα. Ἐν τούτοις ὁ Σωκράτης ἔβλεπεν ὅτι ὅλοι φροντίζουσι διὰ κάθε ἄλλο παρά διὰ τὴν ἀπόκτησιν φίλων.

Ἐβλεπε δὲ ὅτι οἱ περισσότεροι προσπαθοῦσι νὰ ἀποκτοῦσι³ οἰκίας καὶ ἀγροὺς καὶ δούλους, φίλον δ' οὐδεὶς φροντίζει, πῶς νὰ ἀποκτήσῃ, οὔτε πῶς νὰ σφάζωνται οἱ ὑπάρχοντες. Καὶ ὅταν μὲν εἶναι ἄρρωστοι⁴ οἱ δούλοι, προσκαλοῦσι ἰατρούς, τοὺς δὲ φίλους, ὅταν ἄρρωστοῦν παραμελοῦσι. Ἐὰν δ' ἀποθάνουσι οἱ ὑπηρετῆται ἢ οἱ φίλοι, τὴν μὲν ἀπώλειαν τῶν ὑπηρετῶν θεωροῦσι ζημίαν, διὰ δὲ τοὺς φίλους οὐδὲν νομίζουσι ὅτι ἔχουσι χάσει⁵.

Πρὸς τούτοις δὲ ἀπὸ μὲν τὰ ἄλλα κτήματα οὐδὲν ἀφήνουν⁶ ἀπεριποίητον⁷, τοὺς δὲ φίλους, ἂν καὶ ἔχουσι ἀνάγκη⁸ περιποιήσεως, παραμελοῦσι⁹. Τοῦναντίον δὲ θὰ ἔπρεπε¹⁰ τοὺς φίλους νὰ ἐκτιμᾷ τις καὶ δι' αὐτοὺς νὰ φροντίζῃ· διότι ὁ καλὸς φίλος εἶναι πολλὰς φορὰς καλῦτερος καὶ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν.

26. Ἡ πρώτη θήρα τοῦ Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου.

Ἀφοῦ ὁ Ἀστυάγης εἶδεν ὅτι ὁ Κύρος ἐπεθύμει¹ πολὺ² νὰ κυνηγῇ³ εἰς τὸ δάσος, στέλλει αὐτὸν μὲ τὸν θεῖόν του, ἵνα τὸν προφυλάττουσι, ἐὰν⁴ ἤθελε φανῆ κανὲν ἀπὸ τὰ ἄγρια θηρία. Ὁ δὲ Κύρος ἐζήτησε νὰ μάθῃ ἀπὸ τοὺς ἀκολουθοῦντας, ποῖα θηρία πρέπει μὲ θάρρος⁵ νὰ διωξῇ. Οὗτοι δὲ ἔλεγον εἰς αὐτόν, ποῖα θηρία εἶναι ἀβλαβῆ⁶ καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ προφυλαχθῇ⁷ μᾶλλον ἀπὸ κακοτοπιέας⁷. Ἐνῶ ὁμοῦς ἤκουεν αὐτά, αἴφνης βλέπει ὅτι ἔλαφος ἀνεπήδησε. Ἀμέσως ἐλησμόνησεν ὅλα αὐτά καὶ οὐδὲν ἄλλο ἔβλεπε παρά τὸν δρόμον τῆς ἐλάφου. Καταδιώκων δὲ αὐτὴν τὴν ἐφόρευεν. Οἱ φύλακες τότε πλησιάσαντες αὐτὸν τοῦ συνέστησαν νὰ μὴ τρέχῃ.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως ἤκουσε κραυγὴν καὶ ἀμέσως ἐπήδη-
 σεν ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ γεμᾶτος ἀπὸ ἐνθουσιασμὸν⁸ ἐπιπίπτει
 κατὰ τοῦ κάπρου καὶ τὸν φονεύει. Ὁ θεῖος τότε βλέπων τὸ
 θάρρος παρεκάλει αὐτὸν νὰ μὴ κινδυνεύῃ· αὐτὸς δὲ παρεκά-
 λει τὸν θεῖον νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ φέρῃ τὰ κυνήγια μόνος του
 πρὸς τὸν πάππον. Πράγματι δὲ προσφέρων ταῦτα εἰς τὸν
 πάππον ἔλεγεν ὅτι μόνος του ἐκυνήγησεν αὐτὰ χάριν αὐτοῦ.
 Ὁ δὲ Ἀστυάγης ηὐχαριστεῖτο, μὲν, συνεβούλευεν ὅμως αὐτὸν
 νὰ μὴ κινδυνεύῃ.

**27. Ἡ πρὸς τοὺς τιμῶντας τοὺς γονεῖς εὐνοια
 τῶν θεῶν.**

Εἰς τὴν Σικελίαν ἔρρευσε κάποτε ἐκ τῆς Αἴτνης ρύαξ πυ-
 ρός· λέγουσι δὲ ὅτι οὗτος ἔρρεε καὶ πρὸς τὴν ἄλλην χώραν καὶ
 μάλιστα¹ πρὸς πόλιν ἀπὸ τὰς ἐκεῖ κατοικουμένας. Διηγοῦνται
 λοιπὸν ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι ζητοῦντες σωτηρίαν ὤρμησαν πρὸς
 φυγὴν, ἓνας δὲ κάποιος² ἀπὸ τοὺς νεωτέρους ἔφερε τὸν γέ-
 ροντα πατέρα ἐπὶ τῶν ὤμων, διότι ἔβλεπεν ὅτι δὲν μπορούσε
 νὰ βαδίσῃ³. Ἐπροφθάσθη⁴ ὅμως ἀπὸ τὸν ρύακα τοῦ πυρός.

Ἐδῶ ὅμως εἶναι ἄξιον νὰ ἰδῇ τις ὅτι ὁ θεὸς εὐνοεῖ τοὺς
 καλοὺς ἀνδρας. Λέγεται δηλαδὴ ὅτι τὸ πῦρ ἔρρευσε⁵ γύρω ἀπὸ
 τὸν τόπον ἐκεῖνον καὶ ὅτι αὐτοὶ μόνοι ἐσώθησαν. Ἐκτοτε
 ὠνομάσθη τὸ μέρος χ ῶ ρ ο ς τ ῶ ν ε ὑ σ ε β ῶ ν. Ὅσοι δὲ ἀ-
 πεχώρησαν⁶ ταχέως καὶ ἐγκατέλειψαν τοὺς γονεῖς, ἐχάθησαν⁷.

28. Ἡ θέσις τοῦ τυράννου.

Ὅτε ἤμην ἀπλοῦς πολίτης¹, εἶχα² ὅλας τὰς χαράς³, τῶρα
 δὲ νοιώθω ὅτι στεροῦμαι ἀπ' ὅλα αὐτά. Τότε, ὁσάκις⁴ ἐπιθυ-
 μοῦσα νὰ εὐχαριστηθῶ, συνανεστρεφόμην τοὺς συνομηλικούς

μου, ὁσάκις δὲ ἐπιθυμοῦσα ἤσυχίαν, ἔζων μόνος μου. Τώρα ἔχω χάσει⁵ τοὺς συνομηλίκους μου, διότι ἔχουν γίνει ἀντὶ γιὰ σύντροφοι δοῦλοι. Ἔχω δὲ χάσει καὶ τὴν συναναστροφὴν⁶ των, διότι δὲν βλέπω⁷ εἰς αὐτοὺς διαθέσειν εὐνοϊκὴν πρὸς ἐμέ. Τὸ νὰ φοβοῦμαι δὲ τὸν κόσμον⁸ καὶ τὴν μοναξιὰν ἐξ ἔσου καὶ τὸ νὰ μὴ θέλω νὰ βλέπω μήτε ἐνόπλους μήτε ἀόπλους γύρω μου, αὐτὸ εἶναι τὸ χειρότερον ἀπ' ὅλα. Αὐτὸς δὲ ὁ φόβος, καὶ ὅταν συμπαρακολουθῆται ἀκόμη ἀπὸ ὅλας τὰς εὐχαριστήσεις, εἶναι πολὺ κουραστικὸν πρᾶγμα⁹. Ἐν καιρῷ δὲ πολέμου δὲν μπορῶ οὔτε τροφὴν καλὴν νὰ διαλέγω¹⁰, οὔτε ὕπνον ἤσυχον νὰ κοιμοῦμαι.

29. Κῦρος καὶ Κροῖσος.

Ὁ Κροῖσος ἔκλαυσεν ἐπὶ δύο ἔτη¹ τὸν θάνατον τοῦ μόνοι υἱοῦ του. Τότε δὲν εἶχε καταλάβει², διατὶ ὁ Σόλων κανένα ἐκ τῶν ἀνθρώπων πρὸ τοῦ θανάτου δὲν ὠνόμασεν εὐτυχῆ. Τὸ τρίτον ὅμως ἔτος ἔμαθεν ὅτι ἡ ἀρχὴ τοῦ Ἀστυάγου εἶχε καταλυθῆ ὑπὸ τῶν Περσῶν. Ἐσκέφθη λοιπὸν νὰ κηρύξῃ³ τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Περσῶν

Πρὶν ὅμως κάμῃ⁴, ὅσα ἐσκέπτετο, ἔστειλε πρέσβεις εἰς τοὺς Δελφούς. Οὗτοι ἀφοῦ ἐπλευσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἠρώτησαν τὸν θεόν, ἂν θὰ χρειασθῆ νὰ πάρουν⁵ κανένα σύμμαχον. Ὁ δὲ θεὸς ἀπήντησεν ὅτι, ἂν ὁ Κροῖσος περάσῃ τὸν Ἄλυν ποταμόν, θὰ καταλύσῃ μεγάλην ἀρχὴν καὶ ὅτι θὰ εἶναι ἀρκετὸν⁶ εἰς αὐτὸν νὰ κάμῃ συμμάχους τοὺς πιὸ δυνατοὺς ἐκ τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ Κροῖσος ἐπήνεσε τὴν σοφίαν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἔστειλε πρέσβεις εἰς Λακεδαίμονα, διὰ νὰ ζητήσουν τὴν βοήθειαν τῶν Λακεδαιμονίων, διότι τότε οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν διηρημένοι ἀπὸ ἐσωτερικᾶς ταραχᾶς.

Οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ εἶχον ἀκούσει τὸν χρησμόν, ἐδέχθησαν⁸ τὴν συμμαχίαν. Ἐφοῦ λοιπὸν συνεπληρώθη⁹ ἡ προπαρασκευὴ τοῦ Κροῖσου, διαβαίνει τὸν Ἄλυν καὶ εἰσβάλλει εἰς τὴν Καππαδοκίαν. Νικηθεὶς ὅμως ὑπεχώρησεν εἰς Σάρδεις, διὰ νὰ μὴν ἀποχωρισθῇ¹⁰ ἀπὸ τοὺς συμμαχοῦς. Οἱ σύμμαχοι ὅμως ἤμποδίσθησαν νὰ ἐκτελέσουν, ὅσα διετάχθησαν¹¹ ἀπὸ τὸν Κροῖσον, διότι ὁ Κῦρος ἠκολούθει τὸν Κροῖσον· καὶ φθάσας εἰς Λυδίαν ἐπολιόρκει τὰς Σάρδεις.

30. Ὁ λόγος τοῦ Κλεάρχου πρὸς τοὺς στρατιώτας δειξάντας διαθέσεις ἀντιπειθαρχικὰς.

« Ἄνδρες στρατιῶται, ὁ Κῦρος ἦτο φίλος μου. Ὅτε δὲ ἤμην ἐξόριστος¹, χρήματα πολλὰ μοῦ ἔδιδε, τὰ ὅποια ἐγὼ ἐξώδευον² ὄχι διὰ τὸν ἑαυτὸν μου, ἀλλὰ διὰ σᾶς. Μαζὶ σας δὲ ἐξεδίωκον ἐκ τῆς Χερσονήσου τοὺς Θρᾶκας, οἱ ὅποιοι ἤθελαν νὰ καταστρέψουν τὴν χώραν. Ὅτε δὲ μὲ εἰδοποίησεν, ἐπήγαινον πρὸς αὐτόν, ἵνα συγκινδυνεύσω μαζὶ τοῦ ἀντὶ τῶν εὐεργεσιῶν, τὰς ὁποίας³ ἐλάμβανον⁴ παρ' ἐκείνου.

» Ἐπειδὴ ὅμως σεῖς τώρα δὲν θέλετε νὰ συγκινδυνεύσετε μαζὶ μου, ἀνάγκη εἶναι εἰς ἐμὲ ἢ νὰ παύσω νὰ εἶμαι φίλος τοῦ ἢ νὰ παύσω νὰ εἶμαι στρατηγὸς σας. Ἐπειδὴ ὅμως σεῖς δὲν θέλετε νὰ ὑπακούσετε εἰς ἐμέ, ἐγὼ προθύμως θὰ πάω, ὅπου καὶ ἂν μὲ διατάξετε σεῖς, διότι νομίζω ὅτι σεῖς εἴσθε δι' ἐμὲ καὶ φίλοι καὶ σύμμαχοι καὶ πατρίς. Μαζὶ σας μπορῶ νὰ εἶμαι⁵ πάντοτε πολῦτιμος φίλος, χωρὶς σᾶς δὲ δὲν μπορῶ νὰ εἶμαι οὔτε φίλος καλός, οὔτε ἱκανὸς ἐναντίον ἐχθρῶν νὰ ἐκστρατεύσω ».

31. Ἀγῆσίλαος.

Ὁ Ἀγῆσίλαος τὰ μὲν θεῖα τόσον¹ ἐσέβετο, ὥστε καὶ οἱ ἐχθροὶ τοὺς ὄρκους ἐκείνου καὶ τὰς συνθήκας ἐθεώρουν² ἀξίας περισσοτέρας πίστεως. Ὡς πρὸς δὲ³ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον χαρακτῆρά του, ποία ἀπόδειξις⁴ μπορεῖ νὰ εἶναι⁵ μεγαλύτερα ἀπὸ τὴν ἐξῆς, δηλαδή ὅτι ποτὲ δὲν ἔβαλε κακὸν κατὰ νοῦν⁶ ἐναντίον οὐδενός ; Τῆς δ' ἀνδρείας του ἀποδείξεις πολὺ αἰ ὑπάρχουν. Ἐκινδύνευε μὲν πάντοτε μαζί μὲ τοὺς στρατιώτας του πρὸς ἐχθρούς ἰσχυροτάτους, κατὰ⁷ δὲ τοὺς ἐναντίον⁸ τούτων ἀγῶνας πρῶτον τὸν ἑαυτὸν του ἔταπτε. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ στρατιῶταί του καὶ οἱ ἐχθροὶ του καὶ οἱ Ἑλληνες ὅλοι τὸν ἐτίμων⁹.

32. Κῦρος ὁ πρεσβύτερος πρὸς τοὺς Πέρσας μετὰ τὴν μάχην.

« Ἄνδρες στρατιῶται, πρῶτον μὲν ἐγὼ καὶ σεῖς ὅλοι τοὺς θεοὺς εὐχαριστοῦμεν¹, διότι εἴμεθα νικηταί. Διὰ τοῦτο ἀπὸ ὅσα ἀγαθὰ² ἔχομεν, πρέπει³ νὰ προσφέρωμεν⁴ εὐχαριστηρίους θυσίας πρὸς τοὺς θεοὺς. Ὅλους δὲ μαζί σᾶς θαυμάζω, διότι, ὅ,τι ἔχομεν, ἀπὸ σᾶς ὅλους ὑπάρχει. Θὰ βραβεύσω δὲ τὸν καθένα ἀνταξίως τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους ἔχετε κινδυνεύσει. Ἀπὸ τὴν νίκην δὲ αὐτὴν μόνοι σας⁵ μπορεῖτε νὰ κρίνετε⁶, ποῖον ἐκ τῶν δύο ἢ ἀνδρεία⁷ ἢ ἡ φυγὴ σφύζει τὰς ψυχὰς καὶ συγχρόνως ποῖαν τινὰ εὐχαρίστησιν ἢ νίκην προσφέρει. Τώρα δὲ, ἀφοῦ προσφέρετε θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς, πηγαίνετε εἰς τὰς σκηνάς ». Ἐπειτα τοὺς διέλυσε.

33. Ὁ Ξενοφῶν ὁμιλεῖ πρὸς τοὺς στρατιώτας
διὰ τὴν ἀπειθαρχίαν.

« Γνωρίζετε, ὦ στρατιῶται, ποία ἀπειθερχία¹ ὑπάρχει εἰς τὸ στράτευμα. Κανείς δὲν ὑπακούει εἰς τοὺς ἀρχηγούς καὶ ὁ καθείς² κάμνει ὅ,τι θέλει. Ἐὰν λοιπὸν τέτοια εἶναι τὰ πράγματα, τί λογῆς³ κατάστασις θὰ δημιουργηθῆ⁴; Σεῖς ὅλοι δὲν θὰ εἴσθε ἱκανοὶ οὔτε πόλεμον νὰ ἀναλάβετε⁵, οὔτε νὰ καταπαύσετε αὐτόν. Ὁ καθείς δὲ θὰ σκέπτεται κακὸν ἐναντίον σας. Καὶ ἂν μερικοὶ πρέσβεις ἔλθουν⁶ πρὸς σᾶς δι' εἰρήνην ἢ ἄλλο τι, ὁ καθείς θὰ μπορῆ νὰ σᾶς κἀνῆ ὅ,τι καὶ ἂν σκέπτεται. Ἐπειτα, ὅποιους καὶ ἂν ἐκλέξετε στρατηγούς σας, δὲν θὰ ἀξίζουσιν τίποτε⁷.

« Ποία δὲ πόλις θὰ μᾶς εἶναι πλέον φιλική, ὅταν ἀκούῃ ὅτι τέτοια ἀπειθαρχία ὑπάρχει⁸ εἰς τὸ στράτευμα; οὐδεμία βέβαια· διότι καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι πιστεύομεν ὅτι, ὅσοι κάμνουν τέτοια, εἶναι κακοὶ καὶ ἐπικίνδυνοι στρατιῶται ».

34. Ὁ οὐρανὸς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι ὁ οὐρανός, ὁ ὁποῖος εἶναι γαλάζιος, ἦτο ἀπὸ χαλκόν. Εἰς τὸν οὐρανὸν ἦτο φῶς μὲν λαμπρόν, ἥλιος δὲ καθαρῶτατος καὶ τὸ δάπεδον ἀπὸ χρυσόν. Ἦτο δὲ ὁ οὐρανὸς γεμᾶτος¹ ἀπὸ οἰκίας καὶ ναοὺς τῶν θεῶν καὶ εἰς τοὺς ναοὺς ὑπῆρχον ἀγάλματα αὐτῶν. Τὰ ἀνάκτορα δὲ τῶν θεῶν ἔκλειον θύραι ἀπὸ σίδηρον καὶ χαλκόν, αἱ δὲ στέγαι τῶν οἰκιῶν καὶ ἀνακτόρων ἦσαν ἐκ κεράμου. Εἰς τὸ μέγαρον ἐπὶ θρόνου ἀπὸ χρυσόν ἐκάθητο ὁ Ζεὺς καὶ γύρω² ἀπὸ αὐτόν οἱ ἄλλοι θεοί. Εἰς τὸ συνέδριον³ δὲ ἀπεφάσιζον⁴, εἰς ποίους ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους νὰ εἶναι εὐνοϊκοὶ καὶ πρὸς ποίους δυσμενεῖς⁵. Συνήθως δὲ πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς ἦσαν πάντοτε εὐ-

σπλαχνικοί⁶. Εἶχον δὲ ἀγγελιοφόρον τὸν Ἑρμῆν, ὁ ὁποῖος μετέφερε τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν εἰς τὴν γῆν.

35. Ἡρακλῆς καὶ Ἀθηνᾶ.

Ὁ Ἡρακλῆς ἐβάδιζε διὰ στενοῦ δρόμου διευθυνόμενος πρὸς λειμῶνα, ὁ ὁποῖος ἦτο γεμάτος ἀπὸ ἀμυγδαλιῆς καὶ συκιῆς. Ἐκράτει δὲ εἰς τὰ χέρια του ῥόπαλον σιδερένιο μὲ ἀργυρᾶ καρφιὰ στολισμένο¹. Αἴφνης βλέπει ἐπὶ τῆς γῆς κάτι ὅμοιον μὲ μῆλον χρυσοῦν καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸ σπάσῃ². Ὅτε ὅμως εἶδεν ὅτι αὐτὸ ἐγένετο δύο καὶ τρεῖς φορές μεγαλύτερον³, ἐκτύπα ἀκόμη περισσότερο μὲ τὸ σιδερένιο ῥόπαλον. Τοῦτο ὅμως ἐφούσκωνε⁴ καὶ ἔφραζε τὸν δρόμον. Δι' αὐτὸ ὁ Ἡρακλῆς παρεξενεύετο πολὺ.

Αἴφνης παρουσιάζεται ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἡ ὁποία ἦτο εὐνοϊκὴ πρὸς αὐτόν, καὶ τοῦ λέγει · « Παῦσε, ἀδελφέ. Αὐτὸ τὸ χρυσοῦν μῆλον εἶναι ἡ φιλονεικία καὶ ἔρις. Ἄν τις ἀδιαφορήσῃ⁵, μένει, ὅπως ἦτο, ἂν δέ τις τὸ κτυπᾷ, ἐξογκώνεται ».

36. Αἰγεύς.

Ὁ Αἰγεύς κάποτε εἶχεν ἔλθει εἰς Τροίζηναν· ἐδῶ ἐφιλοξένησεν¹ αὐτὸν ὁ Πέλοψ, ὁ ὁποῖος ἔδωκε² γυναικίαν εἰς αὐτόν τὴν θυγατέρα του Αἴθραν. Ὅτε δὲ ὁ Αἰγεύς ἐπρόκειτο νὰ ἀπέλθῃ, παρήγγειλεν εἰς τὴν Αἴθραν, ἂν γεννήσῃ ἄρρενα υἱόν, νὰ ἀναθρέψῃ αὐτόν καὶ νὰ μὴ τοῦ φανερώσῃ τίνας εἶναι. Ἐπειτα ἔσκαψε λάκκον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔκρυψε διάφορα ὅπλα, καὶ ἐπὶ τοῦ λάκκου ἔθηκε βράχον. Παρήγγειλε δὲ εἰς τὴν Αἴθραν νὰ φέρῃ τὸν υἱὸν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ ἀφοῦ σηκώσῃ³ τὸν βράχον, νὰ λάβῃ τὰ ὅπλα· αὐτὸς δὲ ἦλθεν εἰς

Ἐπὶ τῆς Ἀθήνας. Μετ' οὐ πολὺ ὁ Μίνως, ὁ βασιλεὺς τῆς Κρήτης ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Ἀττικῆς καὶ ἀφοῦ ἐνίκησε τοὺς Ἀθηναίους, ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ στέλλουν ἑπτὰ νέους⁴ καὶ ἑπτὰ νέας, διὰ νὰ κατασπαράσσωνται⁵ εἰς τὸν λαβύρινθον, ὅπου ὁ εἰσερχόμενος⁶ ἦτο χαμένος⁷. Εἶχε δὲ κατασκευάσει τοῦτον ὁ Δαίδαλος, ἄριστος ἀρχιτέκτων.

37. Θησεύς.

Ὁ Θησεύς ἐνηλικιωθεὶς ἀπώθησε τὸν βράχον εὐκόλως καὶ ἔχων¹ τὰ ὄπλα ἔσπευδεν² εἰς Ἀθήνας. Ὁ δρόμος τότε ἦτο γεμᾶτος ἀπὸ κακούργους, ὁ ὅποιοι, ἀφοῦ ἐφιλοξέουν τοὺς ὁδοιπόρους, τοὺς ἐφόνεον τεντώνοντας αὐτοὺς εἰς δένδρα ἢ τοὺς ἔσπρωχναν εἰς τὴν θάλασσαν. Τούτους ὅλους ἐφόνευσεν καὶ ἔφθασεν εἰς Ἀθήνας. Ἐδῶ ἡ νοσηρὰ κατάστασις τῶν πραγμάτων³ δὲν τὸν ἄφηγε νὰ ἡσυχάσῃ. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐπανεφέρε τὴν τάξιν, οἱ συμπολιῖται εὐχαρίστως ἐδέχθησαν αὐτὸν ὡς σωτῆρα. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ φθάνουν οἱ ἐκ Κρήτης πρέσβεις, διὰ νὰ λάβουν⁴ τὸν φόρον τοῦ τρίτου ἔτους. Ὁ Θησεύς μεταξὺ τῶν ἑπτὰ νέων ἐπῆγε καὶ αὐτὸς ἐλπίζων ὅτι θὰ φονεύσῃ τὸν Μινώταυρον. Πράγματι δὲ βοηθούμενος ὑπὸ τῆς Ἀριάδνης ἐφόνευσεν τὸν Μινώταυρον καὶ ἀπῆλλαξε τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τὸν φόρον. Ἐνῶ ὅμως ἐπανήρχετο⁵, ἐλησμόνησε νὰ ὑψώσῃ ἰστίον λευκόν, ὅπως εἶχε συμφωνηθῆ⁶ κατὰ τὴν ἀναχώρησιν⁷ ἐξ Ἀθηνῶν. Ὁ πατὴρ τοῦ Θησεῶς περιμένων εἰς τὴν παραλίαν δὲν εἶδε σηκωμένον τὸ λευκὸν ἰστίον. Νομίσας λοιπὸν ὅτι ὁ υἱὸς του ἐχάθη, ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγη. Ἐκτοτε τὸ πέλαγος ὠνομάσθη Αἰγαῖον. Ὁ δὲ Θησεύς τοὺς διεσκορπισμένους⁸ εἰς τὴν Ἀττικὴν πρότερον ἔφερε νὰ κατοικήσουν⁹ εἰς μίαν πόλιν, τὴν ὅποιαν Ἀθήνας ὠνόμασεν.

38. Ἀλώπηξ καὶ τράγος.

Μία ἀλώπηξ παραπατήσασα¹ ἐγλύστρησε καὶ ἔπεσεν εἰς ἓνα πηγάδι. Ἐδῶ παρέμεινε κατ' ἀνάγκην στενοχωρουμένη² διὰ³ τὴν ἀνάβασιν. Μετ' ὀλίγον ἓνας τράγος κατερχόμενος⁴ ἀπὸ δίψαν παρουσιάσθη εἰς⁵ τὸ στόμιον τοῦ πηγαδιοῦ καὶ ἐρωτᾷ αὐτήν, ἂν τὸ πηγάδι βγάξει καλὸ νερό. Αὐτὴ δὲ ἀπεκρίθη ὅτι τὸ νερὸ εἶναι νοστιμώτατον καὶ προέτρεπεν αὐτὸν νὰ καταβῇ. Αὐτὸς δὲ ρίχνεται⁶ ἀπερίσκεπτα⁷ εἰς τὸ πηγάδι καί, ἀφοῦ ἤπιε ἀρκετὸ νερό, ἐξήταξε μαζί με τὴν ἀλώπεκα νὰ εὔρη τὸν τρόπον τῆς ἀναβάσεως. Καὶ ἡ ἀλώπηξ εἶπε πρὸς αὐτόν· « Ἐὰν θὰ μείνωμεν καὶ οἱ δύο ἐδῶ, μετ' ὀλίγον θὰ πᾶμε χαμένοι. Ἐὰν θελήσης νὰ ἐκτείνης τὰ μπροστινά σου πόδια εἰς τὸν τοῖχον γυρίζοντας⁸ πρὸς τὰ ἐμπρὸς τὰ κέρατα, ἐγὼ ἀπὸ τὴν ῥάχην⁹ σου θὰ πηδῆσω¹⁰ ἔξω ἀπὸ τὸ πηγάδι καὶ σοῦ ὑπόσχομαι ὅτι θὰ ἀνεβάσω καὶ σένα ». Ἔτσι ὁ τράγος ἐσήκωσε τὰ πόδια του καὶ τὰ ἐστήριξεν¹¹ εἰς τὸν τοῖχον, ἡ δὲ ἀλώπηξ, ἀφοῦ ἐπήδησεν ἔξω ἀπὸ τὸ πηγάδι, ἦτο ἐτοίμη νὰ ἀπομακρυνθῇ. Ὁ τράγος τότε στενοχωρηθεὶς διὰ τὴν παράβασιν τῆς συμφωνίας λέγει πρὸς αὐτήν· « Διατὶ παραβαίνεις τὴν συμφωνίαν ; δὲν με λυπεῖσαι, πού θὰ πάω χαμένος ; » Αὐτὴ δὲ ἀπεκρίθη· « Ἐ, φίλε¹², ἐὰν εἶχες τόσο μυαλό, ὅσας τρίχας εἰς τὸν πώγωνά, δὲν θὰ κατέβαινες, προτοῦ ἐξήταξες τὸν τρόπον τῆς ἀναβάσεως ».

ΜΕΡΟΣ Β'

39. Ὀράτιος Κόκκλης.

Ὅτε οἱ ἐχθροὶ τῆς Ῥώμης εἰς τὸν Τίβεριν ἔφθασαν καὶ ἠτοιμάζοντο νὰ ἐπιτεθοῦν κατὰ τῶν Ῥωμαίων, οἱ ὅποιοι ἀνθίσταντο εἰς τὴν ἀπέναντι¹ ὄχθην, ὁ Ὀράτιος Κόκκλης σταθεὶς εἰς τὸ μέσον τῆς γεφύρας ἀντεστάθῃ μόνος κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Αὐτὸς σταματημένος² ἀπέκρουσε τοὺς ἐχθρούς, ἕως ὅτου οἱ ὀπισθεν αὐτοῦ τὴν γέφυραν κατέκοψαν. Τότε αὐτὸς ῥιφθεὶς³ εἰς τὸν ποταμὸν κολυμβῶν⁴ ἐπλησίασεν⁵ εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην χωρὶς νὰ πάθῃ τίποτε. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐτοποθέτησαν χαλκῆν εἰκόνα τοῦ ἀνδρὸς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἡφαίστου καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ παρέδωσαν εἰς τὴν ἀθανασίαν.

40. Ἀφιξίς τῶν μυρίων εἰς τὴν Ἀρμενίαν.

Οἱ Ἕλληνες μετὰ πολλοὺς κόπους φθάνουν ἐν καιρῷ νυκτὸς εἰς κώμην καὶ διασκορπίζονται¹ εἰς τὰς οἰκίας, ὅπου ἐκοιμήθησαν. Ὁ δὲ ἄρχων τῆς κώμης² ταύτης ἐδείκνυεν εὐνοϊκὴν διάθεσιν³ πρὸς τοὺς Ἕλληνας· διότι προσκληθεὶς⁴ ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος προσῆλθε καὶ διέταξε τοὺς κατοίκους νὰ μοιράζουσι τροφίμα ἄφθονα εἰς τοὺς στρατιώτας. Τὴν ἐπομένην δὲ ἡμέραν ὁ Ξενοφῶν περιερχόμενος⁵ μετὰ τὸν ἄρχοντα τῆς κώμης τὸ στρατόπεδον ἔβλεπε τοὺς στρατιώτας νὰ διασκεδάζουσι καὶ ἀπὸ πουθενὰ δὲν τοὺς ἄφηναν, παρὰ⁶ ἀφοῦ παρέθετον⁷ γεῦμα· παντοῦ⁸ δὲ παρέθετον εἰς τὴν τράπεζαν

κρέατα ἀπὸ ἀρνιά, ἀπὸ κατσίκια, ἀπὸ μόσχους. Ἐδιδον δὲ ἀπὸ αὐτὰ εἰς τὸν Ξενοφῶντα καὶ ἐπέτρεπον⁹ εἰς τὸν κωμάρχην νὰ λαμβάνη, ὅ,τι ἤθελεν. Αὐτὸς δὲ ἐλάμβανε μόνον, ἂν τινα τῶν συγγενῶν εὔρισκεν αἰχμάλωτον, καὶ διέτασσε τοὺς κατοίκους νὰ μοιράζουσι καὶ ἄλλα τρόφιμα. Ἐρωτώμενος δὲ ποία ἡ χώρα αὕτη, ἔλεγεν ὅτι ἡ Ἀρμενία ἦτο.

41. Προμηθεὺς καὶ Ἐπιμηθεὺς.

Ἦτό ποτε χρόνος, ὅτε θεοὶ μὲν ὑπῆρχον, ὄντα¹ δὲ θνητὰ δὲν ὑπῆρχον. Ὅτε δ' ἦλθεν ὁ ὠρισμένος² χρόνος τῆς δημιουργίας τούτων, οἱ θεοὶ ἀνεκάτευσαν γῆν καὶ ὕδωρ καὶ ἐδημιούργησαν τὰ ὄντα. Ὅτε δ' ἐπρόκειτο νὰ φέρουσι αὐτὰ εἰς φῶς, ἐπιτρέπουσι εἰς τὸν Προμηθεά καὶ Ἐπιμηθεά νὰ μοιράσουσι³ εἰς ἕκαστον δυνάμεις. Ἐνῶ δὲ ὁ Προμηθεὺς ἐμοίραζεν, ὁ Ἐπιμηθεὺς ἐστέκετο πλησίον αὐτοῦ καὶ ἐβοήθει. Καὶ εἰς ἄλλα μὲν ἔδωκεν ἰσχύν, ἄλλα δ' ἔκαμεν⁴ ἀσθενέστερα. Ἐδυνάμωσε⁵ δὲ ὅλα μὲ διαφόρους δυνάμεις, ὥστε νὰ διαθέτουσι τὰ μέσα⁶ πρὸς σωτηρίαν. Ἐνέδνε⁷ δὲ ταῦτα μὲ τρίχας καὶ μὲ δέρματα διὰ τὰ κρῦα.

42. Πατριωτισμὸς τοῦ Ἀγῆσιλάου.

Ὅλοι γνωρίζουσι ὅτι ὁ Ἀγῆσιλαὸς οὔτε ἀπὸ κινδύνου ἀπεῖχεν¹ οὔτε κόπους ἀπέφευγεν². Ἐνόμιζεν ὅτι ἔργον λαμπροῦ βασιλέως εἶναι νὰ ὠφελῇ τοὺς ἀρχομένους, ὅσον μῖνον περισσότερον. Μεταξὺ τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ κατατάσσω τὸ ὅτι ἐδείκνυε πειθαρχίαν καὶ λατρείαν εἰς τοὺς νόμους. Ἐτοσι ὁ καθεὶς μὲ τὸ παράδειγμα αὐτοῦ ἐνισχύετο, ὥστε νὰ πείθεται εἰς τοὺς νόμους, εἰς τοὺς ὁποίους ὠρίσθη πειθαρχίαν. Μόνος του ἐπεστατοῦσεν εἰς ὅλα, εἰς ὅλα ἦτο παρὼν καὶ ἂν³ συμφορὰ τις συνέβαινε, αὐτὸς εὔρισκετο κοντά⁴. Ἐπεθῦμι

ὅλοι οἱ πολῖται· νὰ εἶναι σφοῖ, ὥστε καὶ ἂν ὁ μικροῦ λόγου ἄξιος ἐχάνετο ἄνευ λόγου, ἐπέβαλλε⁵ τιμωρίαν εἰς τοὺς αἰτίους. Τὰς δὲ ἀφορμὰς φιλονεικιῶν τῶν διαφόρων πολιτῶν μεταξὺ των προσεπάθει νὰ διαλύῃ⁶ μὲ φιλικὸν τρόπον. Τόσην δὲ φιλοπατρίαν εἶχεν, ὥστε ἐπιθυμοῦσε νὰ μὴ μάχωνται οἱ Ἕλληνες μεταξὺ των, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἀγαπημένοι, διὰ νὰ ἐκστρατεύσουν κατὰ τῶν Περσῶν. Αὐτὸς περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον⁷ ἐφρόντιζε, πῶς νὰ ἀποστατήσουν⁸ οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τῶν Περσῶν καὶ πῶς οἱ ἀποστατήσαντες νὰ μὴ πᾶν χαμένοι καὶ πῶς ὁ μέγας βασιλεὺς νὰ μὴ μπορῇ νὰ ἐνοχλῇ⁹ τοὺς Ἕλληνας.

43. Στρατὸς Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου καὶ τοῦ Κροΐσου μετὰ τῶν συμμάχων του.

Ὁ Κροΐσος εἶχεν ἵππεῖς μὲν δεκαπέντε χιλιάδας, πεζοὺς δὲ τρεῖς φορές περισσοτέρους. Ὁ ἄρχων τῆς Φρυγίας ἵππεῖς μὲν ὀκτῶ χιλιάδας, πελταστὰς δὲ τεσσαράκοντα χιλιάδας. Ὁ βασιλεὺς τῆς Καππαδοκίας ἕξ χιλιάδας πεντακοσίους ἵππεῖς καὶ πεζοὺς ὄχι ὀλιγώτερον ἀπὸ τριάκοντα χιλιάδας. Οἱ δὲ σύμμαχοι Ἕλληνες ἵππεῖς μὲν περίπου¹ τρεῖς χιλιάδας, πελταστὰς δὲ περὶ τὰς εἴκοσι χιλιάδας. Ὅλοι δὲ μαζί² εἶχον ἄρματα διακόσια δέκα.

Ὁ δὲ Κύρος εἶχεν ἵππεῖς μὲν ὀλιγωτέρους ἀπὸ³ τὸ τρίτον τῶν ἐχθρῶν, πεζοὺς δὲ περίπου μισοὺς. Ἦσαν ὅμως γυμνασμένοι οὗτοι καὶ ὑπέφερον τὴν πείναν, τὴν δίψαν καὶ τὰς κακουχίας τοῦ πολέμου, διότι ἔκαμνον πορείας μακρὰς δύο καὶ τρεῖς φορές τὴν ἑβδομάδα. Εἶχον δὲ καὶ φρόνημα πολεμικώτερον.

44. Χορός τῶν Θρακῶν.

Ἄφοῦ οἱ Ἕλληνες ἀπεφάσισαν¹ νὰ διασκεδάσουν, πρῶτον μὲν ἐθυσίασαν τὰ αἰχμάλωτα βόδια, ἔπειτα δὲ ἐξηπλωμένοι εἰς σκαμνιά² ἐδείπνουν. Ἐγέμιζον δὲ τὰ κεράτινα ποτήρια ἀπὸ κρασί καὶ ἔπινον. Ἄφοῦ δὲ ἔγιναν αἱ σπονδαί, ἐπῆγαν εἰς μέρος θεατροειδές, ὅπου δύο Θραῦκες, ἀφοῦ ἐνεδύθησαν τὰ ὄπλα, ἤρχισαν νὰ χορεύουν³ καὶ νὰ πηδοῦν κρατοῦντες μαχαίρας εἰς τὰς χεῖρας. Αἴφνης ἐφάνη⁴ εἰς ὅλους ὅτι ἓνας ἀπὸ τοὺς δύο εἶχε κτυπηθῆ καὶ εἶχεν ἀποθάνει. Οἱ Παφλαγόνες ἐφώναζον⁵ δυνατά. Καὶ ὁ μὲν νικητής, ἀφοῦ ἀφῆρσε τὰ ὄπλα τοῦ ἐξηπλωμένου, ἐβγῆκεν ἔξω⁶ ἀπὸ τὸ στάδιον, οἱ δ' ἄλλοι Θραῦκες ἔφερον ἔξω⁷ τὸν ἄλλον ὡς πεθαμένον· πράγματι ὁμῶς ἐγνώριζον⁸ ὅτι οὐδὲν εἶχεν πάθει.

45. Πῶς περνοῦσε συνήθως τὴν ἡμέραν ὁ Σωκράτης.

Ὁ Σωκράτης πάντοτε μὲν ἦτο φανερός¹ εἰς ὅλους, διότι καὶ πρῶτ² ἐπήγαινε εἰς τοὺς περιπάτους καὶ εἰς τὰ γυμναστήρια καὶ τὴν ὥραν, πού ἡ ἀγορὰ ἦτο γεμάτη ἀπὸ κόσμον, ἐκεῖ ἐφαίνετο καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἡμέρας εὐρίσκετο ἐκεῖ, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ συναναστραφῆ μὲ περισσοτέρους. Καὶ ὠμιλοῦσε μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὅσοι δ' ἤθελον μποροῦσαν γὰ τὸν ἀκούουν. Κανεὶς δὲ δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Σωκράτης ἔκαμνέ τι κακόν· διότι οὔτε τὸν ἤκουσαν νὰ λέγῃ ἀσεβές τι ἢ ἀνόσιον, οὔτε τὸν εἶδαν νὰ κάμνῃ τοιοῦτόν τι. Οὐδέποτε ὠμίλησε περὶ τῶν οὐρανίων σωμάτων, ἀλλὰ τοὺς ἀσχολουμένους³ εἰς τὰ τοιαῦτα μωροὺς ἀπεδείκνυεν. Αὐτὸς δέ, πού ἤξερε καλά, τί εἶναι ὠραῖον καὶ τί ἀσχημον, τί δίκαιον καὶ τί ἄδικον, τί εἶναι φρονιμάδα καὶ τί τρέλλα, συζητοῦσε τέτοια μὲ τοὺς μαθητάς του⁴. Συζητοῦσε πρὸς τούτοις γιὰ ἄλλα, τὰ

όποια ὅσοι ἐγνώριζαν, ἦσαν ἐνάρετοι ἄνθρωποι, ὅσους δὲ δὲν μποροῦσαν νὰ μαθαίνουν καὶ νὰ συζητοῦν⁵ αὐτά, ὠνόμαζε δούλους.

46. Χορὸς Αἰνιάνων καὶ Μαγνήτων.

Ἄλλοτε πάλιν εἰς διασκέδασιν ἐχόρευσαν οἱ Αἰνιᾶνες καὶ Μάγνητες τὸν ἐξῆς χορὸν· ἐσηκώθησαν δύο καὶ ὁ μὲν ἕνας μετέβη δῆθεν¹ εἰς τὸν ἀγρόν, διὰ νὰ μαζεύσῃ καρπούς· ἐφαινετο δὲ φοβισμένος, διότι ἐγνώριζεν ὅτι λησταὶ προσήρχοντο πολλάκις ἢ διὰ νὰ καύσουν² τὰ σπαρτὰ ἢ διὰ νὰ ἀρπάσουν τι. Αἴφνης βλέπει ὅτι ληστής ἐκάθητο πλησίον καὶ ἀμέσως ἀρπάζει τὰ ὄπλα, διὰ νὰ ἀποκρούσῃ αὐτόν. Μετὰ πάλιν δὲ ἄλλοτε μὲν ὁ ληστής συλλαμβάνεται³ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ, ἄλλοτε δέ, ἐπειδὴ⁴ ἐκ φύσεως εἶναι ῥωμαλέος, συλλαμβάνει τὸν γεωργὸν καὶ δεμένον τὸν ὀδηγεῖ εἰς τοὺς συντρόφους του. Κατορθώνει ὅμως ὁ γεωργὸς νὰ δραπετεύσῃ καὶ ἐπανέρχεται εἰς τοὺς συντρόφους, οἱ ὅποιοι μετὰ χαρᾶς⁵ τὸν ὑποδέχονται

47. Διάλογος Ἀστυάγου καὶ Κῦρου τοῦ πρεσβυτέρου, ὅτε ἦτο παῖς.

Ἄστυάγης¹ λέγει πρὸς τὸν Κῦρον· « Παιδί μου, ἂν μένης κοντά μου, θὰ ἔχῃς τὸ δικαίωμα² νὰ ἔρχεσαι πρὸς ἐμέ, ὅταν θέλῃς καὶ θὰ σοῦ χρεωστῶ χάριν³, ὅσον περισσοτέρας φορὰς⁴ καὶ ἂν⁵ ἔρχεσαι πρὸς ἐμέ. Ἐπειτα γινώριζε ὅτι θὰ μεταχειρίζεσαι τὰ ἄλογά μου καὶ ὅσα ἄλλα θέλεις, θὰ σοῦ δώσω δὲ καὶ ὡς συμπαίκτης παιδιὰ καλὰ καὶ θὰ σοῦ προσφέρω ὅ,τι καὶ ἂν σοῦ ἀρέσκῃ » Ὁ δὲ Κῦρος ἐρωτηθεὶς, ποῖον ἀπὸ τὰ δύο προτιμᾶ⁶ νὰ μένῃ ἢ νὰ ἀπέλθῃ μαζὶ μὲ τὴν μητέρα του, ἀπήντησεν ὅτι προτιμᾶ νὰ μένῃ. Ὅτε δὲ ἦ μητέρα του

τὸν ἠρώτησε, διατί, ἀπήντησε· « Διότι, μητέρα μου, ἀπὸ μὲν τοὺς εἰς τὴν πατρίδα μου συνομηλίκους μου καὶ φαίνομαι καὶ εἶμαι ὁ καλύτερος καὶ εἰς τὸ ἀκόντιον καὶ εἰς τὸ τόξον, ἀπὸ δὲ τοὺς ἐδῶ ἵππεῖς γνωρίζω ὅτι εἶμαι κατώτερος. Ἐὰν λοιπὸν μένω ἐδῶ, ἐλπίζω ὅτι θὰ γίνω καὶ ἀπὸ τοὺς ἐδῶ ἵππεῖς ὁ καλύτερος ».

48. Ἡ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος θυσία τῶν Ἀθηναίων.

Οἱ Ἀθηναῖοι πληροφορηθέντες τὴν συμφορὰν, ἣ ὁποία εἶχε συμβῆ¹ εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους εἰς τὰς Θερμοπύλας, ἠπόρουν διὰ τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον περιέλθει τὰ πράγματα². Διότι ἐγνωρίζον ὅτι, ἐὰν μὲν ἀντεπεξέλθουν³ κατὰ τῶν βαρβάρων κατὰ ξηράν, οὗτοι θὰ ἐπιπλεύσουν καὶ θὰ καταλάβουν τὴν πόλιν ἔρημον, ἐὰν δὲ ἔμβουν εἰς τὰ πλοῖα, θὰ κυριευθῆ ἡ πόλις τῶν ὑπὸ τοῦ περσικοῦ στρατοῦ. Διὰ τοῦτο ἐφάνη καλὸν νὰ μεταφέρουν⁴ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία εἰς Σαλαμίνα καὶ νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πόλιν, διὰ νὰ μὴ ἀναγκασθοῦν νὰ μοιράσουν τὴν δύναμιν. Ἀφοῦ λοιπὸν ἔβαλαν⁵ εἰς τὰ πλοῖα ὅλους αὐτούς, τοὺς μετέφερον εἰς Σαλαμίνα. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς ὑπεσχέθη εἰς τοὺς Ἀθηναίους ὅτι, ἂν νικήσουν τοὺς βαρβάρους, θὰ ἀνοικοδομήσῃ ὅλους τοὺς ναοὺς καὶ τὰς οἰκίας. Ὅτε δὲ μετ' ὀλίγον εἰς Σαλαμίνα οἱ Λακεδαιμόνιοι ἤθελον νὰ καταπλεύσουν εἰς τὸν Ἴσθμόν, ὁ Θεμιστοκλῆς ὑπενθύμισεν εἰς αὐτούς ὅτι οἱ μὲν Ἀθηναῖοι οὐδὲ ὅπως ἐνδιεφέρθησαν⁶ διὰ τὰς Ἀθήνας, αὐτοὶ δὲ φροντίζουν, πῶς νὰ ἐξεύρουν⁷ ἀσφάλειαν διὰ τὴν Πελοπόννησον. Ἐπειδὴ δὲ κουρασθεῖς δὲν κατώρθωσε⁸ νὰ τοὺς πείσῃ, τοὺς ἐξεβίασε⁹ μὲ τὸν γνωστὸν τρόπον νὰ ναυμαχήσουν εἰς τὴν Σαλαμίνα.

49. Πρόξενος ὁ Βοιωτίας.

Ὁ Πρόξενος ὁ Βοιωτίας ἤθελε νὰ γίνῃ ἀνὴρ ἰκανὸς νὰ κάμῃ μεγάλα ἔργα. Διὰ τοῦτο ἔδωκε πολλὰ χρήματα εἰς τὸν Γοργίαν¹. Ἐδέχθη δὲ νὰ μετάσχη τῆς ἐκστρατείας τοῦ Κύρου, διότι ἐνόμιζεν ὅτι τοιοῦτοτρόπως θὰ ἀποκτήσῃ ὄνομα καὶ δύναμιν καὶ χρήματα πολλὰ. Ἄν καὶ ὅμως² ἦτο τοιοῦτος, οὐδέποτε ἐδέχθη δῶρα³ καὶ ἐναντίον οὐδενός ποτε μετεχειρίσθη βίαν, ἀλλ' ἤθελε νὰ καρποῦται τὰ ἀγαθὰ μὲ δικαιοσύνην. Ἦτο δὲ φανερόν ὅτι αὐτὸς ἐντρέπετο περισσότερον τοὺς στρατιώτας παρ' ὅ,τι⁴ αὐτοὶ ἀγαποῦσαν καὶ ἐσέβοντο αὐτόν. Ἐνόμιζε δὲ ὅτι ἦτο ἀρκετὸν διὰ νὰ ἐπιβάλλεται⁵ εἰς τοὺς στρατιώτας τὸ νὰ ἐπαινῇ μὲν τοὺς καλοὺς, νὰ μὴ ἐπαινῇ δὲ τοὺς ἀδικοῦντας. Τόσον δ' ἐφρόντιζε διὰ τοὺς στρατιώτας, ὥστε οὐδεὶς ἠγναντιοῦτο πρὸς αὐτόν καὶ ὅλοι ἔκαμνον τὴν δουλειά των⁶ μὲ προθυμίαν.

50. Θάρρος Σωκράτους.

Ὁ Σωκράτης περισσότερον¹ ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἀθηναίους ἐσέβετο τοὺς νόμους καὶ ἐντρέπετο τοὺς θεοὺς. Χρηματίσας δηλαδὴ κάποτε βουλευτῆς² καὶ ὀρκισθεὶς τὸν βουλευτικὸν ὄρκον ἐνόμιζεν ὅτι δὲν ἐπετρέπετο εἰς αὐτόν νὰ κάμῃ τι παρὰ τοὺς νόμους. Ὅτε λοιπὸν ἦτο πρόεδρος³ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου καὶ κατὰ τὴν δίκην τῶν δέκα στρατηγῶν, ὁ λαὸς ἤθελε μὲ μίαν ψῆφον νὰ φονεύσῃ ὅλους ἀδίκως, αὐτὸς ἐναντιώθη πρὸς τὸν δῆμον καὶ δὲν ἐδέχετο νὰ εἰσαγάγῃ τὸ ζήτημα εἰς ψηφοφορίαν⁴. Ἄν καὶ ὠργίζετο δὲ διὰ τοῦτο ὁ λαὸς κατ'

αὐτοῦ καὶ πολλοὶ καὶ δυνατοὶ κατηγοροῦσαν καὶ κατεφέροντο⁵ κατ' αὐτοῦ, αὐτὸς προετίμησε⁶ νὰ τηρῆ τὸν ὄρκον⁷, παρὰ νὰ φανῆ εὐχάριστος πρὸς τὸν δῆμον παρὰ τὸ δίκαιον καὶ νὰ προφυλαχθῆ ἀπὸ τοὺς ἀδικοῦντας. Καὶ τῶ ὄντι⁸ ἐνόμιζεν ὅτι οἱ θεοὶ φροντίζουν διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ὅχι ὅπως νομίζουν οἱ περισσότεροι· δηλαδὴ αὐτοὶ μὲν νομίζουν ὅτι οἱ θεοὶ ἄλλα μὲν γνωρίζουν, ἄλλα δ' ὅχι, ὁ Σωκράτης δ' ἐνόμιζεν ὅτι οἱ θεοὶ ἀντιλαμβάνονται⁹ καὶ γνωρίζουν ὅλα, ὅσα λέγονται καὶ ὅσα διαπράττονται καὶ ὅσα σιωπηλῶς ἀποφασίζονται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, πανταχοῦ δὲ ὅτι εἶναι παρόντες.

51. Ἀριστείδης.

Ἀριστείδης ὁ Ἀθηναῖος ἐθαυμάζετο διὰ τὴν δικαιοσύνην. Ἄν καὶ ἀνεμειγνέτο εἰς τὰ πολιτικά¹ καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν², ἔζησε μέχρι τέλους³ πτωχός. Διὰ τοῦτο ἠγαπᾶτο καὶ ἐξετιμᾶτο ἀπὸ τοὺς συμπολίτας του καὶ ὠνομάζετο δίκαιος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οὐδεὶς ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς καὶ τυράννους ἐζήλεψεν, ἀλλ' οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς ἔχαιρον νὰ ἐπονομάζωνται μὲ ἄλλα ὀνόματα. Συνέβη ὅμως ὁ Ἀριστείδης, ἂν καὶ ἠγαπᾶτο τόσον, ὕστερον νὰ φθονῆται· διότι ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων δυσηρεστεῖτο κατ' ἐκείνων, πού εἶχον ὄνομα καὶ φήμην περισσοτέραν ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Καὶ ἀφοῦ ἐμαζεύθησαν ἀπὸ παντοῦ, ἐξορίζουν⁴ αὐτὸν μὲ τὴν δικαιολογίαν⁵ ὅτι ἐφοβοῦντο, μήπως γίνῃ τύραννος τῆς πόλεως, πράγματι ὅμως διότι ἐφθονοῦσαν αὐτόν. Διότι μὲ ἐξοστρακισμόν ἐτιμωροῦσαν τοὺς ἰσχυροὺς καὶ ἔτσι ἐταπείνωνον τὴν δύναμιν αὐτῶν. Ὁ Ἀριστείδης δὲ ἀπομακρυνόμενος ἀπὸ τὴν πόλιν ηὐχέθη εἰς τοὺς θεοὺς νὰ μὴ παρουσιασθῆ ποτὲ κανεὶς καιρός, ὃ ὁποῖος νὰ ἀναγκάσῃ⁶ τοὺς Ἀθηναίους νὰ ἐνθυμηθοῦν αὐτόν.

52. Ἐπίδρασις τῆς ἀγωγῆς.

Λυκοῦργος ὁ νομοθέτης τῶν Λακεδαιμονίων θέλων νὰ δώσῃ ἀπόδειξιν¹ τῆς ἀξίας τῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν νέων ἔκαμε τὸ ἐξῆς πείραμα. Ἔλαβε δύο σκύλακας ἀπὸ τοὺς ἰδίους γονεῖς καὶ παρήγγειλεν εἰς τὸν ὑπηρέτην νὰ μὴ τοὺς ἀνατρέψῃ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Ὁ δὲ διατρέφων² αὐτοὺς σύμφωνα μὲ τὴν ὑπόδειξιν τοῦ ἄρχοντος κατέστησε³ τὸν μὲν ἕνα λαίμαργον⁴, τὸν δ' ἄλλον ἄριστον ἀνιχνευτὴν καὶ κυνηγόν. Ἐπειτα ὁ Λυκοῦργος συνεκάλεσε τοὺς Λακεδαιμονίους εἰς συνέλευσιν⁵ καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· « ὦ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, αἱ μέθοδοι τῆς ἐκπαιδεύσεως⁶ καὶ τῆς διαπαιδαγωγήσεως καὶ αἱ διδασκαλῖαι δύνανται καὶ τὴν φύσιν νὰ μεταβάλουν· αἱ συνήθειαι εἶναι δευτέρα φύσις ». Καὶ ἀμέσως ὁ ὑπηρέτης, ὁ ὁποῖος εἶχε τοποθετήσῃ⁷ ἔμπροσθεν τῶν σκύλων μίαν γαβάθαν⁸ καὶ ἕνα λαγόν, τοὺς ἔλυσε⁹. Ἀμέσως ὁ μὲν ἕνας ὤρμησε πρὸς τὸν λαγόν, ὁ δὲ ἄλλος ἐρρίφθη μὲ ἀπληστίαν εἰς τὴν γαβάθαν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποροῦσαν καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ καταλάβουν τὴν σημασίαν αὐτῶν, ὁ Λυκοῦργος εἶπεν· « Αὐτὰ τὰ δύο σκυλιά, ἂν καὶ εἶναι τῆς αὐτῆς καταγωγῆς, ἔτυχον διαφόρου ἀνατροφῆς, ἀλλὰ τὸ μὲν ἔν ἐγίνε λαίμαργον, τὸδὲ ἄλλο ὑπόδειγμα κυνηγετικοῦ σκυλιοῦ ».

53. Πῶς ὁ Κῦρος ὁ πρεσβύτερος γίνεται κύριος τῆς Ἀσίας.

Κῦρος ὁ πρεσβύτερος, ὅτε μὲν ἦτο νέος, διεκρίνετο διὰ τὴν ἀνδρείαν, τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἰκανότητα εἰς τὸ τόξον καὶ τὸ ἀκόντιον μεταξὺ τῶν συνομηλικίων του. Ὅτε δὲ τὴν βασιλείαν ἀνέλαβεν, ἀπὸ ὅλους τοὺς πολίτας ἐτιμᾶτο καὶ ἠγαπᾶτο διὰ τὴν χρηστότητα καὶ τὴν δικαιοσύνην. Μὲ ὀλί-

γον Περσικὸν στρατὸν κατώρθωσε¹ κατὰ πρῶτον νὰ λάβῃ τὴν ἡγεμονίαν τῶν κατοίκων τῆς Μηδίας² καὶ Ὑρκανίας θεληματικῶς. Ἐπειτα μὲ ἐκστρατείας συνεχεῖς ὑπέταξε³ τοὺς κατοίκους τῆς Συρίας, Ἀσσυρίας Ἀραβίας, Καππαδοκίας, Φρυγίας, Λυδίας, Καρίας, Φοινίκης, Βαβυλωνίας. Γίνεται ἔπειτα ἄρχων τῶν κατοίκων τῆς Βακτρίας, Ἰνδίας, Κιλικίας, Παφλαγονίας, Βιθυνίας καὶ ἄλλων φυλῶν. Τέλος δ' ὑπέταξε τοὺς Ἑλληνας κατοίκους τῆς Ἀσίας, Κύπρου καὶ Αἰγύπτου. Οὕτω τὸ βασίλειον τοῦ Κύρου περιελάμβανε διάφορα φύλα, τὰ ὁποῖα οὔτε τὴν ἰδίαν γλῶσσαν εἶχον, οὔτε τὰ ἴδια ἔθιμα, ἀλλ' ὑπήκουον εἰς αὐτὸν ἐκ φόβου.

54. Προσόντα στρατηγοῦ.

Εἶναι ἀνάγκη ὁ στρατηγός¹ νὰ εἶναι ἰκανὸς νὰ παρασκευάζῃ τὰ ἀφορώντα εἰς τὸν πόλεμον καὶ ἰκανὸς νὰ προμηθεύεται² τὰ τρόφιμα διὰ τοὺς στρατιώτας καὶ ἐπιδέξιός εἰς τὸ νὰ ἐφευρίσκῃ³ πολλὰ μέσα. Πρὸς δὲ πρέπει νὰ ἀγαπᾷ⁴ τοὺς κινδύνους ὁ στρατηγός καὶ τοὺς πολέμους, νὰ εἶναι ἰκανὸς διὰ τὸν πόλεμον καὶ νὰ ἔχῃ διοικητικόν⁵. Ἐπίσης ὁ καλὸς στρατηγός πρέπει νὰ εἶναι καὶ ὑπομονητικὸς⁶ καὶ προφυλακτικὸς καὶ ἰκανὸς δι' ἐπιθέσεις. Εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ ἔχῃ καὶ ἄλλας ἀρετὰς ἐκεῖνος, πού πρόκειται νὰ χρημάτισῃ⁷ στρατηγός, δηλαδὴ νὰ εἶναι ἀπλὸς μὲν τοὺς τρόπους, νὰ ἔχῃ δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ προσόντα καὶ ἐκ φύσεως καὶ ἐξ ἐπιστήμης.

55. Καθήκοντα γυναικός.

Ἡ γυνὴ πρέπει νὰ ἐπιστατῇ¹ εἰς ὅλα, πού² πρέπει νὰ ἐκτελῇ³ ἐντὸς τῆς οἰκίας καὶ ὅσα φέρονται⁴ ἀπὸ τὸν ἄνδρα

πρέπει νά δέχεται καί νά ξεχωρίζη⁹ ἀπ' αὐτά, ὅσα πρέπει νά δαπανᾷ⁶ καί νά προνοῇ δια τὰ λοιπά. Πρέπει δὲ νά προφυλάσσεται, ἵνα μὴ τὰ ἔξοδα⁷ τὰ προωρισμένα⁸ δι' ἕν ἔτος⁹ ἐξοδεύονται εἰς ἓνα μῆνα. Καί νά φροντίζη δέ, μὲ ποῖα ἀπὸ τὰ φερόμενα εἰς τὴν οἰκίαν μαλλιά πρέπει νά γίνωνται ἐνδύματα. Ἐπίσης πρέπει νά φροντίζη, πῶς τὸ ξηρὸν ψωμί νά γίνεται φαγώσιμον¹⁰. Μία ὅμως ἀπὸ τὰς φροντίδας τῆς γυναικὸς θὰ φανῆ ἴσως ἄχαρις, δηλαδὴ ὅτι, ὅποιος καί ἂν ἀπὸ τοῦς ὑπηρέτας ἀρρωσταίνη¹¹, πρέπει νά φροντίζη δια νά θεραπεύεται.

56. Ὁ ὄρκος τῶν Ἑλλήνων πρὸ τῆς μάχης.
τῶν Πλαταιῶν.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συγκατεῖ¹ τὴν Πολιτείαν, εἶναι ὁ ὄρκος. Διὰ τοῦτο τὸν ἐξῆς ὄρκον οἱ Ἕλληνες ἔδωσαν εἰς τὰς Πλαταιάς, ὅτε ἐπρόκειτο νά μάχωνται εἰς παράταξιν ἐναντίον τῆς δυνάμεως τοῦ Ξέρξου· « Δὲν θὰ προτιμήσω τὴν ζωὴν ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν, οὔτε θὰ ἐγκαταλείψω τοὺς ἀρχηγοὺς οὔτε ζωντανοὺς οὔτε σκοτωμένους, ἀλλὰ θὰ θάψω ὅλους, ὅσοι συναποθάνουν² εἰς τὴν μάχην. Ἄν νικήσω τοὺς βαρβάρους, καμίαν πόλιν ἀπὸ ἐκείνας, ποὺ συνηγωνίσθησαν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, δὲν θὰ ἀφήσω νά καταστραφῆ³, ἐκείνας δέ, ποὺ πῆγαν μὲ τὸ μέρος⁴ τῶν βαρβάρων, θὰ τὰς καταστρέψω. Ἀπὸ τοὺς ναοὺς, ποὺ ἐκάησαν καὶ κατεδαφίσθησαν⁵ ἀπὸ τοὺς βαρβάρους, κανένα δὲν θὰ ἀνοικοδομήσω, ἀλλὰ θὰ τοὺς ἀφήσω νά μένου⁶ ὡς ὑπόμνησις⁷ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς τῆς ἀσεβείας τῶν βαρβάρων ». Τόσον δὲ πολὺ ἔμειναν πιστοὶ εἰς τὸν ὄρκον αὐτόν, ὥστε καὶ τὴν εὐνοίαν τῶν θεῶν εἶχον συμβοηθόν.

57. Λιβύη .

Τῆς Λιβύης¹ τὰ πρὸς νότον τῆς παραθαλασσίας γῆς εἶναι ἄμμος ὄχι ἀβαθῆς καὶ τὸ ἔδαφος ἡλιοκαμένον² εἶναι ἔρημος καὶ χωρὶς καρπούς, πεδινὸν καὶ χωρὶς νερό. Ἐπειδὴ δὲ ἡ χώρα εἶναι ἄφορος καὶ παρουσιάζει ὄψιν ὄχι ἡμερον, μένει ἀκατοίκητος. Κατοικοῦν δὲ μόνον πλησίον³ αὐτῆς ἀνθρωποισκηνῆται, ποῦ ζοῦν ἀπὸ θηρία, δηλαδὴ ὄνους σχεδὸν ἀγρίους⁴, στρουθοκαμήλους μὲ μακρὸν λαιμὸν καὶ μεγαλοσώμους ἐλέφαντας. Ἐρπετὰ δὲ παντὸς εἴδους καὶ πάρα πολλά, δυσκολοπολέμητα ζοῦν εἰς τὰ ἔρημα αὐτὰ μέρη, δηλαδὴ ὄφεις δηλητηριώδεις⁵ καὶ σκορπιοὶ δύο εἰδῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἓν μὲν σύρεται ἐπὶ τῆς γῆς⁶, πολὺ μεγάλο καὶ μὲ πολλοὺς σπονδύλους, τὰ δὲ ἄλλο πετᾷ εἰς τὸν ἀέρα⁷ μὲ ὑμένας σὰν πτερά⁸. Τέτοια ἔρπετὰ πολλὰ καθιστοῦν τὴν Λιβύην ὄχι εὐκολοδιάβατον.

58. Ἡ νεότης .

Οἱ νέοι εὐκολα μεταβάλλουν καὶ εὐκολα χορταίνουσι¹ τὰς ἐπιθυμίας. Εἰς τὴν ἀρχὴν μὲ ὀρμὴν² ἀρχίζουσιν³ ἐν ἔργον, γρήγορα ὅμως παύουν αὐτό, διότι ἡ θέλησις αὐτῶν εἶναι ὀξεῖα καὶ ὄχι διαρκής. Εἶναι εὐέξαπτοι, φιλόδοξοι καὶ ἀγαποῦν τὴν φιλονεικίαν καὶ ὀλιγώτερον ἀγαποῦν τὰ χρήματα. Εἶναι πρὸς τούτοις εὐκολόπιστοι καὶ εὐκολα δημιουργοῦν ἐλπίδας, διότι οἱ νέοι ἐκ φύσεως εἶναι θερμόαιμοι. Εἶναι περισσότερο ἐντροπαλοὶ⁴ ἀπὸ τοὺς γεροντοτέρους. Ἐπίσης ἀγαποῦν τοὺς φίλους⁵, ἀγαποῦν τοὺς οἰκείους των, ἀγαποῦν τοὺς συντρόφους⁶ των καὶ εἶναι εὐσπλαχνικοί, διότι νομίζουσιν ὅλους χρηστοὺς καὶ καλοὺς. Ἀγαποῦν δὲ τὰ γέλοια⁷ καὶ τὰ ἀστεῖα⁸, διότι δὲν ἔχουν πολλὰς φροντίδας.

59. Ἠθικά παραγγέλματα.

Πρῶτον μὲν νὰ σέβεσαι¹ τοὺς θεοὺς ὄχι² μόνον θυσιάζων, ἀλλὰ καὶ μένων πιστὸς εἰς τοὺς ὅρκους. Νὰ τιμᾶς τοὺς θεοὺς καὶ πάντοτε μὲν, πρὸ πάντων δὲ μετὰ τῆς πόλεως. Νὰ δεικνύεσαι³ πρὸς τοὺς γονεῖς τοιοῦτος, ὅποιος θὰ ἡύχεσο⁴ νὰ δεικνύωνται πρὸς σὲ τὰ παιδιὰ σου. Ὅσα εἶναι αἰσχρὸν νὰ πράττης, αὐτὰ μήτε νὰ νομίζης ὅτι εἶναι ὠραῖον νὰ λέγῃς. Νὰ μὴ ἐλπίζῃς ποτὲ ὅτι θὰ κάμνης τι χωρὶς νὰ σὲ καταλάβουν⁵, διότι καὶ ἂν τῶν ἄλλων τὴν προσοχὴν διαφύγῃς, θὰ τὸ ξέρῃς⁶ καλὰ μόνος σου. Νὰ φαίνεσαι⁷ λοιπὸν ὅτι πράττεις ὅλα μὲ τὴν συναίσθησιν ὅτι δὲν θὰ διαφύγῃς⁸ οὐδενὸς τὴν προσοχὴν, διότι, καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν⁹ τὸ ἀποκρύψῃς, ἀργότερον θὰ φωραθῇς¹⁰. Τοὺς θεοὺς νὰ φοβῆσαι, τοὺς γονεῖς νὰ τιμᾶς, τοὺς φίλους νὰ ἐντρέπεσαι, εἰς τοὺς νόμους νὰ ὑπακούῃς. Δύνασαι δὲ νὰ ἀποκτήσῃς¹¹ πάρα πολὺ καλὴν ὑπόληψιν, ἂν¹² ἀποδεικνύεσαι ὅτι δὲν πράττεις, δι' ὅσα¹³ μπορεῖ νὰ ἐπιτιμᾶς¹⁴ τοὺς ἄλλους, ἂν τὰ κάμνουν.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

I. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΕΡΙΚΟΠΑΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΕΡΟΣ Α'

- 1.— ἔχω ἐμπιστοσύνην.— 2. γνωρίζω.— 3. κόπος.— 4. ἐάν.— 5. χα-
ρακτήρ.— 6. λαμβάνω μέρος.— 7. περισσότερον.— 8. διάθεσις.
- 2.— 1. σὰ χαμένα.— 2. καταστρέφω.— 3. ἐν ἀπόρῳ εἶμι = εὐρίσκομαι
εἰς στενοχωρίαν.— 4. βροχή.— 5. οὐκ ἔστι = δὲν εἶναι δυνατόν.—
6. συνήθεια.— 7. γεμᾶτος.— 8. εἰ μὴ = ἐάν δέν.— 9. εὐτυχισμένος.
- 3.— 1. ἀκρωτήριο Σούνιον εἶναι τὸ νοτιώτερον ἀκρωτήριο τῆς Ἀτ-
τικῆς.— 2. στενὸς δρόμος.— 3. Νάξος, ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας
νήσους τῶν Κυκλάδων.— 4. Δῆλος, μικρὰ νῆσος πλησίον τῆς Σύ-
ρου ὀνομαστή τὸ πάλαι διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος.—
5. ἀποβιβάζομαι.— 6. Τῆνος, νῆσος τῶν Κυκλάδων β.δ. τῆς Σύ-
ρου.— 7. τὸν ἴδιον.— 8. ἀπὸ πολλοῦ.— 9. σκέπτομαι κακόν.
- 4.— 1. πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης.— 2. κορυφή βουνοῦ.— 3. ταγοί,
οὕτω ὀνομάζοντο οἱ ἄρχοντες τῆς Θεσσαλίας.— 4. λειβάδι.— 5. βό-
σκω.— 6. συγκομιδὴ τῶν καρπῶν.— 7. ἀποθήκη.
- 5.— 1. Ἀνάχαρσις, Σκύθης ἐπισκεφθεὶς τὰς Ἀθήνας.— 2. γεροντό-
τεροι.— 3. μεταξὺ τῶν θεατῶν.— 4. γυμναστήριον.— 5. σωματικὴ
διάπλασις.— 6. συντάκτης πολιτεύματος, νομοθέτης.— 7. οἱ μὲν—
οἱ δὲ = ἄλλοι μὲν, ἄλλοι δέ.
- 6.— 1. σχολεῖα.— 2. ταπεινός, ἀνήθικος.— 3. σχέσις.— 4. αὐστηρῶς.—
5. ψευδής.— 6. σταθερός.— 7. φρόνιμος.— 8. συναναστρέφο-
μαι.— 9. λαμβάνω μέρος.
- 7.— 1. ἐάν.— 2. ἂν καί.— 3. θὰ ἐκινδυνεύετε.
- 8.— Α') 1. νῆσος μικρὰ εἰς τὴν ἄνω Αἴγυπτον.— 2. ἔτος.— 3. ρέω.—
4. γεμίζου.— 5. παράγω.— 6. φυτὸν καλαμοειδὲς (πάπυρος) τῆς
Αἰγύπτου, ἀπὸ τὸν φλοιὸν τοῦ ὁποίου κατεσκευάζον χάρτην.
Β') 1. Νεῖλος, ποταμὸς τῆς Αἰγύπτου διασχίζων αὐτήν.— 1. εἶναι

- γεμᾶτος.— 3. παχύνομαι.— 4. γυμνός.— 5. πόλις τῆς Αἰγύπτου ἀκμάσασα κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς 2ας χιλιετηρίδος.— 6. μέτρον μήκους τῶν ἀρχαίων ἰσοδυναμοῦν μὲ 186 περίπου μέτρα.— 7. συναντῶ.— 8. οἷ = οἱ ὅποιοι.
- 9.— 1. τὰ χέλια.— 2. λυποῦμαι.— 3. βυθίζομαι.— 4. ὁ ἰδικός του.— 5. εὐχαριστοῦμαι.— 6. εὐκόλος.— 7. εἰς τὸν ὅποιον.— 8.* βλέπει.
- 10.— 1. ἀροτριῶν.— 2. ἐξέρχομαι πρὸς περιοδεῖαν.— 3. κατευδώνω.— 4. σιδηρουργός.— 5. κατεργαζόμενος τὰ δέρματα, βυρσοδέψης.— 6. φαγώσιμος καρπός.— 7. ἐπανέρχομαι.
- 11.— 1. τεμάχιον.— 2. πτηνόν.— 3. βλέπω.— 4. ἕαν.— 5. ἦσθα ἂν = θὰ ἦσο.
- 12.— 1. Πηλεὺς, ἦρωα ἀρχαῖος, βασιλεὺς τῆς Φθίας.— 2. Θέτις, θεά, θυγάτηρ τοῦ Νηρέως, θεοῦ τῶν ὑδάτων.— 3. καλός.— 4. ἀνάκτορον.— 5. εἰς τὴν ὠραιότητα.— 6. Ἦρα, σύζυγος τοῦ Διὸς θεὰ τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας.— 7. Ἀθηνᾶ, θυγάτηρ τοῦ Διὸς θεὰ τῆς σοφίας.— 8. Ἀφροδίτη, θεὰ τοῦ κάλλους.— 9. ἀναθέτω.— 10. τὸ παράστημα.— 11. περικεφαλαία.
- 13.— 1. ζωγραφισμένος.— 2. κατατρώγομαι.— 3. ὑψηλός.— 4. στολίζει.— 5. φυλακή.— 6. μπαίνει.— 7. ἐπέρχεται.— 8. τὸ μοιραῖον.
- 14.— 1. ἦλθεν.— 2. εἰς τὴν πατρίδα.— 3. θὰ ἐπανέλθω.— 4. ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο.—
- 15.— 1. ρίπτω βλέμμα.— 2. ἀπόγονοι.— 3. ἐνθυμοῦμαι.— 4. ἀνδρεία.
- 16.— 1. ζωγραφῶ.— 2. θέλω.— 3. ἀνελλιπής, ἀμεμπτος.— 4. δεικνύω ἐπιμέλειαν.— 5. δι' ἐκεῖνον ποῦ πρόκειται.— 6. ἐνδιαφέρει.— 7. δι' ἐκεῖνον ποῦ θέλει.
- 17.— 1. σκεπάζει.— 2. ἡσυχάζουν.— 3. λειβάδια.— 4. ἐπαναφέρουν.— 5. δέρματα.— 6. δυσκολοδιάβατοι.
- 18.— 1. ἡ ξαστεριά.— 2. τροφή τῶν θεῶν.— 3. ποτὸν τῶν θεῶν.— 4. συνηθίζω.— 5. περιφέρομαι.— 6. περιπλανῶμαι, κινοῦμαι.— 7. λαμβάνω τὸν λόγον.— 8. περιγελῶμενοι.
- 19.— 1. ὑπανδρεύω.— 2. πάρεστί μοί τι = ἔχω τι.— 3. ποτίζω.— 4. Δημήτηρ, θεὰ τῆς γεωργίας.— 5. γνωρίζω.— 6. διὰ ποίαν ἀπὸ τὰς δύο.— 7. νὰ ζητήσω.
- 20.— 1. πιέζω.— 2. προστίθενται.— 3. δυστυχήματα.— 4. τὰ τρόφιμα, τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν ζωὴν.— 5. τέλος.— 6. ἔτρωγε.— 7. ἐνίστε.— 8. βραβεῖον.— 9. φωνάζει.— 10. σηκώσης.—

- 21.— 1. Τέμπη, εἶναι κοιλάς κατὰ τὸν ροῦν τοῦ Πηγιοῦ ποταμοῦ μεταξὺ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὀσσης.— 2. τρόπον τινά.— 3. τοποθεσία.— 4. πλέθρον, ἰσοδυναμεῖ μετὰ 30 περίπου μέτρα.— 5. γλυκά.— 6. μουσικὸν κελάδημα.— 7. εἰς τὸν ὁποῖον.— 8. ὑφώνεται ὑπεράνω.— 9. εὐχαριστοῦμαι.
- 22.— 1. μεταξὺ.— 2. κατατάσσω.— 3. συναναστρέφομαι.— 4. εὐχαρίστως.
- 23.— 1. Λητώ, θεά, μήτηρ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτεμίδος.— 2. Νιόβη, θυγάτηρ τοῦ Ταντάλου.— 3. ὑπερφηανεύομαι.— 4. σέβομαι.— 5. κατορθώνω.— 6. ἐντροπή, σεβασμός.— 7. χύνει.
- 24.— 1. Διογένης, φιλόσοφος ζήσας ἀπὸ 413 - 323 π.Χ.— 2. ἐπέρχομαι.— 3. παρακινῶ.— 4. ἐνθυμοῦμαι, ἀναλογίζομαι.— 5. παύω.— 6. συγκρατοῦμαι.
- 25.— 1. διὰ τὰ ἀπαλλάξῃ.— 2. βιοῦταρχοι, ἀντιπρόσωποι τῶν πόλεων, αἱ ὁποῖαι ἀπετέλουν τὴν Βοιωτικὴν ὀμοσπονδίαν.
- 26.— 1. καθ' ὅσον προχωροῦν.— 2. τοὺς ὁποίους.— 3. φυτρώνουν καὶ εὐδοκιμοῦν.— 4. ἔχων καλὰ σταφύλια.— 5. οἱ καθ' ὠρισμένην ἐποχὴν κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας πνέοντες ἄνεμοι.
- 27.— 1. δασώδης.— 2. ὁ σχηματίζων δίνας.— 3. λαμπρός, ὀνομαστός.— 4. ἀπεσταλμένοι, ἀντιπρόσωποι.— 5. φιλοξενία.— 6. περιφρονοῦμαι.— 7. ὑποχωρῶ.— 8. ἄσχημος.— 9. ἐφαίνετο.— 10. διαγωγὴ.
- 28.— 1. ξένος.— 2. ἀποδεικνύομαι.— 3. δις = δύο φορές.— 4. ἀπελπίς εἰμι = ἀπελπίζομαι.— 5. καταγγέλλω εἰς τὸ δικαστήριον.
- 29.— 1. πηγαίνω.— 2. βόσκω.— 3. κόκκαλον.— 4. ὑπόσχομαι.— 5. ὑποδεικνύω.— 6. οἱ κάτω.
- 30.— 1. ἀκολουθήσατε.— 2. λαμπρός, ἔνδοξος.— 3. ἐξουσιάζω.
- 31.— Α') 1. τρέφομαι.— 2. χρῶμα.— 3. ρωμαλέος.— 4. ἀνόητος.— 5. γνώστης.— 6. μνήμων εἰμί = ἐνθυμοῦμαι.— 7. λησμονῶ.— 8. τοὺς ἑαυτοὺς των.— 9. ταλαίπωρος.
Β') 1. διαμοιράζω.— 2. ὁμάς.— 3. ὀρμητικός.— 4. ἀνάγκη.
- 32.— 1. ἔνδοξος, ξακουστός.— 2. Μιλτιάδης, στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, ὁ κυρίως συντελεστής τῆς νίκης εἰς τὸν Μαραθῶνα.— 3. ἀγαπητός.— 4. τριήρης = πλοῖον πολεμικὸν μετὰ τρεῖς σειρὰς κωπηλατῶν.— 5. ἐξεδεύω.— 6. φαγητά.— 7. ἐνδύομαι.— 8. ἀνταλλάσσω.
- 33.— 1. μαλακός.
- 34.— 1. πρῶι.— 2. εἶναι ἀσθενικόν.— 3. ὑπηρεσία.—

- 35.— 1. συνομήλικος.— 2. έντροπαλός.— 3. κατώτερος.— 4. φίλιππός εϊμι = αγαπῶ τοὺς ἵππους.— 5. ὁ ἀγαπῶν τὸ κυνήγιον.
- 36.— 1. Λυδοί, κάτοικοι τῆς Λυδίας, χώρας τῆς Μ. Ἀσίας, τῆς ὁποίας πρωτεύουσα αἱ Σάρδεις.— 2. φιλοξενῶ.— 3. ὑπέρέχω.— 4. εὐμενής.— 5. βαθύς, ισχυρός.— 6. ὀλιγώτερον.— 7. χαλεπῶς ἔχω = στενοχωροῦμαι.
- 37.— 1. ἀρχίζω.— 2. εὐκτική δηλοῦσα εὐχὴν.— 3. ἔλλειψις.— 4. εὖ πράττω = εὐτυχῶ.— 5. θεῖον σημεῖον· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευόν ὅτι οἱ θεοὶ προδηλοῦν τὰ μέλλοντα εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ διαφόρων μέσων. 6. φροντίζω, σέβομαι.— 7. ἐν ἀπόρῳ εἶμι = εὐρίσκομαι εἰς δύσκολον θέσιν.
- 38.— 1. διὰ νὰ ἴδῃ.— 2. δύνασθε νά.— 3. προσκαλῶ.— 4. τὸ πᾶν κάμων.
- 39.— 1. συναντῶ.— 2. κρότος, θόρυβος.— 3. κουράζομαι.— 4. ἔλαθον ἀπολέσας = χωρὶς νὰ καταλάβω ἔχασα.— 5. λεία.— 6. περιορῶ = περιφρονῶ.
- 40.— 1. κρύο.— 2. ζέστη.— 3. ἐννοεῖται τὸ ρῆμα ἐστὶν = εὐλογον, φυσικόν.— 4. ὁ φοβούμενος, ὁ δειλός.
- 41.— 1. σιτηρά.— 2. προσφάγιον.— 3. μέλλον τοῦ διαφέρω.— 4. ἀρμόζει.— 5. ὅ,τι καὶ ἄν.
- 42.— 1. Αἰνεΐας, ἥρωος τῶν Τρώων.— 2. αἰχμάλωτος.— 3. ἀποδεικνύομαι.— 4. λαμβάνω μαζί μου.— 5. περιφρονῶ.— 6. πάρα πολύ.
- 43.— 1. κατορθῶνα.— 2. κάμνω συνθήκας.— 3. εἰς τὸ μέλλον.— 4. στενοχωροῦμαι.— 5. ἀποφασίζω, ἐγκρίνω.— 6. ἐμπόδιον.
- 44.— 1. ὁ μεγαλύτερος φιλόσοφος τοῦ 5ου π.Χ. αἰῶνος. Οἱ ἐχθροὶ του ὅμως τὸν ἐσυκοφάντησαν καὶ ἐπέτυχον τὴν καταδίκην αὐτοῦ εἰς θάνατον τὸ 399 π.Χ.— 2. ζῶ ὡς πολίτης.— 3. πράττομαι μισθὸν = εἰσπράττω ἀμοιβήν.— 4. πίνω μέχρι τέλους.— 5. ἀρκετός.
- 45.— 1. ἀκολουθῶ.— 2. πλησιάζω.— 3. αἰροῦμαι = προτιμῶ.— 4. ἐφέπομαί τινα = ἀκολουθῶ τινα.— 5. ἔλλειψις.
- 46.— 1. θεὸς τοῦ Ἄδου, ἀδελφὸς τοῦ Διός.— 2. παραιτοῦμαι.— 3. εἰς τὰ δώματα τοῦ Ἄδου.
- 47.— 1. μειράκιον, νέος ἡλικίας ἄνω τῶν 14 ἐτῶν.— 2. Ζήνων, φιλόσοφος ἀρχαῖος ἐκ τῆς κάτω Ἰταλίας ἰδρυτῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, ἀκμάσας περὶ τὰ μέσα τοῦ 5ου αἰῶνος π.Χ.— 3. παραμονή, παρακολούθησις.— 4. κτυπῶ.— 5. ἡσυχάζω.— 6. τόσος μεγάλος τὴν ἡλικίαν.— 7. τὰ ἴδια.— 8. θά ἤμην.— 9. στολισμός.

- 48.— 1. Δερκυλίδας, στρατηγὸς τῶν Σπαρτιατῶν κατὰ τὴν περὶ τὸ 399 π.Χ. ἐκστρατείαν εἰς Ἀσίαν ἀντικαταστήσας τὸν Θίβρωνα.— 2. Μειδίας, γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τῆς Μανίας, ἢ ὅποια ἦτο σατραπῆς τῆς Αἰολίδος· ταύτην φονεύσας παρέλαβε τὴν σατραπείαν, ἐξ ἧς καθήρεθῆ ὑπὸ τοῦ Δερκυλίδου.— 3. τιμωρῶ.— 4. παρατάσσω.— 5. φιλοξενοῦμαι.— 6. ἀπὸ κοινοῦ συνεξετάζω τι.— 7. λειβάδι.— 8. ἀπαριθμῶ.— 9. καταγράφω.
- 49.— 1. ἐνθαρρύνω.— 2. βέβαια.— 3. ἐγκρατῆς εἶμι = ἀντέχω.— 4. καταβάλλω.
- 50.— 1. νικῶμαι, εἶμαι κατώτερος.— 2. στενοχωροῦμαι.— 3. προσπαθῶ.— 4. γίγνομαι ὑπὸ τινι = ὑποδουλοῦμαι εἰς τινα.
- 51.— 1. Φάλαρις, τύραννος εἰς Ἀκράγαντα τῆς Σικελίας.— 2. καταλαμβάνω.— 3. παρακινῶ.— 4. οἱ ὀλιγαρχικοί, οἱ πλούσιοι.— 5. πῶς νά.— 6. διατελῶ ποιῶν τι = συνεχῶς πράττω τι.— 7. ὑποπτέω.— 8. κακῶς ποιῶ τινα = κακοποιῶ τινα.
- 52.— 1. νομίζω.— 2. φροντίς.— 3. ἔχω ἀνάγκην.— 4. τιμωρῶ.— 5. ἀφαιρῶ.— 6. προφυλάττομαι, φοβοῦμαι.— 7. ὑποτάσσω.
- 53.— 1. λεηλατῶ.— 2. δοτικὴ πληθ. μετοχ. ἐνεστ. τοῦ ρήμ. ἀρώω-ῶ = ἀροτριῶ.— 3. τιμωρῶ.— 4. πρέπει.
- 54.— 1. ἀνακοινῶνω.— 2. εἶμαι θυμωμένος.— 3. κάμνω ἕνα ὑποχείριον.— 4. ὀρθογώνιον τετράπλευρον.— 5. ἐκλέγω.
- 55.— 1. Πλάτων, ὁ μέγιστος φιλόσοφος τῶν ἀρχαίων, μαθητῆς τοῦ Σωκράτους καὶ συγγραφεὺς πολλῶν ἔργων ζήσας 428 - 347 π.Χ.— 2. ἄγνωστος.— 3. συναναστροφή.— 4. πολὺ ἐνδιαφέρομαι, περιποιῶμαι.— 5. ὀδηγῶ τινα.— 6. Ἀκαδημεία, τόπος, παρὰ τὸν Κολωνόν, ὅπου συνηθέστατα ὁ Πλάτων ἐδίδασκε τοὺς μαθητάς του.
- 56.— 1. τρέχω.— 2. προσπαθῶ.— 3. σέβομαι.— 4. ἀφήνω.— 5. χωρὶς νὰ ὀμιλήσῃ.— 6. βοηθῶ.— 7. ἀπαντῶ.— 8. θὰ σὲ εὐχαριστοῦσα.
- 57.— 1. Πεισίστρατος, τύραννος τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὸν ἕκτον αἰῶνα διοικήσας λαμπρῶς τὰς Ἀθήνας.— 2. κύριος.— 3. συνάθροισις τῶν πολιτῶν.— 4. συμφιλιώνομαι.— 5. ἔχω ἀνάγκην.— 6. εὐγνωμονῶ.— 7. βοηθῶ τινα.— 8. μένω, περνῶ τὸν καιρὸν.— 9. πρὸς τὸ συμφέρον.
- 58.— 1. Λαμπροκλῆς, νέος εὐγενῆς εἰς Ἀθήνας, φίλος καὶ μαθητῆς τοῦ Σωκράτους.— 2. εἶμαι δυσηρεστημένος.— 3. εὖ πάσχω = εὐεργετοῦμαι.— 4. χάριν ἔχω τινὶ = εὐγνωμονῶ.— 5. πόσον μεγάλ-

- λος.— 6. ποῖον ἐκ τῶν δύο.— 7. ὁ καθείς ἀπὸ τοὺς δύο χωριστά.— 8. ὡς πλεῖστα = ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερα.— 9. νομίζω.
- 59.— 1. Φαλίνοσ, Ἑλληγ ἐὶσ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἀρταξέρξου, βασιλέωσ τῶν Περσῶν.— 2. Κλέαρχοσ, στρατηγὸσ Λακεδαιμόνιοσ, συνεκστρατεύσασ μετὰ τοῦ Κύρου κατὰ τοῦ Ἀρταξέρξου.— 3. πλήθουσα ἀγορά, ἡ ὥρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἦτο γεμάτη ἀπὸ ἀνθρώπουσ, ἀπὸ τῆσ 9ησ μέχρι τῆσ 12 π.μ.— 4. συνέβαινε.— 5. προτρέπω.— 6. νὰ παραδώσουσ.— 7. εὐχαρίστωσ.— 8. ἀναλαμβάνω.— 9. θέλω.— 10. φαίνομαι εὐχάριστοσ.— 11. εὐρίσκομαι ἐὶσ δύσκολον θέσιν.— 12. ποτὲ ἕωσ τώρα.— 13. τόσον μεγάλοσ.— 14. ἐνθυμοῦμαι.— 15. ὁποῖοσ.— 16. εἶναι δυνατόν.— 17. νομίζω. 18. δυνατόν εἶναι.— 19. ποῖον ἀπὸ τὰ δύο.
- 60.— 1. ἀπὸ παντοῦ.— 2. συνορεύω.— 3. μεταχειρίζομαι.— 4. δέρμα ἀλώπεκοσ.— 5. ὀρύσσω = σκάπτω.— 6. ἰδρῶ = κτίζω, ἀνεγείρω. 7. μορφαί.
- 61.— 1. Ὁ μέγασ Ἀλέξανδροσ, ὁ βασιλεὺσ τῆσ Μακεδονίασ.— 2. κυριεύω.— 3. οἱ θώρακεσ, τὰ κράνη (περικεφαλαῖα) καὶ οἱ χιτῶνεσ ἦσαν ὅπλα ἀμυντικὰ τῶν ἀρχαίων, καθὼσ καὶ αἱ κνημῖδεσ καὶ αἱ ἀσπίδεσ. Ἐπιθετικὰ δὲ ἦσαν τὰ δόρατα, τὰ ἀκόντια, τὰ βέλη μετὰ τὰ τόξα, τὰ ξίφη καὶ αἱ μάχαιραι.— 4. εὐρίσκω.— 5. καρφιά.— 6. ὁ ἐκ κεράμου κατεσκευασμένος.— 7. κάνιστρον.— 8. βραχιόλια.— 9. εὐνοϊκόσ, εὐμενῆσ.
- 62.— 1. ἀποκτῶ.— 2. κοινωνὸσ γίγνομαι = μετέχω.— 3. ἀφήνω.— 4. ἀγοράζω.— 5. ἐπισκέπτομαι, ἐξετάζω.— 6. πηγαίνω ἀπὸ κοντά, ἀκολουθῶ.— 7. χαμένος.— 8. εἶχεν ἀποδειχθῆ.— 9. στενοχωροῦμαι.
- 63.— 1. σῖτοσ πρὸσ σποράν, σπόροσ.— 2. ψήνω, καβουρδίζω.— 3. εἶχε δοθῆ χρησμὸσ ὑπὸ τοῦ θεοῦ.— 4. κάμνω λάθοσ.— 5. Κόλχοι, λαὸσ κατοικῶν ἐὶσ τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τοῦ Εὐξείνου Πόντου.— 6. καταπλέω.
- 64.— 1. ἀποκρούω.— 2. φανερώνω.— 3. δι' ὄνομα τῶν θεῶν.— 4. μένω σταθερόσ.— 5. προσέχετε.
- 65.— 1. συναθροίζω.— 2. κηρύττω πόλεμον.— 3. εὐρίσκομαι ἐὶσ δυσχερεῆ θέσιν.— 4. ἐπιστολή.— 5. ἐννοεῖται τὸ λέγει = χαιρετίζει.
- 66.— 1. πρασινάδα.— 2. ἀπλότησ.
- 67.— 1. Χάρων, ὁ μεταβιβάζων ἐπὶ πλοιαρίου διὰ τῆσ Ἀχερουσίασ λίμνησ τὰσ ψυχὰσ τῶν νεκρῶν ἐὶσ τὸν Ἄδην.— 2. ἀπὸ ποῦ.— 3. ὁ

- ἀπὸ ἄλλο μέρος καταγόμενος.— 4. πορθμεῖα, ἀμοιβή μεταβιβάσεως εἰς τὸν κάτω κόσμον.— 5. οὔτε ὁ ἕνας οὔτε ὁ ἄλλος ἀπὸ τοὺς δύο.— 6. σκότος.
- 68.— 1. κάτοικοι τῆς Γαλατίας. Ἐκεῖτο αὕτη πέραν τῶν Ἑλλήνων, ὅπου ἡ σημερινή Γαλλία.— 2. ὁ ἔχων ἀρκετὸν μῆκος, ἀνάστημα.— 3. ὁ προκαλῶν κατάπληξιν.— 4. ὀλιγόλογος.— 5. ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ.— 6. ταπεινώσις.— 7. ἐκ φύσεως ἐλαττωματικός, ἀνίκανος.— 8. ἐθνικοὶ ποιηταὶ τῶν Γαλατῶν ψάλλοντες μὲ συνοδείαν λύρας τοὺς θεοὺς καὶ ἡρώας των κατὰ τὰς θρησκευτικὰς τελετάς· οἱ ἴδιοι μὲ τὰ τραγούδια τὰ πολεμικὰ ἐνεθουσίαζον τοὺς πολεμιστὰς εἰς τὴν μάχην.
- 69.— 1. Ἰωλκός, πόλις τῆς Θεσσαλίας κατὰ τὴν ἀρχαιότητα παρὰ τὸν σημερινὸν ἄνω Βόλον.— 2. ὁ ἔχων ἐν μόνον ὑπόδημα.— 3. ρητόν.— 4. ἔχουσα πεντήκοντα κωπηλάτας.
- 70.— 1. Φινεύς, βασιλεὺς τῆς Σαλμυδησοῦ τῆς Θράκης καὶ ἔξοχος μάντις.— 2. διὰ νὰ μὴ πᾶμε χαμένοι.— 3. προωρισμένα.— 4. παρθένοι μὲ πτερὰ καὶ γαμψοὺς ὄνυχας, τέρατα μυθολογικά.— 5. Συμπληγῆδες πέτραι, ἦσαν δύο μεγάλοι βράχοι ἀπὸ τὸ ἐν καὶ τὸ ἄλλο μέρος τῆς θαλάσσης.— 6. νὰ ἀπολύσουν.— 7. περιστερά.

Μ Ε Ρ Ο Σ Β'

- 71.— 1. ἀπλώνω.— 2. ἐνθαρρύνω.— 3. ὀρκίζομαι.— 4. ἀγκυροβολῶ.— 5. φυτρώνω.— 6. ἀλείφω.— 7. βλάπτομαι.— 8. ἀπὸ μακρὰν.
- 72.— 1. ἐξορίζω.— 2. μεταβάλλω.— 3. πολίτευμα.— 4. ἀπόδειξις.— 5. διαιρῶ.— 6. ἐκδιώκω.— 7. συνενώνω.
- 73.— 1. ἐκ φύσεως ἡνωμένος.— 2. ἀλλάζω κατοικίαν.— 3. φανερώνω.— 4. ναὸς ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως πρὸς τιμὴν τοῦ Ἑρεχθέως, ἀρχαίου βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν.
- 74.— 1. ἐξίημι = ρίπτω.— 2. Παρθένιον, ὄρος τῆς Πελοποννήσου.— 3. ἀντιλαμβάνομαι.— 4. γεμίζω.— 5. συχνά.— 6. συμφωνῶ.— 7. παραμελῶ.— 8. ἀνίημι = παύω.— 9. κοιλάς.— 10. ἀπλῆ.— 11. ἐπιτρέπω.— 12. διατρέχω.
- 75.— 1. ὑπανδρεύω τινά.— 2. σφίγγω.— 3. μανθάνω καλῶς.— 4. Κιθαιρών, ὄρος τῆς Ἀττικῆς· ὁ ζῶν εἰς τὸν Κιθαιρῶνα : Κιθαιρώ-

- νειος.— 5. Μινύαι, κάτοικοι τῆς Βοιωτίας.— 6. Κρέων, βασιλεὺς τῶν Θηβῶν.— 7. τρελλαίνομαι.
- 76.— 1. γνωστός.— 2. μαλλώνω.— 3. παράξενος.— 4. βοηθῶ.— 5. δίδω ἐκ φύσεως.
- 77.— 1. λαός.— 2. γεμᾶτος.— 3. ἀσφόδελος, φυτὸν φύμενον εἰς λειβάδια.— 4. εὐσπλαγχνικός.— 5. Ἡλύσια πεδία ἦσαν τὸ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπήγαιναν αἱ ψυχαὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ ἐναρέτων ἀνθρώπων.— 6. νάος.
- 78.— 1. ἀποφασίζω, κρίνω ὀρθόν.— 2. Νεμέα, ἡ δασώδης χώρα μεταξύ Ἄργους καὶ Κορίνθου.— 3. κρύπτομαι.— 4. δραπετεύω.— 5. ἀόρ. β' τοῦ ἀπαγορεύω.
- 79.— 1. ὄφις ζῶν εἰς τὸ νερόν. — 2. λίμνη πλησίον τοῦ Ἄργους παρὰ τοὺς σημερινούς Μύλους.— 3. γνωρίζω.— 4. καίω.— 5. βέλος.
- 80.— 1. Ἐρύμανθος, ὄρος τῆς Ἀρκαδίας.— 2. ἐμπλέκω εἰς βρόχους, παγίδα.— 3. Ἄλφειός, ποταμὸς τῆς Ἡλίδος.— 4. Πηγεῖός, ὁ μούιος.— 5. στρέφω τὰ ὕδατα δι' ὀχετοῦ εἰς ἄλλο μέρος.
- 81.— 1. Στυμφαλίδες ὄρνιθες, ἦσαν πτηνὰ σαρκοφάγα με σιδηρᾶς πτέρυγας ζῶσαι εἰς τὴν Στυμφαλίδα λίμνην τῆς Ἀρκαδίας.— 2. με δένδρα πυκνὰ σκεπασμένος.— 3. δὲν ζεύρω τι νὰ κάμω.— 4. ἐκφοβίζω, τρομάζω.
- 82.— 1. γίνομαι κύριος, καταβάλλω.— 2. ἐλεύθερος.— 3. βλάπτω.— 4. παρασύρομαι.— 5. λεηλατῶ.
- 83.— 1. ζώνη.— 2. γυναῖκες πολεμικαὶ τῆς Καπαδοκίας.— 3. φοβοῦμαι.— 4. σημεῖον.— 5. ἐξομοιοῦμαι.— 6. κατασκηνώνω.
- 84.— 1. Ἐσπερίδες, ἦσαν νύμφαι, αἱ ὁποῖαι κατόικον πέραν τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ ἐφύλαττον ἐντὸς κήπου χρυσᾶ μῆλα.— 2. σηκώνω.— 3. Ἄτλας, υἱὸς τοῦ Ἰαπετοῦ καὶ τῆς Ἀσίας, ὁ ὁποῖος ἐκράτει ἐπὶ τῶν ὧμων τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανόν.— 4. λαμβάνω.— 5. βλάπτομαι.
- 85.— 1. ζαρκάδι.— 2. βγαίνω μαζί με ἄλλον.— 3. χωρίζομαι ἀπὸ ἄλλον κατὰ διαστήματα.— 4. κουράζομαι.
- 86.— 1. ὁ ἀριθμός.— 2. συμποσοῦμαι.— 3. δέκα χιλιάδες ἀποτελοῦν μυριάδα.— 4. ἐκτός.— 5. διαλεκτοί.— 6. ἐκλέγομαι.— 7. πολεμικὰ πλοῖα με τρεῖς σειρὰς κωπηλατῶν.
- 87.— 1. ἄρμα ὑπὸ τεσσάρων ἵππων συρόμενον.— 2. ἐπιμόνως ζητῶ.— 3. ἐπιθυμῶ τὸν θάνατον.— 4. χαλαρῶς.— 5. ἐκφέρομαι = βγαίνω ἔξω.— 6. φωνάζω ἀλλοίμονον, κλαίω.

- 88.— 1. λαμβάνω τὸν λόγον.— 2. παρ' ὅ,τι τοῦ ἀξίζει.— 3. οἱ κυριώτεροι αἴτιοι, οἱ συντελεσταί.— 4. παίρνουν τὰ μυαλά μου ἀέρα, ὑπερηφανεύομαι.— 5. ἐκστρατεύω.— 6. εἰσάγω πρὸς ψηφοφορίαν πρότασίν τινα.
- 89.— 1. ὁ παίζων αὐλόν.— 2. χρησιμοδοτῶ.— 3. υἰοθετῶ.— 4. φουσκώνω.— 5. νόθος.
- 90.— 1. παραμερίζω.— 2. δύναμις.— 3. κατατρῶγω.— 4. ζητῶ ἐπιμόνως.— 5. ἀποδεικνύομαι.
- 91.— 1. Πύρρος, βασιλεὺς τῆς Ἡπείρου, γενναιότατος καὶ περιφημος διὰ τὴν ἐκστρατείαν κατὰ τῶν Ῥωμαίων.— 2. πέλεκυς.— 3. ἐπιθέω = ἐπιτίθεμαι.— 4. πιάνομαι.
- 92.— 1. προβάλλω ἀντίστασιν.— 2 ὀχυρώνω μὲ τείχος.— 3. ναυαρχία.— 4. βιάζω.— 5. ἀντιλέγω.
- 93.— 1. καυχησιολογῶν.— 2. Ῥόδος, μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας νήσους τῶν παραλίων τῆς Μ. Ἀσίας κατὰ τὸ νότιον ἄκρον.— 3. πηδῶ.
- 94.— 1. στρατηγεῖον.— 2. κάτοικοι τῆς Πισιδίας, χώρας νοτιανατολικῶς τῶν Σάρδεων.— 3. νὰ εὐρεθῇ ποίων πόλεων κάτοικοι ἦσαν οὗτοι καὶ ποῦ εὐρίσκονται αὐταί.
- 95.— 1. διαμαρτάνω τινός = χάνω τι.— 2. αἰτ. οὐδ. μετοχ. τοῦ ἔξεστι.— 3. στρέφομαι, ἀποβλέπω.
- 96.— 1. θαυμαστός εἰμι = θαυμάζομαι.— 2. εὖ ποιῶ = εὐεργετῶ.— 3. νοῦς, φρόνησις, λογικόν.— 4. ὁ δυνάμενος νὰ διδάχθῃ.
- 97.— 1. θαυμάζω.— 2. ἀχρεῖος.— 3. ἐπωνυμία.— 4. πηγαίνω εἰς συνάθροισιν.— 5. συνετός, φρόνιμος.
- 98.— 1. εὐτυχησμένος.— 2. ὁ ἐξ ἐλεφαντοστοῦ.— 3. ὁ ἔχων αὐλήν.— 4. θυσία.— 5. βλαστάνω.
- 99.— 1. εἰς τὰ Μέγαρα.— 2. εἰς τὰς Θήβας.— 3. χωρὶς ἀμοιβήν.— 4. φαίνομαι.— 5. ἄνεμος.
- 100.— 1. ἔχω φιλοδοξίαν.— 2. προστ. τοῦ οἶδα.— 3. δὲν θὰ ἐγένεσο ἄρχων.— 4. ἐκεῖνος, πρὸς τὸν ὅποῖον ὅλοι ἀποβλέπουν.
- 101.— 1. Πυρηναιῶ ὄρη, τὰ χωρίζοντα τὴν Ἰσπανίαν καὶ Γαλλίαν.— 2. ὄγκος.— 3. οἰκοδόμημα κατάλληλον διὰ τὴν κατασκευὴν πλοίων.— 4. φλογώδης.— 5. ἀόρ. β' τοῦ ρέω.— 6. σχηματίζομαι.
- 102.— 1. ὁ ἔχων κατὰ νοῦν μεγάλα σχέδια.— 2. ἔπαυσε.— 3. μυστικοπαθής.— 4. πράττω τὰ πολιτικά = πολιτεύομαι.— 5. οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα εἶχον πλούσια εἰσοδήματα. Εἶχον ὅμως

- ψηφίσει νόμον νά μὴ διατίθενται αὐτὰ διὰ πολεμικὰς παρασκευάς.— 6. ναυτικός.
- 103.— 1. ὠραῖος.— 2. ἀκατάλληλος.— 3. ἀναπτύσσω, ἐκθέτω, διηγούμαι.— 4. ἐπάλλξεις ἦσαν ἔργα ὀχυρωματικὰ ἐπὶ τῶν τειχῶν.— 5. ἀντοχή.— 6. σκαμμένος.— 7. μέρος διὰ νὰ βαδίζῃ τις, δρόμος.— 8. κατάλληλος.
- 104.— 1. ἐστὶ τί τινος = ἀνήκει τι εἰς τινα.— 2. ὅπως ἄν, πλαγ. ἐρωτηματ. πρότασις = πῶς μπορούμε νά.— 3. διευθύνω.— 4. χρησιμοποιοῦμαι ὡς πολίτης.
- 105.— 1. ἔρχομαι τὴν ὁδὸν = κάμνω τὸ ταξίδι.— 2. εὖ πράττω = εὐτυχῶ, μὲ τὸ καλό.
- 106.— 1. σατράπης Λυκαονίας καὶ Καππαδοκίας, φίλος τοῦ Κύρου, ὁ ὁποῖος μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ μετεστράφη πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα.— 2. γευματίζω.— 3. φαίνεται καλόν.— 4. ἀβλαβῶς.— 5. κρυφὰ ἀπεσταλμένος.— 6. δόγμα ποιοῦμαι = ἀποφασίζω.
- 107.— 1. ἔχει μεταχειρισθῆ, φερθῆ.— 2. κατάλληλος διὰ συναναστροφάς.— 3. συναναστρέφομαι.— 4. καταγιγνώσκω τινὸς ἄνοιαν = θεωρῶ τινα ἄμυαλον.— 5. ἀπείρως ἔχω τινὸς = δὲν ὠφελοῦμαι ἀπὸ τινα.
- 108.— 1. εὐδόκιμὸς εἶμι = εὐδοκιμῶ.— 2. ὁ ἔχων κακὰς συνηθείας.— 3. ὁ ἀγαπῶν τὸν στολισμόν.— 4. οἱ ἀρχηγοὶ τῶν παλαιῶν οἰκογενειῶν.— 5. ὁ ὄπλισμός τῶν νεκρῶν ἐχθρῶν ὁ περιερχόμενος εἰς χεῖρας τῶν νικητῶν.— 6. καρφῶν.
- 109.— 1. ἐκεῖνος, πού χορταίνει γρήγορα.— 2. ὁ ἀρκοῦμενος εἰς ὅσα μόνος αὐτὸς ἔχει.— 3. συντόμως.— 4. ὁ ἔχων καλοὺς τρόπους.— 5. ὁ ἔχων κακόν τι κατὰ νοῦν.

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΕΡΙΚΟΠΑΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΕΡΟΣ Α'

- 1.— 1. ἐνέμετο.— 2. ἐν μὲ δοτ.— 3. θηρεύω.— 4. μέγας.— 5. ὑπὸ μὲ δοτ.— 6. βαίνω.— 7. οὐχ.— 8. ἀπαρέμφ. ἐνεστ.— 9. ἐσθίω.— 10. ἐπιστρέφω.— 11. οὖν.
- 2.— 1. ὁ Κικέρων ἦτο πολιτικὸς καὶ μέγας ρήτωρ τῶν Ῥωμαίων ζήσας κατὰ τὸ πρῶτον π.Χ. αἰῶνα.— 2. ἐσπέρα.— 3. βαίνω σὺν αὐτῷ.— 4. ἀπλῆ δοτ.— 5. πυρά.— 6. καταλάμπω.— 7. ἴστασαν.— 8. ἐπὶ μὲ δοτ.— 9. ἐκ μὲ γεν.— 10. ἐώρων.
- 3.— 1. σύνειμι μὲ δοτ.— 2. ἀγαθός.— 3. μὲ γενικ.— 4. σέβομαι παρὰ τινος.— 5. ἀγαθὸς ἀπλῆ δοτ.— 6. δεσπότης.— 7. οἰκέτης.— 8. ἀνέχομαι.— 9. εὐφραίνομαι μὲ δοτ.— 10. ἀγάλλομαι μὲ δοτ.— 11. ἤδομαι.
- 4.— 1. ἐπιμέλεια μὲ γεν.— 2. ἀγαλλίασις.— 3. ἔνιοι.— 4. ὕλη.— 5. κλιτύς.— 6. κοσμεῖται.— 7. ἀπλῆ δοτ.— 8. οἱ πυροί.
- 5.— 1. σὺν μὲ δοτ.— 2. χωρίον.— 3. ἐν μὲ δοτ.— 4. περὶ τί εἰμι.— 5. ἰδρῶ.— 6. στέφω.— 7. ἱμάς.— 8. δορκάς.
- 6.— 1. ἐπαγγέλλομαι.— 2. ἄρχω.— 3. βιοτεύω.— 4. ἐν τοῖς πρώτοις.
- 7.— 1. ἐν τινι.— 2. παρὰ μὲ αἰτ.— 3. θίς.— 4. ἱκανός.— 5. ἀπλῆ γεν.— 6. ἀρδεύω.— 7. ἀπλῆ γεν.— 8. πελάζω μὲ δοτ.
- 8.— 1. σκάπτω.— 2. ὅτι.— 3. ἅμα ὡς.— 4. ἐπιφαίνομαι.— 5. οἴκοι.— 6. ἔοικα μὲ δοτ.— 7. βλέπω.— 8. ἀπαλλαγῆναι.— 9. ἀσμένως.— 10. μέμνηται μὲ γεν.— 11. ἀγάλλομαι.
- 9.— 1. ὑπερσ. πέφυκα.— 2. διατρίβω.— 3. πέφυκα.— 4. μηνύω.— 5. ἐν μὲ δοτ.— 6. ἄκων.
- 10.— 1. Ἡ πέραν τῶν Ἄλπεων χώρα, ὅπου ἡ σημερινὴ Γαλλία.— 2. εὐδαίμων.— 3. παντοειδής.— 4. ὀρύττω.— 5. πάγχρυσος.— 6. φέρω 7. τέμνω.— 8. οἶ.— 9. ἐκβάλλω.— 10. διὰ μὲ γεν.— 11. πεζῆ.

- 11.— 1. σημερινή Μ. Βρετανία.— 2. κατὰ μὲ αἰτ.— 3. ἡ παρωκεανῆ-
τις.— 4. ἀπλῆ γεν.— 5. ἐνιαχοῦ.— 6. τριγωνοειδής.— 7. ἐκτενής.—
8. πολὺπληχυσ τὸ πλάτος.— 9. αἶ.— 10. δι' ἄλλης τῆς ἡμέρας.—
11. αὐτόχθων.— 12. εὐμήκης εἰμί.— 13. εὐρύχωρος.— 14. τῇ
διαίτη ὀλιγαρκῆς εἰμι.
- 12.— 1. μαθάνω.— 2. βλέπω, νὰ τεθῆ μετοχή.— 3. νὰ τεθῆ μετοχ.—
4. μετοχὴ μέλλ. τοῦ ἀρδεύω.— 5. προϊόντες.— 6. πλήρης μὲ γεν.—
7. μετοχ. τοῦ πέφυκα.— 8. μετοχ. τοῦ ἔχω.
- 13.— 1. ἐντεῦθεν.— 2. ἱκανῶς.— 3. ἐλώδης.— 4. μετοχ. τοῦ εἰμί.—
5. δι' ἔτους.
- 14.— 1. νὰ τεθῆ ὑπερθετικὸς βαθμὸς.— 2. ἀπλῆ γεν.— 3. ὑπέκω μὲ δοτ.
- 15.— 1. νὰ τεθῆ παρατατ. α' προσ. ἐνικ. τοῦ τυγχάνω καὶ νὰ συνταχθῆ
μὲ μετοχὴν.— 2. ἀμφοτέρωθεν.— 3. ὀλιγάκις.— 4. τὸ πολὺ.—
5. πρῶτος.— 6. καλάμη.
- 16.— 1. Πρεσβεύω.— 2. εὐκτικὴ μὲ τὸ ἄν.— 3. εὐκτικῆ.— 4. εὐκτικὴ
τοῦ ἱκετεύω.— 5. μετοχὴ ἐπικύπτω.— 6. εὐκτικὴ τοῦ ἀληθεύω.
- 17.— 1. ὡς τάχιστα.— 2. ὡς.— 3. μέλλω.— 4. δι' ἀπάτης.— 5. εἰ μὲ
ἄορ.— 6. ἐξουσία.— 7. δήπου.— 8. οἶόν τ' ἐστί.
- 18.— 1. στραπεύομαι.— 2. εὖ πράττω.— 3. θύομαί τι.— 4. στρατεύο-
μαι.— 5. ὅπως μὲ ὀριστ. μέλλοντ.— 6. ἐπαγγέλλομαι.— 7. εἰ μὲ
εὐκτικὴν.— 8. ἂν μὲ εὐκτικὴν.
- 19.— 1. Ἀντίοχος, βασιλεὺς τῆς Συρίας κατὰ τοὺς μετὰ τὸν Μέγαν
Αλέξανδρον χρόνους.— 2. ἐν μὲ δοτ.— 3. ἀπηλλάγη μὲ γεν.—
4. ξενίζω.— 5. ἀγαπῶ τὰ κυνήγια = φιλόθηρός εἰμι.— 6. οἶ.—
7. ἅμα τῇ ἡμέρᾳ.
- 20.— 1. ἔχω ἐλπίδα = ἔστι μοι ἐλπίς.— 2. εἰκός.— 3. κατὰ μὲ αἰτ.—
4. ἄς.— 5. ἐπιόρκος.— 6. πρόοδος.
- 21.— 1. ἄ.— 2. μή.— 3. μεμάθηκα.— 4. προσλαμβάνω.— 5. ὁμοίως.—
6. ὄν.— 7. εὐκτικὴ ἄορ. μὲ τὸ ἄν.— 8. δέχομαι = λαμβάνω.—
9. ἄορ. β' εὐκτ. μὲ ἄν τοῦ παρέχω.— 10. σχολή.— 11. τὰ μὲν—τὰ
δέ.— 12. νὰ τεθῆ αἰτ. πτώσις.— 13. ἔνεκα τοῦ, μὲ ἀπαρέμφατον.
- 22.— 1. ἐσθίω, νὰ τεθῆ μετοχὴ εἰς δοτ.— 2. ἄορ. τοῦ προστρέχω.—
3. εὐκτ. τοῦ ἔξεστι.— 4. εἰ μὲ εὐκτ.— 5. τῶν πρὸς τὸν πόλεμον.—
6. εὐκτ. εἰς τρίτον πληθ.— 7. μετοχὴ.— 8. εὐκτ. τοῦ κατεῖδον.—
9. καθήκω.— 10. εὐκτ.— 11. ἔδοξεν αὐτοῖς.— 12. διαβῆναι.
- 23.— 1. ἀπλῆ αἰτιατ. τὰ πολεμικά.— 2. ἐθίζομαι.— 3. ἀνάγκη ἐστί' νὰ

- τεθῆ ἔπει μὲ εὐκτ.— 4. εὐνάζομαι.— 5. οἶός τ' εἰμί.— 6. διώκομαι τινα.— 7. οἱ οἰκεῖοι.
- 24.— 1. ἐπιχώριοι. Θήκης, ὄρος εἰς τὸν Πόντον παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα.— 2. ἔπομαι.— 3. συγκριτ. τοῦ μέγας.— 4. ἐγγύς γίγνομαι.— 5. αἰσθάνομαι, ἄορ. β' ἡσθόμην.— 6. περιβάλλω.
- 25.— 1. διαλέγομαι· νὰ τεθῆ μετοχ.— 2. ἀπαρέμφ. μετὰ τοῦ ἄν.— 3. κτῶμαι.— 4. ἀρρωστῶ.— 5. ἐλαττοῦμαι.— 6. ἐῶ.— 7. ἀθεράπευτον.— 8. δέομαι.— 9. ὀλιγωρῶ.— 10. νὰ τεθῆ παρατατ. μετὰ τοῦ ἄν τοῦ ρῆμ. δεῖ.
- 26.— 1. εὐκτική.— 2. σφόδρα.— 3. θηρῶ.— 4. εἰ μετ' εὐκτικ.— 5. θαρρῶ.— 6. ἀσινής.— 7. δυσχωρία.— 8. ἐνθουσιῶ.
- 27.— 1. δῆ.— 2. ἓνα τινά.— 3. ἀποχωρῶ.— 4. κατελήφθην.— 5. περιρρέω.— 6. μετοχ.— 7. ἀπόλλυμαι, ἄορ. β' ἀπωλόμην.
- 28.— 1. ἰδιώτης.— 2. χρῶμαι.— 3. εὐφροσύνη.— 4. εἰ μὲ εὐκτ.— 5. στεροῦμαι.— 6. τὸ ὀμιλεῖν.— 7. διὰ τό, μὲ ἀπαρέμφ. τοῦ ἐνορῶ.— 8. ὄχλος.— 9. χαλεπός.— 10. αἰροῦμαι.
- 29.— 1. ἀπλῆ αἰτιατ.— 2. ἐνοῶ.— 3. ἐπιφέρω πόλεμόν τινα.— 4. ἐπιτελῶ, νὰ τεθῆ ἀπαρέμφ.— 5. προσκτῶμαι.— 6. ἀρκεῖ, νὰ τεθῆ εὐκτ. μέλλ.— 7. διασπῶμαι.— 8. νὰ τεθῆ μέσος ἄορ. α'— 9. ἐπετελέσθη.— 10. ἀποκλείομαι, εὐκτ.— 11. παθητ. ἄοριστ. τοῦ κελεύομαι.
- 30.— 1. φεύγω.— 2. ἀναλίσκω.— 3. ἀνθ' ὧν.— 4. λαμβάνω εὐεργεσίας = εὖ πάσχω.— 5. εὐκτική μετὰ τοῦ ἄν.
- 31.— 1. οὕτω.— 2. νομίζω.— 3. περὶ μὲ γεν.— 4. τεκμήριον.— 5. εὐκτ. μὲ τὸ ἄν.— 6. ἐπιβουλεύω τινί.— 7. ἐν μὲ δοτ.— 8. πρὸς μὲ αἰτ.— 9. ἐν τιμῇ ἔχω.
- 32.— 1. χάριν ἔχω τινί.— 2. ἀπλῆ γεν.— 3. δεῖ.— 4. προσφέρω εὐχαριστήριον θυσίαν = θύομαι χαριστήρια.— 5. ὑμεῖς αὐτοί.— 6. εὐκτ. μετὰ τοῦ ἄν τοῦ βουλεύομαι.— 7. ἀρετή.
- 33.— 1. ἀνομία.— 2. πᾶς τις.— 3. ὁποῖος.— 4. μέλλων τοῦ εἰμί.— 5. ἀναιρεῖσθαι.— 6. πρεσβεύω.— 7. οὐδενὸς ἄξιός εἰμι.— 8. μετοχή.
- 34.— 1. ἔμπλεως μὲ γεν.— 2. περὶ μὲ αἰτιατ.— 3. ἐν ἀγορᾷ.— 4. ἐγὼ ἀποφασίζω = δοκεῖ μοι.— 5. δύνους.— 6. ἕλωε.
- 35.— 1. πεποικιλμένος.— 2. συντρίβω.— 3. διπλοῦς καὶ τριπλοῦς.— 4. οἰδέω - ῶ.— 5. καταλείπω.
- 36.— 1. ἐστιῶ.— 2. ἐξέδωκεν αὐτῶ.— 3. αἴρομαι, μετοχ. μέσ. ἄορ. α'

- πτῶσις αἰτιατ.— 4. κοῦρος.— 5. διαφθείρομαι, μετοχ. παθητ. μέλλ. κατ' αἰτιατ.— 6. καθειργμένος.— 7. ἀπόλωλα.
- 37.— 1. κέκτημαι.— 2. ἐπείγομαι.— 3. τὰ νοσοῦντα πράγματα.— 4. μετοχ. μέλλ.— 5. ἐπανάγω.— 6. ὁμολογεῖται.— 7. ἔκπλους.— 8. διασπείρομαι.— 9. συνοικίζω.
- 38.— 1. σφάλλομαι.— 2. δυσχεραίνω.— 3. πρὸς μὲ αἰτ.— 4. συνέχομαι.— 5. κατὰ μὲ αἰτ.— 6. καταφέρω.— 7. ἀμελετήτως.— 8. ἐγγλίνω.— 9. διὰ μὲ γενικ.— 10 ἄλλομαι.— 11. ἐπερείδω.— 12. οὔτος.

Μ Ε Ρ Ο Σ Β'

- 39.— 1. πέραν.— 2. μετοχ. μέσου παρακ.— 3. ἀφήμι ἐμαυτόν.— 4. νήχομαι.— 5. προσμείγνυμι τινι.
- 40.— 1. διασκεδάννυμαι.— 2. κωμάρχης.— 3. διατίθεμαι εὔνους τινί.— 4. παθητ. ἄορ. τοῦ μεταπέμπομαι.— 5. περιών.— 6. πρίν.— 7. εὐκτ. ἄορ.— 8. οὐκ ἔστιν ὅπου οὐ.— 9. ἐφήμι.
- 41.— 1. γένος.— 2. εἰμαρμένος.— 3. διαδίδωμι.— 4. καθίστημι.— 5. ἐπιρρώννυμι.— 6. μηχανῶμαι.— 7. ἀμφιέννυμι.
- 42.— 1. ἀφίσταμαι τινος.— 2. ὑφίεμαι τινος.— 3. εἰ μὲ εὐκτ. τοῦ εἰμί.— 4. παρίσταμαι.— 5. ἐπιτίθημι.— 6. διασκεδάννυμι.— 7. εἴπερ τις καὶ ἄλλος.— 8. ἀφίσταμαι· νὰ τεθῆ ὅπως μὲ ὀριστ. μέλλ.— 9. παρέχω πράγματα.
- 43.— 1. περὶ ἢ ἀμφὶ μὲ αἰτ.— 2. σύμπαντες.— 3. ἦ.— 4. δεινά.
- 44.— 1. γιγνώσκω.— 2. σκίμπους.— 3. ὀρχοῦμαι.— 4. δοκεῖ τιμ.— 5. ἄορ. β' τοῦ ἀνακράζω.— 6. ἐκβαίνω.— 7. ἐκφέρω.— 8. ἐπίσταμαι.
- 45.— 1. φανερός ἢ δῆλός εἰμι.— 2. πρῶ.— 3. φροντίζω.— 4. συνόντες.— 5. διαλέγομαι.
- 46.— 1. ὡς.— 2. μετοχ. μέλλ. τοῦ ἐμπίμπρημι.— 3. ἀλίσκομαι.— 4. ἄτε μὲ μετοχ.— 5. χαίρω.
- 47.— 1. Ἀστυάγης, βασιλεὺς τῶν Μήδων, πάππος ἐκ μητρὸς τοῦ Κουρου.— 2. ἔχω τὸ δικαίωμα = ἔξεστί μοι.— 3. χάριν οἶδά τιμ.— 4. πλεονάκις.— 5. θὰ τεθῆ τὸ ἄν (ἄοριστολογικόν) μὲ ὑποτακτ.— 6. περὶ πλείονος ποιῶμαι.
- 48.— 1. συμβαίνει = γίγνεται.— 2. τὰ περιεστηκότα πράγματα, δοτικ.— 3. ἐπεξέρχομαι τινι.— 4. κομίζομαι.— 5. εἰσβιβάζω.— 6. ἐνδιαφέ-

- ρομαι διά τι = μέλει μοί τινος.— 7. εύρίσκομαι· νά τεθῆ τὸ ὅπως
 μέ ὀριστ. μέλλ.— 8. νά τεθῆ ἀπλοῦς παρατ. τοῦ πείθω.— 9. ἐκ-
 βιάζομαι.
- 49.— 1. Γοργίας, ἀπὸ τοὺς παλαιότερους ρήτορας λαμβάνων πολλὰ
 χρήματα ἀπὸ τοὺς μαθητὰς του ὡς ἀμοιβὴν τῆς διδασκαλίας
 του.— 2. καίπερ μέ μετοχ.— 3. δέχομαι τι ὡς δῶρον = δωρεΐται
 τί μοι.— 4. ἦ.— 5. χειροῦμαι τινα.— 6. ἐργάζομαι.
- 50.— 1. ὑπὲρ μέ αἰτ.— 2. βουλεύω.— 3. ἐπιστάτης.— 4. ἐπιψηφίζω.—
 5. προσφέρομαι τινι.— 6. περὶ πλείονος ποιῶμαι.— 7. εὐορκῶ.—
 8. καὶ γάρ.— 9. αἰσθάνομαι.
- 51.— 1. πολιτεύομαι.— 2. διὰ μέ γεν.— 3. καταβιῶ.— 4. ἐξοστρακίζω.—
 5. λόγῳ.— 6. ὅς μέ ὀριστ. μελλ.
- 52.— 1. ὑπόδειγμα.— 2. ὁ τροφός.— 3. ἀποφαίνω.— 4. λίχνος.—
 5. σύνοδος.— 6. πληθ. τοῦ παιδεία καὶ ἀγωγή.— 7. κατατίθημι.—
 8. λοπάς.— 9. διαφίημι.
- 53.— 1. διαπράττομαι.— 2. νά τεθῆ τὸ ἐπίθ, τὸ δηλοῦν καταγωγὴν, ὡς
 καὶ διὰ τοὺς ἄλλους κατοίκους.— 3. καταστρέφομαι.
- 54.— 1. αἰτιατ. ἀπλῆ.— 2. ἐπίθ. ἐκ τοῦ πορίζομαι.— 3. ἐπίθ. ἐκ τοῦ
 μηχανῶμαι.— 4. σύνθετον ἐκ τοῦ φιλῶ καὶ κίνδυνος.— 5. ἐπίθ.
 ἐκ τοῦ ἄρχω.— 6. ἐπίθ. ἐκ τοῦ καρτερῶ.— 7. στρατηγῶ, νά τεθῆ
 μέλλων.
- 55.— 1. νά τεθῆ ἐπίθ. εἰς — τέος ἐκ τοῦ ἐπιστατῶ μέ γενικ., τὸ δὲ πρόσ.
 κατὰ δοτικ.— 2. δοτ. τῆς ἀναφορ. ἀντωνυμ.— 3. ἐπίθετ. ὡς ἄνω
 ἐκ τοῦ ἐργάζομαι.— 4. μετοχ. οὐδετ. τοῦ εἰσφέρομαι.— 5. ἐκ τοῦ
 διανέμω.— 6. ἐκ τοῦ ἀναλῶ.— 7. δαπάνη.— 8. κείμενος.—
 9. ἐνιαυτός.— 10. ἐδώδιμος.— 11. κάμνω.
- 56.— 1. συνέχω, νά τεθῆ μετοχ.— 2. μετοχ. μέλλοντ.— 3. ποιῶ ἀνάστα-
 τον.— 4. προαιροῦμαι.— 5. καταβάλλομαι.— 6. καταλείπομαι.—
 7. ὑπόμνημα.
- 57.— 1. ποῦ εἶναι ἡ χώρα αὐτή ;— 2. σειριόκαυστος.— 3. πρόσκοικός
 εἶμι.— 4. σύνθ. ἐκ τοῦ ἡμισυς καὶ ἄγριος.— 5. σύνθ. ἐκ τοῦ ἰὸς
 καὶ βάλλω.— 6. σύνθ. ἐκ τοῦ ἐπὶ καὶ γῆ.— 7. σύνθ. ἐκ τοῦ ἐν
 καὶ ἄηρ.— 8. σύνθ. ἐκ τοῦ ὑμῆν καὶ πτερόν.
- 58.— 1. ἀψίκορος εἷς τι.— 2. δξύς.— 3. ἐπιλαμβάνομαι τινος.— 4. αἰ-
 σχυντηλός.— 5. φιλόφιλος.— 6. φιλέταιρος.— 7. φιλόγελως.

- 59.— 1. εὐσεβῶ πρὸς τοὺς θεοὺς.— 2. μή.— 3. γίγνομαι πρὸς τινα.—
 4. εὐκτική μετὰ τοῦ ἄν χρόνου ἄορ.— 5. κάμνω τι χωρὶς νὰ μὲ
 καταλάβουν = λανθάνω ποιῶν τι— 6. ξέρω καλὰ μόνος μου =
 σύνοιδα ἑμαυτῶ.— 7. δοκῶ μὲ ἀπαρέμφατ.— 8. ὡς μὲ μετοχὴν μέλ-
 λοντος.— 9. παραυτίκα.— 10. ὀρῶμαι· νὰ τεθῆ παθητ. μέλλων.—
 11. ἀποκτῶ καλὴν ὑπόληψιν = εὐδοκιμῶ, νὰ τεθῆ εὐκτ. μετὰ τοῦ
 ἄν.— 12. εἰ μὲ εὐκτικὴν τοῦ φαίνομαι, μετὰ τὸ ὁποῖον θὰ ἐπακο-
 λουθήσῃ μετοχὴ.— 13. ἄ.— 14. εὐκτική μετὰ τοῦ ἄν.
-

III. ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α΄

1. Ἔννοια οὐσιαστικῶν. Δευτερόκλιτα ἄρσενικά εἰς -ος. Ὅριστ. ἐνεστώτος ἐνεργ. φωνῆς βαρυτόνων ρημάτων. Ἀπλή πρότασις.
2. Δευτερόκλιτα οὐδέτερα. Ὅριστική τοῦ εἰμί καὶ ἀπαρέμφ. τῶν βαρυτόν. ρημάτων. Κύριοι ὄροι τῆς προτάσεως.
3. Δευτερόκλιτα θηλυκά. Ὅριστική παρατατικοῦ βαρυτόνων ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί. Συμφωνία ρήματος πρὸς ὑποκείμενον.
4. Οὐσιαστικὰ πρωτόκλιτα θηλυκά.
5. » » ἄρσενικά εἰς -ας καὶ -ης.
6. Ἐπίθετα δευτερόκλιτα τρικατάληκτα καὶ δικατάληκτα.
7. Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι α΄ καὶ β΄ προσ. καὶ Ἀττική σύνταξις.
8. Α΄ Ὅριστ. ἐνεστ. καὶ παρατατ. μέσης φωνῆς καὶ ἀπαρέμφ. μέσου ἐνεστ.
Α΄ Ὅριστ. ἐνεστ. καὶ παρατατ. μέσης φωνῆς καὶ ἀπαρέμφ. μέσου ἐνεστ.
Β΄ Οὐσιαστικὰ τριτόκλιτα φωνηεντόληκτα εἰς -ως καὶ -υς -υος καὶ ἡ δεικτ. ἀντων. οὗτος.
9. Οὐσιαστικὰ τριτόκλιτα εἰς -υς -εως, -ις -εως.
10. » » » -εύς, -οῦς, -αῦς.
11. » » ἀφωνόκλητα (οὐρανικόκλητα - χειλικόκλητα)
12. » » (ὀνδοτικόκλητα) οὐδέτερα μὲ χαρακτηριστ. τ.
13. » » ἀφωνόκλητα μὲ ντ πρὸ τῆς καταλήξεως.
14. Μέλλων καὶ ἀόρ. ἐνεργητ. φωνῆς φωνηεντολ. καὶ ἀφωνολ. ρημάτων πλὴν τοῦ μέλλ. τῶν εἰς -ιζω.
15. Ὑποτακτική ἐνεστώτος καὶ ἀορίστ. ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντ. καὶ ἀφωνολ. ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί. Κύριαι καὶ δευτερεύουσαι πρότασις.
16. Ἀπαρέμφατον μέλλοντος καὶ ἀορίστ. α΄ ἐνεργητ. φωνῆς.

17. Οὐσιαστικά τριτόκλιτα ἐνρινόληκτα.
 18. » » ὑγρόληκτα.
 19. » » ὑγρόληκτα συγκοπτόμενα.
 20. » » οὐδέτερα σιγμόληκτα εἰς -ας. Ἐντικείμενον μεταβατικῶν ρημάτων.
 21. Οὐσιαστικά τριτόκλιτα οὐδέτερα σιγμόληκτα εἰς -ος.
 22. » » ἀρσενικά σιγμόληκτα εἰς -ης.
 23. » » σιγμόληκτα εἰς -ως καὶ ἀνώμαλά τινα τριτόκλιτα ἐκ τῶν συνήθων.
 24. Ἐντικείμενον κατὰ γενικὴν καὶ δοτικὴν ὡς συμπλήρωμα ρημάτων.
 25. Ὀριστικὴ καὶ ἀπαρέμφ. ἐνεργ. παρακειμ. καὶ ὑπερσυντ. φωνηεντολήκτων καὶ ἀφωνολήκτων ρημάτων.
 26. Ἐπίθετα τριτόκλιτα εἰς -υς.
 27. » » τρικατάληκτα ἀφωνόληκτα.
 28. » » δικατάληκτα καὶ μονοκατάληκτα.
 29. Μετοχὴ ὄλων τῶν χρόνων τῆς ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντολήκτων καὶ ἀφωνολ. ρημάτων καὶ μετοχὴ ἐνεστ. μέσης φωνῆς καὶ τοῦ εἰμί.
 30. Προστακτικὴ ὄλων τῶν χρόνων τῆς ἐνεργ. φωνῆς τῶν φωνηεντ. καὶ ἀφωνολ. ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί.
 31. Α' Ἐπίθετα τριτόκλιτα ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα. Σημασία τῶν ρημάτων μέσων καὶ παθητικῶν.
 Β'. Τροπὴ συντάξεως ἐνεργητ. εἰς παθητικὴν. Ποιητικὸν αἴτιον.
 32. Ἐπίθετα τριτόκλιτα δικατάληκτα εἰς -ης.
 33. » τριτόκλιτα δικατάληκτα εἰς -ης.
 33. » ἀνώμαλα (πολὺς, μέγας κλπ.).
 34. Ἐπιρρήματα.
 35. Παραθετικά ἐπιθέτων.
 36. » ἀνώμαλων ἐπιθέτων καὶ παραθετικά ἐπιρρημάτων.
 37. Εὐκτικὴ τοῦ ἐνεστ. βαρυτόνων φωνηεντολ. καὶ ἀφωνολ. ρημάτων.
 38. » ἐνεργητ. μέλλοντος, ἀορίστ. καὶ παρακ. τῶν ἰδίων ρημάτων χωρὶς νὰ γίνῃ λόγος περὶ πλαγίου λόγου ἢ τῆς δυνατικῆς εὐκτικῆς.
 39. Ἀόριστος β' ἐνεργητικῆς φωνῆς.
 40. Ἐποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου.
 41. Ἐπανάληψις ἐνεργ. φωνῆς τῶν φωνηεντολήκτων καὶ ἀφωνολ. ρημάτων.

42. Αἱ ἄλλαι ἐγκλίσεις τοῦ μέσου καὶ παθητ. ἐνεστ. τῶν φωνηεντο-
λήκτων καὶ ἀφωολήκτων ρημάτων.
43. Μέσ. μέλλων καὶ ἀόριστ. α' καὶ μέλλων τοῦ εἰμί.
44. Παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλ. μέσης καὶ παθητ. φωνῆς φωνηεν-
τολήκτων καὶ ἀφωολήκτων ρημάτων.
45. Μέσος ἀόριστ. β'.
46. Παθητ. μέλλων καὶ ἀόριστ. α' καὶ β'.
47. Αἱ ἄλλαι δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.
48. Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι.
49. Συνηρημένα εἰς -άω ἐνεργητ. φωνῆς.
50. » » » μέσης φωνῆς.
51. » » -έω ἐνεργητ. φωνῆς.
52. » » » μέσης φωνῆς.
53. » » -όω ἐνεργ. φωνῆς.
54. » » » μέσης φωνῆς.
55. Οἱ ἄλλοι χρόνοι τῶν συνηρημένων ρημάτων.
56. Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τῶν ἄλλων χρόνων τῶν συνηρημένων ρη-
μάτων. Κλίσις τῶν εἰς -έω ἐχόντων μονοσύλλαβον θέμα. Δοτικὴ
ὀργανικὴ καὶ τοῦ αἰτίου.
57. Αὐτοπαθεῖς καὶ ἀλληλοπαθεῖς ἀντωνυμίαι.
58. Ἐρωτηματικαὶ καὶ ἀόριστοι »
59. Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι.
60. Οὐσιαστικὰ συνηρημένα α' κλίσεως.
61. Συνηρημένα οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα δευτερόκλιτα.
62. Ἀνώμαλος αὐξήσις καὶ ἀναδιπλασιασμός.
63. Ἐνεστῶς καὶ παρατ. ὑγρολ. καὶ ἐνρ. ρημ. ἐνεργ. καὶ μέσ. φωνῆς.
64. Μέλλων τῶν ὑγρολήκτων » » » » » » »
65. Ἀόριστος τῶν » » » » » » »
66. Παθητικὸς μέλ. καὶ ἀόρ ὑγρολ. » » » » » » »
67. Συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι.
68. Αἰτιατικὴ τῆς ἀναφορᾶς.
69. Ἐπανάληψις τῶν ἀνωτέρω.
70. Παρακείμενος καὶ ὑπερσ. ὑγρολήκτ. καὶ ἐνρινολ. ρημάτων.

ΜΕΡΟΣ Β΄

71. Ῥήματα εἰς -νυμι.
 72. Ἐνεργητικὴ φωνὴ τοῦ ἴστημι.
 73. Μέση φωνὴ τοῦ ἴστημι.
 74. Τίθημι καὶ ἴημι ἐνεργητικὴ καὶ μέση φωνῆ.
 75. Δίδωμι καὶ δίδομαι.
 76. Δυϊκὸς ἀριθμὸς.
 77. Ἀττικὴ β' κλίσις οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων.
 78. Ἀόριστος β' βαρυτόνων ρημάτων κλινόμενος κατὰ τὰ εἰς -μι..
 79. Ῥήματα κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἴστημι καὶ ἴσταμαι.
 80. Εἶμι, φημί, οἶδα, δέδοικα, τέθνηκα, βέβηκα, κεῖμαι, κάθημαι.
 Οὐσιαστ. διορισμοί.
 81. Ῥήματα σχηματίζοντα ἀνωμάλως διαφόρους χρόνους.
 82. » » τὸν ἔνεστ. μὲ ἐπηυξημένον θ. καὶ εἰς -άνω, -ίσκω.
 83. }
 84. } Μέσα, παθητικὰ καὶ μεικτὰ ἀποθετικὰ.
 85. Ἐπιθετικοὶ καὶ ὡς ἐπιθετ. διορισμοί.
 86. Ἀριθμητικὰ.
 87. Ῥήματα παράγωγα.
 88. Σύνταξις παραθετικῶν.
 89. Οὐσιαστικὰ ἐκ τῶν ρημάτων δηλοῦντα ἐνεργοῦν πρόσωπον.
 90. » » » » ἐνέργειαν.
 91. » » » » ἀποτέλεσμα, τόπον, ὄργανον.
 92. Προθετικοὶ διορισμοί.
 93. Οὐσιαστικὰ ἐξ ἐπιθέτων.
 93. Οὐσιαστικὰ ἐξ οὐσιαστικῶν.
 95. Μετοχὴ κατὰ γενικὴν ἀπόλυτον.
 96. Τὰ εἰς -τὸς καὶ -τέος ἐκ ρημάτων ἐπίθετα.
 97. Ἐπίθετα ἐκ ρημάτων.
 98. » ἐξ ὀνομάτων καὶ ἐπιρρημάτων.
 99. Ἐπιρρηματα παράγωγα. Ἐπιρρηματικοὶ διορισμοί.
 100. Αἱ ἐγκλίσεις εἰς τὸν ἀνεξάρτητον λόγον.
 101. Σύνθεσις. Α' συνθετικὸν κλιτόν.
 102. » » » ρῆμα καὶ ἄκλιτον.

103. Σύνθεσις. Β' συνθετικὸν οὐσιαστικόν, ἐπίθετον, ρῆμα.
104. Αἱ ἐγκλίσεις εἰς τὸν ἐξηρημένον λόγον.
105. Ἡ εὐκτική τοῦ πλαγίου λόγου.
106. Ἀπρόσωπα ρήματα.
107. Ἀπαγορευτικὸν μή.
108. Σημασία τῶν συνθέτων.
109. Τονισμὸς τῶν συνθέτων.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α'

1. Οὐσιαστικὰ β' κλίσι. Ἔνεστ. καὶ παρατ. τοῦ εἰμί καὶ ὀριστ. βαρυτ. ρημ.
2. Οὐσιαστικὰ α' κλίσεως.
3. Ἐπίθετα δευτερόκλιτα. Ὅριστ. ἔνεστ. καὶ παρατ. μέσ. καὶ παθητ. φωνῆς.
4. Οὐσιαστικὰ τριτόκλιτα φωνηεντόληκτα.
5. » » ἀφωλύλ. καὶ μὲ -ντ πρὸ τῆς καταλήξε.
6. Ὅριστ. μέλλ. καὶ ἀορ. α' ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντολήκτων ρημάτων. Ὑποτακτικὴ ἔνεστ. καὶ ἀορίστ. τῶν αὐτῶν ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί. Ἀπαρέμφ. τῶν ἰδίων χρόνων.
- 7 - 8. Οὐσιαστικὰ τριτόκλιτα ἐνρινόληκτα, ὑγρόληκτα καὶ σιγμόληκτα.
9. Ὅριστ. καὶ ἀπαρέμφ. παρακ. καὶ ὑπερσυντ. ἐνεργ. φων. φωνηεντολήκτων ρημάτων.
- 10 - 11 - 12. Ἐπίθετα τριτόκλιτα. Μετοχὴ ἐνεργ. φωνῆς.
13. Ἀνώμαλα ἐπίθετα καὶ ἐπιρρήματα. Μετοχ. τοῦ εἰμί καὶ μέσ. καὶ παθητ. ἔνεστ.
- 14 - 15. Παραθετικά ὀμαλῶν καὶ ἀνωμάλων ἐπιθέτων.
16. Αἱ ἄλλαι ἐγκλίσεις ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντολ. ρημ. καὶ τοῦ εἰμί.
17. Ἀντωνυμῖαι κυρίως προσωπικαί.
18. Μέση φωνὴ τῶν βαρυτόνων φωνηεντολήκτων ρημάτων.
19. Ὅριστ. μέλλ. καὶ ἀορ. α', ὑποτακτ. ἔνεστ. καὶ ἀορ. α' ἐνεργ. φωνῆς ἀφωλύλ. ρημάτων.
20. Ὅριστ. καὶ ἀπαρέμφατον παρακ. καὶ ὑπερσυντ. ἐνεργ. φωνῆς ἀφωλύλ. ρημάτων.

21. Αί ἄλλαι ἐγκλίσεις ἐνεργητικῆς φωνῆς.
22. Ὅμοιος. Ἄριστος β' ἐνεργητικῆς φωνῆς.
23. Μέση φωνὴ βαρυτόνων ἀφωολήκτων ρημάτων.
24. Μέσος ἀόρ. β'. Παθητικὸς ἀόρ. β' καὶ μέλλων.
25 - 26. - 27 - 28. Συνηρημένα ρήματα.
29. Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τῶν διαφορῶν χρόνων συνηρημ. καὶ μὴ
ρημάτων.
30 - 31 - 32 - 33 - 34. Ἄνωμαλια.
35. Οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα συνηρημένα. Ἄττικὴ β' κλίσι.
36 - 37 - 38. Ὑπόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα. Ἄνωμαλος αὐξησης καὶ
ἀναδιπλασιασμὸς.

Μ Ε Ρ Ο Σ Β'

- 39 - 40 - 41 - 42. Ρήματα εἰς -μι.
43. Ἀριθμητικά.
44. Ἄριστοι β' βαρυτόνων ρημάτων κατὰ τὰ εἰς -μι.
45 - 46 - 47. Ἄνωμαλα ρήματα.
48 - 49. Ρήματα μὲ ἀνωμάλους τοὺς διαφοροὺς χρόνους.
50. » ἀποθετικί.
51. » παράγωγα.
52. Οὐσιαστικὰ ἐκ ρημάτων.
53. » ἐξ ἐπιθέτων καὶ οὐσιαστικῶν.
54 - 55. Ἐπίθετα παράγωγα.
56 - 57. Σύνθεσις.
58 - 59. Σύνθεσις καὶ τονισμὸς τῶν συνθέτων.

---

*Επιμελητὴς ἐκδόσεως Π. ΚΑΜΠΟΥΚΟΣ (ἀπ. Δ. Σ. ΟΕΣΒ 1095 / 9 - 4 - 62)

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἄντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108),

024000027906

ΕΚΔΟΣΙΣ ΣΤ', 1962 (VII) - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 65.000 - ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1083/12-4-62

Ἐκτύπωσις — Βιβλιοδεσία : ΕΚΔΟΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ Α.Ε. Φωκίδος 15

